

XXIX. GODINA.

TEČAJ XXIX.

SUBOTIČKA DANICA

== ILI ==

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

(SA SLIKAMA)

ZA PRISTUPNU GODINU

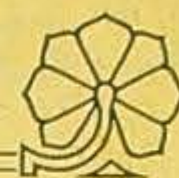
1912.

Cina 50 filera.

Štampano u štampariji Lajoša Santo u Subotici.

XXIX. GODINA.

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

Br.: 26/97. ZP

SUBOTICA
KNIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

SUBOTIČKA DANICA

□ □ □ □ ILI □ □ □ □

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

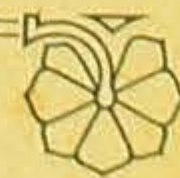
(SA SLIKAMA)

ZA PRISTUPNU GODINU

1912.

CINA 50 FILIRA.

Carska i kraljevska kuća.

Franjo Josip I. car austrijski i apoštolski kralj ugarski, kralj česki, dalmatinski, hrvatski i slavonski itd. rodio se 18. kol. 1830., postao vladalac 2. prosinca 1848., oženio se 24. travnja god. 1854. sa

Caricom i kraljicom **Elisabetom** vojvotkinjom bavarskom r. 24. prosinca 1837. Umrla je 10. rujna 1898.

Dica kraljeva:

1. Nadvojvotkinja **Gizela** rogj. 12. svibnja 1856. udata za vojvodu bavarskoga Leopolda.

2. Nadvojvoda **Rudolf** cesarević kraljević rogj. 21. kolovoza 1858. oženio se 10. svibnja 1881. belgijskom kraljevnom Štefanijom. Njima se 2.

rujna 1883. rodi kći, nadv. Elisabeta. Umro je 30. siječnja 1889.

3. Nadvojvotkinja **Marija Valerija** rogjena 22. travnja 1868. Vinčana 13. srpnja 1890. god. sa nadvojvodom Franjom Salvatorom.

Braća kraljeva:

1. Nadvojvoda **Karlo Ludovik** rogj. 1833.; umro je 19. maja 1896.; Dica: a) Nadv. **Franjo** rogj. 1863.; b) Nadv. **Oton** rogj. 1865.; c) Nadv. **Ferdinand** rogj. 1868.; d) Nadv. **Margarita** rogj. 1880.; e) **Marija Anuncijata** rogj. 1876.; Naslidništvo kraljevstva pripada muškom potomstvu od ove grane.

2. Nadvojvoda **Ludovik Viktor** rogj. 1842.

Prosta godina 1912.

Zvizdarstvena označenja godine.

I. Godovni račun.

1. Zvizda takozv. vladalica je Sunce.
2. Zlatni broj ili krug misečni 13.
3. Misečno kazalo po Gregor XL.
4. Nediljno slovo G. F.
5. Godina daće rimske 10.
6. Krug sunčani 17.

II. Početak godišnjih doba.

Proliće počima na 21. ožujka u 0.30 m. u jutro. — **Lito** počima 21. lipnja u 8. s. 17 m. u večer. — **Jesen** počima 23. rujna u 11 s. 8. m. prije podne. — **Zima** počima 22. prosinca u 5 s. 45 m. u jutro.

III. Pomrčine.

God. 1912. biti će dvi pomrčine Sunca i dvi pomrčine mlseca, od kojih će se u

našim krajevima viditi prva pomrčina Miseca i prva pomrčina Sunca.

1. **Dilomična pomrčina miseca.** Početak 1. travnja u 10 s. 26 m. u večer; konac pomrčine na 2. travnja u 3 m. u jutro.

2. **Kolutasta pomrčina sunca.** Početak 17. travnja u 9 s. 54 m. prije podne. Početak središnje pomrčine u 11 s. 1 m. prije podne. Konac središnje pomrčine u 2 s. 7 m. posli podne. Konac pomrčine u obće u 3 s. 15 m. posli podne.

3. **Dilomična pomrčina miseca.** Početak 26. rujna u 12 s. 3 m. o podne; konac u 1 s. 26 m. posli podne.

4. **Podpuna pomrčina sunca.** Početak 10. listopada u 11 s. 57 m. prije podne; konac pomrčine u 5 s. 15 m. posli podne.

Crkvene naredbe.

IV. Pomične svetkovine:

1. Svetkovine zapovidne:

Uskrs	7. travnja
Spasovo	16. svibnja
Duhovi	26. svibnja
Brašančevo	6. lipnja
Advent	1. prosinca

2. Svetkovine, koje se samo u crkvi obdržavaju:

Ime Isusovo	14. sičnja
Čista srida	21. veljače
Trnova kruna Isusa	23. veljače
Sulica i čavli Isusa	1. ožujka
Platno Isusa	8. ožujka
Pet rana Isusovih	15. ožujka
Krv. Isusova	22. ožujka
7 žalosti bl. Divice	29. ožujka
Zaštita sv. Josipa	28. travnja
Srce Isusovo	14. lipnja
Svetk. krvi Isusove	7. srpnja
Angjeli čuvari	1. rujna
Ime Marijino	15. rujna
Sv. krunica	6. listopada
Zaštita Marije	10. studena

V. Postovi.

a) Kvaterni postovi:

U sridu i petak brez mesa a u subotu s mesom je slobodno jedared na dan nasititi se.

Prolični: 28. veljače i 1., 2. ožujka.

Litni: 29., 31. svibnja i 1. lipnja.

Jesenji: 18., 20., 21. rujna.

Zimski: 18., 20., 21. prosinca.

b) Posti u oči svetkovina:

Slobodno je tri put jisti i jedared u dan do sitosti.

1. Subota prid Duhove, cio dan brez mesa;

2. Dan prid sv. Petra i Pavla, jedared je dopušteno mesa jisti;

3. U oči Velike Gospojine, cio dan brez mesa;

4. Dan prid Sve Svete jedared u dan je dozvoljeno s mesom se nasititi;

5. Badnjak ili dan prid Božić, cio dan brez mesa.

c) Drugi zapovidni posti:

1. **U korizmi** svaki dan je dopušteno tri put jisti priko dana, al osim nedilje samo se jedared najisti. U korizmi nediljom slobodno je više puta mesa jisti i to do sitosti.

2. U korizmi je slobodno svaki dan mesa jisti osim ovih dana:

a) čista srida;

b) srida kvaternog posta;

c) svaki petak;

d) veliki četvrtak, velika srida, velika subota.

3. **U adventu:** U sridu je slobodno jedared jisti mesa, i jedared priko dana nasititi se; u petak nije slobodno mesa jisti. U druge dane po volji.

4. **U svaki petak** u godini meso je zabranjeno. Ako osim adventa, kvaternog posta i korizme u petak pada svetkovina, slobodno je u taj dan mesa jisti.

VI. Vrime zabranjeno.

Zabranjena je igranka, svirka i svadba od prve nedilje adventa do posli tri kralja i od čiste sride do posli mladog Uskrsa u ponediljak.

VII. Što znače neki kalendar-ski znaci i pokraćenice.

S. = sat; m. = minut; b. = biskup; pp. = rimski papa; m. = mučenik; d. = divica; op. = opat; pust. = pustinjak; ud. = udova; † = post; crveni križ znači post, kad je dopušteno samo se jedared nasititi, a meso je zabranjeno.

Nedilje i zapovidni blagdani štampani su crvenim slovima, a dani, koji nisu zapovidni blagdani, al koji se u crkvi obdržavaju, štampani su debelim slovima, n. pr., „**Jakov apoštol**“.

Sičanj
broji 31 dan.
Januar

Tri kralja donesoše Isusu zlata, tamjana i mirhe. (6. sič.)

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.	Misečne mine:
1 Nakon što je Herodeš umro. Mat. 2. 18—23.			
Poned.	1 Nova godina	 19 Bonifacije	☺ Uštap 4. u 2 s.
Utorak	2 Makarij	 20 Ignjatije bog.	30 m. po pod.
Šrida	3 Genoneva	 21 Julijana	☾ Trećak 11. u 8 s.
Četvrt.	4 Tito biskup ☺	 22 Anastasija	43 m. do pod.
Petak	5 Telesfor p. †	 23 10 muč. (T. D.)	● Mladi m. 19. u
Subota	6 Tri kralja	 24 M. Ev. (B. D.)	12 s. 10 m. o podne.
2 Kad je Isus 12 god. star bio. Luka 2, 4—52.			☽ Prvak 27. u 9 s.
Nedilja	7 Lucijan	 25 Rodj. Hristovo	00 m. do pod.
Poned.	8 Severin	 26 Zb. Bog.	
Utorak	9 Julijan	 27 Stefan muč.	Sunce izlazi:
Šrida	10 Pavao pust.	 28 20,000 muč.	7. dan 7 sati 42 min.
Četvrt.	11 Higin p. m. ☾	 29 Mladenci	14. " 7 " 40 "
Petak	12 Ernest o. †	 30 M. Anisija	21. " 7 " 37 "
Subota	13 Cesarija djev.	 31 Melanija m.	28. " 7 " 30 "
3 O svatbi u Kani. Ivan 2, 1—11.			Sunce zalazi:
Nedilja	14 Ime Isusovo	 1 Nov. Lj.	7. dan 4 sati 30 min.
Poned.	15 Mavro o.	 2 Silvestar	14. " 4 " 38 "
Utorak	16 Marcel p. m.	 3 Malahija pr.	21. " 4 " 47 "
Šrida	17 Antonij opat	 4 Sb. 70 uč.	28. " 4 " 57 "
Četvrt.	18 Stol. sv. Petra	 5 Teopempto	
Petak	19 Kant muč. † ●	 6 Bogojavljenje	
Subota	20 Fabijan i Seb.	 7 Jovan Krst.	
4 Isus izlieči gubavca. Mat. 8. 1—13.			Dan naraste za 54 min., dužinom od 8 s. 41 min. na 9 s. 35 m.
Nedilja	21 Sv. Obitelj. Agn.	 8 Georgije	
Poned.	22 Vinc. i A.	 9 Polijevkto	Vrime:
Utorak	23 Zar. bl. dj. M.	 10 Grigor. Nis.	od 1. do 6. vedro, jaka zima;
Šrida	24 Timotej	 11 Teodosij	od 7. do 13. oblačno, jaka zima, vedro;
Četvrt.	25 Obrač. sv. Pavla	 12 Tatijana	od 14. do 20. mrzlo, vjetar, hladno;
Petak	26 Polikarpo b. m. †	 13 Jermila m.	od 21. do 27. u jutro vjetar, pos. podne hladno;
Subota	27 Ivan Zlat. b. ☽	 14 Sv. Sava	od 28. do 31. prije podne vedro, zima.
5 O ladjici Isusovoj. 8, 23—27.			
Nedilja	28 Margar	 15 Pavao Tiv.	
Poned.	29 Franjo	 16 Ver. a. Petra	
Utorak	30 Martina djev.	 17 Prep. Antonij	
Šrida	31 Petar Nolasko	 18 Atanas. i Kir.	

Veljača

broji 29 dani

Februar

Marija prikazuje Isusa u crkvi. (2. velj.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Četvrt.	1 Ignacij M.		19 Makarije	
Petak	2 Svitlo Marijino †		20 Jevtimije	
Subota	3 Blaž biskup ☺		21 Maksim isp.	
6	O dobrom sjemenu. Luka 13, 24—30.			
Nedilja	4 Sedamdesetnica		22 Ap. Timotej	
Poned.	5 Agata		23 Kliment	
Utorak	6 Doroteja		24 Prep. Ksen.	
Šrida	7 Romuald		25 Grigorij bog.	
Četvrt.	8 Ivan M.		26 Pr. Ksenofont	
Petak	9 Apolonija †		27 Pr. m. Jov.	
Subota	10 Školastika ☾		28 Jefrem S.	
7	O radnicima u vinogradu. Mat. 20, 1—16.			
Nedilja	11 Šestdesetnica		29 Mesopust.	
Poned.	12 Eulalija		30 Tri jerarha	
Utorak	13 Katarina		31 Kiril i Jovan	
Šrida	14 Valentin		1 Velj. Trifon m.	
Četvrt.	15 Faustin		2 Sretenije Gosp.	
Petak	16 Julijana †		3 Simeon i Ana	
Subota	17 Konstantin		4 Prep. Izidor	
8	O sijaču i sjemenu. Luka 8, 4—15.			
Nedilja	18 Poklade ●		5 Siropust.	
Poned.	19 Konrad		6 Vukol ep.	
Utorak	20 Euhelij b.		7 Partenije bisk.	
Šrida	21 Čista srida †		8 Teodor	
Četvrt.	22 Stolica sv. Petra		9 Nikifor m.	
Petak	23 Petar Damj. †		10 Haralampija	
Subota	24 Matija ap. †		11 Sv. m. Vlas.	
9	Isus izlieči slipeca. Luka 8, 31—43.			
Nedilja	25 Čista ☾		12 Čista	
Poned.	26 Valburga		13 Martin	
Utorak	27 Aleksander		14 Avksent.	
Šrida	28 Leon †		15 Onisim	
Četvrt.	29 Roman		16 Pamfil	

Misečne mine :

- ☺ Uštap 3. u 0 s. 58 m. u jutro.
- ☾ Trećak 10. u 1 s. 51 m. u jutro.
- Mladi m. 18. u 6 s. 44 m. u jutro.
- ☾ Prvak 25. u 8 s. 07 m. na več.

Sunce izlazi :

- 4. dan 7 sati 21 min.
- 11. „ 7 „ 12 „
- 18. „ 7 „ 01 „
- 25. „ 6 „ 49 „

Sunce zalazi :

- 4. dan 5 sati 08 min.
- 11. „ 5 „ 18 „
- 18. „ 5 „ 28 „
- 25. „ 5 „ 38 „

Dan naraste za 1 sat 23 min., duž. od 9 s. 38 min. na 11 sat 01 min.

Vrime :

od 1. do 10. oblačno, vjetar, zima; od 11. do 17. jaka, zima, snieg, oblačno, kišovito; od 18. do 24. snieg i vjetar, kišovito; od 25. do 29. jaka zima.

Dan	Dnevne biliške	Prihod		Izdatak	
		kruna	fil.	kruna	fil.

zkh.org.rs

Ožujak.

broji 31 dan.

Marc.

Sv. Josip, zaručnik bl. d. Marije. (19. ož.)

Dani	Za katolie		Za grčko-istoč.	Misečne mine :
Petak	1 Albin †		17 Teodor Tir.	☺ Uštap 3. u 11 s. 42 m. do pod.
Subota	2 Simplicij †		18 Lav. p.	
10	Isusa napastuje djavao. Mat. 4, 1—11.			☾ Trećak 10. u 8 s. 56 m. na več.
Nedilja	3 Pačista ☺		19 Pačista	● Mladi m. 18. u 11 s. 9 m. na več.
Poned.	4 Kazimir		20 Arh.	☾ Prvak 26. u 4 s. 2 m. u jutro.
Utorak	5 Eusebij		21 Timotelj	
Šrida	6 Marcijan †		22 Eugen	
Četvrt.	7 Tomo ap.		23 Polikarpo	
Petak	8 Ivan B. †		24 Prest. dan	
Subota	9 Franciska †		25 O. gl. J. K.	
11	O preobraženju Isusovu. Mat. 17, 1—9.			Sunce izlazi :
Nedilja	10 Bezimena ☾		26 Krstop.	3. dan 6 sati 38 min.
Poned.	11 Heraklij 1 Z.		27 Porfirije ep.	10. " 6 " 24 "
Utorak	12 Gregor		28 Vasilije	17. " 6 " 11 "
Šrida	13 Rosina †		29 Prokopije	24. " 5 " 57 "
Četvrt.	14 Matilda		1 Ožuj. Jevd.	Sunce zalazi :
Petak	15 Longin Zah. †		2 Teodot	3. dan 5 sati 48 min.
Subota	16 Cirjak m. †		3 m. Evtrop.	10. " 5 " 58 "
12	Isus izagna vruga. Luka 11, 14—28.			17. " 6 " 07 "
Nedilja	17 Sridoposna		4 Sredop.	24. " 6 " 17 "
Poned.	18 Slavoljub ●		5 Muč. Konon	
Utorak	19 Josip		6 42 muč.	
Šrida	20 Niketa †		7 Vasilije	
Četvrt.	21 Benedikt		8 Teofilakta	
Petak	22 Oktavijan †		9 40 muč.	
Subota	23 Oton Viktor †		10 Kodrat	
13	Isus nahrani 5000 ljudi. Ivan 6, 1—15.			
Nedilja	24 Gluhna		11 Gluvna	Vrime :
Poned.	25 Blagovist		12 Teofan	od 1. do 2. u jutro
Utorak	26 Emanuel ☾		13 Nikefor	vlažno; od 3. do 9. u
Šrida	27 Rupert †		14 Venedikto	jutro toplo, kišovito;
Četvrt.	28 Guntram		15 Agapije	od 10. do 16. hladno,
Petak	29 7 žal. b. d. M. †		16 Savin	magla, kiša; od 17. do
Subota	30 Kvirin †		17 Aleksij	23. mrzlo, hladno, sni-
14	Židovi htjedoše Isusa kamenovati. Iv. 8, 46—59.			jeg; od 24. do 30. mag-
Nedilja	31 Cvitna		18 Cvjetna	lovito, mutno, kišovito;
				31. vjetar.

Travanj
broji 30 dani
April

Nema ga tu, on uskrsnu.

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Poned.	1 Hugo ☺		19 Kris. i Darije	
Utorak	2 Franjo		20 Jovan	
Šrida	3 Rikardo †		21 Jakov	
Četvrt.	4 Vel. četvrtak †		22 Vel. četvr.	
Petak	5 Vel. petak †		23 Vel. petak	
Subota	6 Vel. subota †		24 Vel. subota	
15	O ulazu Isusa u Jerusolim. Mat. 21, 1—9.			
Nedilja	7 Uskrs		25 Bl. Uskrs	
Poned.	8 Uskrsni pon.		26 Uskrsni pon.	
Utorak	9 3. dan Uskrsa ☾		27 Uskrni utor.	
Šrida	10 Erekiel p.		28 Ilarion	
Četvrt.	11 Leon I. papa		29 Marko i F. dj.	
Petak	12 Julij papa †		30 Jovan Ijest.	
Subota	13 Hermen		31 Pr. Ipatije	
16	O uskrsnuću Isusovu. Marko. 16, 1—7.			
Nedilja	14 Bila		1 Trav. Marija M.	
Poned.	15 Anastazia		2 Tito čudot.	
Utorak	16 Turibij		3 Niceta	
Šrida	17 Rudolf ●		4 Josif Gj.	
Četvrt.	18 Apolonij		5 Teodol	
Petak	19 Krescencija †		6 Evtihije	
Subota	20 Sulpicij		7 Geor	
17	Isus dodje na zatvorena vrata. Ivan 30, 19—31.			
Nedilja	21 Anselmo		8 Irod	
Poned.	22 Soter i Kajo		9 Jevtihije	
Utorak	23 Adalbert		10 Terentije	
Šrida	24 Gjurgjevo ☾		11 Antipa	
Četvrt.	25 Marko evang.		12 Vasilij	
Petak	26 Kleto papa †		13 Artem. m.	
Subota	27 Peregrin		14 Martin P.	
18	Isus o dobrom pastiru. Ivan 10, 11—16.			
Nedilja	28 Zašt. sv. Josipa		15 Arist.	
Poned.	29 Petar m.		16 Agapija	
Utorak	30 Katarina		17 Simeon	

Misečne mine :

- ☺ Uštap 1. u 11 s. 5 m. na več.
- ☾ Trećak 9. u 4 s. 24 m. po pod.
- Mladi m. 17. u 12 s. 40 m. o podne.
- ☽ Prvak 24. u 9 s. 47 m. do pod.

Sunce izlazi :

- 7. dan 5 sati 31 min.
- 14. " 5 " 18 "
- 21. " 5 " 05 "
- 28. " 4 " 55 "

Sunce zalazi :

- 7. dan 6 sati 34 min.
- 14. " 6 " 43 "
- 21. " 6 " 53 "
- 28. " 7 " 02 "

Dan naraste za 1 s. 29 min., duž. od 12 s. 43 m. na 14 s. 12 m.

Vrime :

od 1. do 6. hladno, oblačno; od 7. do 13. suho, lipo, toplo; od 14. do 20. mutno, kišovito, oblačno; od 21. do 27. lipo, hladno, ugodno; od 28. do 30. na večer hladno.

Svibanj

broji 31 dan.

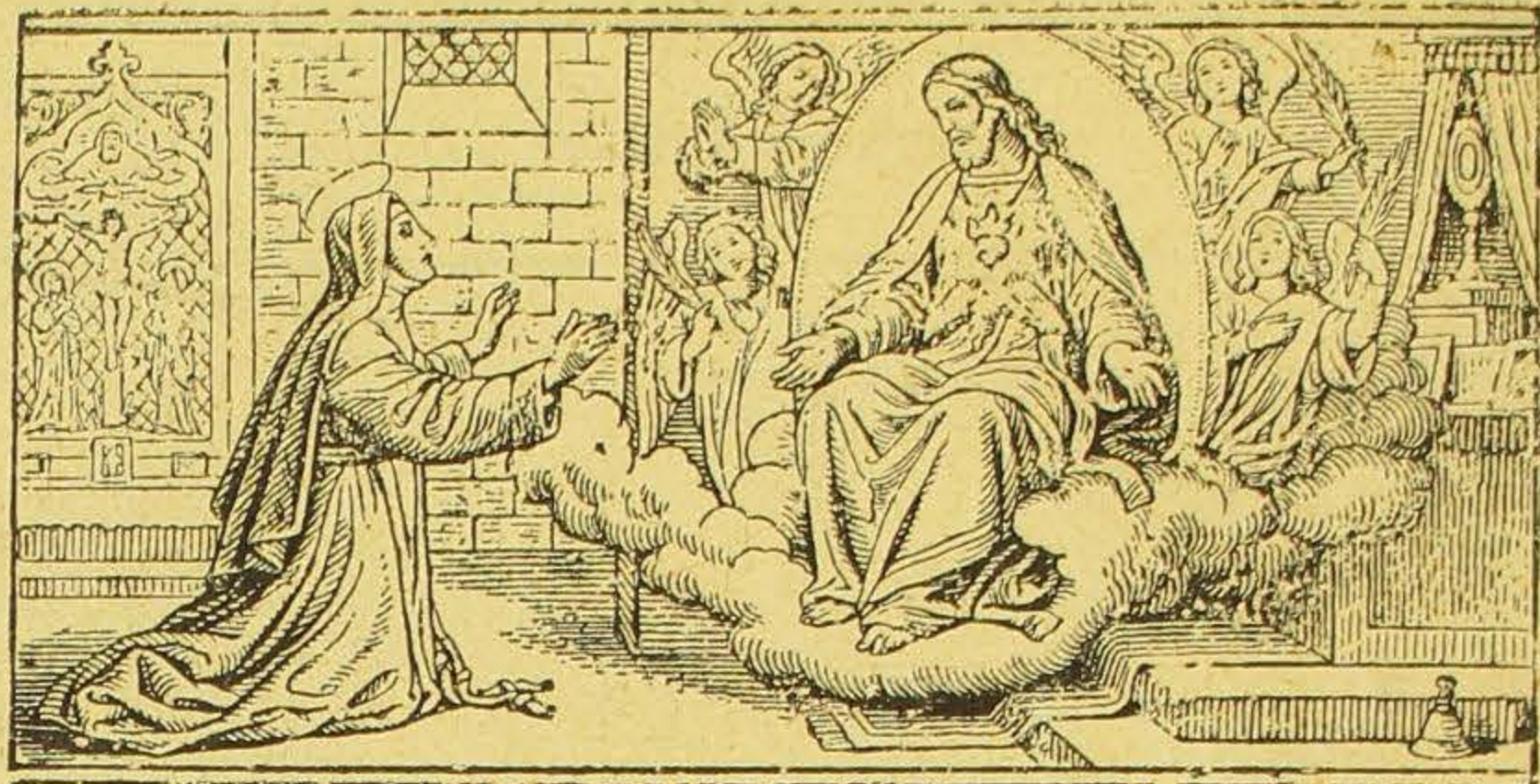
Maj.

Blažena Divica Gospa svibanjska, kraljica angjeoska.

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	Misečne mine:
Srida	1 Filip i Jakov ☺		18 Jovan	☺ Uštap 1. u 11 s.
Četvrt.	2 Atanasije		19 Pafnutije	9 m. do pod.
Petak	3 Naš. sv. križa †		20 Teodor	☾ Trećak 9. u 10 s.
Subota	4 Florijan		21 Januarij	56 m. do pod.
19 Za malo vidjeti ćete me opet. Iv. 16, 16—22.				
Nedilja	5 Pijo V. papa		22 Teodor	● Mladi m. 16. u
Poned.	6 Ivan pred. vrati		23 Sv. Gjuragi	11 s. 14 m. na večer.
Utorak	7 Stanislav		24 Sava	☾ Prvak 23. u 3 s.
Srida	8 Miholjice		25 Marko ev.	11 m. po podne.
Četvrt.	9 Gregorij ☾		26 Vasilije ep.	☺ Uštap 31. u 0 s.
Petak	10 Antonin †		27 Simeon ep.	30 m. u jutro.
Subota	11 Mamerto		28 Jas. i S. 9. m.	
20 Ja idem k onomu, koji me je poslao. Ivan 16, 5—14.				
Nedilja	12 Pankracij		29 Jas. i Sosip.	Sunce izlazi:
Poned.	13 Servacij		30 Jakov Zev.	5. dan 4 sati 44 min.
Utorak	14 Bonifacij } Molitv.		1 Svib. J.	12. " 4 " 34 "
Srida	15 Sofia } dani		2 Atan. vel.	19. " 4 " 26 "
Četvrt.	16 Spasovo ●		3 Spasovo	26. " 4 " 20 "
Petak	17 Paskal †		4 Pelagija	Sunce zalazi:
Subota	18 Venancij		5 Irena muč.	5. dan 7 sati 11 min.
21 Što zamolite u moje ime. Iv. 16, 23—30.				
Nedilja	19 Celestin papa		6 Job mnog.	12. " 7 " 20 "
Poned.	20 Bernhard		7 Muč. Akak.	19. " 7 " 27 "
Utorak	21 Srećko		8 Jovanje	26. " 7 " 34 "
Srida	22 Julija		9 Nikoljice	
Četvrt.	23 Desiderij ☾		10 Simon Zil.	Dan naraste za 1 s.
Petak	24 Ivana ud. †		11 Metod i K.	08 min., duž. od 14 s.
Subota	25 Urban †		12 Epifanij	15 m., na 15 s. 24 m.
22 Tko mene ljubi, taj će držati moju rieč. Iv. 14. 23—31.				
Nedilja	26 Duhovi		13 Duhovi	Vrime:
Poned.	27 Duh. poned.		14 Duh. poned.	od 1. do 4. toplo; od
Utorak	28 3. dan Duhova		15 Pahom.	od 5. do 11. vjetar,
Srida	29 Maksim †		16 Prep. Teodor	magla, oblačno; od 12.
Četvrt.	30 Ferdinando pr.		17 Andrijonik	do 18. lipo, vedro,
Petak	31 Angjela † ☺		18 Petar muč.	hladno; od 19. do 25.
				vedro, kiša, oblačno;
				od 26. do 31. u po-
				četku lipo.

Lipanj
broji 30 dani
Jun.

Marija Margarita i prisveto Srce Isusovo. (14. lip.)

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.	Misečne mine :
Subota	1 Pamfil muč. †	19 Patricij	☾ Trećak 8. u 3 s. 36 m. u jutro.
23 Tko mene ljubi, držati će moju rječ. Ivan 14, 23—31.			● Mladi m. 15. u 7 s. 24 m. u jutro.
Nedilja	2 Sv. Trojstvo	20 Talalej	☾ Prvak 21. u 9 s. 39 m. na več.
Poned.	3 Klotilda	21 Konst. i Jelena	☺ Uštap 29. u 2 s. 34 m. po pod.
Utorak	4 Kvirin	22 Vasilik	
Srida	5 Bonifacij	23 Mihaj. ep.	
Četvrt.	6 Brašančevo	24 Simeon	
Petak	7 Lukrec †	25 Sv. Š. o.	
Subota	8 Medardo ☾	26 Karpo i Av.	
24 Meni je sva moć dana. Mat. 28, 18—20.			Sunce izlazi :
Nedilja	9 Prim i F.	27 Heladije	2. dan 4 sati 15 min.
Poned.	10 Margarita	28 Nikita ep.	9. " 4 " 12 "
Utorak	11 Barnaba	29 Teodosij	16. " 4 " 11 "
Srida	12 Ivan F.	30 Izak	23. " 4 " 13 "
Četvrt.	13 Antun Padov.	31 Ap. Jerma	30. " 4 " 15 "
Petak	14 Srce Isusovo †	1 Lip. Justin	Sunce zalazi :
Subota	15 Vid ●	2 Nikifor patr.	2. dan 7 sati 41 min.
25 O velikoj večeri. Luka 14, 16—24.			9. " 7 " 46 "
Nedilja	16 Francisko	3 Lukilijan	16. " 7 " 50 "
Poned.	17 Rajner Ad.	4 Mitrofan	23. " 7 " 51 "
Utorak	18 Gervasij	5 Doroteja	30. " 7 " 52 "
Srida	19 Julijana	6 Hilarion	
Četvrt.	20 Silverij	7 Teodat	
Petak	21 Alojzije pr. † ☾	8 Teodor str.	
Subota	22 Pavlin	9 Kiril arh.	
26 O izgubljenoj ovci. Luka 15, 1—10.			
Nedilja	23 Agr.	10 Timotije ep.	Dan naraste do 22. za 14 min., a do 30. padne za 1 min., duž. dana naraste od 15 s. 24 min. na 15 s. 37 m.
Poned.	24 Rodj. Ivana Kr.	11 Vartolomij	
Utorak	25 Prosper	12 Onufrije	Vrime :
Srida	26 Ivan i P.	13 Akelina	od 1. do 8. lipo, vedro, kišovito, hladno; od 9. do 15. suhi, lipi i vrući dani; od 16. do 22. sunce, lipo; od 23. do 29. po podne jaka kiša, lipo.
Četvrt.	27 Ladislav	14 Jelisej	
Petak	28 Leon II. p. †	15 Amos prorok	
Subota	29 Petar i Pavao ☺	16 Tihon čudot	
27 O petrovu ribolovu. Luka 5, 1—11.			
Nedilja	30 Spom. sv. Pavla	17 Manuil muč.	

Dan	Dnevne biliške	Prihod		Izdatak	
		kruna	fil.	kruna	fil.
Jun					
1. og	Trisnje	1		1.	60.
1. og	Jagode	8	80		
2. og	Jagode	4	40.	1	60.
2. og	Trisnje			10.	40
4. og	Trisnje				60.
4. og	Jagode	4	80		
6. og	Jagode	4	70		
6. og	Trisnje			4.	20
7. og	Jagode	5.	40.		
10. og	Jagode	6.	20.		
13. og	Jagode	2.			
13. og	Trisnje				50
16. og	Trisnje			1	40.

ZKNM.org.rs

Srpanj

broji 31 dan.

Jul.

Bl. Divica Gospa od škapulara. (16. Srp.)

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.	Misečne mine:
Poned.	1 Teobaldo	18 Leontij	☾ Trećak 7. u 5 s.
Utorak	2 Pohod. Bl. Mar.	19 Juda	47 m. po pod.
Srida	3 Eulogij	20 Metod.	● Mladi m. 14. u 2 s.
Četvrt.	4 Udalrik	21 Julijan	13 m. po pod.
Petak	5 Ćiril i Met. †	22 Jevsevij	☽ Prvak 21. u 6 s.
Subota	6 Isaija pr.	23 Agripina	18 m. u jutro.
28	Ako ne budete pravedniji. Mat. 5, 20—24.		☺ Uštap 29. u 5 s.
Nedilja	7 Krv Isusova ☾	24 Ivanje	28 m. u jutro.
Poned.	8 Kilijan bisk.	25 Fevronija	
Utorak	9 Brcko A.	26 David	
Srida	10 Amalija	27 Prep. Sams.	Sunce izlazi:
Četvrt.	11 Pio I. p.	28 Kir. i J.	7. dan 4 sati 19 min.
Petak	12 Hermagora †	29 Petar i Pavao	14. " 4 " 26 "
Subota	13 Margarita	30 Zbor 12 ap.	21. " 4 " 32 "
29	Isus nahrani 4000 ljudi. Marko 8, 1—9.		28. " 4 " 39 "
Nedilja	14 Bonav. ●	1 Srp. K. i. D.	Sunce zalazi:
Poned.	15 Rastanak ap.	2 Polož. R. B.	7. dan 7 sati 49 min.
Utorak	16 Skap. b. d. M.	3 Jakinto	14. " 7 " 45 "
Srida	17 Aleksander	4 Andr. Krit.	21. " 7 " 39 "
Četvrt.	18 Kamilo	5 Pr. Atanas.	28. " 7 " 33 "
Petak	19 Vincen. P. †	6 Sisoj vel.	
Subota	20 Ilija prorok	7 Toma i Ak.	
30	O lažnom proroku. Mat. 7, 15—21.		Dan padne za 50 m., duž. od 15 s. 36 min. na 14 s. 46 min.
Nedilja	21 Dančo ☽	8 Prokopije	
Poned.	22 Mar. Magdal.	9 Pankratije	
Utorak	23 Apolinar	10 40 muč.	
Srida	24 Kristina	11 Jefimija	
Četvrt.	25 Jakov ap.	12 Proklo	
Petak	26 Ana m. b. d. M. †	13 Zb. a G.	
Subota	27 Pantaleon	14 Akila ap.	
31	O nepravednom upravitelju. Luka 16, 1—9.		Vreme:
Nedilja	28 Viktor P.	15 Kirik i Jul.	od 1. do 6. vedro, lipo, po katkad mutno, jaka, kiša; od 7. do 13. vrući dani i velika vrućina; od 14. do 20. kišovito, ritko vedri dani, od 21. do 27. mutni dani; od 28. do 31. vedro lipo.
Poned.	29 Marta djev. ☺	16 Antinogen	
Utorak	30 Abdon i S.	17 Marina	
Srida	31 Ignacij	18 Muč. Emilij	

Dan	Dnevne biliške	Prihod		Izdatak	
		kruna	fil.	kruna	fil.
 	 	 	 	 	
 	 	 	 	 	
1. 09	Zerdelija	6.	—		
4. 09	Zerdelija	6.	60.		
5. 09	Zerdelija	11.	20.		
8. 09	Zerdelija	8.	90.		
9. 09	Zerdelija	6.	—		
10. 09	Zerdelija	4.	20.		
11. 09	Zerdelija	4.	—		
15. 09	Zerdelija	1.	—		
15. 09	Zerdelija	6.	60.		
16. 09	Zerdelija	6.	—		
17. 09	Zerdelija	4.	10.		
19. 09	Zerdelija	1.	—		
		65.	10.		

3
 3
 5
 6
 4
 7
 3
 1
 5
 5
 4
 —
 42
 1

ZKVN.ORG.RS

480
750
50
880

Kolovoz

broji 31 dan.

August.

Marija je na veliku Gospojinu uznešena i okrunjena u nebu. (15. kol.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.
Četvrt.	1 Petar u ok.		19 Makrina
Petak	2 Porciun. †		20 Ilijin dan
Subota	3 August b. zag.		21 Simeon
32	Isus plače nad Jerusolimom. Luka 19, 41—46.		
Nedilja	4 Dominik		22 Marija Magd.
Poned.	5 Sniž. bl. D. M.		23 Trofim i T.
Utorak	6 Preob. K. ☾		24 Hristina
Šrida	7 Kajetan		25 Usp. s. Ana
Četvrt.	8 Cirjak		26 Jermolaj
Petak	9 Roman †		27 Pantelija
Subota	10 Lovro mučenik		28 Prohor
33	O farizeju i carinaru. Luka 18, 9—14.		
Nedilja	11 Suzana		29 Kalinik
Poned.	12 Klara Opatica ●		30 Silas
Utorak	13 Ivan B.		31 Jevdok
Šrida	14 Eusebij †		1 Kol. M.
Četvrt.	15 Velika Gospa		2 P. arh. St.
Petak	16 Roko †		3 Izakije
Subota	17 Miron m.		4 7 dj. Efes.
34	Isus izlieči gluhoniemoga. Marko 7, 31—37.		
Nedilja	18 Helena		5 Evsignije
Poned.	19 Ludovik bisk. ☾		6 Preobraž. Gosp.
Šrida	20 Stipan kralj.		7 Dom.
Šrida	21 Ivana Fr.		8 Sv. Emilij.
Četvrt.	22 Simfor. Joakim		9 Matija ap.
Petak	23 Fiiip Ben. †		10 Lavr. Arh.
Subota	24 Bartol apoštol		11 Evplo i S.
35	O milosrdnom Samaritancu. Luka 10, 23—37.		
Nedilja	25 Ljudevit		12 Fotije
Poned.	26 Pelagija ud.		13 Maksim isp.
Utorak	27 Josip Kal. ☺		14 Miheja
Šrida	28 Augustin		15 Velika Gospa
Četvrt.	29 Gl. Ivana Kr.		16 Ubrus hr.
Petak	30 Roza d. †		17 Muč. Miron
Subota	31 Rajmundo		18 Flor i Lav.

Misečne mine :

☾ Trećak 6. u 5 s.
18 m. u jutro.

● Mladi m. 12. u
8 s. 58 m. na več.

☾ Prvak 19. u 5 s.
57 m. po pod.

☺ Uštap 27. u 8 s.
59 m. na več.

Sunce izlazi :

4. dan 4 sati 47 min.

11. " 4 " 56 "

18. " 5 " 04 "

25. " 5 " 13 "

Sunce zalazi :

4. dan 7 sati 24 min.

11. " 7 " 13 "

18. " 7 " 03 "

25. " 6 " 51 "

Dan padne za 1 sat
26 min., duž. od 14 s.
44 min. na 13 s. 18 m.

Vrime :

od 1. do 10. vrući
dani, jutro lipo, ne-
prestano vruće; od 11.
do 17. vrućina, kiša,
hladno, vjetar; od 18.
do 24. hladno, kišovito;
od 25. do 31. vjetrovito,
hladno i kiša.

... .. Tomas. Solak.

Dan	Dnevne biliške	Prihod		Izdatak	
		kruna	fil.	kruna	fil.
9. okt	1913. godine				
9. og			60	1.	40
10. og			50	—	—
11. og			—		60
12. og		1	60	1.	20
14. og	Svega		60	2.	20.
15. og	242 frda	4	20	7.	—
16. og			—	2	80.
17. og			—	2.	00
18. og		1.	20	10.	10
19. og			—	6.	40.
22. og			—	16	—
23. og		2.	—	22.	—
24. og			—	25.	—
25. og		1.	60.	1.	30
26. og			—	20.	—
27. og			—	15.	70
29. og			—	25.	—
21. og			—	15.	—

1000

123

1.
4.

zkv.org.rs

870

70.

Rujan
broji 30 dani
Sept.

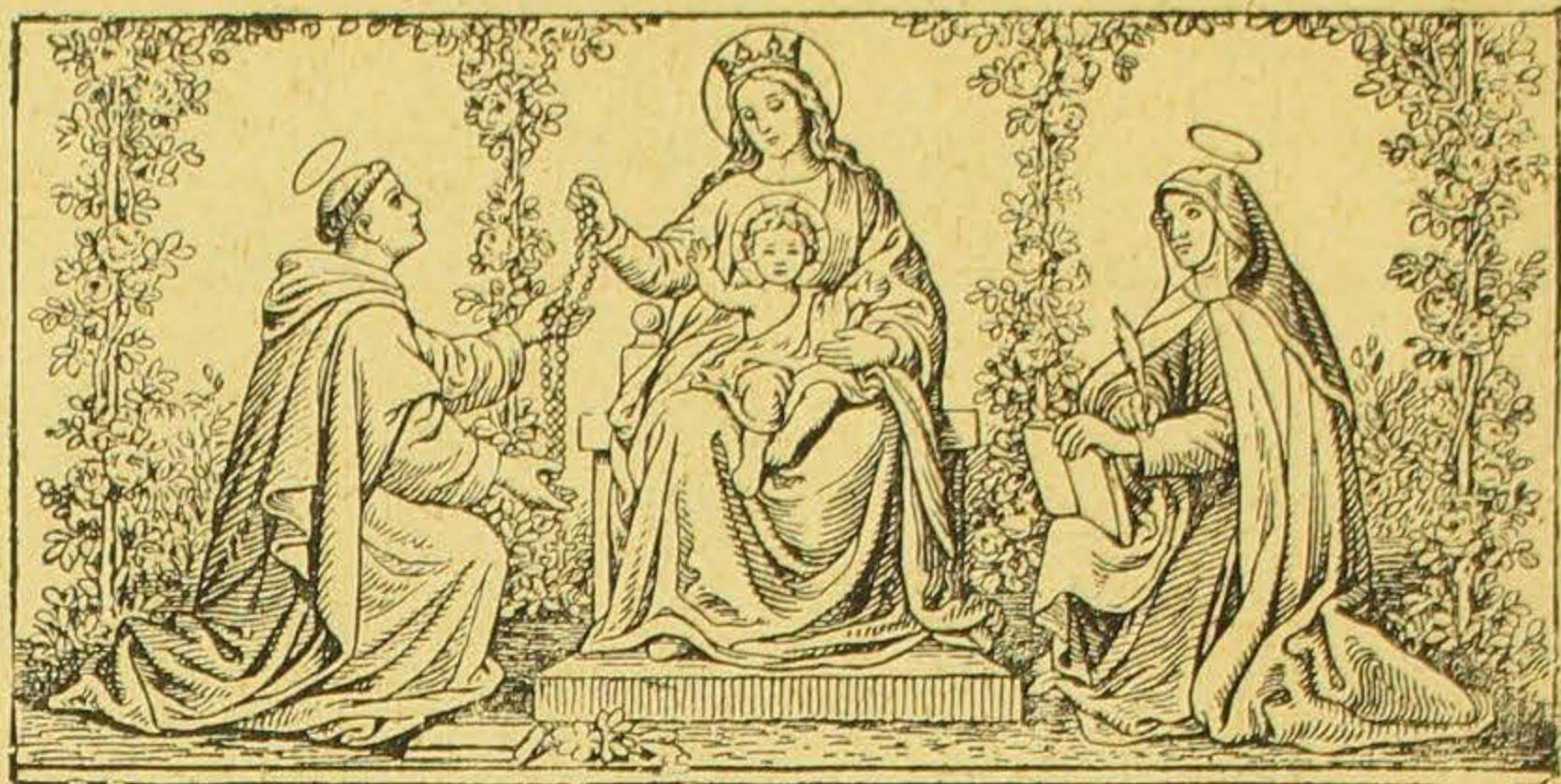

Angjele, angjele, o čuvaru angjele. (Pisma crk.)

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.	Misečne mine:
36 Isus ozdravi 10 gubavih. Luka 17, 11—19.			
Nedilja	1 Angjeli čuvari	19 Andrija	Trećak 4. u 2 s. 23 m. po pod.
Poned.	2 Zenon Stj.	20 Samuil pr.	Mladi m. 11. u 4 s. 49 m. u jutro.
Utorak	3 Serafina	21 Tadej	Prvak 18. u 10 s. 5 m. do pod.
Šrida	4 Rozalija	22 Muč. Agat.	Uštap 26. u 12 s. 34 m. do podne.
Četvrt.	5 Viktorin	23 Lup. Irenej	
Petak	6 Zaharija †	24 Jevt. muč.	
Subota	7 Marko K. Regi	25 Vartolomej	
37 Nitko ne može dva gospodara služiti. Mat. 6, 24—33.			
Nedilja	8 Mala Gospa	26 Adrij. i N.	Sunce izlazi:
Poned.	9 Gorgonij muč.	27 Pimen	1. dan 5 sati 22 min.
Utorak	10 Nik. T.	28 Mojsij	8. " 5 " 30 "
Šrida	11 Pulheria, Prot.	29 Usjekovanje	15. " 5 " 39 "
Četvrt.	12 Macedonij	30 Aleksander	22. " 5 " 47 "
Petak	13 Amat †	31 Pojas Bog.	29. " 5 " 56 "
Subota	14 Uzv. sv. križa	1 Rujan. Sim.	
38 O mladiću u Naimu. Luka 7, 11—16.			Sunce zalazi:
Nedilja	15 Ime Marijino	2 Jovan Pos.	1. dan 6 sati 37 min.
Poned.	16 Ljudmila	3 Antim i T.	8. " 6 " 24 "
Utorak	17 Lamberto	4 Vavila	15. " 6 " 11 "
Šrida	18 Toma V. †	5 Zahar. i Jel.	22. " 5 " 57 "
Četvrt.	19 Januarij	6 M. Evdok	29. " 5 " 43 "
Petak	20 Eustahij †	7 Sozont m.	
Subota	21 Matej ap. i ev. †	8 Mala gospa	
39 Isus ozdravi čovjeka od vodene bolesti. Luka 14, 1—11.			Dan padne za 1 s. 32 m., duž. od 13 s. 15 m. na 11 s. 43 m.
Nedilja	22 Mavricij	9 Joahim i A.	Vrime:
Poned.	23 Tekla dj.	10 Minodora	od 1. do 7. lipi, ugodni dani; od 8. do 14. magla, kiša, hladno;
Utorak	24 Gerardo	11 Teod.	od 15. do 21 lipo, zatim hladnije, ugodno;
Šrida	25 Kleofa	12 Sv. m. Avt.	od 22. do 30. mutno, hladno, kišovito.
Četvrt.	26 Ciprijan	13 Kornilij	
Petak	27 Kuzma †	14 Krstov dan	
Subota	28 Većeslav	15 Nikita velik.	
40 O najvećoj zapovjedl. Mat. 22, 34—46.			
Nedilja	29 Miholj	16 Eufemija	
Poned.	30 Jeronim	17 Sofija i 3 kć.	

Dan	Dnevne biliske	Prihod		Izdatak	
		kruna	fil.	kruna	fil.

zkvhn.org.rs

Blažena Divica, kraljica od sv. krunice. I. ned.

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	Misečne mine:
Utorak	1 Remigij		18 Evmen	<p>☾ Trećak 3. u 9 s. 48 m. na večer.</p> <p>● Mladi m. 10. u 2 s. 41 m. po pod.</p> <p>☾ Prvak 18. u 3 s. 6 m. u jutro.</p> <p>☺ Uštap 26. u 3 s. 31 m. u jutro.</p>
Šrida	2 Leodegar		19 Muč. Trof.	
Četvrt.	3 Kandit ☾		20 Jevstatij	
Petak	4 Franjo S. †		21 Kodrat ap.	
Subota	5 Placid m.		22 Foka i J.	
41	Isus izlieči čovjeka od uloga. Mat. 9, 1—8.			
Nedilja	6 Sv. Krunica		23 Zač. J. Krst.	
Poned.	7 Julija djev.		24 Tekla	
Utorak	8 Brigita		25 Jevr.	
Šrida	9 Dionisij		26 Jovan ev.	
Četvrt.	10 Francisko B. ●		27 Kalistrat	
Petak	11 Nikasij †		28 Harit. m.	
Subota	12 Maksimilijan		29 Kirijak (M.)	
42	O kraljevskoj svadbi. Mat. 22, 1—14.			
Nedilja	13 Eduard		30 Grigor m.	
Poned.	14 Kalist		1 List. P. B.	
Utorak	15 Terezija		2 Ciprij	
Šrida	16 Gal opat		3 Sv. m. Dionis	
Četvrt.	17 Hedviga		4 Stev. Stilj.	
Petak	18 Luka ev. ☾ †		5 Haritina m.	
Subota	19 Petar Al.		6 Toma ap.	
43	O kraljevom bolestnom sinu. Ivan 4, 46—53.			
Nedilja	20 Vendelin		7 Sergij i V.	
Poned.	21 Uršula		8 Pelagija	
Utorak	22 Kordula		9 Jakov	
Šrida	23 Ivan K.		10 Muč. Evl.	
Četvrt.	24 Rafael		11 Filip ap.	
Petak	25 Krispin †		12 Prov. i Tar.	
Subota	26 Demetrij Am. ☺		13 Karpo i P.	
44	O kraljevom računu. Mat. 17, 23—25.			
Nedilja	27 Sabina		14 Sv. Pet.	<p>Dan padne za 1 s. 32 min., duž. od 11 s. 40 m., na 10 s. 08 m.</p> <p>Vrime:</p> <p>od 1. do 5. vjetar, kišovito; od 6. do 12. bistro srednje hladno; od 13. do 19. hladno, magla, mutno; od 20. do 26. kiša pada, zatim vedro; od 27. do 31. oblačno, promjenljivo.</p>
Poned.	28 Simon i Juda		15 Evtimije L.	
Utorak	29 Zenobij		16 Longin	
Šrida	30 Klaudij		17 Pror. Osija	
Četvrt.	31 Wolfgang †		18 Luka ev.	

Dan	Dnevne biliške		Prihod		Izdatak		
			kruna	fil.	kruna	fil.	
	<i>Vino</i>						
	514	514					112
	205	120					205
	112	78					514
	120	57					120
		27					78
	60	159					57
	78	5					27
	100						159
		955					
	1211. lit.	205					
		112					
		1273			514		11.1.4
		550			205		928
		729			120		176
					72		140
					27		
					858		
							171
							113
							110
							78
							57
							529

529

171

113

110

78

57

858

176

140

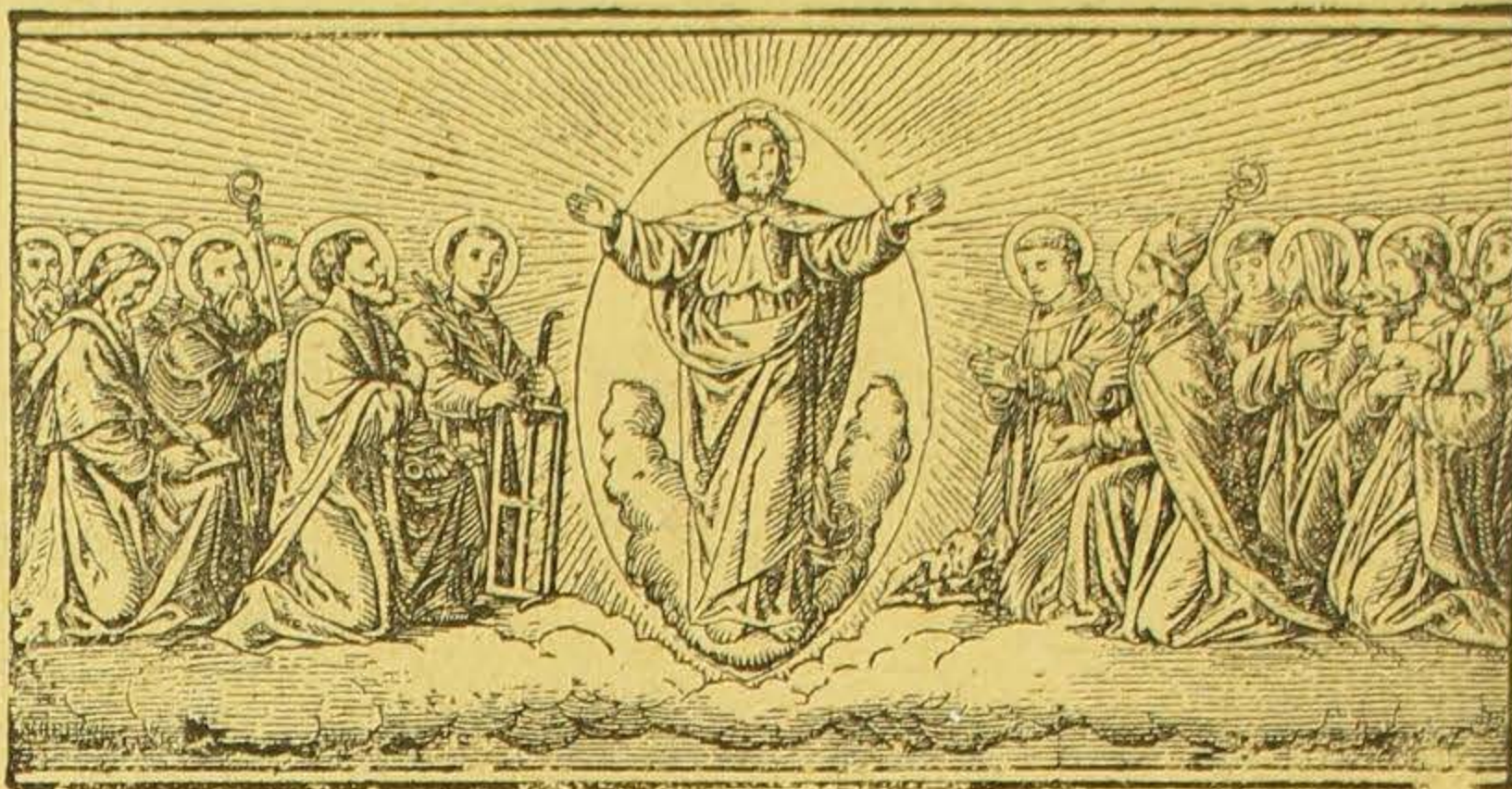
928

11.1.4

Studenj

broji 30 dani

Novemb.

Isus, kruna i radost sviju svetih. (1. stud.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Petak	1 Svi sveti		19 Joil pror.	Misečne mine: Trećak 2. u 4 s. 38 m. u jutro. Mladi m. 9. u 3 s. 5 m. u jutro. Prvak 16. u 11 s. 43 m. na več. Uštap 24. u 5 s. 12 m. po pod.
Subota	2 Mrtvih dan		20 Artemij m.	
45	O porezu. Mat. 22, 15—21.			
Nedilja	3 Huberto		21 Ilarijon	Sunce izlazi: 3. dan 6 sati 43 min. 10. " 6 " 53 " 17. " 7 " 04 " 24. " 7 " 13 " Sunce zalazi: 3. dan 4 sati 43 min. 10. " 4 " 34 " 17. " 4 " 26 " 24. " 4 " 20 " Dan padne za 1 s. 11 min., duž. od 10 s. 06 min. na 8 s. 55 m.
Poned.	4 Karlo Borom.		22 Averkij ep.	
Utorak	5 Emerik		23 Jakov	
Šrida	6 Leonardô		24 V. m. Artem.	
Četvrt.	7 Engelberto		25 Markijan	
Petak	8 Bogomir †		26 Mit. dan	
Subota	9 Teodor ●		27 Nestor	
46	O kćeri stotnikovoj. Mat. 9, 18—26.			
Nedilja	10 Andrija		28 Arsenije	
Poned.	11 Martin biskup		29 Anastasija	
Utorak	12 Martin		30 Milutin	
Šrida	13 Stanislav		31 Ap. Stahij	
Četvrt.	14 Levin b.		1 Stud. K. i D.	
Petak	15 Lavoslav †		2 Akindin	
Subota	16 Ivan Trog. Ed. ☾		3 Akempsin	
47	O strahoti opustošenja. Mat. 24, 15—35.			
Nedilja	17 Gregorij		4 Joanikije	
Poned.	18 Roman		5 Galaktion	
Utorak	19 Elisabeta		6 Pavao	
Šrida	20 Feliks		7 33 muč.	
Četvrt.	21 P. b. d. M.		8 Mihajlo	
Petak	22 Cecilija †		9 Onisifor	
Subota	23 Klement		10 Erast i Olim.	
48	Isus proriče sudnji dan. Luka 21, 25—33.			
Nedilja	24 Hris. ☺		11 Mrata	Vrime: od 1. do 9. magla, hladno, jasno; od 10. do 16. kišovito, oblač- no, kisa; od 17. do 23. na večer vedro, hladno, jaka zima; od 24. do 30. vedro, vje- tar, oblačno.
Poned.	25 Katarina		12 Jovan mil.	
Utorak	26 Konrad		13 Jovan	
Šrida	27 Virgilij		14 Filip (P. B.)	
Četvrt.	28 Sosten		15 Gurij muč.	
Petak	29 Saturnin †		16 Matej ap.	
Subota	30 Andrija		17 Grigorije e.	

Dan	Dnevne biliške	Prihod		Izdatak	
		kruna	fil.	kruna	fil.
5.og	61. lit	5.	40	7.	50
5.og	travnj 28. kruna				
1914. godine, početkom voće					
Maja proslava.					
25.og	2agade	1.	40		
29.og	" "	8.	20.		
27.og	" "	3.	—		
31.og	" "	4.	20		
31.og	Trinje			1.	—
Junu miscos					
3.og	2agade	1.	40		
10.og	Trinje			3.	60
4.og	2agade	5.	—		
5.og	2agade	5.	—		
5.og	Trinje			2.	80
6.og	Trinje			2.	40.
7.og.	Trinje			1.	60
8.og.	2agade			2.	—
9.og.	Trinje			2.	60
9.og	Trinje			2.	—

4100
250
2820
1280

4680
190
4870

Marca

1. 60.
2. —
90
4 50

VKH.ORG.RS

Prosinac

broji 31 dan.

Decemb.

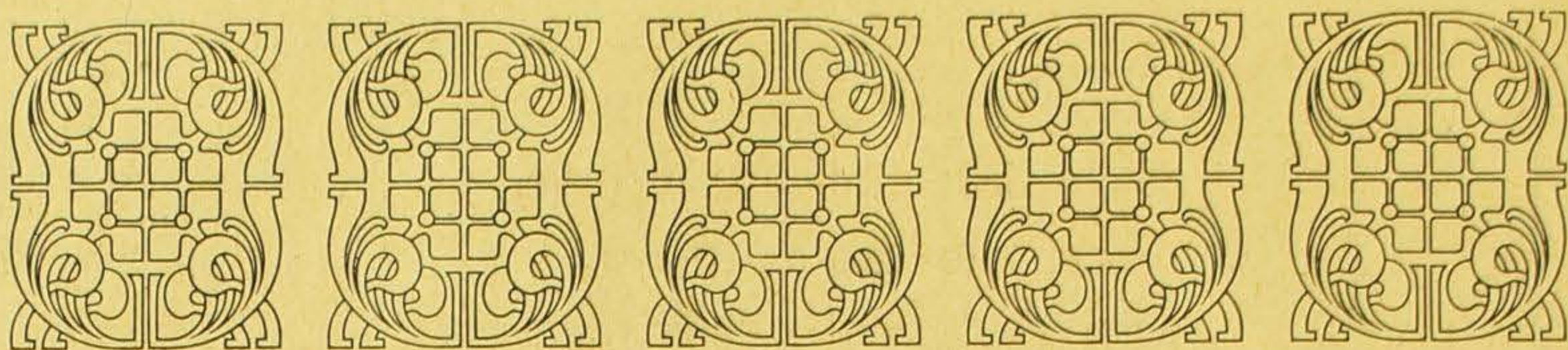

Rodi Marija Isusa, Spasitelja svita. (Božić.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	Misečne mine :
49	Kad je Ivan bio u zatvoru. Mat. 11, 2—10.			☾ Trećak 1. u 12 s. 5 m. o pod.
Nedilja	1 Eligi ☾		18 Platon i R.	● Mladi m. 8. u 6 s. 7 m. po pod.
Poned.	2 Bibijana dj.		19 Avdija pr.	☾ Prvak 16. u 9 s. 7 m. na večer.
Utorak	3 Franjo Ks.		20 Grig	☺ Uštap 24. u 5 s. 30 m. na večer.
Šrida	4 Barbara †		21 Voved.	☾ Trećak 30. u 9 s. 12 m. na večer.
Četvrt.	5 Sava		22 Filimon ap.	
Petak	6 Nikola †		23 Amfilohije	
Subota	7 Ambrosij		24 Katarina m.	
50	Živodi poslaše svećenike i levite Ivanu. Ivan 1, 19—28.			
Nedilja	8 Začeće b. d. M. ●		25 Klimentije	Snnce izlazi :
Poned.	9 Leokadija		26 Alipije stp.	1. dan 7 sati 22 min.
Utorak	10 Judita		27 Jakov	8. " 7 " 29 "
Šrida	11 Damas †		28 Stev. Novi	15. " 7 " 36 "
Četvrt.	12 Maksentij		29 Paramon	22. " 7 " 39 "
Petak	13 Lucija †		30 Andr. prvoz.	29. " 7 " 43 "
Subota	14 Spirid.		1 Prosin. N.	Sunce zalazi :
51	U 15 godini vladanja cara Tiberija. Luka 3, 1—6.			1. dan 4 sati 16 min.
Nedilja	15 Materice		2 Avakum pr.	8. " 4 " 15 "
Poned.	16 Adela ☾		3 Sofonije pr.	15. " 4 " 15 "
Utorak	17 Lazar		4 Barb.	22. " 4 " 17 "
Šrida	18 O. bl. d. †		5 Sava osv.	29. " 4 " 22 "
Četvrt.	19 Nemesij		6 Sv. Nikolaj	
Petak	20 Amon †		7 Ambrozije	
Subota	21 Toma		8 Patapije	
52	Josip i Marija začudiše se. Luka 2, 33—40.			Dan padne do 22. za 16 min., a do konca meseća naraste za 3 m. Dužina dana padne od 8 s. 54 m. na 8 s. 40 m.
Nedilja	22 Oci		9 Začeće B.	Vrime :
Poned.	23 Viktorija dj.		10 Mina i Erm.	od 1. do 7. mraz pada snieg, hladno; od 8. do 14. kišovito, oblačno, mutno; od 15. do 21. magla, hladno i vjetar; od 22. do 31. magla, snieg, zima, hladno.
Utorak	24 Badnji dan † ☺		11 Danilo	
Šrida	25 Božić		12 Spirid. ep.	
Četvrt.	26 Stipan prvi muč.		13 Eustratije m.	
Petak	27 Ivan ev. †		14 Tirs Lev.	
Subota	28 Nevina dica		15 Elevterij m.	
53	Isus i Marija ranjena srca. Luka 2, 33—40			
Nedilja	29 Toma		16 Agej pror.	
Poned.	30 David kralj ☾		17 Danilo pr.	
Utorak	31 Silvestar p.		18 Sevast.	

Dan	Dnevne biliške	Prihod		Izdatak		
		kruna	fil.	kruna	fil.	
Junas	1914. godine	Zagode		Trisnje		
10.og	Trisnje	-	-	7.	40	11
10.og	Zagode	7.	-	-	-	11
10.og	Trisnje	-	-	-	90	9
14.og	Trisnje	-	-	1.	20	Trisnje
14.og	Zagode	2.	-	-	-	
16.og	Zagode	3.	20	-	-	
16.og	Trisnje	-	-	-	70	5
18.og	Trisnje	-	-	4	24	18
21.og	Zagode	-	60	-	-	
21.og	Trisnje	-	-	5.	60	
22.og	Trisnje	-	-	4.	00	1.
24.og	Trisnje	-	-	-	-	2.
24.og	Trisnje	-	-	5.	-	
25.og	Trisnje	-	-	-	-	2.
26.og	Trisnje	-	-	-	-	2
26.og	Trisnje	-	-	-	-	
Julas 1.og		-	-	-	-	3. 5

zkvh.org.rs

STOGODIŠNJI GATALAC

GODINA PRISTUPNA

ZVIZDA TAKOZVANA VLADALICA — **SUNCE.**

Dična braćo, Bunjevci i Šokci!
 Zdravo da ste, pravi domorodci!
 Koji virni ostadoste rodu,
 I ljubite viru, jezik, svojtu.
 Bog Vam dao blagoslova svoga,
 Branio vas oda zla svakoga.
 Već godina dvadeset deveta,
 Otkad daje „Danica“ savjeta,
 Da uputi, da vas posvituje,
 Na istinu virno podučuje.
 Što u zvizda sjajnih se nalazi,
 Stogodišnji gatalac to opazi;
 Iz toga za novo lito gata,
 Poslušajte obadva me brata,
 U kojima jedna lije krvca:
 Danica Vas pozdravlja od srca.
 — Među svima sjajnim zvizdicama,
 Sunce će bit planeta nad nama.
 Godina će pod njegovom vladom,

Dobro donet il puna bit s jedom.
 Jer kad sunce svoje trake sije,
 Njive naše blago toplo grije,
 Voće, žito lipo dozrijava,
 Oku godi svud zelena trava.
 Al kad sunce prižegom sve spali,
 Il se krije, pa toplotu smali :
 Onda zalud svaka trudba, nada,
 Svugda ćeš nać tegobe i jada.
 Al se ne boj : sunce je stvorenje
 Te po sebi ne ima hotenje,
 I nad suncem Bog imade vladu
 Zato u Njeg stavi svoju nadu.

— *Prolice* će bit ugodno, stalno ;
 Vrime će bit zemljaku pohvalno ;
 Trava bujna, a cvata na voću,
 Kiše blage, rose dosta noću.

Lito će se nemilo početi,
 Radu malo uspiha doneti,
 Magla cvatu, miš će udit plodu,
 Ne nadaj se prve vrsti rodu.

Jesen će pak bit svakom ugodna,
 Ritko bila ikad tako rodna
 Bit će pisme širom vinograda
 I vesele igre pokraj gajda.

Zima nosi što po volji nije
 Trajnog mrzla, kiše, sniga vije ;
 Al veljača nudi tople dane,
 Da započmeš rano poslovanje.

Oluje i grmljavine, kiše,
 U godini neće bit odviše.
 Popravit će sušu noći blage
 Kada rosa dađe travi snage.
 Još ni svršit neće se proliće,
 Nastupit će i krvoproliće ;
 U narodu vidim ogorčenja,
 Ne daleko i smrt velikana.
 Veliki će strah obuzet ljude,
 Kad se bola strašna širit bude.
 I po voću bolest se nalazi,
 Škodna buba sa strane dolazi.
 Obilno će ponet vinogradi,
 Ko očisti, u vrime poradi,
 Nova propast, crv u cvatu preti
 Sačuvo nam vinograd Bog Sveti.

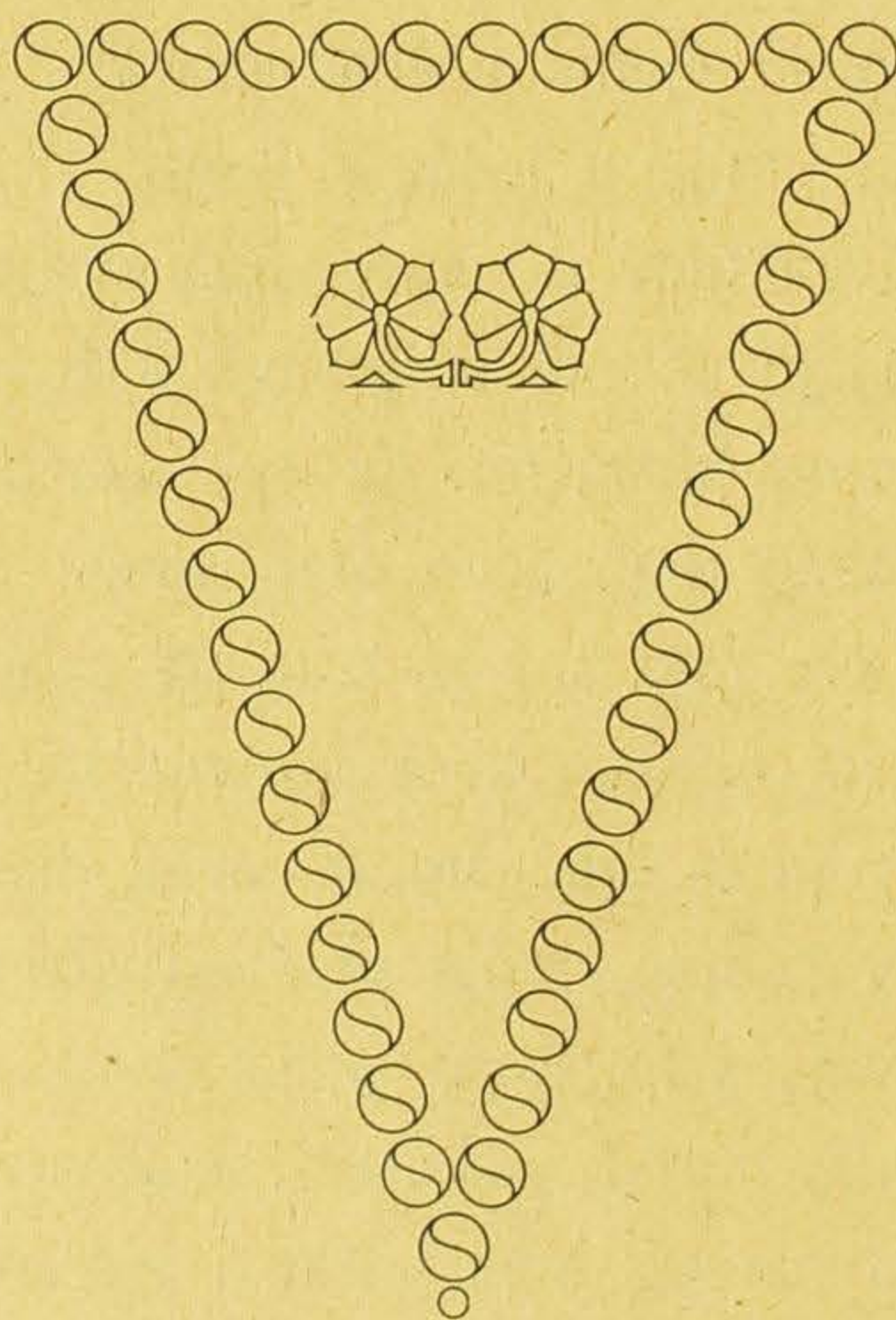
Evo ti još jedna rič ozbiljna,
 Primi nauk, već ura je zadnja :
 Progledaj i pripoznaj si manu,
 Zastao si u svom gazdovanju.
 Zemlja ragja ko prid triest lita,
 Jer gazduješ ko stari ti dida,
 Drugi bolje znaju zemlju radit
 Te iz mala koristi izvadit.

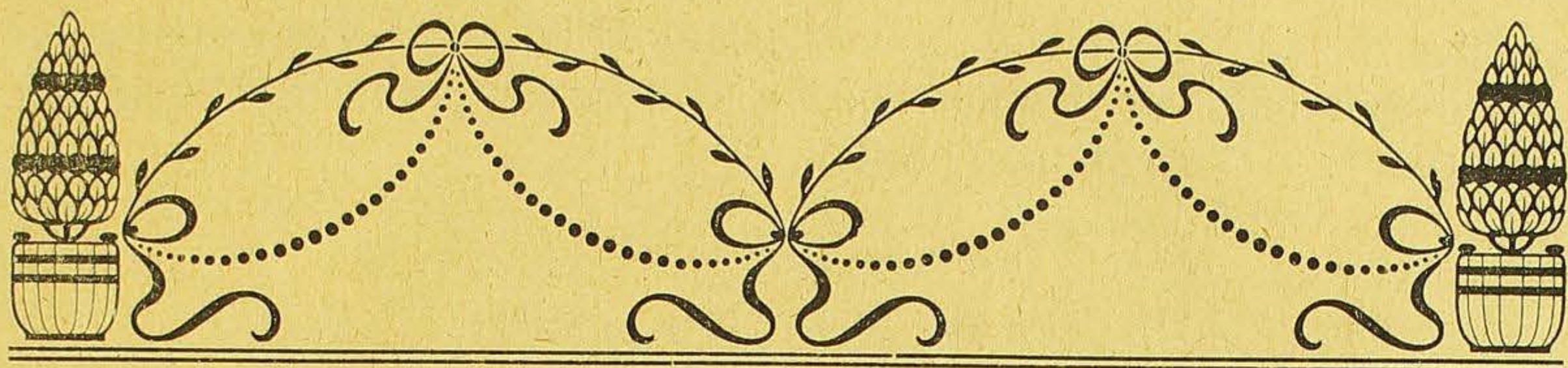
Sadi ripe, konoplje i hmelja,
 Lukac, maun, i kulturnog zelja:
 Ovo nosi plod, trostruko zlato,
 Pokušaj to, ako j' zemlja zato.
 Bolje tori, hrani blago veće
 Nek se novac više put promeće,
 Tari glavu, ne žali si brige,
 Načina ćeš nać iz dobe knjige.

*

Već hiljadu i devet stotina
 Minulo je s dvanaest godina:
 Kad na zemlju iz nebesa stupi,
 Sinak Božji, da grišne otkupi,
 Dade nauk i zakone svitu,
 Put im kaže k lipšemu boljitku,
 Očito nam svoje riči javi,
 Ko su njemu učenici pravi:
 Ko viruje u jedinog Boga,
 Njega ljubi od sveg srca svoga.
 Megju sobom u ljubavi slaže
 Svom bližnjemu ljubavi iskaže.
 Bližnji ti je prvo otac, maja,
 I sve ono što te k njima spaja:
 Svoj očenaš, svoj izgovor riči
 Svoja nošnja, što ti narod diči.
 Tvoje ime, tvoja prošlost slavna,
 Tvoje selo, tvoja polja ravna.
 Onaj narod, u kojem si stvoren,
 Po naravi, brez volje ti rođen.

Grudva zemlje krvlju oblivena,
 Sabljom starih junaka stečena.
 Onaj jezik, kojim ti je babo
 Prvo znanje u srce natapo
 Ona pisma, kojom te je mala,
 U kolivki majka uspavljala.
 Ko dite si ove bajke snivo,
 Ko mladić si ove pisme pivo.
 Brat i sela, rogjaci po krvi
 Kojom pismom milovahu prvi.
 Ko se toga kukavno zastidi,
 Nek prid Bogom ko nevira vridi,
 Ko zna ovo ljubiti i štovati
 Slaven jest i slaven će ostati.

„LJUBI RODE JEZIK IZNAD SVEGA“.

Nema veće dužnosti za čovjeka nego, da poslie Boga, koji ga na sviet dao i drži ga, ljubi svoj jezik. Jer tko ljubi svoj materinski jezik i tko se njega ne srami, taj se ne srami niti svojih roditelja, koji su ga u tom jeziku odgojili, taj se ponosi da je sin onoga naroda, kojemu pripada od svoga rođenja, taj je vjeran svojoj domovini, koja ga hrani i koja će jednom primiti njegove kosti na vječni počinak.

Jezik! Koliko je to krasna rieč! Za njega se boj bije, za njega ljudi srću u smrt, za njega je spremnih na bilo koje žrtve. Jezik!

To je duša jednoga naroda, to je oznaka narodnog obstanka.

Kao što se ptice poznavaju po perju, tako se i čovjek poznaje po jeziku. Po jezicima, više nego li po ičem drugomu, narodi se medjusobno razlikuju od drugih naroda. Tako i mi Bunjevci.

Kad je to tako: tko da ne ljubi svoj materinski jezik; jezik koji je usisao sa materinskim mliekom?

Toga nema na svietu, ili ako ga ima, tih je tako malen broj, da se i ne računa. Za take nesretnjake ljudsko je društvo obnašlo jednu rieč, koja znači najveći žig sramote. Ta je rieč izdajica.

Dakako, onaj koji svog jezika ne ljubi, koji se njega srami, taj nije, niti može biti drugo, nego izdajica. I naš pjesnik kaže:

Prošteno je grišnicima,
Zulumčaru, ubojici,
Prošteno je svima, svima
Samo nije izdajici.

Izdajica je u istinu gori nego i jedan zulumčar ili najgori ubojica. Onim načinom, kojim netko ljubi i štuje svoj jezik, ima da

poštiva i svoju domovinu u kojoj živi. U ljubavi i poštovanju pram domovine, ljubi se i štuje vlastita obitelj, jer jedna domovina nije drugo, nego skup raznih obitelji.

Eto dakle kolika je važnost jednoga jezika, i kako o njemu ovisi vlastita sreća. Jer jedan čovjek samo toliko je sretan i zadovoljan, koliko ljubi što je sveto i pošteno.

Što daje na svijetu svetijeg i poštenijeg i dostojnijega da se ljubi, nego svoja domovina i svoja obitelj?

Ništa nema — odgovaramo, zato oni, koji pripovjedaju, da netreba domovine, ti napadaju zdrav razum. Oni koji pripovjedaju mjesto domovine kozmopolitizam (t. j. cijeli svijet da je domovina) ti čovječanstvo poživinčuju, jer su ljudi stvorili obitelj, a obitelji odrešite granice unutar kojih će živiti, i to je domovina. Samo živine nemaju svoje domovine; za njih je cio svijet dom. Domovina je ono mjesto, gdje može bolje naći trave za pasti; za njih bezrazumne živine. Mi mislimo, da se niti među nama, kao što nema niti među nijednim narodom na svijetu, neće se naći onoga, koji će reći: što će mi ova ili ona zemlja, za mene je cio svijet domovina. Neće toga biti, jer tkobi tako mislio taj bi spadao u rod bezrazumnih živina.

Za to nikada, ma gdje bili, nezaboravimo na domovinu. Ljubimo svoj jezik i uvijek imajmo pred očima, što naš pjesnik Petar Preradović pjeva:

Ljubi rode jezik iznad svega
U njem živi umiri za njega!
Po njemu si sve što jesi
Udo svoje, tielo svieta,
Bes posebnog jednog cvieta
U naroda silnoj smjesi.

I opet dalje:

Bez njega si bez imena,
Bez djedova, bez unuka,
U prošlosti sjena puka
U buduće niti sjena.

Tako i jest! Sve što smo, jesmo izključivo po jeziku, po njemu dobili ime jer po njemu imademo svoje mile i drage; po njemu smo ljudi.

Nek je stoga sveto i blagoslovljeno ime našeg milozvučnog bunjevačkog (hrvatskoga) jezika!

SLOŽNO NAPR'JED!

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

Sbližimo se, složimo se
Kao prava braća,
Sdruženima biti će nam
I jednaka plaća.

Zašto da si jednom veće
Ne pružimo ruke,
Da nas za 'vjek mimoidju
Ljute, gorke muke.

Zašto da se cijepamo
U dva u tri d'jela,
Kad od toga trećemu će
Dopasti dijela.

Kad u jedno sakupljeni
Biti ćemo jači,
A ovako ne vidite l'
Svako već nas tlači.

Oj u jedno bratsko kolo
Moramo svi stati,
I kliknuti: „Složno napr'jed
Srbi i Hrvati!“

□ □ □

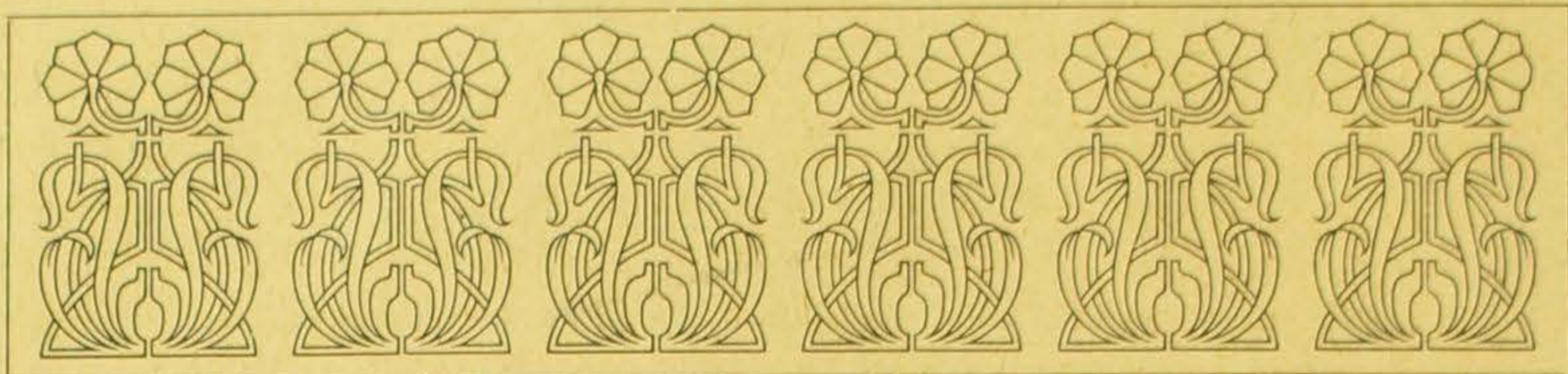
NIKAD NISAM MISLIO!...

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

Nikad nisam mislio
Ni sred gluhe noći,
Da će medju braćom kad
Do nesloge doći.

Nikad nisam mislio
Da će Srb Hrvat,
Kao Hrvat Srbinu
Raditi o vratu.

Nikad nisam mislio
Domovino zlata,
Da na krilu gojiš svom
Do dva krvna brata.

EGYEBEK.

IZAŠLO 1909. GOD. U ZADARSKOM NARODNOM LISTU.
ZA DANICU PROŠIRENO.

Tako nazivlje mađarski popis pučanstva od godine 1900 sve one žitelje kraljevine Ugarske, koji nisu ubrojani u narode poimence istaknute, kao što su Mađari, Nemci, Rumunji, Slovaci, Rušini, Srbi i Hrvati. Iz tumača niže doznajemo, da su to gdje koje pri- došlice iz evropskih država, većinom pako da su zavičajnici, i to Czigányok, Lengyelek, Csehmorvák, Vendek, Bolgárok, Bosnyákok, Dalmátok, Bunyevácok, Sokáczok, Krassovánok, Szlávok i Illirek — svatko vidi, osim Cigana, sami pusti Slavjani, pretežno Južni sloveni.

Ovi „Egyebek“ (Ostali) žive rastureno kojekuda po cijeloj Ugarskoj. Ponajbrojnije nastavaju zapadne i južne krajeve kraljevine. Duž granica Šta- jerske i Hrvatske, tek u Podunavlju gusta su im obitališta i obrazuju sad velika plemenska otočja, sad široke pojase.

Nas amo zanima danas ono sedam zadnjih narodića. Svi su rimokato- ličke vjere i Hrvati drevne korjenike, koljenovići čistije krvi nego li primje- rice Mađari južno od pravca Temešvar-Subotište (Szombathely). Oni govore ikavski, ljupki jezik većine puka hrvatskoga u našim zemljama — onaj stari književni jezik u nas Hrvata.

Nuzgredice — teško je ne požaliti, što nam „ije“, koje ni Srbi ne pišu, istisnulo iz knjige ono jasno „i“. Da smo se barem zaustavili kod „ie“, koje zvučnoj vrednoti glasnika bolje odgovara, a i finu ritmički-skladnu modula- ciju u pjesmama olakšava, kako su ju naši velikani toli vještački dotjerali. Ako je ovo već poradi kontinuiteta požaliti, to je preinaka topografskih nazivlja u korist ijekavštine grjehota. Jer zapravo je patvorina, što u najnovijoj bosanskoj „Statistici mjesta i žiteljstva“ od ikavskih naziva u krajevima, gdje narod samo ikavski govori, načiniše ijekavske: mjesto „Bilibrig“, „Bijelibrijeg“,

itd. sve redom. Kako mogoše samo geografsko nazivlje preinačiti! Ma nisu to imenice, već prastara imena velike, trajne važnosti.

Na žalost počese sad već i u Hrvatskoj isto tako mienjati topografsko nazivlje, do svi narodi, poštujuć starinu, ostavljaju imena svojih selišta ne-taknuta, svakoje u svom osebnom ruhu, sve da im se književni jezik vremenom i preinačio. Prikazujuć u kartama i knjigama naša obitališta, kao da su posvuda hercegovačka, rušimo odista samo temelje najčvršće, najbujnije i najvedrije hrvatske prošlosti, širimo obmanu, a ne postizemo žugjenu jezičnu jednakost. Zar će narod iz Bilestine ikada ijevavski izgovarati ime svoga sela, dok su njemu živi govor i pjesma ikavska? To isto vredi i Ekavcima, srpskim ko hrvatskim. Pišimo zato imena obitališta i topografska nazivlja samo onako, kako ih većina puka prozvala. On bo pitomljaše svoj kraj svojim trudom i mukom, on ga okiti i raznolikim imenima, njegova su i duševna svojina. A proteže se oblast ikavskoga narječja od podunavskih nizina preko Slavonije, Bosne, južne Hrvatske i Dalmacije do najskrajnijeg igala u sinjemu moru prama Italiji; istočno širi se srpsko pa bugarsko, sjeverozapadno hrvatsko-slovenačko ekavsko narječje. Na razmegju, srcem u Hercegovini, postade „ije“ i hvata se, ko rukama, duž Dinare i Kapele slovenačkoga a duž Drine srpskoga ekavskoga govora.

Ele, tim su ikavskim narječjem pisani i molitvenici — gdjegdje po magjarskom pravopisu — i ono malo dnevne literature naših Egyebek-Hrvata. Oni eto ostadoše vjerni starom našem pismenom jeziku.

Zanimivo je, ujedno i poučno, kako taj magjarski popis pučanstva jedino nas Hrvate na plemena ciepa, koja „nota bene“ jednim te istim narječjem govore, a ne ciepa niti Magjare u Székelyek, Palóczok, Kuruczok itd. niti Niemce u Szászok, Svábok itd.

Jednako je zanimivo i poučno takodjer opažanje, da evo u Magjarskoj jošte žive hrvatska plemena, koja se u hrvatskim stranama kano plemenske osobine više neiztiču. Za čudo, da im je govor isto ko i naš pučki amo na jugu i Jadranu. Najbolje se to prikazati može primjerima iz živoga govora ter iz gegrafskoga nazivlja onih predjela, koje su ta plemena napučila — jedino su Šokci pražitelji — a napučila su ih ponajviše nakon oslobogjenja Ugarske ispod turskoga gospodstva, 1683. godine. Poznat nam je 181 naziv briegova, rieka i dubrava. Nazivlja poteču iz doba naseobe, pa su s toga i značajna. Navesti ćemo samo nekoja, po plemenima, uz ine podatke.

Illirek, ima ih 6.900, a prebivaju u 8 sela, najbrojnije jugozapadno Budimpešte na desnoj obali dunava, pa na otoku Čepelu i kod Kaljače. Najvažnija su im mjesta: Török Balint, Tukulj (Tököl) i Dušnok, pa onda Budafok, Čepel i Bogyiszló a ima ih i u Borgóbesztercze i oko Bia. Geografska nazivlja u njih jesu: Veliki verh, Slana bara, Križa dolina, Lutonica, Lič, Erlakovec, Stavki,

Prike, Pleše, Golašica, Vučin polje, Labodica. Iliri su po svoj prilici Primorci, pa nerado pomišljamo, da ovo naše koljeno sebe odista tako nazivlje. Oni su lepi, kršni ljudi; u Tukulju oduševljeni Hrvati; ljube pjesme, koje su im ko i naše narodne ikavsk, i ponose se materinskim jezikom u kući i u crkvi. Njihovi domovi su velike i dosta udobno sagrađene zidanice. Ilirska su sela lipo uređena i imućna.

Nije nam poznato, dali u Ilira imade koja „Čitaonica“ ili drugo kakvo kulturno društvo. Škole su im magjarske. No bit će njima po svoj prilici oslona u srpskoj braći, koja u velikom broju nastavaju južni dio otoka Čepela, oko Kovina (Ráczkeve), kamo se za kralja Sigismunda, početkom 15. stoljeća, iz Kosova doseliše.

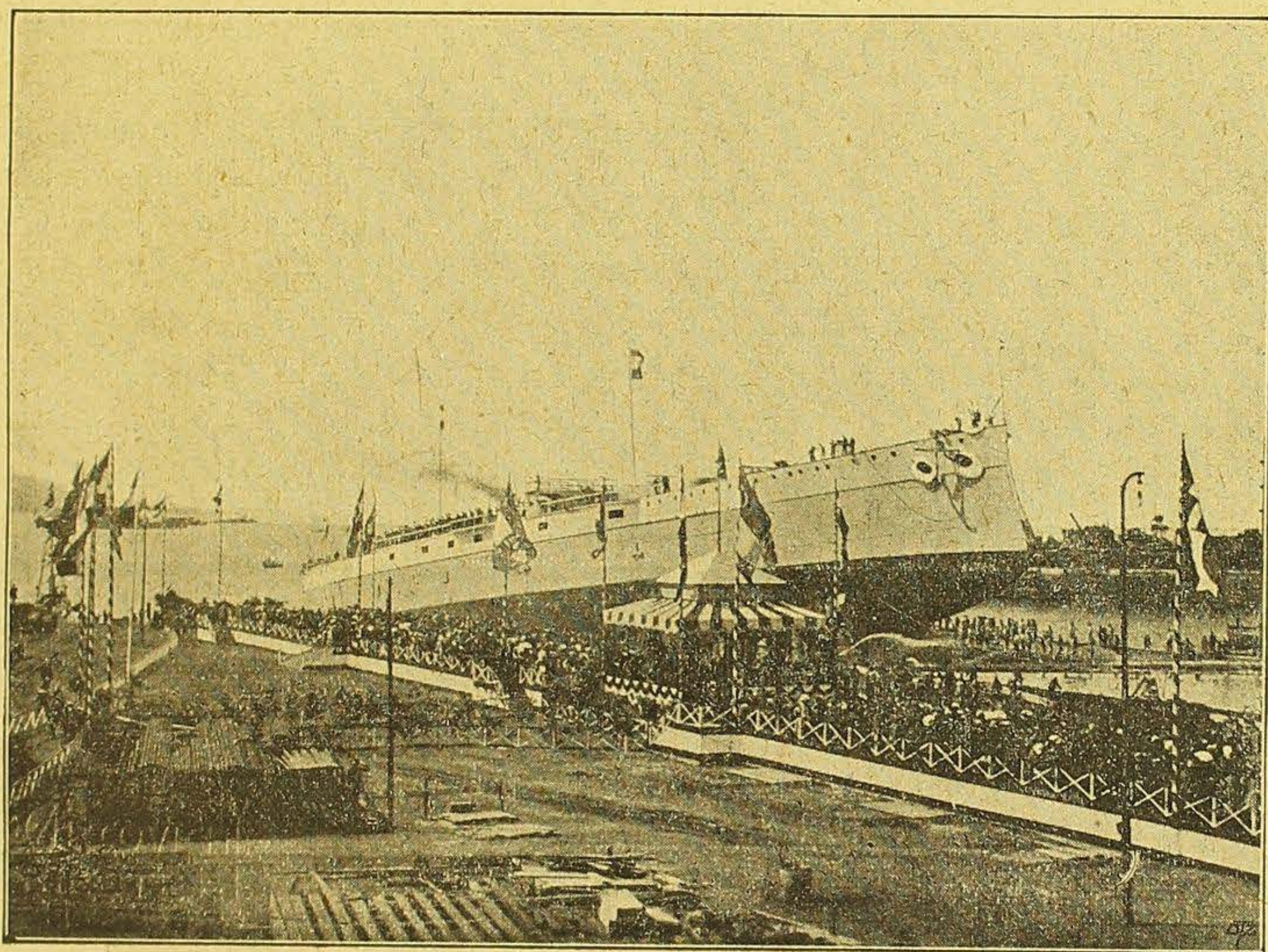
Dalmátok i Bunjevácok, 57.800 u 31 mjestu, i to južno Kaljače, ter u prostoru Baja-Subotica-Palanka-Dunavska obala. Geografska nazivlja su u njih: Kukurik, Klisa, Bila bara, Čakovac, Zvirinjak, Horvatski teleg, Šugovica, Zatonj, Roglatica, Prispa, Palić, Zobnatica, Bristovac, Pužar, Bilo polje, Kozjarec, Pri Hruški, Pristor, Gubništje; a najvažnija obitališta: Baja, Aljmaš, Kaćmar, Bereg, Bodrog-Monostor, Zombor, Bajmok, Nemešmilitić, Čantavir i Subotica (Szabadka). Dalmati i Bunjevci doseljivaše se polako, gotovo pojedince iz Stare Hrvatske, iz koje se, kako je poznato, uslied turskih ratova izvila „Turska, iliti Jajačka Hrvatska“ te današnja „Dalmacija“. Ima tamo predjela, gdje žitelje i danas nazivaju Bunjencima, kano u Lici. U Bačkoj žive Dalmati i Bunjevci ispremješano, jedino oko Kiš-Köröša kod Kaljače i u Sentendre kod Budima imade naoseb Dalmata. Oba su plemena bogata; Krasna su im sela i gradovi a na glasu narodne zabave „Velika Prela“, 2. veljače, na dan Svitla Marijina, kamo hrli i staro i mlado, gragjani i seljaci u bogatom narodnom ruhu.

Na kulturnom polju prednjače Bunjevci svim našim plemenima u Magjarskoj; imadu više kulturnih središta, čitaonica, u Subotici, Baji, Aljmašu, Dušnoku, Béregu itd. U knjizi i novinstvu rade uporedo sa Šokcima, a bijaše u njih od vajakada znamenitih muževa, vrlih rodoljuba, naučenjaka i pisaca. Spomeniti ćema slideće odlične muževe: Milašin stolnobiogradski (Székesfehérvár) biskup, Sučić i Mandić gjakovački biskupi, Antunović kalački biskup, Bedžula, Marković, Pletikosić i Mačković kanonici, Rudić, Piuković i Parčetić nadžupani, Odrin, Knezin, Latinović i Pilasanović podžupani, Sučić, Vidaković, Marković i Kaić kapetani (vojskovodje bunj. plemena). Danas izdaju zabavni mjesečnik „Neven“ i politički dnevnik „Naše Novine“, u kojima pomno prate događaje i kulturne prilike Slovenaca, Hrvata i Srba. Rado čitane njihove novine su bile: Bunjevačka i Šokačka vila, Bunjevačke i Šokačke Novine, Bunjevac, Misečna Kronika i Subotički Glasnik.

Gospodarstvene su prilike liepo razvijene. Imaju svoju štedionicu u Subotici i Aljmašu te više veresijskih i potrosačkih zadruga.

Sokáčok, 18.700, žive kod mjesta Radna, Temeš-Rekaš, ter u 19 sela Bačkoga Podunavlja i Baranje južno Muhača. Nazivlja: Glivnica, Stara Dunava, Gradec, Slipa ada, Biličince, Puškaš, Gligorinec, Karašica, Hrastje, Pod Lipcem, Eldištje, Lisac, Rikitaš, Gat, Pilagora, Duliman. Najvažnija mjesta: Rekaš, Sonta, Bač, Vajska, Bukin, Daljok i Daraž.

Ovi „Šokci“ potomci su i zimzelena hvojka ikavskih pražitelja Podunavske Panonije. Preturili su Skordiske, Rimljane i ubilačke seobe germanskih lovačkih naroda, ter Hune, Obre, Franke, Grke, Tatare i Turke. Njihova se-

OKLOPNJAČA RATNE MORNARICE „ZRINSKI“ SPUŠTA SE U MORE.

lišta, optočena barama, močvarnim ritovima i rukavcima Dunava i Drave ostadoše netaknuta, ko otoci u moru, nepristupačna najezdi lovačkih i konjaničkih naroda, kojima je Panonija redom izkopala grobove. O njima pričaju stari povjesničari, da su vesele čudi a spretni u obrani postojbine svoje, vješti ribanju i povodnjim radnjama. Puk šokački premnogo strada od groznice i nezdrave vode, ali i od pomanjkanja svoje inteligencije, koja bi taj dobri ali neuki sviet upućivala. Gdjekada je bilo, a nagje se i danas po koji svećenik, vjeran koljenu svomu. Inače bi Šokac, prošav latinske škole i nastupiv zvaničnu službu, prerušio ne samo odielo već i narodnost svoju na magjarsku. Njih se na žalost nebrojeno pretočilo i dnevice pretače u Magjare.

Ime im je po svoj prilici rimskoga korjena. Bit će, da su Panonski Sloveni Rimljanima bili družni, „socii“ u ratovima po Panoniji. Gledaš li sa brežuljaka rimske Mursae, današnjeg Osieka, što no se protežu do Dravina ušća, put sjevera i iztoka, teško ti je pomisliti, zanesav se duhom 2000 godina unazad, da bi junački, ali i oprezni Rimljani zagazili u panonska nedogledna blatišta bez vještih provodića, onako slijepe, ko Darij na Skite. A bihaju Šokci provodići i carskih vojska princa Evgenija i maršala Londona, ter njihovih ladja premosnica. Značenje rieči ostalo u narodu; i danas još zove Šokac svoju ženu „moja Šokica“, t. j. družica.

Ima ih, te se osvrću na arbanašku, starinom ilirsku rieč „šok“, po njihovom sudu rimskoga korjena i značenja. Ali gdje je kuća Arbanasima? A nije ni moguće, da bi Sloveni mogli biti družni Ilira iza toga vremena, kako ovi rimsku rieč usvojiše, već s toga ne, jerbo rimske legije nikada nisu služile u blizini svoga zavičaja. Zato se i nameće misao, da je ilirski korjen „šok“ doduše podoban rimskomu, ali jednako star i poznat najbližim sjevernim susjedima Ilira, celtskom plemenu Skordiska, kojih se obitališta protezahu od Majevice planine u Bosni, preko Slavonije, Tisinog i Dravinog ušća do Pečuhske gore Meček, dakle upravo u današnjoj postojbini Šokaca naših; a onda bi Panonski Sloveni imali biti družni Skordiska, makar i Ilira, ali već prije nastupa Rimljana u podunavskoj nizini.

U Šokaca ima dosta imućnoga svieta, a društveni je život u Bačkoj, hvala Bunjevcima, liepo razvijen. Podižu „Gazdačke krugove“ kano u Beregu, Mohaču, Daražu itd., a „Velika im Prela“ posjećuje sve u raskošnom šokačkom ruhu. U Baranji ne imaju danas društvenog života, niti saobraćaja sa slavonskom braćom oko Osieka, no se diče svojim; u Daljku navlaš zahtjevaju od priženjene Njemice, da se šokački nosi.

K r a s s o v á n o k, 8.400, u 10 sela kod Bogšana, Rešice i Belecirkve (Fehértemplom). Nazivlja: Gorenica, Ponur, Kerno pole (krševita je to visoravan), Vilištjak, Cernovec, Vizonbrig, Rovina, Bodgol, Bikin brig, Jarištje, Sokolovac, Strnjak. Središta su im: Királykegye (Königsgnad), Klokodič i Krašova.

Krašovljani su poradi teške brdovite zemlje siromašan puk, ali radin i vrlo čestit. Godine 1366. imali su svećenike hrvatske staroslovenske glagoljaše iz Dalmacije. Danas teško da ima u njih kulturna života, no ipak nisu posve osamljeni, pošto je obližnji kraj Srbima prilično napučen. Krašovljani su dielom doseljenici a dielom su možda i preostatak onih Dakijskih Slovena, iz kojih je u ovim stranama rimska kultura vremenom stvorila mladi narod rumunjski. Razabire se to iz pučkoga govora rumunjskoga i opaža po geografskom nazivlju sve tamo do Crnoga mora.

B o s n i á k o k, 800, sjede u predragjima Budimpešte. S z l á v o k 1.300 i jedna grana Illirek, 5.200, podieliše sa Hrvatima teritorij naše neprežaljene

Rieke. Tu su sva nazivlja hrvatska, samo se ono naše more, prozivilje „Magjar tenger“, a Primorje, „Magyar tengerpart“.

Egyebek-Hrvata ima dakle u Magjarskoj 99.100, a priznatih Hrvata 188.600, ukupno 287.700. Ostali su Egyebek ovako pobrojani: Vendek (to su naša braća Slovenci) 82.400, Bugari 12.800, Lengyelek (Poljaci) 20.800, Česi 27.300, Cigani 65.000, ostali Evropljani 22.500 (amo spada i 17.600 riečkih Talijana); svi Egjepci skupa 328.900. Srba ima u Magjarskoj 434.700.

Za čudo malo je Cigana; a zna se, da je magjarska zemlja mati rasadnica cigančadi. Ta ima ih gotovo u svakom selu, pod čadorima, u zemunicama, u kolibama, ter ciliču tamo po svim hramovima Baka. Po svoj prilici Magjari, kako u svemu prednjače, već i cigansko pitanje korisno rješavaju, a da se to u Hrvatskoj ni ne čuje kako.

Da se upotpuni slika o narodu hrvatskomu po Magjarskoj, nužno je prikazati i one žitelje, koje popis pučanstva ubraja u Hrvate. To su dielom pražitelji, dielom naseljenici; ima ih 188.600.

Pražitelji obitavaju zemlju sjeverno Drave u poširokom pojasu do Muhača, Pečuha, Kaniže, Vašvara, dakle Baranju, gdje se vezuju sa pojasom Šokaca, pa Šumeće i južnu Zalu do u Megjumurje i Željezno. Ima ih dapače i sjevernije u Tolni, Szegszárdu, Dombováru (Dombovu), Sigetu, Atadu i na Blatu u Zali, gdje mnogo puka uz magjarski jezik znade i hrvatski.

Pod konac 5. stoljeća, nakon smrti Atila, kralja Huna, 453. kod. koji s Rimljanima ljuto ratovaše, ukaza se svietu Panonija skroz Slovenima napučena, dapače i Noricum, daleko u nutrine Alpa. Ovdje je od iskona prebivao narod Celta, dostigavši osobitu kulturu. Zašto i kako Celti, tako rekuć jednog povjesničkog jutra, netragom nestadoše a na njihovim obitalištima Sloveni osvanuše, teško se je domisliti, jer su to oblasti prevelike. Stoga i puče široko polje nagagjanju. Jedni vele, da su Huni, Konjanički narod, ispred sebe čak iz crnomorskih i dunavskih nizina gonili i naseljivali Slovene, ratare, da im snabdjevaju hranu i zairu, dok bi oni bez brige ratovali i pljačkali. Šaka Huna, a koliki pojas od Dona do Sinjega mora, gdje Sloveni neprekidce, istina, ratare ali i ratuju! Drugi pišu, da su se Sloveni u rimske pokrajine tiskali u hrpama, tiekom stoljeća, neopazice, kako to i sada biva. Al tu treba i tisuću ljeta, da se tako goleme oblasti preobrazu i još uvijek ostaje staroselaca i traga njihovoj kulturi. Bit će istina i ovdje po sriedi. Celti — nehotice pomišljaš na stanoslovensko čeled ljudi — jamačno su praslovenska grana, njihovo geografsko nazivlje, i danas još poznato, nalazi smisla i značenja jedino u staroslovenskom govoru; a s Hunima ratovahu rame o rame i neosporno slovenska plemena, koja poslie smrti Atiline i premoći Huna pod svojim vojvodama ostadoše i udruženi sa Celtima, pod slovenskim imenom dalje bitisahu. Preko

Celta i Slovena prehujili svakojaki lovački i konjanički narodi, kao vihrovi preko šuma, a da je ne iskorjeniše.

Povjesnička je dakle istina, da pod konac 5. stoljeća stanovahu u zemljama na desnoj obali Dunava izrikom Sloveni, a graničili su kod Nežiderskoga jezera Panoski sa Moravskim Slovenima. Za malo i već se ističu pojedina plemena. Godine 553., nakon dvadesetgodišnjeg ratovanja, smrve napokon Hrvati vojsku bizantijskoga cara Justinijana i udare tom pobjedom temelje svomu narodnom opstanku u rimskoj Panoniji i Dalmaciji. Godine 627. podigoše Slovenci sa planinskom braćom, preturiv isto tako Rimljane i bujice lovačkih naroda, prostranu slovensku državu pod junačkim Samom izmegju Drave i gornjega Dunava, ali koja samo u mahovima do Kocelove smrti 874. potraja, jer bijaše krvarenja sa divljim Obrima i nezasitnim Francima. Uslied obarskih i franačkih ratova pripojiše vojvode posavskih Hrvata, Ljutovid i Ratimir, 818—838., ter poslie smrti Kocelove, Braslav ove ravni—sve do Blata svojoj hrvatskoj oblasti, od koga se vremena tamošnji narod i Hrvatima prozvaao, dočim njegova braća na zapadu u Alpama Slovencima ostadoše. I poslie miešanja slovenskih plemena dolaskom Magjara i postankom njihove države u Podunavlju 895. god. prevladalo je hrvatsko ime na desnoj obali Dunava za sve preostale Slovene, i Hrvate i Slovence i Moravane, megju kojima bijaše — kako piše Čaplović — takogjer jedno pleme, „Belo Chrobati“, grana istoimenih žitelja po „Bile hori“ u Moravskoj. Unatoč progonima uzdržalo se u ovim stranama staroslovensko bogoslužje blagovjesnika naših, Ćirila i Metoda, prilično dugo, još god. 1038. spominje se ženski slovenski samostan u okolici Vesprima.

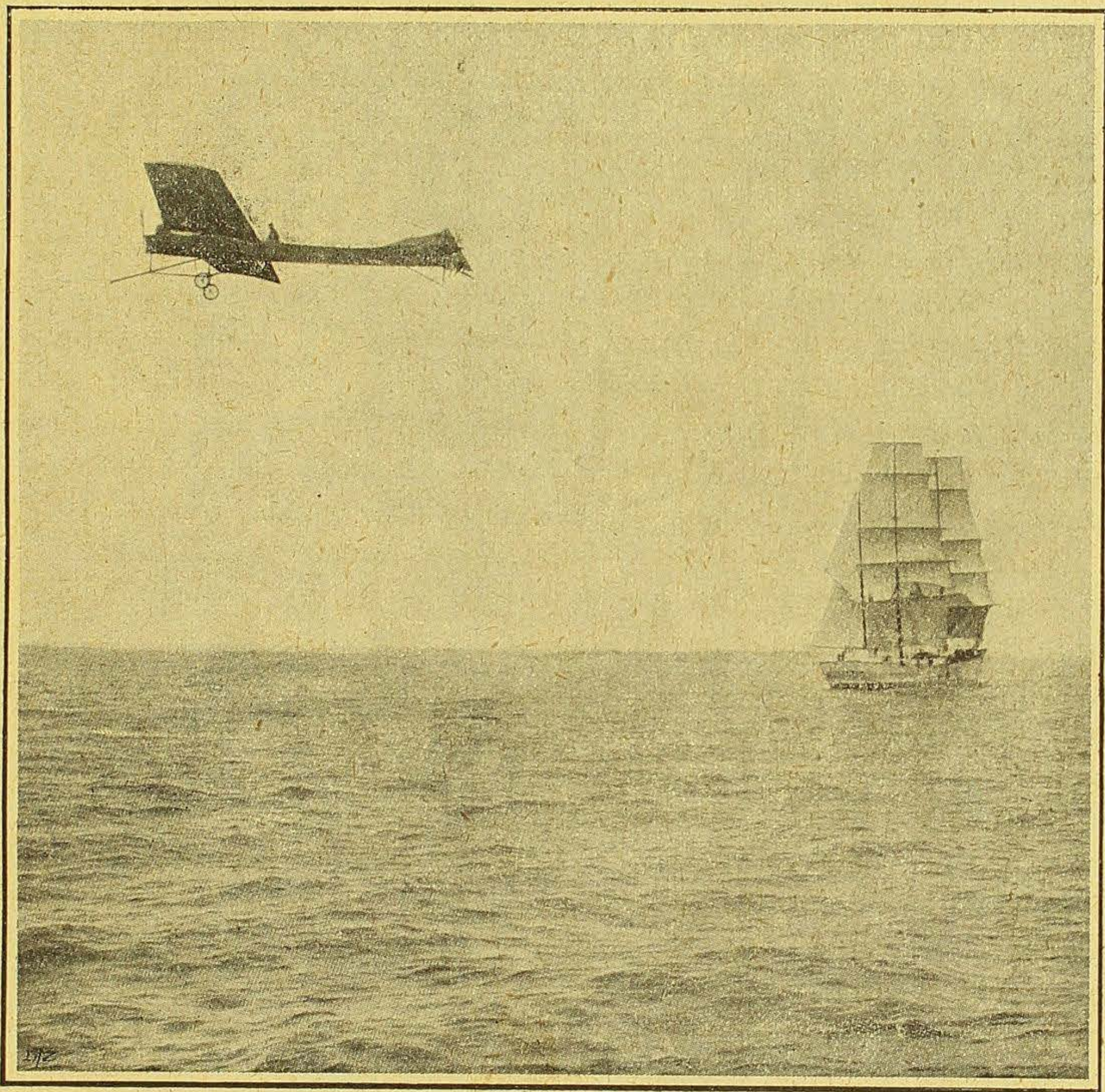
Za turskih ratova, pošto bi Magjarska uslied Muhačke bitke 1526. god. podjarmljena, upravljaše, braniše i dielom obraniše naši banovi i kapitani ovaj pojas napućen Hrvatima, a duž Štajerske Slovencima, kroz 160 godina kano svoje. Da iztaknemo samo Siget i Kiseg. Poslie Turaka započe odnarođivanje ovih Hrvata utjecajem crkve, škole i feudalne gospode hrvatske krvi, kao Šomšići, Vlašići, Jankovići idt. Premnogo se njih pretočilo u Magjare; sada žive pomiešano s njima i s doseljenim Niemcima. No ojačaše pridošlicama iz hrvatskih krajeva; tako se god. 1715 naseli u Pečuhu i okolici veliki broj Hrvata, većinom iz Bosne.

Danas ima u Baranji u 11 o sela 15.500 Hrvata; glavna su im mjesta: Muhač, Novi Kozar, Šalanta, Baranjar i Petarda.

U Šumeću (Somogy) nahodi se u 63 sela 11.700 Hrvata; najvažnija im mjesta: Sveti Martin, Potonj, Heresnje, Berzenca, Belezna.

U Zali do Blata upisano je u 36 sela još 9.200 Hrvata; glavna selišta: Kerestur-Kolatseg, Serdahelj, Petrivente. A u Megjumurju, gdje 75.700 Hrvata nastavaju 104 sela, pobilježeno je već u 89 sela 4.400 Magjara.

Tu počimaju i naseobine hrvatske, koje sižu preko Požuna. Većinom su to Jajački (Jački) Hrvati pa Primorci, koji poslie pada Jajca i Like-Krbave u ovomu kraju četiri velika i dva mala plemenska otočja napučiše, i to: u Željeznoj županiji, gdje se kod Vašvara vežu sa hrvatskim i slovenskim pojasom pražitelja, pak južno Šoprona do Kisega i sjeverno Šoprona uz Neži-

AVIJATIČAR LATHAM LETI PREKO KANALA LA MANCHE.

dersko jezero do Litavske gore, onda južno Dunava do Požuna. Peto, malo otočje od dva sela leži južno Tate a šesto, dva sela, rastavljena Malim Karpaticima, sjeverno Dunava.

Ivan pl. Csaplovics piše u svojem etnografskom djelcu „Croaten und Wenden in Ungarn, 1828.“, da ove hrvatske naseljenike zovu Wasser-Kroaten, s toga, što oko Nežiderskoga jezera obitavaju; ispravnije bi bilo, kaže, da ih se nazivlje „Bieli Hrvati“, jer su im se i pregji u Moravskoj tako zvali. Drugi

pisci zovu ih Bosser Kroaten, t. j. Bosanski Hrvati, koje mnijenje bliže je povjesničkim dogagajima.

O porijeklu njihovu i naseljivanju u ove krajeve govori u toj staroj Čaplovićevoj knjizi najjasnije Simon Palatin, sam Hrvat i velevriedan muž, župnik u Stincu kod Németujvára, ovako: Nije stalno, da su se Hrvati hrpimice u ove predjele doseljivali. Bilo je u Mošonskoj i Šopronskoj županiji od prije preostataka onih Slovena, koje je Magjarska najezda kojekuda, ponajviše u Moravsku, potisnula. Knjima su se poslie polako prikupljali sa sjevera Slovaci iz Njitre i Trenčina a sa juga Hrvati. Isto vredi i za Željeznu županiju, kamo se malo po malo puno Hrvata i Bošnjaka, dapače i Servijanaca doselilo. Govor, običaji i tjelesna pojava jednaki su u njih a obiteljskih imena ne ima mnogo; evo ih iz jednog ovećeg sela: Barilović, Blašković, Bojšić, Buhetić, Filipović, Frančić, Kopitar, Piplić, Radoković, Rošetarić, Štipšić, Zidarić, Živković.

Stinačani kažu, da su im pregji došli prije 300 godina iz Stenevca u Hrvatskoj; u njih ima 9 obiteljskih imena, a u selima do 2000 duša tek 15—18. Ženidbom se doduše mnogi Hrvati pretočiše u Magjare ili Niemce, ali se i obratno veliki broj Magjara i Niemaca pohrvatio, što se već po imenima opaža. Jer, kazuje Palatin, Hrvati se osobito ponose jezikom svojim, a Hrvatica, koja se uda za Hienca, kako tamo Niemce zovu, pohrvati cielu kuću; i nebi Hrvatice ni zašto na svijetu učile vjeronauk i katekizam na drugom, no na svom jeziku. Oni se sami diele u Gornje i Donje Hrvate, kako već nastavaju sjeverno ili južno gore Velike Pliše kod Kisega. A Gornjim Hrvatima pišu, da poteču od pridošlica Vlaha — bili bi dakle iz onih krajeva Stare Hrvatske, u kojima još i danas katolike seljake i pastire Vlasima zovu. Žitelji u nizinama do Nežiderskoga jezera nazivaju sebe Poljancima. Svi su Hrvati golemi ljudi, vitka stasa i jaki. Gornji su Hrvati bjelije puti, neobično jaki — bez pripomoći pridižu i namažu kola sa teretom do 20 centi a na ramenu ponieti će i tri merova žita — žene su im liepe; osobito one iz Szárvkö (Hornstein) na glasu sa nježne, umiljate ljepote. Donji su Hrvati većinom mrke, zagasite puti a i mršaviji. Gornji Hrvati, piše Palatin, imadu tvrde zidanice i zgrade; ratare, timare i trguju vrlo marljivo — a tako je i danas, poslie sto godina; oni su cieli gazde. Donji Hrvati nemaju tako dobre zemlje, puna je kamenite goleti a trpe i od oskudice vode; oni su gospodari osmaki (od prilike 8 ralih zemlje), siromašni, ali marljivi, i zarade nadnicom pa i kućarenjem; domovi su im drvenjare. Odiela su u Hrvata pojednaka; hlaće staroga husarskoga kroja zovu „Žalavarde“, nose kordovanske čizme ili opanke, dolamu i široke šešire sa paunovim, ili kako oni kažu „Ždralovim“ perjem; na prsima imadu neku vrst oklopca „Fliglin“, ukrašen pod vazda golim vratom vrpcama — drugoga svieta toga ne ima — zimi obuku krzno „Menten“ ili od ovčje kože „Karmen“. Žene nose čizmice i prsluk „Uplečak“ sa ušivenim „Sičkama“

poviš kukova — to su sitni, sječkom napunjeni jastučci — na koje pričvršćuju „Pende“, biele platnene suknje, a na ove ostale šarolike; oko vrata i prsijuh privežu krasnu maramu, a preko svega haljetak „Čohu“ iliti „Horvaticu“ a zimi „Karmenac“; kosu, visoko pletenu, pokriva biela marama; djevojke idu gologlave sa crnim upletkom u povijenim pletenicama. Vole kolače, nadjevne zeljem ili sirom: „Fanki“, „Masnica“ pa valjuške „Šuljki“.

Škola imadu, veli Palatin, gotovo u svakom selu i dobrih učitelja, koji ne samo hrvatski, već i njemački i u glazbi podučavaju — danas su škole malo ne posvuda magjarske — Prije 200 godina propoviedao je u Németh sz. Gróthu (Geresdorfu) kod Némétujvára luterski pastor Gjuro Jagodić, no sad su svi Hrvati dobri katolici.

Književnost je u Hrvata, kazuje Čaplović, slabo razvijena. Simon Palatin napisao je „Hrvatsku gramatiku“, preveo je „Nedjeljne prodike“ i „Virgilove Ecloge“ — prvo prosodijsko djelo u hrvatskom jeziku — ali sve to ostade u rukopisu. Tiskanih knjiga bilo je tada od Novoselskog (Ujfalu, Mošonska županija) župnika Matije Laaba i to: nekoliko „Školskih knjiga“, pak „Nedjeljna i blagdanja Evangjelja“, „Veliki i Mali Katekizam“. Onda su bile tiskane „Prodike Schilcherove“, jedno šest „Molitvenika“ od redovnika i „Veliki Katekizam“ od Langa. Preveo je Laab i „Novi Zavjet“, no se žali, što ga radi proganjanja zbog pravopisa nije tiskati mogao, a vladala je tada velika nesloga u pisanju. Ponose se Hrvati i dvorskim savjetnikom Gjurom Lakićem, znamenitim mužem i naučenjakom iz Padla, željezna županija.

Život je u Hrvata vrlo skladan, čestit, bračni život čist; po zatvorima nema gotovo nikada Hrvata, no ljube pjesmu, svirku i ples a široke su volje kod čaše vina; prijatelji su gozbe, dapače i pri porodu i poslie pokopa. Stare svoje i kršćanske običaje vrlo poštivaju, u crkvu rado idu i rado u njoj pjevaju. Na badnji dan uz svakakvo obilje mora biti u sobi slame a na stolu gibanica „Vertanj“ sa rupom, koju napune svakovrsnim žitom i voćem pa lukom, orasima, malim molitvenikom i krunicom; a pozdravljaju se: „Na to Kristuševo narogjenje (isto i na Novo leto) Bog vam daj sega dobra, zdravlje, veselje i dušno zveličenje“. Ob Uskrsu igraju se sa crvenim jajima, na dan Nevine dječice obilaze momci kuće i biju šibama djevojke, koje ih darivaju voćem; na Sesvete (Svisveti) zorom idu opet djevojčice i dječaci od Kuće do kuće pjevajući.

Godine 1828. bilo je u Željeznoj županiji (biskupija Subotiče) u 64 sela 21. 914 a u Gjurskoj biskupiji u 54 sela 33.416 Hrvata, skupa 55.330 do 60.000. Dotle po Čaplaviću Danas ih imade u 310 sela 57.400; za gotovo 100 godina nije se broj tamošnjih Hrvata evo ni za ciglu jednu dušu povećao. Teško je to vjerovati, kad ovi Hrvati provode triezan, radin, obiteljski neporočan život krsćanski, danas isto ko i prije 100 godina, a ragjaju brojnu i čestitu djecu.

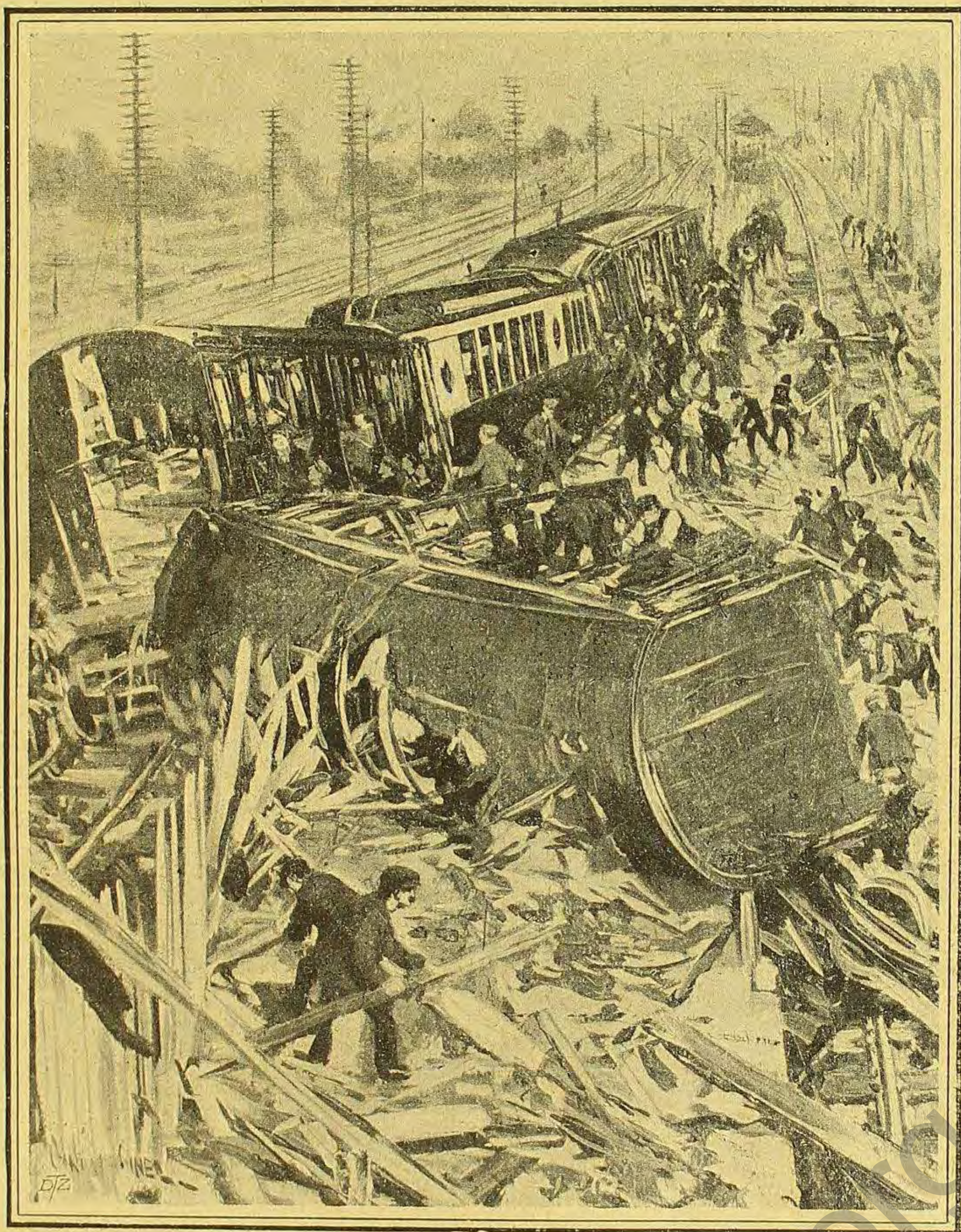
Hrvati no otočju većinom su seljaci, po koji svećenik ili učitelj, malo ih se posveti nauci, a od tih se mnogi kao činovnici otugje. Sa hrvatskom djedovinom ne imaju nikakva saobraćaja, a rado slušaju o njoj časnike i vojnike Hrvate, koji bud na nanovrima bud iz tabora u Bruku na Litvi posjete koje to hrvatsko selo. Od naših naučenjaka jedini je Fran Kurelac prije po stoljeća onda jezik proučavao i narodne im „Jačke“ pjesme sabirao. Govor im je starinom čakovski, po koja kajkavska rieč, naglasak većinom štokavski, a ikavski izgovor pojedinih riečih počese nekako sami od sebe zamjenjivati sa „je“. Knjigom se danas manje bave no prije sto godina; dobivaju u Šopronu jedan „Kalendar“, „Nabožne pjesmarice“ i nekoliko „Šolskih knjiga“. Lani tek pokrenuše ovih Hrvati časopis — izdaje se pod Összetartás „Naše novine“ u Győr (Gjur), Baross-utcza, 4. szám — On je prvi hrvatski list za Hrvate šopronske, mošonske i željezne županije. List je dočekan velikim oduševljenjem, kako to seljak Ivan Krizmanić iz Fileža (Fülessa) u 2. broju svjedoči: — 1910-to leto će bit vsagrad glasovito za Hrvate šopronske, mošonske i željezanske varmegye. Ar nijedno novo leto nam nij takova dara i takovo veselje doprimilo, kot sadašnje, ko nam je doprimilo „Naše Novine“. Mi siromaški Hrvati smo do sad vsenek (uviek) ćutili, da nam ča fali; gladni smo bili, ar nismo imali duševne hrane. Naš lipi hrvatski Kalendar od Svete Familije sino na par dani preštali (prečitali), pak ali opet celo leto nismo imali štanja (štiva, čitanja) va našem materinskom jeziku. Koliko puti sam htíl vidit, da svaki imadu va svojem lašćem (vlastitom) jeziku knjig i novin, neg mi ovde na zahodnoj granici tri šake Hrvati ne. Ali od sad, hvala Bogu, će bit drugačije. „Naše Novine“ ćedu nam vsaku sobotu stupit u naš stan, ćedu nas podučavat i razsvićeavat, prognat ćedu maglu zpred našimi očima, da već ne budemo zjalavi (luckasti) Hrvati“.

Pojedina otačja prikazuju nam se ovako:

U Željeznom žive u 144 sela 17.9000 Hrvata; najvažnija su im mjesta: Merem, Berkifalu, Tomord, Podgoria, Čajta (Schachendorf), Novi Bregi (Ujhegy), Medveš, Stinac, Sveti Petar. Odavde na sjever onkraj Velike Pliše magjarski uticaj sve slabiji a njemački sve jači.

Na Šopronska dva otočja stanuje u 126 sela 31.400 Hrvata; glavna mjesta južno Šoprona: Frankov (Frankenu), Pulja, Borisova, Česarfalva (Kaiserdorf) i Kophaza (Kohlnorf), a sjeverno Šoprona: Klimpa, Oslop, Vulka-Pordanj, Szárvkö (Hornstein). Jedino radi primjera navesti ćemo ovdje iz okolica najsjevernijih naseobina Hornstein, Stinkenbrunn i Oslop ova geografska nazivlja i Benetka, Vratnik, Vulka, Brig, Mekote, Pečur, Striki, Za Cerikom, Na poli Dužički, Kričen, Podvornica, Lužice, Zasadi, Lis, Pojanka, Četertina. Prva dva imena prenose nas na položaj u staroj domovini. Kano tamo, i ovdje je Vratnik visoki brieg kod bogatog hrvatskog sela Siegendorfa (Czinfalu) sa 1600 žitelja Hrvata, a Benetke — prastaro čakavsko ime za Veneciju (Mljetke),

koju podiže slovensko, megju Celtima živuće pleme Veneti — jesu odje livade po ravnici uz Nežidersko jezero.

ŽELJEZNIČKA NESREĆA NA PRUZI BRIGHTON-LONDON.

Onkraj Nežiderskoga jezera proteže se do Dunava i Mošonja ravan Hajdučija (Haidboden) sa četvrtim plemenskim otočjem. Od 40 sela, u

kojima i Hrvati žive, najjača su hrvatska mjesta Horvat Kimle, Bozvanja (Bezenje, Paltersdorf), Kopčenj (Kittsee) i Padrov (Parndorf), Novoselo (Ujfalú, Neudorf). Najbronija obiteljska imena su Diković, Ilančić, Mladošević, Modrović, Šarafić, Vojnešić, Vuketić, a nazivlja: Podvarnice, Nova mlaka, Kurija Modrović, Dolni les. Ima tamo 8.100 Hrvata pomiešano sa Niemcima i Magjarima. Medju njima biti sigurno i po koja izgubljena hrvatska duša, što se već i po tom naslućivati može, jer se uz hrvatski pisane crkvene zadužbine nalazi i po gdjevoja magjarska darovnica od hrvatske obitelji. Evo i natpisa sa nekih krasno izvezenih tkanina: na propovjedaonici „Prodikuj te Evangyélye szemu sztvorényu“; na stolniku glavnog oltara „Pozdraulen budi Preszveti Oltarszki Szakramenat“; na desnom žrtveniku „Sladko Srce Jezusa Smiluj Se Nam“; na vrpici jedne društvene zastave „Prečisto Serce Marie, Budi naše Zaviće od Familie Dikovich 1908.“ Križni put popraćen je sa hrvatskim tumačom.

U Obzoru pripovida doseobu Hrata jedan časnik, koji je iz Bruka ovu koloniju pohodio, onako, kako mu je tamošnji učitelj, Hrvat, u pero kazivao a kako se onuda čuje: „Kad je zis Velje Bela (iz Velje, otoka vratio se Kralj Bela IV., kad su Hrvati porazili Tatare kod Trogira i na Grobničkom polju viš Rieke) najzad došal, je bilo Ugrsko zvekšine zničeno. Ljudi su bili, ki od boja, ki od glada, kuge i betega pomoreni, tako da je Bela jako malo ljudi našal (ovaj oblik, reče učitelj, piše se našal, a izgovara se našau) Onda je na tugje orsage poslanike poslal, da bi ljude pozvali, do Ugrska se nastaniti. On im je obečal, da ćedu ovdje zemlje iliti blaga zaman dostati neka (samo) nek simo dojdu. Zato je vu Ugrskom tolikovrsnih narodov. Med drugimi su i naši Hrvati gori došli od Adrije ali Dalmacije, zato se i imenuju „Wasser Kroboten.“ Jedni su se nastanili va južnom kraji Železne županije i kad su drugi došli, su našli tu krajinu ur (jur, već) nastanjenu, ter su šli dalje na polnoć (sjever) i kad su tako senek (uviek jedni za drugimi se doveljivali i našli mjesta ur posjednuta, su bili silovani až (još) više k polnoći odlaziti i tako su došli va Šopronjsku, va Mošanjsku županiju i još dalje priko Dunaja, tako da je i prik Dunaja njekoliko hrvatskih sel.“

Začetak je ovoj naseobi dakle prije 650 godina, a iz pričanja se pučkoga vidi, kako su Hrvati ove zapadne krajeve Ugarske na više mahova naseljivali.

Istočno Hajdučije a južno Tate nalazi se peto otočje, ko mrtva straža, sa 200 Hrvata u selima Galla i Vértes-Somló. Da ih je u toj okolici nekad puno više bilo, svjedoče mnoga hrvatska nazivlja: Straža, Nebojse, Grebić, Grad Vidam, Pervat, Milković, Tisnice, Velika Skala.

Najsjevernije naše naseobine, takogjer mrtve straže onustran Dunava, sela Horvat Gurab i Theben Neudorf (Divinj novo), leže sjeveroistočno i zapadno od Požuna. Ima tamo 2.200 Hrvata. Nazivlja su u njihova: Okopanec, Horvatski mlin, Glavica, Ferenc draga, Škarica. Po nazivlju

se vidi, da su im pregji većinom Primorci a i po govoru u Divinju: „..... naj budu vidili križ i crikvu“. Na grobnim spomenicima su od god. 1790 do 1873 uklesana sliedeća obiteljska imena: Matanović, Medak, Mikletić, Milošović, Mladošević, Ružović, Vlašić, Žužić. Seljaci pričaju, da prva naseoba Hrvata u selu Divinju siže u doba poraza turskoga pod Bečom, to bi dakle bilo god. 1683. Njihovi pregji gonjahu stoku u turskoj vojsci, nehtjedoše sa Turcima bježati, već ostadoše ovdje. Ovi Hrvati, kano i oni u Gurabu pretaču se polako u Slovake; svećenici i učitelji su im Slovaci.

Otkinuta grana jest i hrvatska naseobina u Banatu. Naseljenici, većinom plemići (Vučetić, Mikšić, Delimanić, Čekonić), dogjoše iz Hrvatske Krajine, kad je ova pala pod ratno ministarstvo. Ima tu u 52 sela 4.000 Hrvata. Najglavnija im mjesta: Opova, Horvat Keča, Klari, Boka, Horvat Neuzina, Perlas i Starčova. Dobri su ratari, ima ih dosta i veleposjednika, ali se ipak mnogi izgube uslied zvaničnih služba u Magjarskoj. Kod mlagje generacije opažamo sa radošću, da se pogdjekoji povraćaju u domovinu svojih pregja.

Doseljenika Hrvata u manjem broju nalazi se i po drugim županijama, ponajviše po Bačkoj, Temešu i Krassó-Szörényu ter kod Arada (u selima Pajsan i Seprös 670 Hrvata) i kod Szolnok-Dobokoga (u selu Csáki Gorbo 160).

Velepoučna za nas amo jest i pojava, da je u svakom od ovih egjepskih sela upisano i po nekoliko Hrvata, u šokačkim ponajviše, u krašovljan-
skim ponajmanje. Nije to puki slučaj; a i nitko neće vjerovati, da su se ovi Hrvati baš u oči popisa doselili, pa još zaoseb u svako pojedino egjepsko mjesto. Biti će istina, da se megju samim Egjepcima nalazi žitelja, koji se u Hrvate ubrojiti dadoše. Svega skupa ima 2.432 takova Hrvata, dakle po prilici 500 hrvatskih porodica. To su obitelji, koje njeguju duševni saobraćaj sa domovinom pregja svojih. Naša — hrvatske inteligencije — dužnost bi morala biti, da taj saobraćaj razgranamo, proširimo, ne bi li u svakom egjepskom mjestu hrvatstvo dublji korjen uhvatilo. Isto tako nam je dužnost, da i Hrvate po ostaloj Magjarskoj, pražitelje i naseljenike, zabratimimo i našem rodu što žarčije priljubimo.

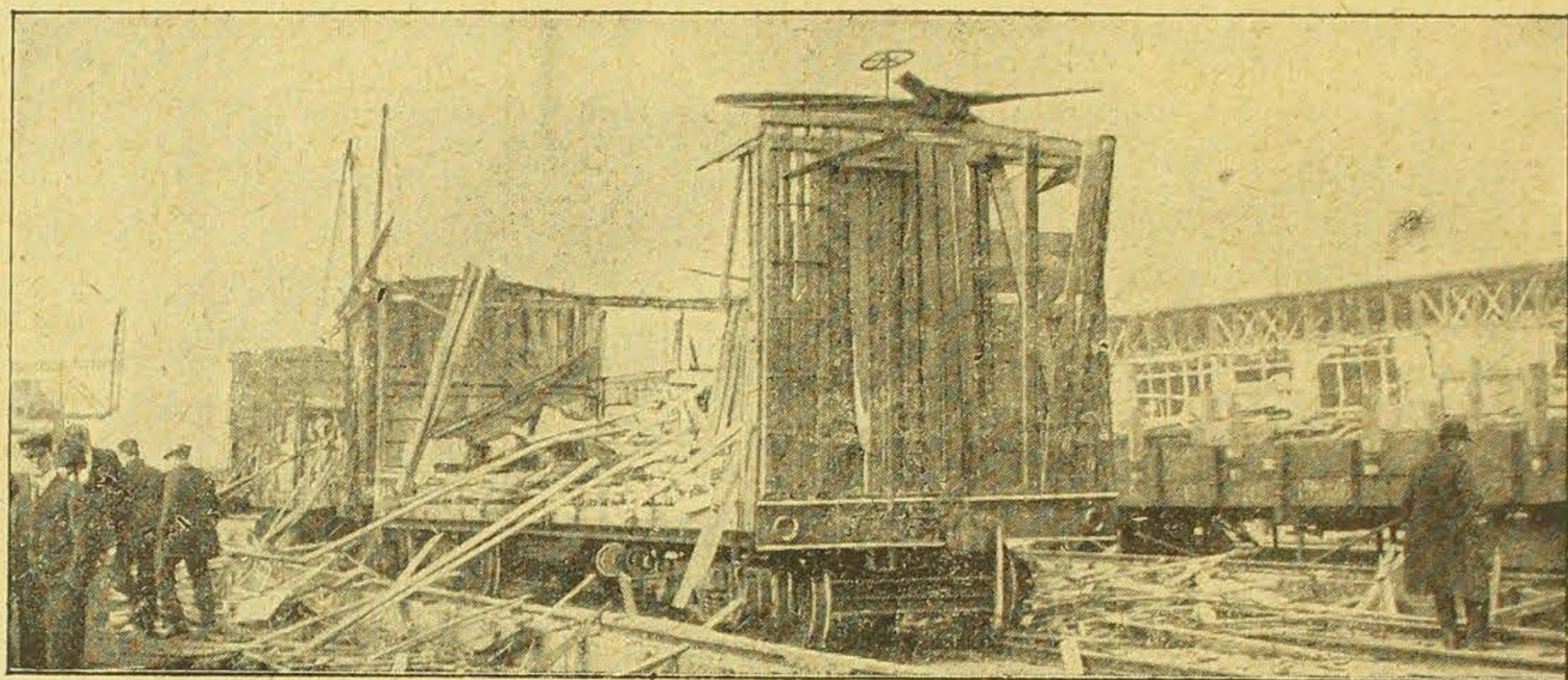
Knjigom se puno postizava, ako i treba povoljnih prilika i dulje vremena sustavna rada. Ele, šaljimo knjige i novine na sve strane. Isprva doduše biti će malo koristi, jer ovi Egjepci i Hrvati više ratare nego li čitaju, za razliku od našega svieta na jugu i Jadranu, koji niti ratari kako valja, niti čita, hvala budi revnoj poduci našoj. Još i priznajemo istinu, da su Egjepci i Hrvati tamo napredniji od našega svieta ovamo, a imade nešto dnevne literature i knjige u Bunjevaca i Šokaca, na koje se hrvatska književna društva već počesto obziru. Zato nam valja poći i još kojim drugim putom.

Sklapajmo sa narodnim prvacima preko Drave prijateljstva bratskim pohodima, splicimo duševne mreže po svim važnijim mjestima, pokazujmo

svietu tamošnjemu, da smo jedni i svoji. Proširit ćemo naša opažanja, uvrje-
žiti u srcima hrvatsku samosviest, oplemeniti dušu, a mnogoga brata povratiti
u krilo roda, koga je zvanje i tamošnje društvo već potisnulo u tugjinski tabor.

Valja netko da počme; ne čekajmo dok oni k nama dogju. Pa što ne
bi Dalmatinci pohodili svoju rogjenu braću iz ravnih Kotara, iz Primorja,
sa Trebižata i Bune! Našli bi ljude ko litice a ponosite. Ne gramze oni za
službicama, već prošav škole vraćaju se na otčinju grudu i ratare, da je
milina. Čitaju Kačića ko sveto pismo. Vječna mu slava! Više je taj skromni
Franjevac uradio za nas no svi grofovi skupa.

I u Austriji imade četiri hrvatske kolonije; navesti ćemo i nje, da
prikažemo sva naša otočja u obim polama države.

EKSPLOZIJA DINAMITA U NEW-YORKA.

U Donjoj Austriji, od Šopronjskih Hrvata Litavskom gorom rastavljena,
nalaze se imućna sela Au i Hof sa 2000 upisanih Niemaca, pa ne znamo,
koliko je megju njima Hrvata, no žene se na sastancima kod bunara po-
zdravljaju i razgovaraju hrvatski. Nazivlja su ovdje Groviša, Fastavec, Gavrian,
Kroatenberg, Limberg.

Na Dunavu, nedaleko Bruka ima selo Kroatisch Haslau. Ovdje će možda
još po koji starac hrvatski znati.

Hrvati u Themenau, na češkoj granici pretočiše se mal ne posve u Čehe,
koji se prošloga stoljeća sa svećenikom i učiteljima k njima doseliše.

U Moravskoj, kotar Nickolsburg, ima tri sela: Frjelištorf (Fröllersdorf).
Gutfjeld i Prerava nova (Neu Prerau) sa 2700 stanovnika, megju njima 1600
Hrvata. Radini, imućni ljadi, na blagdane u bogatom narodnom ruhu. Ljube
pjesmu i ples; na Gospine blagdane izvodi mladost veliko kolo, u koje
slobodno mole te povedu i gospoje putnika gledalaca. Nazivlja su u njih:
Kroatenäcker, Bokran, Arbes, Cvente, Cveter, Luzi.

Ivša Levačić.

Nemoj plakat . . .

spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo. —

*Nemoj plakat dušo
Svim će sunce zaći,
Svi će jednom svoje
Pokojište naći.*

*Prolazno je ovo
Našeg žića doba,
Nemoj plakat dušo
Ni vrh moga groba.*

*Ta na svjetu tome,
Brzo danci minu,
Tek što proljet grane
Već i zima sinu.*

*Pa i čemu suze
I molitve vruće,
Svi će jedanputa
Slavit uskrsnuće.*

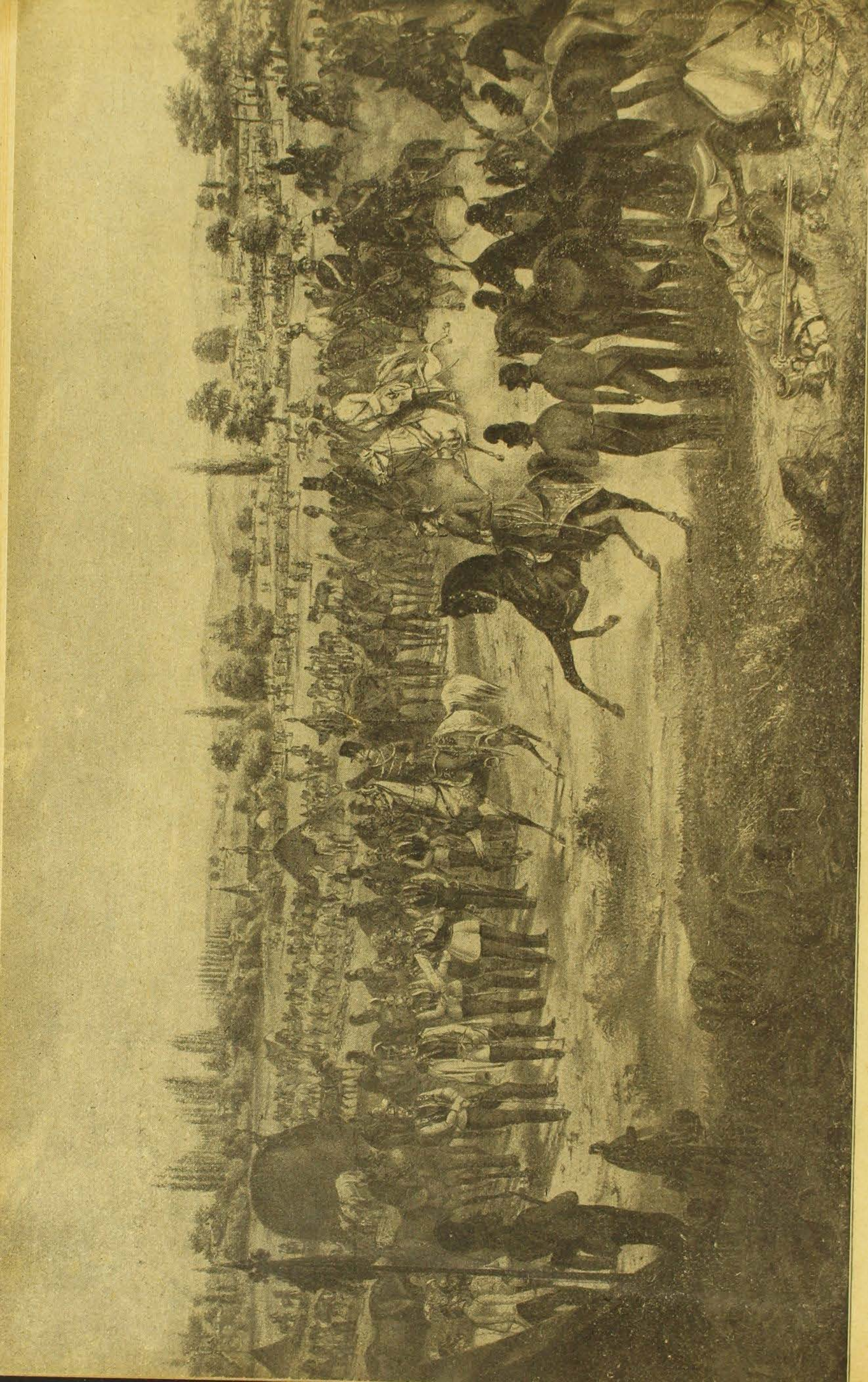
Dodji dušo! . . .

spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

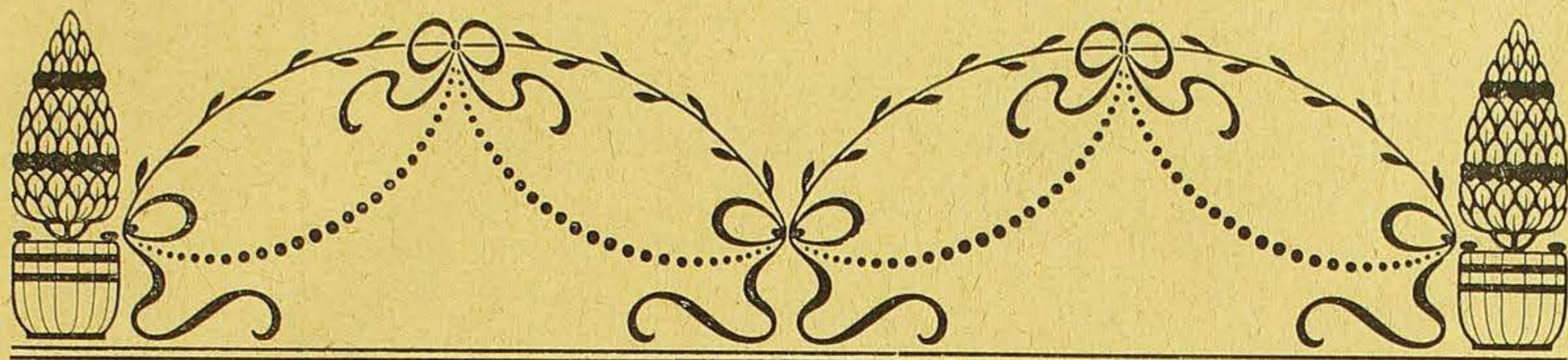
*Dodji dušo, dodji mi
Tu na smrzzle grudi,
Davno su ih, davno već
Otrovali ljudi.*

*Urući tvoj će cjelov ih
Otopiti znati,
Zagrljaj će tvoj im čvrst
Protuotrov dati.*

*A za ljubav ja na dar
Žrtvovat ti sve ću,
Kunem ti se za te ja
Živit i umr'jet ću.*

PRELAZ JELAČIĆEVE VOJSKE PRIKO DRAVE god. 1848.

DVA ZAKONA.

Napisao LAV NIKOLAJEVIĆ TOLSTOJ.

U gubernijskom gradu zasijeda vojnički sud. Stoji stol, na stolu ogledalo s dvoglavim orlom odozgo i štampanim ukazom odozdo; leže zakonske knjige, pomno složene, posve ispisani listovi papira s tiskanim poglavljima. Za stolom sjedi na prvom mjestu u vojničkoj monduri sa zlatnim ovratnikom i križem na vratu snažan čovjek s umnim licem, s kojega odsijeva dobrodušnost, osobito umiljena sada tim, što je upravo dobro doručkovao i dobio umirnu vijest o zdravlju svoga manjega sinčića. Do njega sjedi drugi oficir, porijeklom Nijemac, nezadovoljan sa svojom službom i misleći upravo o raportu, što će ga predati pročelniku. Na trećem mjestu je posve mlad oficir, elegantan i veseo; upravo je na doručku kod pukovnika izveo oštromnu šalu, koja je sve razveselila. On se sada sjeća te šale i zamjetljivo se osmjehuje. On silno rado puši i nestrpljivo očekuje, kad će se rasprava prekinuti. Za odjeljenim stolom sjedi tajnik. Pred njim kup spisa i on je bio sav obuzet brigom, da bude spreman na prvi zahtjev predsjedništva, da pruži potrebni spis.

Dva mlada čovjeka: jedan seljak peuzenske gubernije, a drugi žitelj grada Ljubima, odjeveni u vojničko odijelo, uvode trećega, posve mlada čovjeka, odjevena takodjer u vojničku kabanicu.

Mladi je taj čovjek blijed, te je samo jedanput pogledao na sud, a onda je postojano zagledao preda se. Taj je mladić već tri godine prosjedio u tamnici zato, što je otkazao prisegu i vojnu službu.

Da ga se riješe, predložili su mu nakon trogodišnjeg tamnovanja prisegu, a onda bi kao vojnik, proboravivši tri godine u službi, makar i u tamnici, mogao biti otpušten. No mladi čovjek i u crkvi reče ono, što je govorio kod primanja, da on kao kršćanin ne može prisizati. Sada mu evo sude za taj drugi otkaz.

Tajnik čita papir, što se nazivlje optužnicom. U njemu se govori o tom, da se mladić odrekao primati mazdu i vojnu službu smatra grijehom. Dobrodušni predsjedatelj pita:

— Priznaješ li se krivim?

— Sve, što je tu rečeno, sve sam to radio i govorio, no krivim se ne priznajem, — zapinjući i drhtavim gasom odgovara mladi čovjek.

Predsjedatelj klima glavom u znak, da odgovor nije onakav kakav bi trebao da bude, zagleda u papir i nastavi:

— Što možeš reći za razjašnjenje svoga otkaza?

— Otkazao sam i otkazujem zato, što smatram prisegu grijehom (zapinje) . . . protivnim Kristovoj nauci.

Predsjedatelj zadovoljan klima glavom. Sve je u redu.

— Imaš li još što reći?

Mladi čovjek drhćući donjom usnom govori o tom, kako je u evandjelju zabranjeno svako nelijepo čuvstvo prema bratu.

Predsjedatelj odobrava i to. Nijemac se nezadovoljno mršti. Mladi oficir, podigavši glavu i obrve, pozorno sluša kao nešto novo i zanimivo.

Okrivljeni se sve više i više uzrujava i govori o tom, kako je zakletva upravo zabranjena, i da bi se on osjećao krivcem, kad se je ne bi odrekao, što je i sada pripravan učiniti.

Predsjedatelj ga zaustavlja, jer nalazi, da okrivljenik govori ono, što ne spada na stvar i što je nepotrebno. Nakon toga se pozivlju svjedoci: zapovjednik satnije, redoviti drug predsjedateljev kod kartanja, a veliki ljubitelj i majstor u igri; narednik, vitak, i uslužan poljski plemić, veliki ljubitelj romana. Ulazi i svećenik, vremešan čovjek, koji je upravo ispratio svoju kćer sa zetom i unucima, što su bili kod njega u posjetima i uznemiren sukobom sa ženom, jer je dao kćeri ćilim, kojega žena nije htjela da dade.

— Potrudite se, baćuška, zaprisegnuti svjedoke i opomenuti ih za grijeh pred Bogom, ako nepravedno iskažu, — obrati se predsjedatelj prema svećeniku.

Baćuška oblači epitrahil, uzima križ i evangjelje i govori obične riječi opominjanja. Zatim zapriseže satnika. Ovaj naglo podigne dva čista prsta, koja predsjedatelj tako dobro poznaje, jer ih uvijek promatra za vrijeme kartanja. Satnik govori za svećenikom prisegu i cmoćući cjeluje kao s nekim zadovoljstvom križ i evangjelje.

Odmah za pukovnikom ulazi i katolički svećenik, pa isto tako brzo zapriseže krasotu narednika. Suci se drže ozbiljno i mirno.

Mladi oficir izidje, uvuče nekoliko dimova i povrati se na iskaz svjedoka. Ovi iskazuju ono isto, što je govorio okrivljenik. Predsjedatelj odobrava. Zatim ustaje sa sjedala oficir-tužilac. Uzlazi na poveršinu, premeće s jednoga mjesta na drugo spise, koji su ležali na stolu i počinje govoriti glasno, suvislo, izlažući sve, što je učinio onaj mladi čovjek i što svi suci već znadu, a što je i sam mladić čas prije iskazao, ne tajeći onoga, radi čega su ga optuživali, nego naprotiv uvećavajući još povod okrivljenja. Tužilac govori o tomu, kako tuženik po vlastitom priznanju ne pripada nijednoj sljedbi; kako su mu roditelji pravoslavni, pa zato da je njegov otkaz od vojne službe prosti otpor. I da je taj otpor, kako njegov, tako i njemu podobnih zabludjenika i nepokornjaka ljudskih, prisilio državu, da odredi protiv takovih ljudi stroge kaznene mjere, koje se po njegovom mišljenju imadu promijeniti i u ovom slučaju. Poslije njega govori opet branitelj nešto, što je svima posve potrebno. Nakon toga svi izlaze, a onda uvode okrivljenoga i ulazi sud. Suci sjedaju i odma ustaju, a predsjedatelj ne gledajući na osudjenika jednakim i mirnim glasom proglašuje odluku suda: okrivljenik, koji je tri godine trpio poradi toga, što se nije priznavao vojnikom, prvo lišava se vojničkoga zvanja, drugo staleških i imućstvenih prava, a treće osudjuje se u kazneničku četvu na četiri godine.

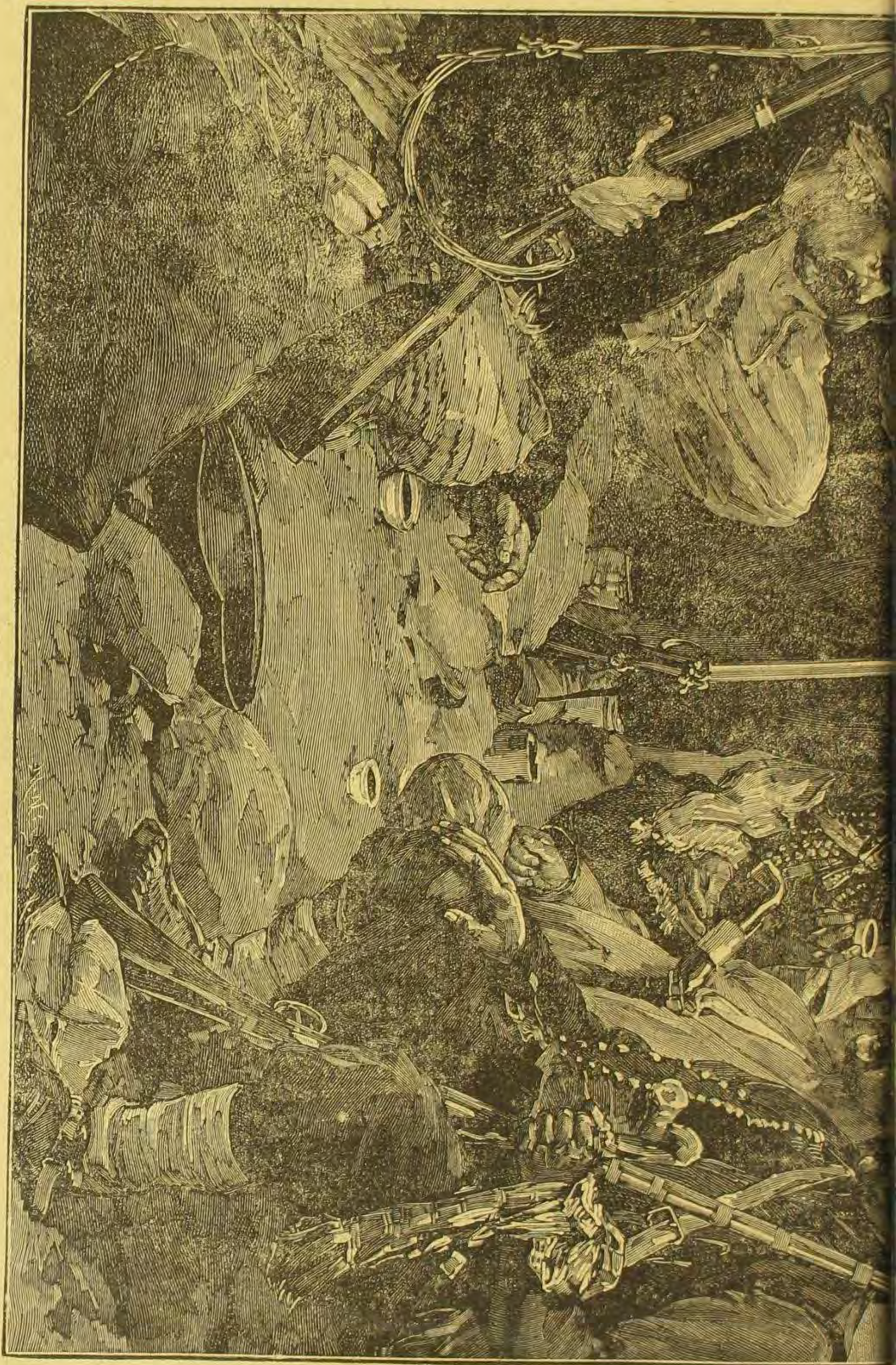
Nakon toga odvede pratnja mladića, a svi učesnici odlaze na svoj obični posao i radosno kao da se nije ništa osobita dogodilo.

Samo onaj mladi pušač istražuje u sebi neko strano, nemirno čuvstvo, koje on ne može da otjera, spominjući se blagih no jakih i nepokolebivih riječi osudjenoga, što ih je izrekao s velikim uzbudjenjem. Na vijećanju sudaca htio je mladi oficir da se ne saglasi s odlukom starijih, no tu se smeo, progutao slinu i saglasio se.

Na večeri kod pukovnijskoga zapovjednika, gdje su se, između robera (jedne igre), svi sabrali kod čajnoga stola, poveo se razgovor o vojniku, koji se odrekao službe. Pukovnijski je zapovjednik određeno izrekao svoje mišljenje, da je uzrokom svega — neobrazovanost; mladi se ljudi nakrcaju svakakvim pojmovima, a ne znaju, čemu je što, pa onda izlaze takove bezmislice.

— Ne, ja se, djadja, ne slažem s vama, — umiješa se u razgovor socijal demokratska kurzistka, rođakinja pukovnijskog zapovjednika, — valja uvažiti odvažnost i postojanost toga čovjeka. Za požaliti je samo to, što je ta sila krivo smještena, — svrši djevojka misleći, kako bi ili postojani ljudi, kad se ne bi zauzimali samo za „preživjele vjerske fantazije“, već za „naučne“ socijalističke istine.

VIČE ARBANASHKIH VODJA.

— No, da, ti si poznata revolucionarka, — reče djadja osmješkajući se.

— A meni se čini, — progovori mladi čovjek, uvlačeći dim — da mu se sa kršćanskoga stajališta ništa ne može predbaciti.

— Ne znam, s kakvog još stajališta! — strogo se uplete stariji general — znam samo to, da vojnik treba da bude vojnikom, a ne propovjednikom.

— Po mom mišljenju glavno je to — reče predsjedatelj suda, smiješeći se očima — ako želimo doigrati svih šest robera, da onda ne smijemo gubiti zlatnoga vremena.

— Tko nije ispio čaja, ja ću mu ga dati na igraći stol, — reče gostoprimni domaćina, a jedan od igrača običnom naučenom kretnjom otkrije karte. I igrači se razmjesti.

*

U mračnim izbama tamnice, gdje su stražari očekivali odluku suda skupa s mladićem, koji se odrekao službe, razgovaralo se ovako:

— Možda baćuška ne zna, — govorio je jedan stražar — možda se ne nalazi u knjigama, što treba . . .

— Mora da ne shvaćaju, — odgovarao je osudjeni. Kad bi shvatili i sami bi isto govorili. Krist nije naložio ubijati, nego ljubiti.

— Tako je, tako. Čudno je to i teško . . .

— Ništa nije teško; prosjedio sam i još ću prosjediti, a na duši mi je tako dobro, što od srca želim svakomu.

Dolje podčasnik onizak i pristar.

— No, Semeniću, — okrene se prema uzniku.

— Osudili?

— Osudili.

Podčasni klimne glavom:

— Tako je, a trpjeti je teško.

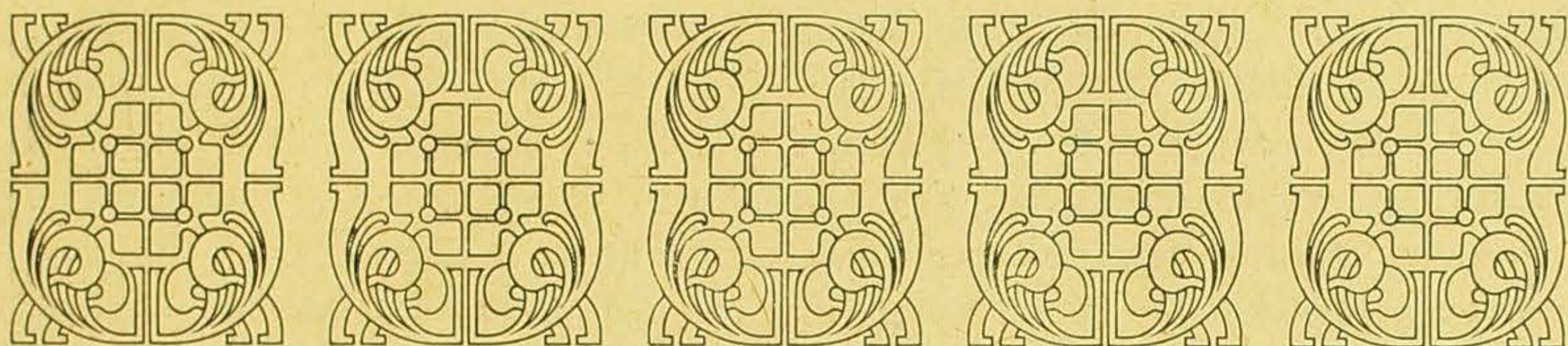
— Tako, tako, — odgovaraše uznik sa smiješkom, očito tronut saučešćem.

— Gospod je trpio i nama naložio, no teško je.

Na te riječi brzim mladenačkim korakom udje u izbu lijep Poljak-narednik.

— Nema se tu ništa razgovarati; hajd u novu tamnicu.

Narednik je bio osobito strog zato, jer mu je bilo naloženo, da pazi, da uznici ne opće s vojnicima, jer su radi toga općenja u dvije godine, što je on kod suda, već četiri čovjeka zavedena na slične otkaze od službe i već im se sudilo, pa sada sjede po različitim tamnicama.

BUGARSKA.

NAPISAO J. P.

Balkanski narodi, balkanske države slabo su poznate ne samo nama Bunjevcima, koji i inače malo poznajemo, nego su oni zavrtili mnogo veću pažnju i u očima većih naroda. Što mi Bunjevci na primer znamo o Bugarskoj, o kojoj ja sad hoću koju rič da napišem? „Po Bugarskoj krv se lije, oko Plevne i Sofije“; to vam zna naš dida, a ni mi neznamo mnogo više. Medjutim balkanski narodi, a naročito Bugarska dostojna je mnogo veće pažnje. Sofija je danas grad, koji se sa svojim prometom, sa svojom trgovinom neće stiditi ni od jedne Europske varoši iste veličine; u Sofiji je skuplja kirija, nego u Budimpešti!

* * *

Okolo 800. god. posli rodjenja Krista najjači narod na Balkanu bio je bugarski. Pod vladom svojih careva sjedinjeni Bugari živili su još u ono doba u sredjenj carevini. Uz dosta tešku trudbu svetaca Ćirila i Methoda pod carem Borisom (845—884. god.) prime kršćanstvo. Blagotvorno kršćansko ćudoredje mnogo je doprinelo, da su Bugari bolje napridovali od ostalih tada još poganih naroda. Po zidinama grada Carigrada sve se češće ukazuje do zubiju oružani Bugarin na smrtni strah i trepet trulog vizantijskog carstva. Tek se slučaju može pripisati, da pod vladom najsilnijeg od Bugarskih careva, cara Simeona pred bugarskim četama širom ne behu otvorena vrata Konstantinapola.

Posle Simeona ubrzo potamni slava Bugarskoga carstva. U silnim vojnama proti Grka Bugari podlegoše neimajući više dobrih vodja i carstvo njim beše razkomadano, a narod grčkoj moći podjarmljen. Grčko ropstvo doduše ne trajaše dugo, jer se za kratko vrime pojave dva junaka Petar i Ivan Asenj, ali se zato Bugari još dugo i dugo vremena ne mogoše dočepati zelene grane. Neprestana vojevanja sa Grcima, zatim izmedju godina 1238—1260. ratovanje sa Madjarima, svaki pokušaj uzpostavljenja starog bugarskog carstva učini nemogućim.

Grcima i Madjarima koje-kako bi odolili Bugari, ali godine 1352. pojave se Turci na Balkanu. Razjarene delije Bajazita sultana jednim mahom zauzmu Carigrad, a neprodje nekoliko godina i umesto narodnih barjaka vije se i po ostalim gradovima zloglasni turski polumisec. Od godine 1398. i Bugarska je pozornica krvavih događaja turskoga nasilja: imanje, osobna sloboda, bugarska dica, žene bili su bez ikake zaštite izvrgnuti na milost i nemilost turskih paša. Turski paša je bio ni božjim ni ljudskim zakonima neograničeni gospodar života svojih podanika. Nije čudno, ako se je bidna raja češće puta opirala ovome nasilju, ali svaki korak počinjen proti volje gospodara bijaše plaćen životom.

Godine 1876. pada prvi pokušaj oslobodjenja Bugarske. Vasil Levski sakupi čete dobrovoljnih ustaša (komiteta) i čitava Bugarska zaplamti ognjem narodne bune. Turska porta, kojoj je slava u ovo vrime već počela tamniti, učini sva mogoća, da uguši ustanak. Tek koji dan iza ustanka Vasil Levski već visi u najglavnijoj od ulica grada Sofije, ali na čelo ustaških četa staju Hadži Dimitri i Stefan Karadža i borba se nastavlja. Vojna srića ne bijaše stalna ni na jednoj ni na drugoj strani; borbe su bile krvave: tu se nisu hrvali samo vojnici, tu je bio pravi koljež, muško i žensko, mlado, staro ne umače sablji.

Nečovični postupak turskih vojnika potrese čitav obrazovan svit, a naročito probudi bratske osjećaje u ruskom caru Aleksandru II. Godine 1878. bijaše bitka kod Plevne; sjedinjeni Rusi i Bugari potuku Turke unatoč svima naporima Ozman paše. Jos iste godine u San-Stefanu proglašena je Bugarska slobodnom kneževinom, no prave nezavisnosti još se nije mogla dovinuti, jer je na berlinskom kongresu Bugarska razkomadana na tri česti, te obvezana priznavati vrhovno gospodstvo turskog sultana. No razdiljeni Bugari nezaboraviše da su nekad bili sjedinjena država. Godine 1885. podigne se čitava siverna Bugarska, pašu Gavriila Kresteviča, zemlje gospodara svrgne s vlasti, i proglasi sjedinjenje s južnom Bugarskom.

Na ovo sjedinjenje graknuše velike sile, pridobiju za sebe srpskog kralja Milana i ovaj navisti rat protiv Bugara. Nikada se bugarsko oružje nije tako osvitlalo, kao u ovoj vojni za svoju samostalnost. Od srpskih četa jedva osta glasonoša.

Nakon oslobodjenja prvih poglavica Bugarske bio je Dondukov Korsakov. Pod njegovom vladom otvori se narodni sabor u Velikom Trnovu, staroj Bugarskoj pristolnici, gdi i sada održaje narodni sabor češto svoja zasidanja. Prvi ovaj sabor proglasi ustav (konstituciju) bugarskoga naroda, ali pod vladom idućega kneza Aleksandra Batemberga ustav bijaše ukinut i knez Batemberg počme vladati bez naroda po svojoj, odnosno po volji svojih gospodara.

Ali vladavina kneza Batemberga ne bijaše duga vika, jer pošto je narod njegova nedila uvidio, god. 1886. smaknoga s pristolja, te još iduće godine na to odlično misto iz svoje slobodne volje postavi jednog sposobnijeg muža, onda kao kneza, a sada cara Ferdinanda Saks-Koburg-Gotskoga.

Pod vladom gori napomenutih knezova Bugarska nije bila slobodna država; nije bila kraljevina, carevina, nego samo kneževina, jer je izprva morala priznavati vrhovno gospodstvo turskoga sultana, a posli toga ne htidoše je ostale kraljevine i carevine primiti u svoje kolo. No godine 1908. izpunise i ova želje bugarskoga naroda. Sabor u Trnovu na osnovu prijašnjeg dogovora sa velesilama proglasi Bugarsku carevinom, vladara njenog carem. Ovaj proglas velesile priznaše i Bugarska postade posestrinom ostalih slobodnih država.

*

A sada da posmotrimo malko unutrašnje, političko i gazdinsko uredjenje carevina Bugarske.

Kako već rekosmo, Bugarska premda to njezinoj maloći baš ne odgovara (96,345.5 kvadr. kilometara prostora sa 4,035,575 duša) ne zove se ni kraljevina, ni kneževina, nego na uspomenu starog svojeg položaja carevina. Njezin prvi car sada vladajući Ferdinand-Koburg baš ne uživa ljubav svojega naroda. Ima naime stranaka, koje tražu boljitak naroda u republikanskom ustroju države, a ima ih, kojima se stoga ne dopada Ferdinand, jer nije rodjen Bugarin. Što se tiče samoga Ferdinanda, on nastoji na svaki način, da se Bugarima umili. U carevom dvoru car i njegova supruga Eleonora Reus-Kostric, rodnom iz dolnje Austrije govore bugarski; njihova dica pristolonaslidnik knez Boris Trnovski, knez Kiril Preslavski, zatim kneginje Erdokia i Nadežda (narodna imena!) odgajaju se u narodnom duhu.

Mogao bi kogod misliti, da Bugarska neima ustava (konstituciju), poklem joj se vladar zove carem, kao što je to na primer u Rusiji. Bugarski narod nije htio svoju sudbinu položiti u ruke jednomu čoviku, nego je zakonodavnu vlast pridržao za sebe (narodni sabor), a izvršenje zakona pripustio je caru. Ovu vlast izvršuje car priko svojih 10 ministara. Kako je ograničena careva vlast, najbolje se vidi u tome, da car nema veto; a to toliko znači, da sve one zakone, koje narodni sabor caru podastre ovaj je dužan potvrditi, makar mu i ne bili po ćudi.

Vezanje kraljeve ruke u ovom pravcu (veto) upada u oči ljudima, koji se bave politikom, jer to svidi, da bugarski ustav nije kaka stara hidža, kao mnogi današnji ustavi, nego je štogod novijega kova. Pridaleko bi nas vodilo, da opširno razpravljam o ovom ustavu, tek ću reći u opće, da je sastavljen po načelima najmodernijeg englezkog i belgijskog ustava. To nikako nemogu oćutiti, da je u Bugarskoj uvedeno opće pravo glasa: svaki čovik, koji je navršio

21 godinu, ima pravo glasa; izključeni tek oficiri, vojnici, činovnici i cigani-čergari.

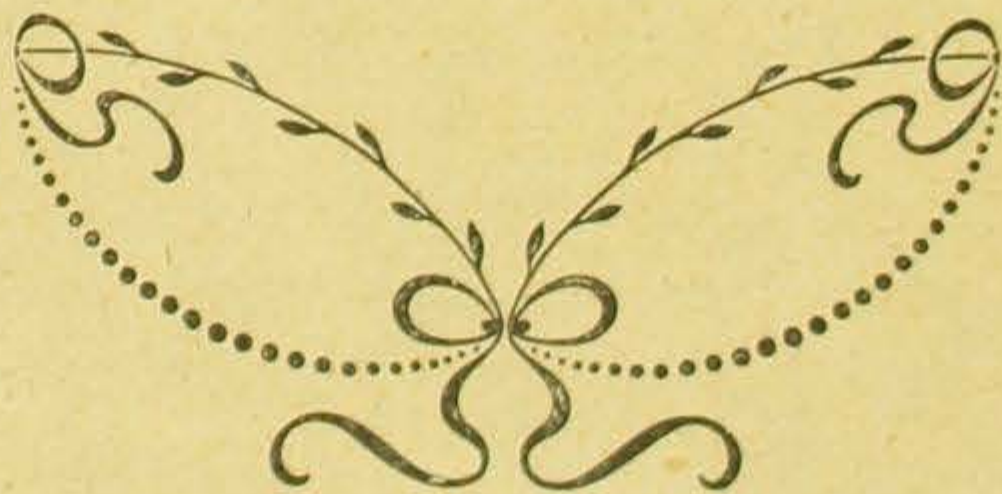
Opće je poznato, da se mi ljudi slovenske sorte volimo medjusobno gljocati, a Bugari su u tom pogledu pravi sloveni. Mala ta država ima 10 političkih stranaka, koje bi naravno volile jedno-drugu u kapi vode udaviti.

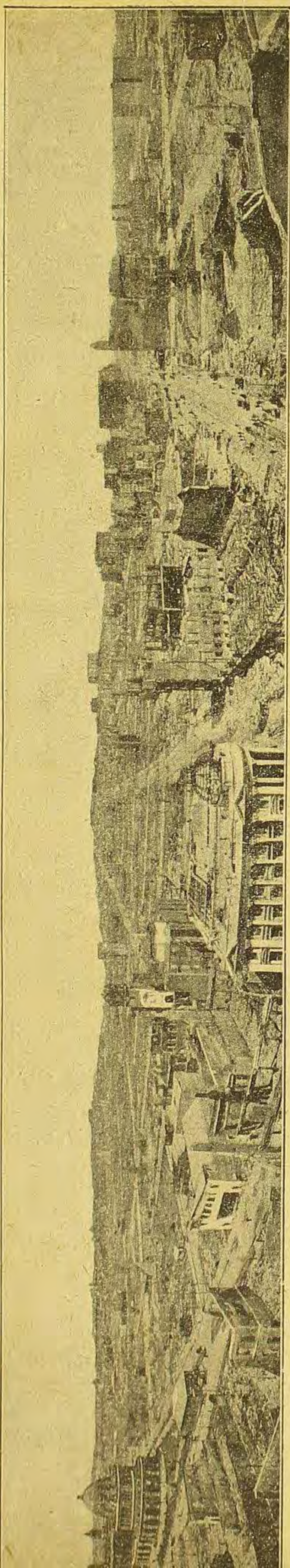
Ali nigdi se bugarski narod nije ukazo tako sposobnim, kao na gazdinskom polju. Bugarin ni seljak, ni gospodin nije baš zalizan. Siguran sam, da kad Bunjevac vidi Bugarina, da pomisli u sebi: no pa ovog ni Bog nije stvorio za drugo, nego da radi. Bugarin je marljiv i skrt; u uživanjima vrlo skroman. Zemlja se obradjuje po najboljem načinu; rodi godišnje zrna u vidnosti od 210 milijona franaka. Za 32 godine, što su protekle od oslobodjenja najviše je napridovala Bugarska u obrtu. Bugarska ima koje tekstilnih, koje kožnih, papirnatih i t. d. 163 fabrike. Najviše se uvažava robe iz Austro-ugarske monarchije; ukupni uvoz iznaša 160 miliona franaka, a izvoz 111 milijona fr.

Najveća banka je Narodna Banka, koja ima 10 miliona fr. kapitala; ova banka štampa i izdaje banknote. Ugledna je još i Zemljodilska Banka.

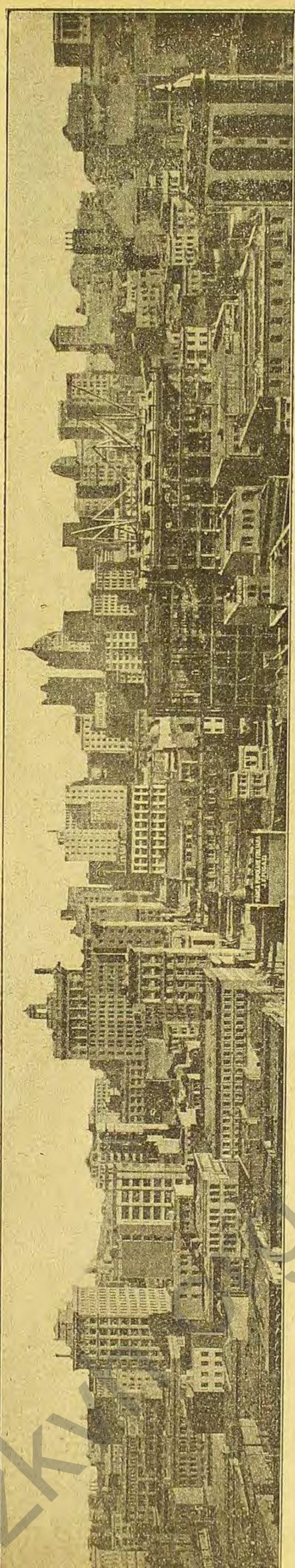
Zasebno moram reći što god još o pristolnici Bugarske. Prija 32 godine u jednoj od mnogobrojnih planinskih kotlina Bugarske prostiralo se jedno prljavo selence izfočnog, turskog oblika. Nebi čovik virovao, da od tog prljavog sela za dva-tri desetka godina može se stvoriti grad Sofija. Triba viditi kake su ono palate na 4—5 sparatova, onih upravnih ulica ja još nigdi nisam vidio, na svakom praznom mistu cvetni perivoji, aleje, razne crkve (sad se gradi katedrala u rusko-vizantijskom stilu), kraljev dvor, vojničke, oficirske zgrade, brojne škole svake vrste, munjevne pruge jasno nam govore, da smo u jednoj varoši, koja se baš ne stidi od Europskih varoši.

Sve što god ima Sofia i Bugarska na gazdinskom i naukovnom polju nije naslidovala, nije ni dobila, nego je to njezin narod za nekoliko godina izirajnom marljivošću sam stvorio. Umisto svile i tamburaša tribali bi i mi Bunjevci da se ugledamo u marljivost Bugara.

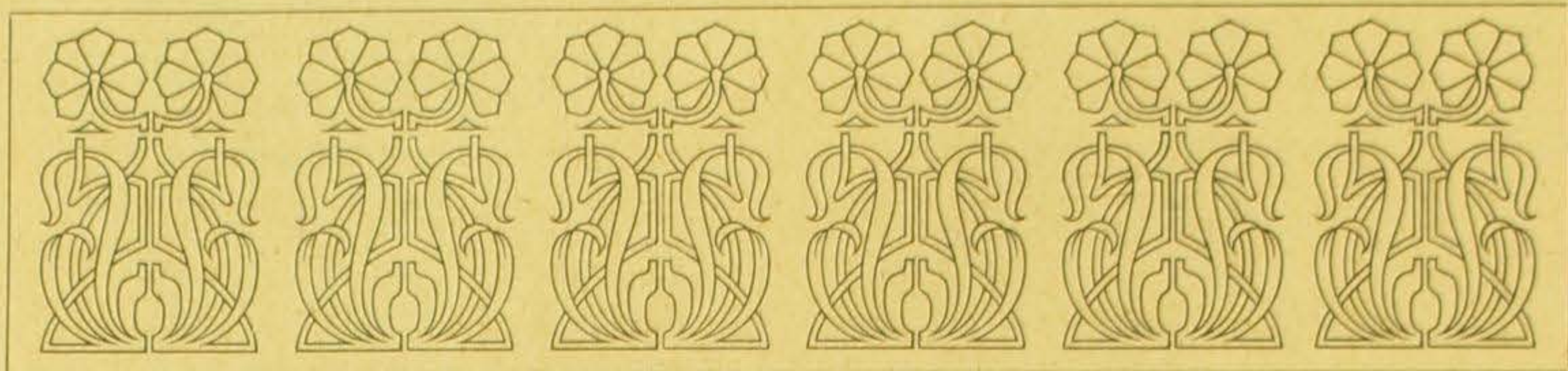

SAN FRANCISCO IZA POTRESA.

SAN FRANCISCO PONOVO IZGRADJEN.

OČI, OGLEDALO DUŠE.

Kome nije poznato da su oči najlipši ukras lica. Već zbog toga njiga očiju svakome treba da bude prijatna dužnost, a kamo li tek kad se ima u vidu i njihova važnost kao organa za gledanje. Istina, nijedan čovik ne može sam sebi stvoriti lijepe oči, ako mu ih sama priroda nije dala, ali može paziti, da otkloni od njih mnogo što šta, što im škodi, pa čak može, ako ne njihovu boju, a ono bar njihov sjaj, znatno prominiti. Plemenita i dobra srca ljudi uvijek će imati blag pogled, koji je mnogo prijatniji od nemirnog, lukavog pogleda najlipših očiju. Isto tako lijepe oči često unakažavaju razne ružne navike, kao na primer izvrtanje i raskolačavanje očiju. Na te mane treba dobro paziti i odvikavati ih se.

Njiga očiju mora početi odmah, prvih dana po rodjenju priporučuje se majkama, da zapaljenje očiju kod djece ne liče odmah nišadorom i raznim drugim mišavinama.

Triba samo, dječji oči redovno prati blagim mlikom ili kamilskim čajem, inače nije isključena mogućnost, da dica, misto da izdrave, ostanu slipa. Osim toga mala dica se ne smiju izlagati jakoj svitlosti ili velikom vitru. A pokrivati dicu velom nije probitačno, jer se tako dica privikavaju na čkiljenje.

Roditelji smiju dječji dopustiti da nose naočare tek onda, kad im to likar priporuči, inače moraju strogo paziti, da dica ne bi u igri ili od komedije metala na oči naočare, jer kad se oči jednom naviknu na staklo, ne mogu se više odvići.

Da se oči čuvaju triba se držati ovih savita:

Nipošto se oči ne smiju naprezati pri nedovoljnoj svitlosti.

Svitlost mora uvijek dolaziti s lijeve strane. Knjigu i druge predmete ne smimo primaći očima više, nego što je potribno, da se može čitati. Isto tako ne treba nositi visoke a uske ogrlice.

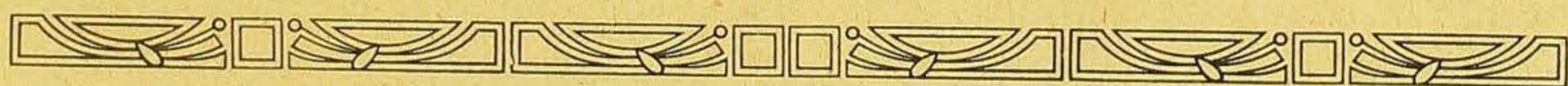
Soba u kojoj se stanuje ne smi se mnogo pregrijavati. Hladne noge su često uzrok očnim bolestima. Nipošto se ne smi čitati ležeći ili za vrime vožnje kolima, jer u oba slučaja očni mišići mnogo slabe. To isto važi i kad je čovik umoran i driman. Na knjigu koju čitamo ili na artiju po kojoj pišemo ne smiju padati sunčani zrakovi. Kad se mora raditi štogod, što zamara oči, kao pletenje, šivenje, čitanje sitnih slova i t. d. ne treba zaboraviti s vrimenta na vrime pogledati u daljinu naročito u zelen, da se oči odmore.

Ako čovik mora da nosi naočare u boji zbog jake svitlosti, onda neka ne zaboravi da ih odmah skine čim ta svitlost ili potreba naočara prestane.

Isto tako treba negovati i čuvati i očne kapke. Prašina, znoj, dim i dr. često puta prouzrokuju zapaljenje očnih kapaka, zbog čega ovi pocrvene, oteknu i počnu da krmeljave. U tom slučaju najbolje je svaki dan nekoliko puta po 15 minuta držati na očima ladne krpe, a ako ni to ne pomogne, odmah pitati likara za savit.

Naročita očna bolest, koja se najčešće javlja kod ženskih, jeste suzenje očiju. Mnogi tome ne poklanjaju nikakvu pažnju, ali kad suzenje očiju uzme veće razmire obole unutarnji očni uglovi, a osim toga oči moraju izgubiti svoj sjaj. U opšte mnoge suze kvare oči, dok mala vlaga povećava njihov sjaj.

U svakom slučaju čim se kod očiju primeti štogod neobično, odmah treba ići likaru i njega pitati za savet, da bolest ne bi uzela veće razmire i prišla u neizličivu.

O j g u d a l o . . .

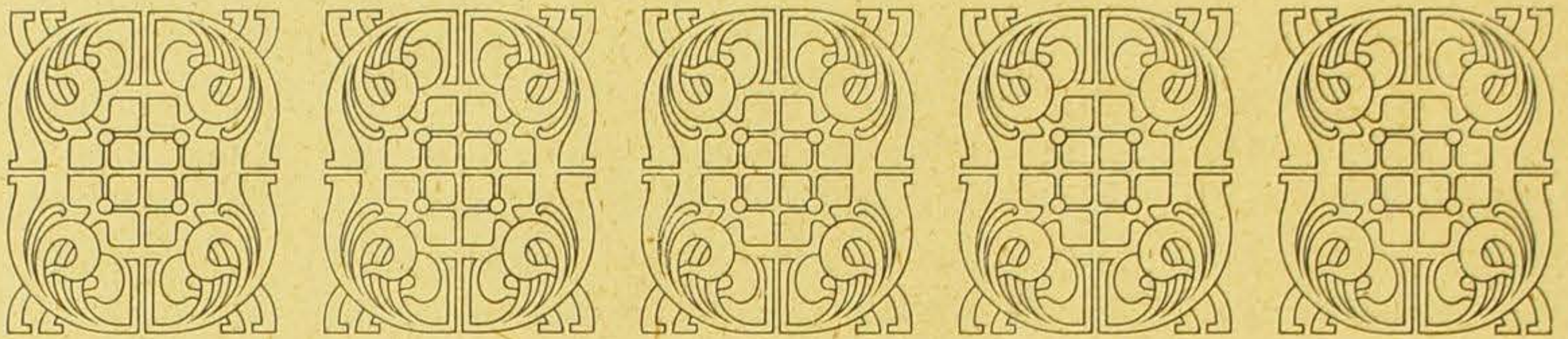
1911. VI/15.

Oj gudalo, oj gudalo
Što ti tako dodijalo?
Kad ti strunja iskidana
I gubi se dan za dana?

Kad mi jadi srce peku
S tobom budim žica jeku,
Al ti strunja po vlas puca
Čim me stegne tuga ljuća.

Ipak samo muči žice,
Vabi tužne s njih pismice,
Kad ti zadnja strunja pukne
Grob će sakrit moje tuge!

Č.

OGROMNE VOJSKE BUDUĆNOSTI.

Ako hoćemo da zamislimo sliku rata u budućnosti, moramo se prvo upoznati sa borbenim snagama, kojima danas raspolažu pojedine sile. U Francuskoj iznosi sridnja jačina vojske u mirno doba 580.000 ljudi. Cilokupan broj ljudi vojnički obučenih može se ciniti na 5 i po milijuna, a to je 14% stanovništva. U ratu će Francuska imati na razpoloženju 19 arminskih korpusa vojske (40 divizija), 1 korpus iz severne Afrike (3 divizije pišadija) koliko Francuska može najviše da upotribi za rat u Evropi; dalje imaće 1 korpus kolonijalne vojske i 8 divizija konjice. Iz viška rezervista obrazovaće se po svoj prilici 18 rezervnih divizija, a iz trupa teritorijalne vojske — teritorijalne divizije. Računa se da bi Francuska u ratu mogla da opremi na bojno polje 1 milijun i 250 hiljada ljudi pišadije, 50.000 konjanika i 3300 topova.

U Rusiji brojno stanje vojske u mirno dobo iznosi 1 milijun i 310 hiljada ljudi, od koga se broja 1 milijun u normalnim prilikama nalazi u samoj Evropi i na Kavkazu. Ali ratna snaga Rusije može se, s obzirom na ruske prilike, samo približno ociniti. Ona ima bez neobučene narodne odbrane i drugog poziva, 4 milijuna obučenih vojnika, dakle 3,4% cilokupnog stanovništva. Iz ovih se brojeva vidi koliko manje upotribljava Rusija vojnički svoje stanovništvo od Francuske. Stanje vojske sposobne za borbu u Evropi cini se za 2 milijuna ljudi pišadije, 180.000 konjanika i 4800 topova.

O nimačkoj vojski može se dati cifra samo po ocini u inostranstvu. Najvirovatnija je ova ocina po kojoj Nimačka ima 24 kurpusa, i bar 23 rezervne divizije (a svakako i više) i 11 konjičkih divizija. Kad se ovome dodadu formacije narodne odbrane, broj nimačkih vojnika sposobnih za borbu u ratno doba, cini se na 2 milijuna ljudi.

Za tako veliku masu potribne su na granici velike prostorije na kome bi se vojske mogle krećati i razvijati. Koliki je teren za to potreban daje nam sliku general Falkenhauzen u jednoj svojoj studiji, ko kome bi u ratu desno krilo nimačke vojske bilo kod Vezela a livo kod Strasburga. Od Vezela do

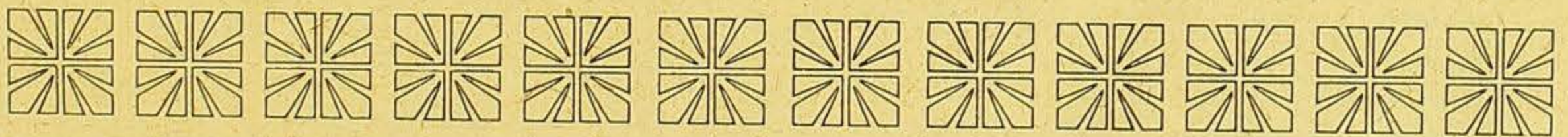
Strasburga stajao bi korpus do korpusa. Kolona u maršu borbenih trupa iznosila bi kod jednog korpusa u dužinu 24 kilometra.

Sa sve većim kontingentom vojske rastu i mase koje se sudaraju. Kod Gravelote borilo se već 180.000 Nemaca, a kod Mugdana bilo je na svakoj srtani preko 300.000 ljudi. Tako se isto proširila i bojna linija. U Mančuriji je svakoj japanskoj diviziji bilo potrebno za front 5 do 6 kilometara, a kod Gravelote Francusi su imali celokupni front od 11 km. a Nemci 13—14 km. Međutim je Rusima u Mančuriji bilo potrebno 80 kilometara da se razviju. General Ojama ipak je imao smilosti da ovaliki front napadne opkolivši oba krila. Japanci su rastegli svoj front u dužinu od 110 km, a to je koliko od Subotice do Indije. Ali u budućnosti i bojne linije od 150 do 180 km. neće biti nikakva ritkost.

Razumi se da glavni komandant nije više u mogućnosti da prigloda cilu liniju i lično komandovanje je isključeno. Ali zato moderna saobraćajna sredstva daju dovoljno načina da se održavaju u vezi i najudaljenija odiljenja.

Telefoni i telegrafi igraju u modernom ratu najglavniju ulogu. Danas ne može vojskovođa, kao nekad Napoleon, sa briga da posmatra tok bitke i izdaje zapovest već mora da sidi u zatvorenoj zgradi u koju se stiču telefonske i telegrafske žice sa sviju strana i priko žica da upravlja svojom velikom vojskom.

Ojama je u rusko-japanskom ratu komandovao japanskom vojskom iz glavnog stana u Jantiju koji je bio 20 kilometara iza fronta njegove vojske.

O d k u d t o l k e . . .

1911. VI/14.

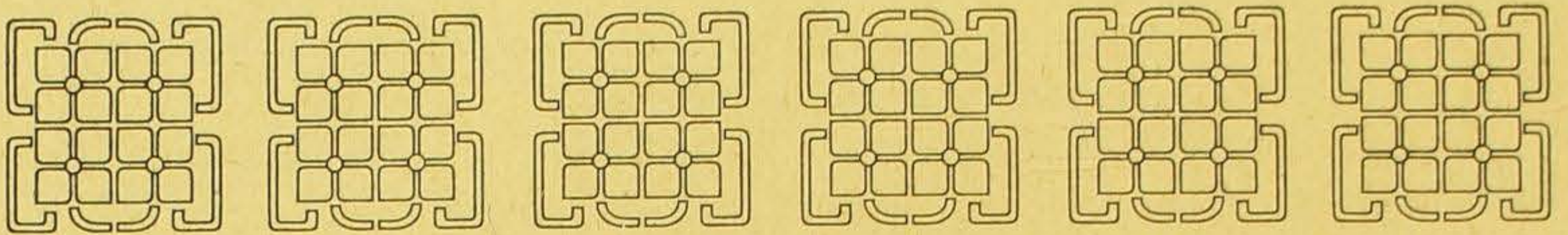
Odkud tolke suze teku,
Da ih sušec već sustadoh?
Zašto me tak vrilo peku
Kupajuć mi lice mlado?

Nit' sam rika, niti more,
Kako da već nepristanu?
I izvori bujni gore
Kadkad stanu i sasahnu!

Il su se zar moje jadi
U tok suza pritvorile,
Pa im zato kus nesladi
I zato su tako vrile?

Jao, jao onda meni!
Nema više za me slasti!
Srce moje brzo veni,
Jer su more moje jadi!

č.

NAŠIM SVIRAČIMA.

SPJEVAO : ČUDOMIL.

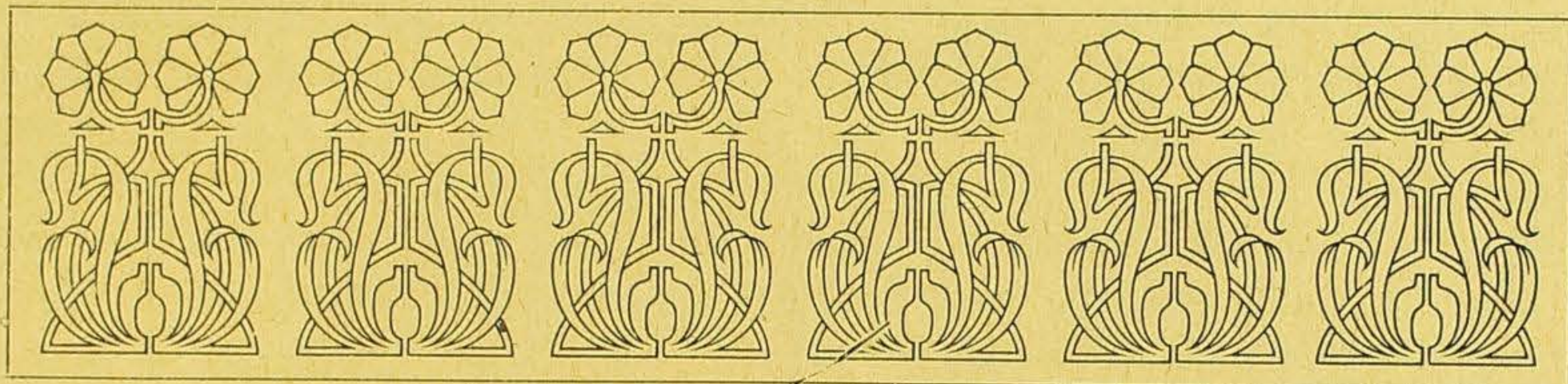
*Svirajte mi tamburaši!
Što ćutite pored čaša?
Dosta sam već tugovao,
Nek' bude i blažjih časa!
Neka ječi tankih žica
Medom sladak mioglas,
Oštro ruka nek se miče,
Stereć svugda čarnu kras!
Svirajte mi, pa nek puknu kore,
Tužno srce razveselte, more!*

*Od kad pijem rujno vino
Da mi radost srcu baji,
Al što više popijuckam
Većma žalost nad mnom graji...
Jerbo nikad čisto nije:
Kad ga dignem radosan,
Kap se suzah u njeg' slije
Pa sam odmah žalosan...
Svirajte mi, pa nek puknu kore,
Tužno srce razveselte, more!*

*Blago mi je čuditi se
Roda divne slave čaru,
Priko Save odletiti,
Pozdraviti Bunu staru;
Al me boli, kad ga motrim
Progonjenog u tugi,
Misto hvale za junaštvo
Gdi ga vežu sa guži...
Svirajte mi, pa nek puknu kore,
Tužno srce razveselte, more.*

*Kad mi tuga mnogo puta
Krutom rukom srce dira,
Pisme pojim rodu milom
Da si nadjem duši mira;
Ali rod moj uši gluhe
Hladnim srcem otkreće,
Kak' da su mi oči suhe,
Poslušat me kad neće?...
Svirajte mi, pa nek puknu kore,
Tužno srce razveselte, more!*

*Svirajte mi, dok možete!
Bar vi bdijte, dok rod spava!
Ja ću piti suzno vino,
Krvav znoj trt sa obraza.
Tako ćemo dočekati
Dok se narod probudi,
Onda ćemo veće znati
Što da žari u grudih...
Svirajte mi, pa nek puknu kore,
Zadrimat mi nedozvolte, more!*

NAŠE NARODNO KOLO.

Zamoli me moj drug iz djačkih klupa prolitos, da ga zaminem u zvanju i zvaniji na koji dan, a on da će malo u goste; ja mu rado udovoljim želji, a nisam se pokajao.

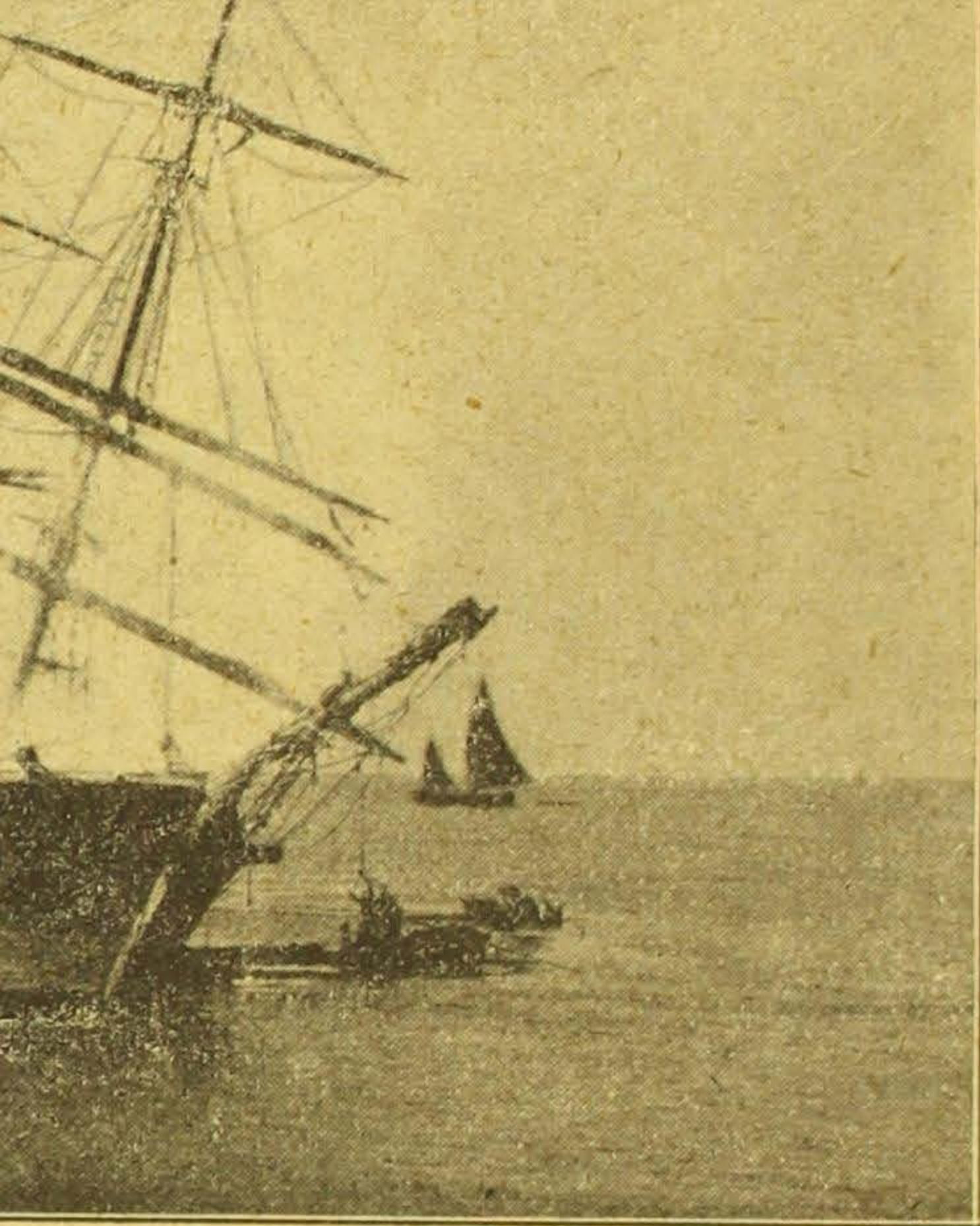
Naigro ti se ja i napivao onako sam samcat do mile volje našega narodnoga kola i naše lipe narodne pisme.

Kako to? Evo ovako! Moj drug veseljak i pivač i pristao u svako valjano veselo društvo, nabavio sebi gramofon-svirku, nabavio i svake vrsti pisama i igara. Bile tu i mile pisme: „*Gradinom zlato hodilo*“, i „*Uzo deda svog unuka, metô ga na krilo*“ i „*Sunce jarko, ne sijaš jednako*“ i još Bog te pita koliko naših lipih pisama. Bilo tu i kola. Uputio se ja za toliko u tu svirku. Prigledao ja one ploče (table) izšarane i izrezuckane u okrugu, a sve naših pisama i igara arije i note. Taj gramofon, to vam je sandučić na četiri čoš, ozgor se stavi okrugla ploča sa arijom izrezuckana. Nasrid ploče jamica, u jamici osovina, na osovinu se udesi civ, civ se vrši u uvatim rogu. Sad se sandučić navuč, kao ono crkvene sate s nikim ključom, ploča se malko krene i makne, a ono ti se otvori usta svirki, pa ti zapiva i zasvira kao lipo grlo i glasna svirka, a ti slušaš i uživaš, pa ako su ti zdrave i jake noge, ti ćeš i poskočiti i zaplesti i poigrati. Tako ti sam se i ja baš dobro izigrao.

Kada sam tražio šta je na pločama napisano, našao natpis: *Bunjevačko kolo*, što svira tamburaški zbor *Josipa Mlinka* našega svirača i pivača na glasu. Srce mi živo zakuca na to bunjevačko kolo.

Meni se izvine iz ussti mio poklik: „Zdravo naš Mlinko, koji nam si pogodio narodnu žicu; to je baš ono narodno kolo, koje je iz srca, iz naravi našeg naroda izraslo.“

Pa mi padne napamet kolo, koje sam vidio u ditinstvu igrat na *kunbajskom proštenju* svetog Roke, na zelenoj prostranoj pijaci u dudovom hladu. Oživili mi prid očima oni naši jaki momci salašari, naše jedre i zdrave i vesele cure i divojke, kako kolo vode, kako zapleću, kako se kolo uvija i razvija!

DA NA RICI (FIUMI).

se okreće, što se uvlači kod naših nadžarac i trajlitom (valjka švabska) igranje po dvoje ne odgovara našeg oda kad se u kolo povaća i u slogi,

at ću jedan članak za našu *Danicu*, narodno kolo, od kolike je vridnosti nost.

a onda promozgavao: i evo ovo

vih Slavena. Pohvataju se ili muški

sami, ili same ženske u okrug u „kolu“, jedno do drugog, najviše muško i žensko izmišano, a gajdaš, ili guslač, ili tamburaši sviraju, a kolo se miče i njiše, uvija i razvija.

Ovu igru u okrugu, „u kolu“, *kolom* zove naš narod: u Slavoniji, Hrvatskoj, Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, u Bačkoj i Banatu, te ga svudan rado igra.

Al valja nam znati da su kolo-igre 4 vrsti. 1) *svečano-kolo* 2) *muško-kolo* 3) *žensko-kolo* 4) i *šaljivo-kolo*.

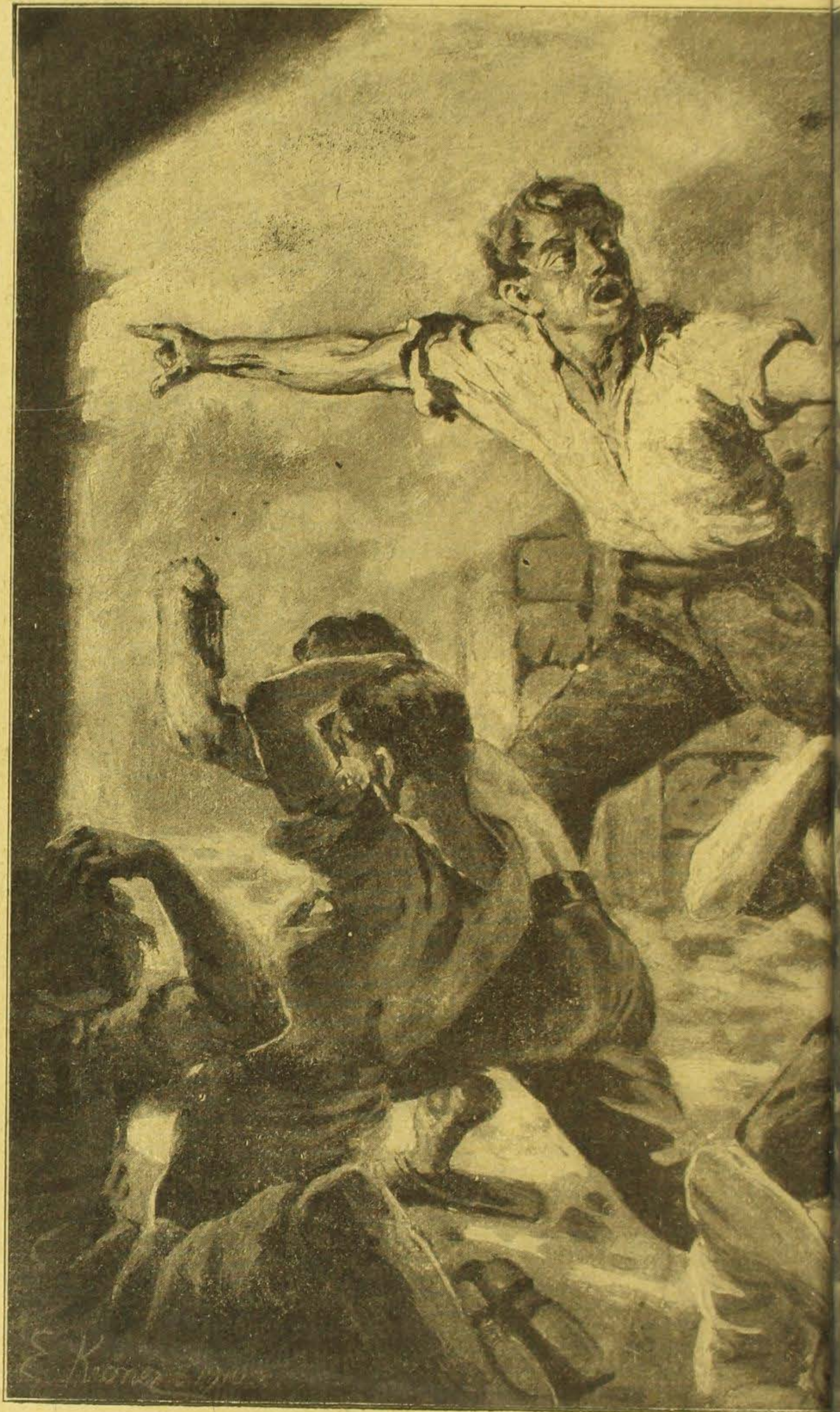
1. *Svečano kolo* se zove u Crnoj Gori, Bugatskoj i Srbiji *oro* preinačeno po grčkoj riči: *koros*, što je i u staro grčko doba značilo igru: *u okrugu*, u kolu. Ovo svečano kolo se igra kod veće svečanosti: na Božić, na Uskrs, kad je crkveni god, u svatovi (časti), a porijekla je starog. Bilo je ovo kolo kod starih poganskih Slovena, kao i kod poganskih Grka u niku ruku: dio službe Božje, kad se je igralo u čast kojem Bogu ili Božici.

2. *Muško kolo* ili junačko kolo se zove ono kolo, u kojem se pivaju junačke pisme od Kraljevića Marka, od Sibirjanin Janka a ne zove se *muško kolo*, kao da uvijek sami muškarci igraju, već da su ozbiljnijeg sadržaja pisme koje se u ovom kolu pivaju. U jednom šokačkom selu (u S.) sam primetio, kako su se na veseloj zabavi u zoru svi sami muškarci pohvaćali u kolo, ruke jedan drugom na ramena, pa su govorili: „sad ćemo mi starovinski igrati „*ketoše*“, pa su tako silno zaigrali, i *dočkali* tabanima i petama, da se sva soba iz temelja tresla. To je bilo pravo muško kolo, a valda su naši stari igrali, kad su se vratili iz rata, pa su tako svoje veselje odigrali. Kad su igrali ništa nisu pivali, samo su katkad zavikivali: oj. U Vališ selu blizu grada Cetina u gornjoj hrvatskoj krajini muškarci takodjer samo ovo pivaju u njevom kolu: oj, o-oj, o-oj, o-oj.

A u *Timarcima* opet ovo pivaju u muškom kolu:

Šeće se Marko Kraljeviću
Niz njemačko polje ravno
Ništ na njemu od odjeće
Već košulja od pamuka.
Po njoj se je opasao
Britkom ćordom mletačkinjom.
Marko ćordi govorio:
Ćordo moja diko moja!
Odkad sam te sakovao,
Još te nisam nahranio,
Danas ću te nahraniti
Biela tiela Ivanova,
Sutra ću te napojiti
Krvu kralja budinskoga.

3. *Žensko kolo* ili divojačko ili vilinsko kolo se zato zove, ne kao da bi same cure ili mlade igrale, već što se u kolu pivaju ljubavne i druge vese-

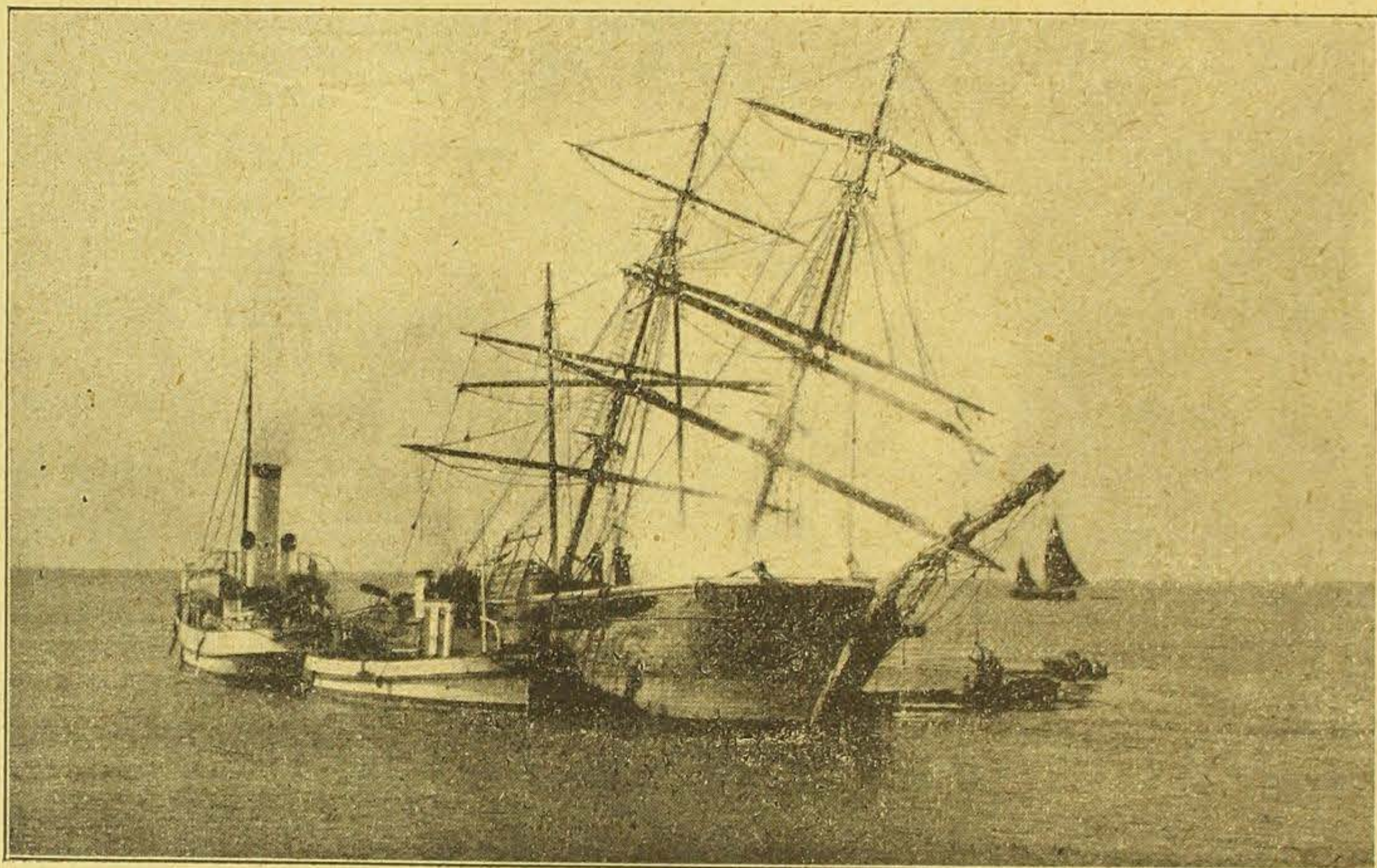
RUĆEM ROVU.

zkvni.org.rs

Pa mi u srce mio glas odzvanja: gle ti naše narodne sloge, gle ti našeg čestitog i veselog naroda. Kaki mi je mio i drag taj moj narod u narodnom kolu, u toj lipoj slogi i bratinstvu.

To mi se je veselje već onda učinilo tako milo, tako čestito i pošteno, a i skroz narodno, da držim i uviren sam, da je *naše narodno kolo*: ona žica, koja nam narodnu svist vodi, uzdržaje i snaži i razvija, te nam narod odgaja u slogi i medjusobnoj ljubavi.

Pa kad mi je mog druga gramofon svirao *Mlinkovo: Bunjevačko kolo*, a ja se sitio moje mladosti i prošlih dana života našeg naroda, razžalosti mi

POŽAR TALIJANSKOG BRODA NA RICI (FIUMI).

se duša, što to naše narodno kolo slabije se okreće, što se uvlači kod naših Bunjevaca i Šokaca tudja pisma i igra i madžarac i trajlitom (valjka švabska) i svakojako ludo okretanje po dvoje. To igranje po dvoje ne odgovara našeg naroda čudi. Već to je po čudi našeg naroda kad se u kolo povaća i u slogi, u skupu se veseli: i piva i igra.

Zato sam već onda smislio: napisat ću jedan članak za našu *Danicu*, da narod čuje i zapamti: šta je njeno narodno kolo, od kolike je vridnosti za njegovu sadašnjost a i za lipšu budućnost.

Zato sam dosta čitao, raspitivao, a onda promozgavao: i evo ovo napisao *o našem narodnom kolu*.

Kolo je prava narodva igra skoro svih Slavena. Pohvataju se ili muški

sami, ili same ženske u okrug u „kolu“, jedno do drugog, najviše muško i žensko izmišano, a gajdaš, ili guslač, ili tamburaši sviraju, a kolo se miče i njiše, uvija i razvija.

Ovu igru u okrugu, „u kolu“, *kolom* zove naš narod: u Slavoniji, Hrvatskoj, Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, u Bačkoj i Banatu, te ga svudan rado igra.

Al valja nam znati da su kolo-igre 4 vrsti. 1) *svečano-kolo* 2) *muško-kolo* 3) *žensko-kolo* 4) i *šaljivo-kolo*.

1. *Svečano kolo* se zove u Crnoj Gori, Bugarskoj i Srbiji *oro* preinačeno po grčkoj riči: *koros*, što je i u staro grčko doba značilo igru: *u okrugu*, u kolu. Ovo svečano kolo se igra kod veće svečanosti: na Božić, na Uskrs, kad je crkveni god, u svatovi (časti), a porijekla je starog. Bilo je ovo kolo kod starih poganskih Slovena, kao i kod poganskih Grka u niku ruku: dio službe Božje, kad se je igralo u čast kojem Bogu ili Božici.

2. *Muško kolo* ili junačko kolo se zove ono kolo, u kojem se pivaju junačke pisme od Kraljevića Marka, od Sibirjanin Janka a ne zove se *muško kolo*, kao da uvijek sami muškarci igraju, već da su ozbiljnijeg sadržaja pisme koje se u ovom kolu pivaju. U jednom šokačkom selu (u S.) sam primetio, kako su se na veseloj zabavi u zoru svi sami muškarci pohvaćali u kolo, ruke jedan drugom na ramena, pa su govorili: „sad ćemo mi starovinski igrati „*ketoše*“, pa su tako silno zaigrali, i *dočkali* tabanima i petama, da se sva soba iz temelja tresla. To je bilo pravo muško kolo, a valda su naši stari igrali, kad su se vratili iz rata, pa su tako svoje veselje odigrali. Kad su igrali ništa nisu pivali, samo su katkad zavikivali: oj. U Vališ selu blizu grada Cetina u gornjoj hrvatskoj krajini muškarci takodjer samo ovo pivaju u njevom kolu: oj, o-oj, o-oj, o-oj.

A u *Timarcima* opet ovo pivaju u muškom kolu:

Šeće se Marko Kraljeviću
Niz njemačko polje ravno
Ništ na njemu od odjeće
Već košulja od pamuka.
Po njoj se je opasac
Britkom ćordom mletačkinjom.
Marko ćordi govorio:
Ćordo moja diko moja!
Odkad sam te sakovao,
Još te nisam nahranio,
Danas ću te nahraniti
Biela tiela Ivanova,
Sutra ću te napojiti
Krvu kralja budinskoga.

3. *Žensko kolo* ili divojačko ili vilinsko kolo se zato zove, ne kao da bi same cure ili mlade igrale, već što se u kolu pivaju ljubavne i druge vese-

RUĆEM ROVU.

zkvni.org.rs

lije ženske pisme, koje su ženskoj ćudi pristalije. I arija je okretnija i živahnija, nego u muškom kolu, gdi je i arija ko oteška, laganija i ozbiljnija.

Kad u ženskom kolu *same djevojke* igraju, onda se kolo zove *divojačko* ili *vilinsko*.

Kao što narodna pisma piva :

„Igra kolo u Ercegovini
Pred dvorove bega — Jovan — bega,
U tom kolu *nema muške* glave
Do djevojke i neveste mlade.“

Ili :

„Kada bude u mene veselje,
Sve ću *vile* sazvat na veselje
Nek saberu u kolu djevojke,
Nek pjevaju pesme na veselje“.

Divojke se hvataju za pojas (igrač), pod pazuhom ili za ruke, a vodja im je divojka, kako narodna pisma piva :

„Igra kolo pod Jedrinom gradu
U kolu je *ljuba Damjanova*
Kolo vodi a pjesme izvodi“.

Kada igraju u ženskom kolu muški i ženske, tojest momci i divojke i mlade, onda uz muškarca stoji ženska, kako pisma piva :

„To ti se kolo zaigra,
Svakoje *drago* uz *draga*,
A svaka sestra uz brata“.

Muškarci hvataju ženske za pojas (igrač), a gdi žene to nemaju, vežu maramu oko struka: ženske pako meću ruke muškarcima na rame, ili pruže ruke isprid desnog i livog igrača divojkama koje stoje u komšiluku na desnoj i livoj strani. Kad ženske igraju potresu se cilim tilom, da nakit (zruje, dukati) sve zvekeće. Kako to ženske izvadjaju, ne izdaju, već jedna-drugu uči, kako to pisma piva :

„Ej igra kolo djevojak'
U kolu jedna neuka,
Uči je druga kraj sebe ;
Ovako seko, ko i ja
Koraci hitro nogama,
Razmani bielim rukama,
Pogledaj smjerno očima,
Razdvoji kitu na dvoje,
Uzmani perom jagluka,
Namigni okom na momka
Okreni hitro djevojko,
Pa ćeš umjet ko i ja“.

U kolu ili se svira, a ima kad se kolo igra, onako „koracajuć“ pa se piva, „bečarski“ ovako:

1. Crne oči u dragoga moga
Kako sam ga ostaviti mogla.
2. Crne oči i kudrava *kika*
Za mene se i rodio dika.
3. Mene dika očima ne zove
Već nuz gajde: golubice ajde.
4. Češlja cura kosu na dvi strane
Ispod kose namiguje name.
5. Voljim s milim na lebu stojati
Neg' s nedragim meda večerati.
6. Oči moje plavetne i lipe
Ala znate lagat oko dike.
7. Diko moja al što bečaruješ
Pa ti tvoje čizme ne glancuješ.
8. Gospodine piši u novine
Da su lipe subatičke seke.
9. Pijem vode iz zelene čupe
Idje dika raširio ruke.

Ovakvih u dva reda, tako zvanih bečarskih pisama će Šokice ispivat svu silu, a da neće ni zapet, niti se zbunit, niti im grlo se umorit.

4. *Šaljivo* ili veselo kolo se zove i *poskočnica* ili *poskočica*, gdi se šaljive i bockave pisme izmisle i ispivaju. Arija vesela, a micanje lahko, živo. „Narod si je — piše glasoviti, sada već pokojni Kuhač u svojoj zbirki Jugoslovenskih Popjevaka — od vjkada pridržao pravo, da može u kolu pivati, što hoće (po ovoj Preradovićevoj: nad guslama sila gine), to jest da smije kritiku vršiti (sud svoj izreći) ob ovom ili ob onom, te da ipak ne smije nikoja oblast, nikoji mogućnik dotičnim pivaču prigovoriti. U slavonskoj sam krajini — piše Kuhač — slušao, kako se je mjestnom župniku koješta pripjevalo, a isti niti je bio zbog toga uvrđjen, a niti je htjeo koga tužiti. Sam mi je kazao, da se u kolu ne pripjevaju puke izmišljotine, makar se i čisto pretjerava, i da valja narodu dopustiti, da i on svoje misli izrazi. U Bosni sam bio prisutan, kada su Turkom — koji sjedjahu blizu igrališta — pripjevali, kako će se jednoć bosanski kršćani, braća Hrvati, njim osvetiti . . . Dogodi se dakako i to, da gajdaš ili igrajući momci kada *nebiele* (nepristojne) pjesme pevaju, no i u ovom slučaju učine se djevojke, babe, starci i ostali gledaoci i slušaoci, kao da i ne čuju, što ovi pjevaju. Ljudi, koji su što skrivili, ne idu dakako kolu ni blizu, ali zato ima tu mnogih, koji su došli više da što god čuju, nego da vide.

Kolo je neki sabor naroda, u kojem je svakomu slobodno misli svoje,

— dakako pjevajući — izreći bez ikakvog potonjeg ukora. Evo i *muško* kolo izvadja se bez ine glasbe, pjevanjem, a najviše i *žensko* kolo, samo kod *poskočnice* stoji gajdaš ili tamburaši u sridini kola, pjevajući, poskakujući i bodreći kolaše na igru i šalu.“ Ovako piše naš Kuhač, koji je obišao sve krajeve, gdi naš narod živi i sve zabilježio i igre i pisme njegove, da ne odu u zaborav, i da ih učeni sinovi naroda proučavaju i da se dive: kolikog blaga naš narod ima u obilju, u velikom bogatstvu u pismi i u igri.

Kod naših Bunjevaca u varoši se ne piva toliko, kao prija „miru za volju, pa bolje da se u kolu ne piva.“ Da se nebi doseljenci i dotepenci uvri-dili — kad čuju ovo što je naše i nama milo, a njima mrsko. Tako naš narod malo po malo u kolu popušta (kao i u crkvi, u školi, i u zvanijama od svojih prava) i ćuti, gdi bi slobodno mogao i smio zapivati i sa srca jade raztirati.

Al gdi je naš narod još u hrpi i složan i nije plašljivica, e to se igrači i igračice pripravljaју za igru, za kolo, kao za proštenje.

Zato i piva pisma :

Kupi kolo vazdan u subatu,
Neka igra vazdan u nedilju.

Divojke se pozivaju na prela i balove : u kasine, a roditelji budu umo-ljeni da prate kćeri u kolo. Roditeljima je drago, osobito ako će i brat pozvane divojke u kolo. I piva pisma :

„Ajd u kolo sejo moja!
Nemam kada snašo moja!
Otišo mi brat na vojsku.“

Divojke imaju pune ruke posla, kako će se urediti : i ruvo i nakit pri-praviti ; a majka ih svituje, kako da se u kolu vladaju i da pita kćer svoju majku, koja će na kolištu biti, ako ne bi što znala, kako to narodna pisma piva :

„Lipo je Maru naučila majka
Oj Marice, moja kćeri draga
Kad ti podješ u to kolo Maro
Sakrij lice za srebrene vince
Crne oči za dva mila bratca
Bile ruke u svil'ne rukave“.

I ova pisma :

Majka Maru sitno plela
Od petero devetero
Pleteći je svitovala:
Čuješ Maro, kćeri moja!
Kad ti podješ dol u polje
Dol u polje, dol u kolo
Ne vataj se do Tomaša
Tomaš momče neženjeno,
A ti Mara neudata“.

Al se znadu i momci i divojke dogovorit dan prija, kako to i pisma kaziva :

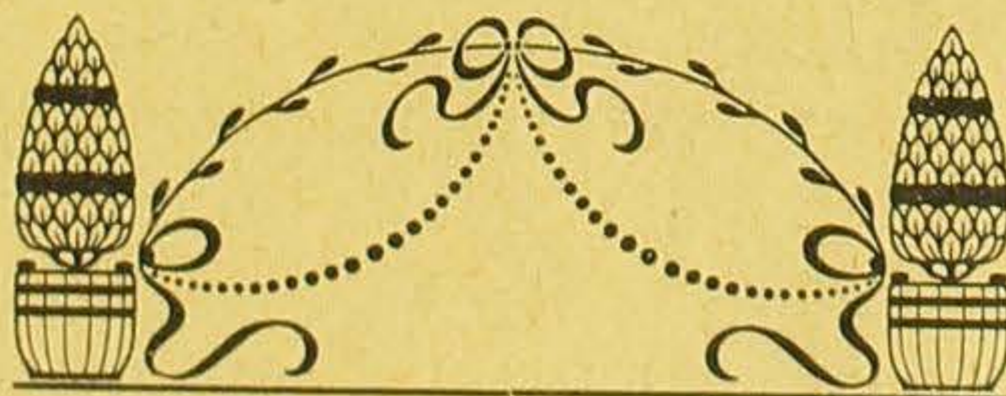
Ustaj gore ljubljani,
 Da idemo u polje
 Ufatit se u kolo
 Nemoj stati do mene,
 Već do druge krajmene,
 Ljudi su danas djavoli
 A žene su sotone,
 A cure su vragovi
 O svačemu govore
 O nas dvoje najviše :
 Ovo dvoje ljubljeno,
 Ovo dvoje grljeno“.

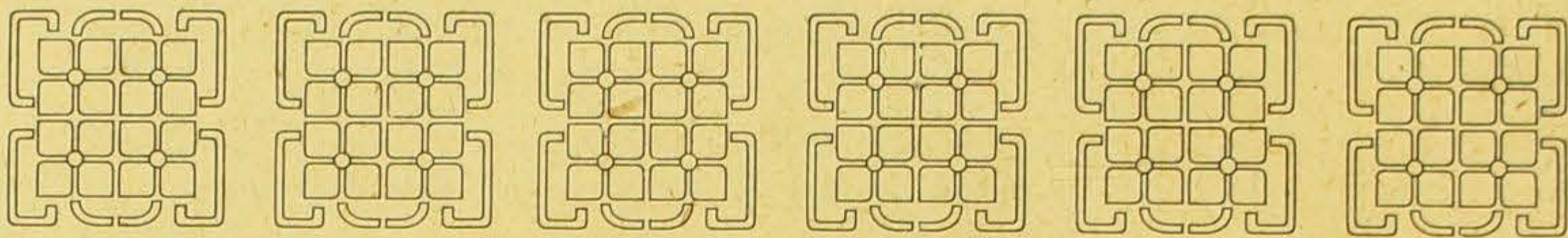
Kolo igra naš narod liti prid crkvom i kako sam to vidio, u Santovu, u Kunbaji, u Subotici u Keru, ili na kojem drugom prostranom mistu, kao u Šumi na iskrčenom mistu, a najradje u hladu da se vrlo neuznoje ; a zimi u ovećoj sobi, dvorani, no biva i na polju : u svatovi (u časti) po snigu.

Ja želim da nam narod, da nam naši Bunjevci i Šokci složno i veselo kolo zavode, i da u kolu onako od srca zapivaju, jer *tko piva zlo ne misli*, i dok je pisme i narodnog kola, dotle i zdravlja : i zdravih i jakih grla i prsa i noga u našeg naroda, dotleg i narodne svisti ; daj Bože : i ovo moje pismo o našem narodnom kolu u narodu svist budilo i snažilo.

Ajd' u kolo, koj za kolo,
 A tko nije, nek i nejde.

Poziva te rode:
Kolovodja.

CRNOGORSKA VOJSKA.

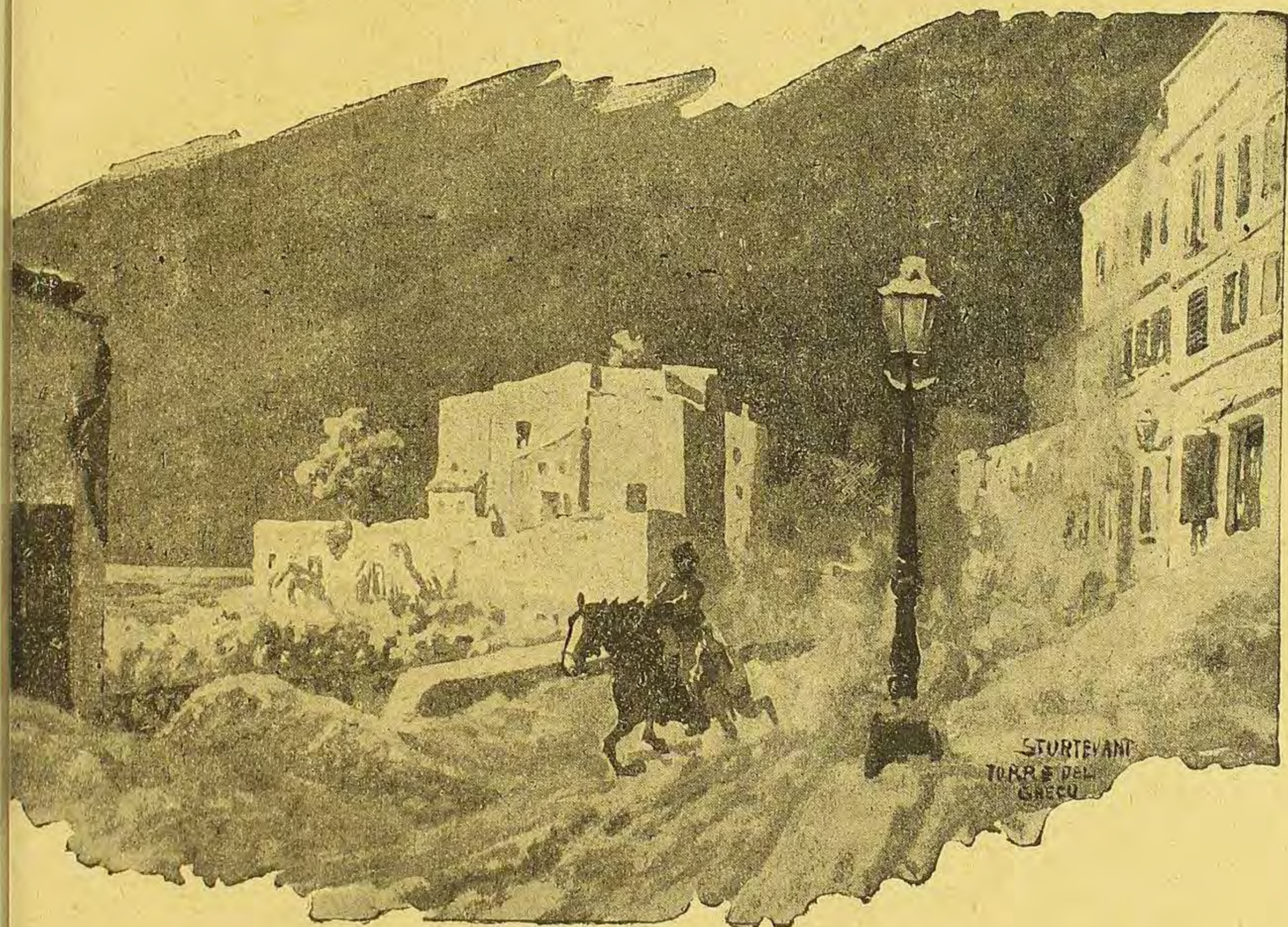
Crnogorska je vojska čista milicija t. j. građanska vojska osnovana na patrijarhalnoj osnovi. Za ljude od 16. do 75. godine, koji su sposobni za ratnu službu postoji *vojna obaveznost*, razdijeljena u tri dila. *Prvi dio* sačinjava momčad od 19. do 40. godine, *drugi* od 16. do 18. i od 40. do 60., a *treći* od 61. do 75. godine. Oni, koji su proglašeni sposobnima za vojnu službu vižbaju se kod pišadije četiri, a kod topništva šest miseci, osim toga svakog praznika i nedilje kod kuće i 12 dana prilikom jesenskih vojnih vižba. Prema tome postoje u mirno dobo samo dvi kompanije kneževske tilesne straže (perjanici), u svemu 180 ljudi i oni, koji su pozvani za vojnu službu. Od ovih posljednjih nalaze se dva bataljona pišadije na *Cetinju i u Podgorici*, a od topništva jedna poljska i jedna brdska baterija, obe u *Nikšiću*.

U ratu je vojska postrojena ovako: *Prvi poziv*: 56 bataljona pišadije od 4 do 8 kompanija po 100 ljudi i 11 rezervnih bataljona svaki od 4 kompanije po 100 ljudi, svega 67 bataljona s 40.000 ljudi. Konjice nema, no za to oni, koji imaju za ratnu službu sposobne konje, sačinjavaju tako zvanu konjičku pišadiju, koja prema potrebi treba da vrši izvidničku službu. Topništvo se sastoji iz 11 brdskih baterija po 4 topa i 6 poljskih baterija svaka po 4 topa, svega 17 baterija sa 68 topova i 4500 ljudi. Tehničke se trupe sastoje iz jedne pionirske kompanije od 250 do 300 ljudi, kojima se dodaju radnici prema potrebi.

Prema svemu tome ukupna bi snaga *prvog* poziva imala: 46.000 momaka pišadije, tehničkih trupa i topničke momčadi, sa 68 topova. *Drugi poziv*: 56 bataljona pišadije svaki po 4 kompanije od 100 momaka, svega skupa 22.400 momaka pišadije. Kod topništva islužena momčad ovog poziva upotrebljava se kod tvrdjavnih topova. Od ovih danas ima: 14 komada od 12 i 4 komada od 21 centimetra, za tim 12 komada od 9 i 2 komada

od 15 centimetara. *Drugi* bi poziv prema tome iznosno 22.800 momčadi. Sastav *trećeg* poziva odgovara posebnim svojim odredjenjima kao vozačke odnosno nosačke trenske trupe. Vojne ustanove kao bolnice, kolone za hranu i municiju sad se tek osnivaju.

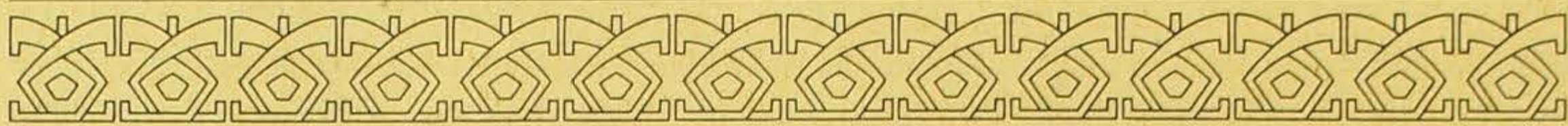
Naoružanje pišadije sastoji se i to za prvi poziv iz ruskih 7·6 milimetarskih, a za drugi poziv iz starijih berdanskih pušaka

OLUJA U NAPULJSKOM TORRE DEL GRACCO.

za tim iz handžara. *Topništvo*, od topova već napred navedenih, od kojih je 12 komada talijanska, dok su ostali ruska proizvodnja.

U ratu je crnogorska vojska sastavljena iz jedanaest brigada pod istim komandama, kao i u miru. Svaka od tih brigada sastoji se od četiri do šest bataljona pišadije prvog poziva, jednog rezervnog bataljona i jedne brdske baterije. Trupe drugog poziva ne sačinjavaju nikakve vlastite formacije, već će se po svoj prilici upotrebiti kao rezerva za popunjavanje gubitaka.

UZDISAJI MOGA SRCA.

SPJEVAO : Č.

1910. X/7.

Lipo j' vidit, kad zazori zora,
Slatko j' piti na česmi izvora,
Raj je klapit' na zelenoj travi
Milo j' čuti ptica poj ubavi . . .

Ipak meni nij' najlipša zora,
Ne sladi mi biser tok izvora,
Zažulji me kad legnem na travu
Ptičja pisma zaboli mi glavu.

Oči dike lipše su od zore,
Slatkim usnam nadmaša izvore,
Od trave su mekše njene grudi,
Milim glasom i ptice zaludi.

Oči dike, to je moja zora,
S usnah njenih pijem slast izvora,
Raj je klapit na mehki joj grudi,
A glas grla pravo me zaludi.

1911. V/27.

Subotica bela vatrom gori,
Čudan divan o meni žamori :
Sparili me, vinčali me,
Našli meni diku
Našli meni brigu.

Hvala tebi, hvala bili gradu,
Pa kad u teb' tako grizkat' znadu,
Vodel' brigu, da tu diku
I ljubiti nauču ?
Il me samo muču ?!

Lahkim krilom do men' glasi došli,
A ja bisneć' razdrečio oči.
Al gle čuda, krv od svuda
Na srce mi stisne,
Kad joj začuh ime.

Lišće šuti kad vitrić ne duše,
Zaljubljen sam, gle tako mi duše!
Pak me muči, što svit buči,
Kad to milo lane
Neće da zna za me!

1911. V/31.

Al je puno na nebesih zvizda,
S njima nebo okolo se gizda.
Kasna noć je, svako mirno spava,
Samog mene sanak izbigava.

Gdi si sanak? Volio bi znati,
Koga ti još teško uljuljati?
Nisil' kod nje tako zakasnio
Njoj se diveć, men' zaboravio?

Ili možda gorke suze toči,
Pa ti j' teško zaklopiti joj oči?
Al ne zbori! O tom' nesmjem čuti,
Jer tad nikad neću moć usnuti.

Nema tolko na nebesih zvizda,
Kolko jadi srca naša kida,
Ne čudi se, što ju dugo ljuljaš,
I što bdijem, kadgod se došuljaš.

1911. VI/19.

Pisala mi pismo
 Ja ga ne razumim,
 Možbit jer ga čitah
 Okom suza punim,
 A valda i zato
 Što je skrajnja strana
 Njenim gorkim suzama
 Puno pokapana.

Što da joj odvratim? . . .
 Ako ću joj otkrit:
 Da me srce boli,
 Da venem kao cvit,
 Da svoje blaženstvo
 Žaleć sahranjivam,
 Da put sužnjeg roba
 Svagdan lošji bivam, . . .

Da mi j' sunce hladno
 Da mi misec taman,
 Da bi najvolio
 Leći u grob hladan . . .
 Srce bi joj puklo!
 I tako joj dosta!
 Bolje ako moje
 Jadi mi nepozna!

Ipak ću joj pisat
 Pune četir strane,
 Gusto sitno samo
 Nek što više stane;
 Sve četir ću strane
 Suzama iskapati . . .
 Kad ih stane ljubiti
 Odmah će sve znati.

1911. VII/7.

Razvij' krila oj sokole sivi,
 Pa poleti gdi mi lane živi!
 Prišapni joj kradom
 Da mi srce jadom . . .
 Da mi srce jadom vrije.
 Puknit će što prije.

Nema dana, nema toga sata
 Da mi srce gorka bol ne hvata!
 Rekla j' da me voli,
 Pa me vrlo boli . . .
 Pa me vrlo boli duša
 Što me neposlušna.

A znam da i njeno srce vene,
 Da će umrt pre doba zbog mene!
 Oj sokole sivi
 Kaži nek ne živi . . .
 Kaži nek ne živi tako
 Ja je ljubim jako!

1911. VIII/25.

Žaleć žalim srid gole samoće
 I ko voćka, koja ginut poče,
 Sve po jednu, gubim uspomene
 S kojih j' cura začarala mene.

Jer od prvog vatrenog pogleda
 I poljubca sladjega od meda
 Do zadnjega žarkog zagrljaja
 Sve me sada pelinom napaja.

Pokušo sam suzama ih posladiti.
 Uzdisajma slast u nje povratiti
 Ali jao, uzalud se trudim.

Bolje vako gorke nek izginu!
 Jer kad ona s' mene ruku skinu,
 Zašto da se dalje za njom ludim.

MEDJU GORNJO - BAČKIM ŠOKCIMA.

Jednom zgodom nanese me put priko gornjo-bačkih šokačkih sela, pa se odlučim u ovim lipim selima zadržati svagdi na jednu noć. Bilo je to baš na Mladi Uskrs. Tiho je veče, a nebo vedro kao ribije oko. Blid misec plovio je po čisto plavom svodu nebeskom, a nebrojene zvizdice žmirkajuć sivale su u polu-osvitljenoj noći. Taman što je sunce zašlo za Pečujske planine, gust mračak se počeo spuštati. Al evo ti lip niz divojaka pohvatane za ruke i veselo pivaje, da kad začuješ tu divnu melodiju čisto se sićaš svoje prošle mladosti. — Tako ti je to tamo u Monoštoru, Beregu, Santovu itd. Nije valjda ama ni jedne seoske cure kod kuće u ono blaženo doba. Lip je to običaj a i pametan. Cure se pohvataju u redove a mladići onako oko vrata kao u svatovima, te ti je milina i čuti kad zapivaju onako od dike, kao na primer :

„Ljub' me diko sobadvije strane
A najviše medju oči čarne.“

„Siti mi se, stara diko moja,
Ta siti se, kad sam bila tvoja.“

„Diko moja, moj golube stari
Il me ljubi il me zaboravi.“

U takom su veselju braća naša Šokci podunavci još i dandanas. Tu mi odma padaju na pamet istinite riči našeg pisnika Nikole Kulundžića :

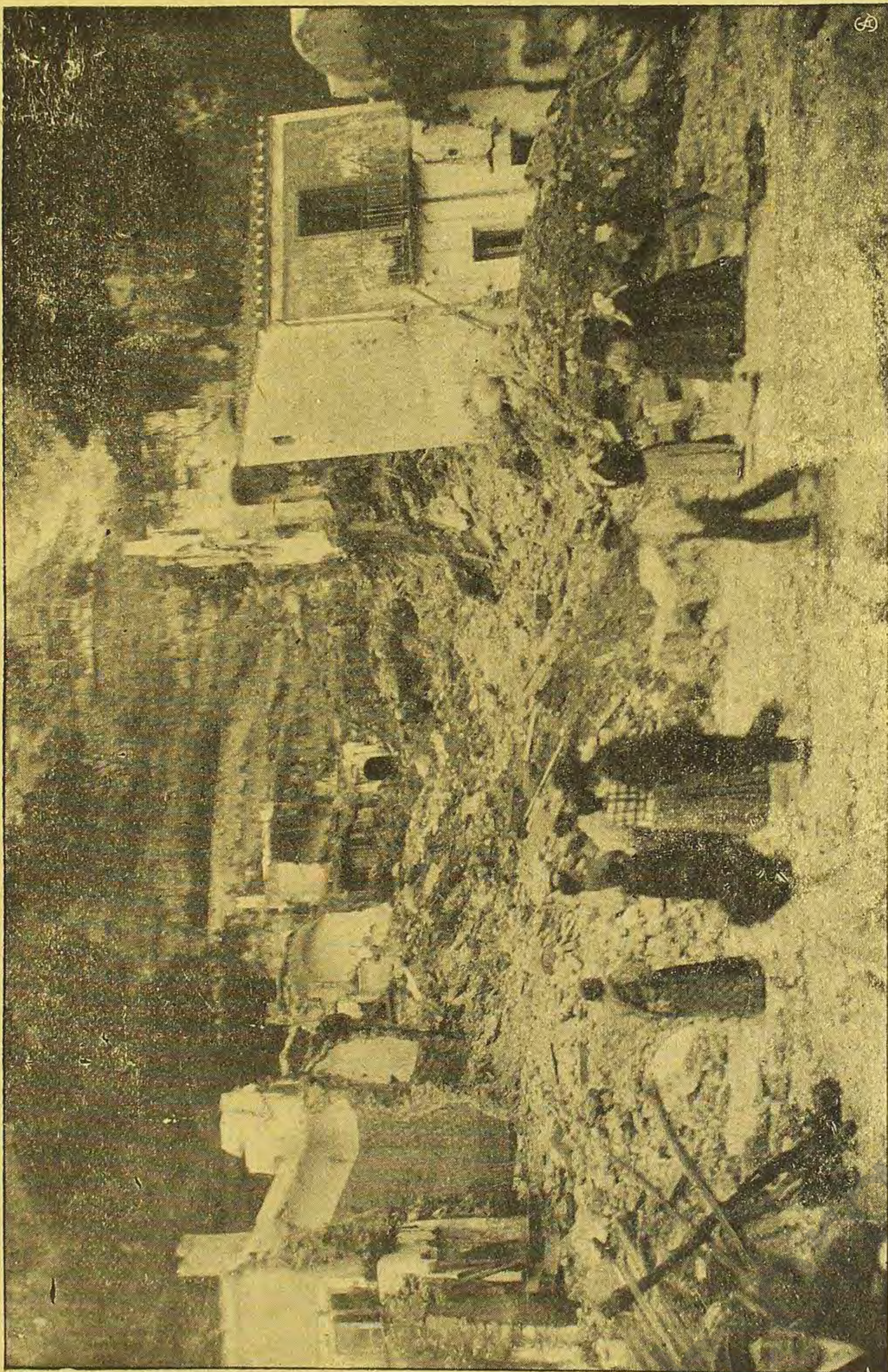
„Dok se skladna pisma s našeg praga kreće,
Nebojmo se braćo, rod propasti neće.“

Na kraju iste pisme bi valjda rekao čovik : „dok ovog nestane rod propasti hoće“. Lipa pisma jest zanosna, mila i ugodna, te zna i stara srca razveseliti. Tako ti to biva od rana prolića pa do mrkle jeseni. A kad dodje jesen — tamo oko Male Gospe — a naši ti sokački mladići zaredjaju, koji su za ženitbu, te se žene ; a kad oko Božića a od cura 5—10 fali. Udale se, pošle za svog dragoga. Pa kad svane i drugo proliće, a ona ti udovača zapiva onu tužnu jadovanku :

„Mila mamo, a što si me dala,
Kad se nisam ni na divovala.“

Eto tako je to tamo u Podunavlju medju braćom Šokcima. O njihovom životu bi se moglo mnogo krasnih i zanimivih crtica napisati, koje bi služile upoznavanju naroda.

Vatroslav.

OLUJA U NAPULJSKOM CETARU.

Sitno

Ajd' idemo jagodo ...

Ajd i - demo ja - go - do ajd i - demo ja - go - dice
 ajd' i de - mo pro - si - ti di voj - ku ajd i - de - mo
 pro - si - ti di voj - ku

2. Ja je prosim jagodo, ja je prosim jagodice,
Ja je prosim, ona se ponosi.

3. Ovim šorom jagodo, ovim šorom jagodice,
Ovim šorom više proći ne ću.

4. Ovim šorom jagodo, ovim šorom jagodice,
Ovim šorom divojaka nema.

Lagano

Što si tako žalostan?

Što si tako za - lostan ka - xi di - ko
 Je - li se - o - ska sam lola to već ovaki a na
 se - o - ska se - o - ska se o - ska sam lola ja

2. Kud iz sela odlaziš, moj golube beli?
Nema veće lole, nego što sam ja.
Seoska, seoska, seoska sam lola ja.

Lagano

Čarna Goro!

Čar na goro čar na go - ro pu na ti si
 hla - da čar na go - ro pu na ti si hla da.

2. Srce moje, srce moje, još punije jada,
Srce moje još punije jada!

3. Jad jadujem, jad jadujem nikom ne kazujem,
Jad jadujem, nikom ne kazujem!

4. Majke nemam, majke nemam, da joj boli kažem,
Majke nemam, da joj boli kažem!

SAN GA JE SPASIO!

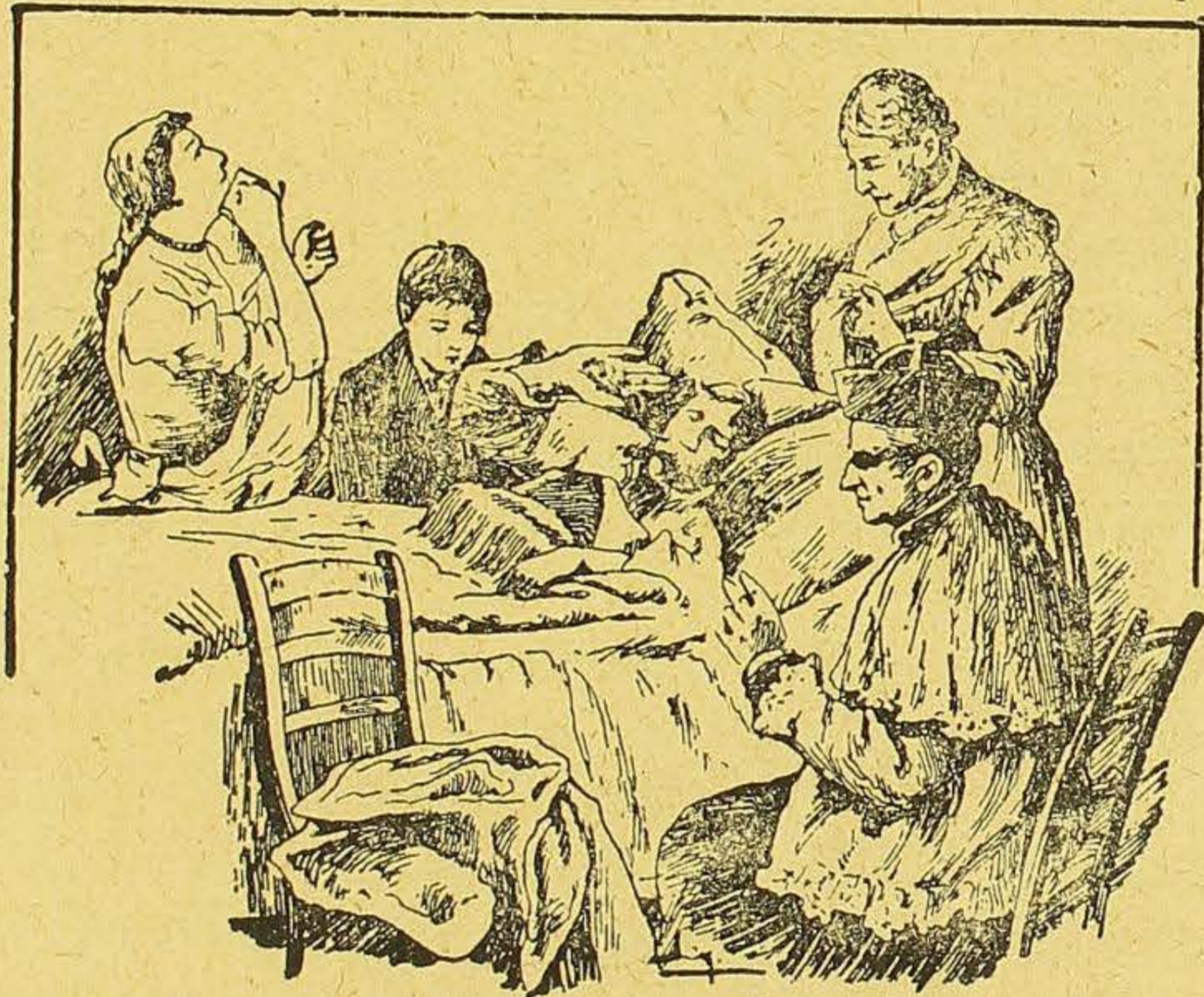
Istinita pripovijetka od Ivana Schultz-a, Nagy-Komlos.

„Pa ne viruješ, da može jedan san život čovičiji spasiti?“

Ovo pitanje je dao meni moj drug Kalor, kada sam lani na Božić u gostima bio kod njega i kada sam ja nevirno klimo s' glavom reče on:

„No pazi! Prija godinu dana bio sam kod Jose — ta poznaš ga! crkveni pivač! — pa on mi je pripovijedao da kako je spasio njegov život san. Cila obitelj mu je bolestna bila, on je patio u nazebi, sipljivosti, imo je kočnje, bolile su ga ruke, noge i glava, a uvijek se tužio na influenciju. Babu mu gnjavili grčevi, kočnja, bljuvala je žuč, nije imala redovnu stolicu, podrigivalo, joj se stomak joj je gorio. Dicama je grlo bolilo, imali su aspu i šarlatan, jako su kašljali, zamuknuti su bili, prsa ih bolila i uvijek su bili u vatri. Kantor (pivač) je već na toliko se razbolio, da se već i ispovidio. U jutro je ustao i reče svojoj supruzi: „Mare, ja sam noćas sanjao, da sam kupio jedan kalendar na vašaru i da sam ozdravio.“

Žena mu virovala u san i kupi kalendar i kada ga raztvori, najpre vidi pripovijetku jednog starca, u kojoj je bilo osvidočeno, da kako liči svakake vrsti bole Feller-ov Elsa-fluid. Mara je već mlogo vrsti fluida pokušala, ali još nijedan nije pomagao, jel su svi dosad kupljeni fluidi krivotvoreni bili i sad je razumila da pravog Feller-ovog Elsa-fluida samo u Stubici (županija Zagreb) kod Gjene V. Feller patikara može dobiti (kućni broj 84.)

„Meni već ništa ne pomaže; puštite, da mirno umrem.“

drug Kalor, u lako je spasio jedan san život jednoj cijeloj obitelji. Kad su dočuli u selu glas, još i najsiromašniji ljudi su naredili od tog lika, jel je vrlo jeftin 12 mali ili 6 veliki boca 5 kruna, 24 male ili 12 veliki boca za 8 kruna 60 filira, 36 mali 18 veliki 12 kruna 40 filira i 60 mali 30 veliki za 20 kruna može dobit. Za najkraće vrime se izliči svaki bolesnik u selu. Feller-ov Elsa-fluid izličio svake vrsti rane, žlizde, otecivo, pokrpe, žutinu, bolesti u ustima, svake vrsti bole od žila, zubijebolsti, bole u mišnicama, u krstima, prostriliivanje, slabost, upalu, teško disanje, zujenje u ušima, nesvist.

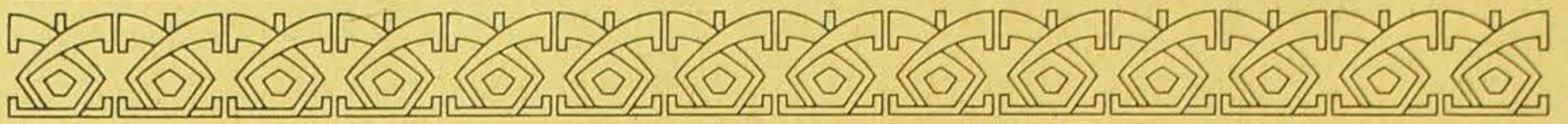
Jako sam se ovzmo poradovo, jel i ja sam već nekoliko godina patio u stabosti, a noćom sam so vrlo znojio, nisam mogo isti, trbu mi se naduo, malokrvan sam bio, i vrlo me mučila nesvist, nervozan i sam bio, tako da nisam mogo spavati.

Feller-ov Elsa-fluid i Feller-ove Elsa-pirule sam upotrebijavo, od koji se 6 škatulja za 4 kruna, 12 škatulja za 7 kruna 60 filira se mož dobit bez poštarine i možem reći svakom na dušu da Feller-ov Elsa-fluid i Feller-ove Elsa-pirule su najbolji kućni likovi od svake vrsti bola, još i proti taki bola, koje nisu ovde naglašene. Ko je bolestan neka naredi kod Gjene Feller V. patikara u Stubici br. 84. (zagrebačka županija). Triba paziti na patvorine. Svaki će zahvalit se na ovoj prporuki“.

Odma je naredila brzojavno 12 boca Feller-ovog Elsa-fluida za 5 kruna. Manje neće poslat. Drugi dan je već stigla naručba, ali bolesnik nije htio da ga pije, nego reče ženi: „Popi ga ti, meni nepomaže više ništa, podajte mi da mirno umrem.“

Ali kad mu se žena pozivala na dicu, da pomisli šta će bit šnji, onda je primio. Na dan su mu više puta dali po 20 kapi na šećer nakapano, proti bola iznutra, i cilo tilo su mn namazali sa Elsa-fluidom i odma se bolje osiĉao. Odma naredi još 48 boca Elsa-fluida za 16 kruna na svoju i na diĉiju stranu, a baba naredi 6 škatulja Feller-ovi Elsa-pirula za 4 kruna. Kroz tri nedilje su i on, i dica, još i baba mu sasvim ozdravili.

„Vidiš“ svrši svoj govor moj

NAŠ DRUŠTVENI ŽIVOT.

Počima se nama god. 1911. sa žalosnim izborom plovana na plebaniju sv. Terezije, koji se je održao 31. siječnja. Naticali su se: gg. Pajo Kulundžić, Vojnics Dezső, Hegedűs Lénárd. Gradonačelnik je sa nečuvenim načinom proneo, da Vojnics dobije 20 glasova više od g. Kulundžića i tako metnuo na ovo mesto tog mladića, a zapostavio u poštovanju i priznanju provikovanog starešinu. — Prvi je bio Madjar, a drugi Bunjevac.

Zemljodilska štedionica imala je svoju redovnu skupštinu 12. veljače.

Štedionica za Bačalmaš i Okolicu. Ovaj novi bunjevački novčani zavod, koji je osnovan o Božicu g. 1910. počeo je svoj rad u Bačalmašu 1 ožujka. Otvor je bio sa svečanostima skopčan.

Zimske zabave i društvene večere je priredila svaka naša čitaonica. Pučka Kasina je imala sada 33. Veliko Prelo. Jako je dobro uspilo prvo Prelo Katholičkoj čitaonici sv. Roke. — U Baji je osnovana „Čitaonica“ koja je 6. veljače održala prvo Veliko Prelo uz neočekivani uspih. — U Bregu je priredjeno takodjer dobro uspilo Prelo.

G. Ivan Petreš obljubljen i uvažen kapelan u crkvi sv. Terezije imenovan je miseca travnja za plebanoša u Gornji Sentivan.

G. Grgo Jasenović učeni kapelan crkve sv. Gjurgja imenovan je miseca svibnja u Santovo za administratora.

Izbor na plebaniji sv. Roke se je obavio 18. lipnja. Gradonačelnik je i opet podigao svoje bičeve i natirao općinu, da zapostavi iskrenoga rodoljuba g. Lajču Budanovića a izabere g. Blaška Raića. Ovde već nije smio, da metne Madjara.

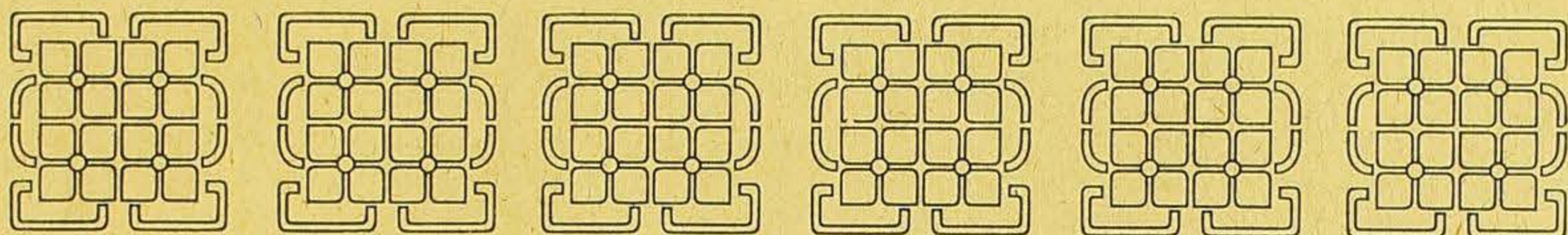
Litne zabave su priredile sve tri naše kasine. Najlipša je bila Pučke Kasine u Dudovoj šumi.

Društvenu večeru je imala u oči sv. Stipana Pučka Kasina.

Banket na čast g. Dr. Jose Mamužića prigodom njegovog promovisanja za doktora prava održan je 15. srpnja.

Dužijanica t. j. zahvalna svečanost prigodom dovršetka žetve pridjena je u crkvi sv. Roke dve 6. kolovoza.

Kao završetak spominjemo radosnu vist, da je u Baji još zimus osnovana Kršćanska Čitaonica miseca srpnja dobila potvrdu pravila.

Pismo iz katana.

SAKUPIO BOSILJKO.

*Evo uze nekoliko filira,
Kupio sam pero i papira,
Da napišem jedno malo pismo,
Jer zajedno više draga nismo.
Ja Te volim jedinice moja —
I ljubim Ti medna usta Tvoja.
Ljubeznice, mila Zorko moja,
Da zna samo dobra duša Tvoja,
Kako vene jadno srce moje,
Što ne ljubi rumen-lice Tvoje.
Vene srce ko zgažena trava,
Ne ljubi ga više Milka plava;
Već ga ljubi Varadinu tvrdi,
Tim mi samo moje lice grdi.
Zorko moja, nemam baš nikoga
Nego Tebe, oj tako Ti Boga!
Kad se sjetim te ljepote Tvoje,
Prodju mene sve žalosti moje.
Ja ti bolje pisati ne mogu,
Pa mi vjeruj kao višnjem Bogu.*

*I molim Te, da odgovor dadeš,
Kako bolje i najbrže znadeš.
Diko moja žalosna ne budi
I drugoga za vreme ne ljubi.
Bog će dati, pa će dobro biti,
Te ću i ja dobro izslužiti.
Tri godine u brzo će proći,
Al onda ću zlato kući doći.
Obljubiti ono b'jelo lice
Od premile moje golubice.
Drugo ništa nego pismo primi
I kovertu sa njega sanimi
Pa ga čitaj, odgovor mi slaži,
Od ljubavi, što imadeš kaži,
Sa pozdravom evo pismo moje!
Ja pozdravljam zlato ime Tvoje,
Koliko je od mene daleko,
Toliko Te ja pozdravljam seko!
Milko moja, nek je sada dosta,
Jer mi tinte baš ništa ne osta!*

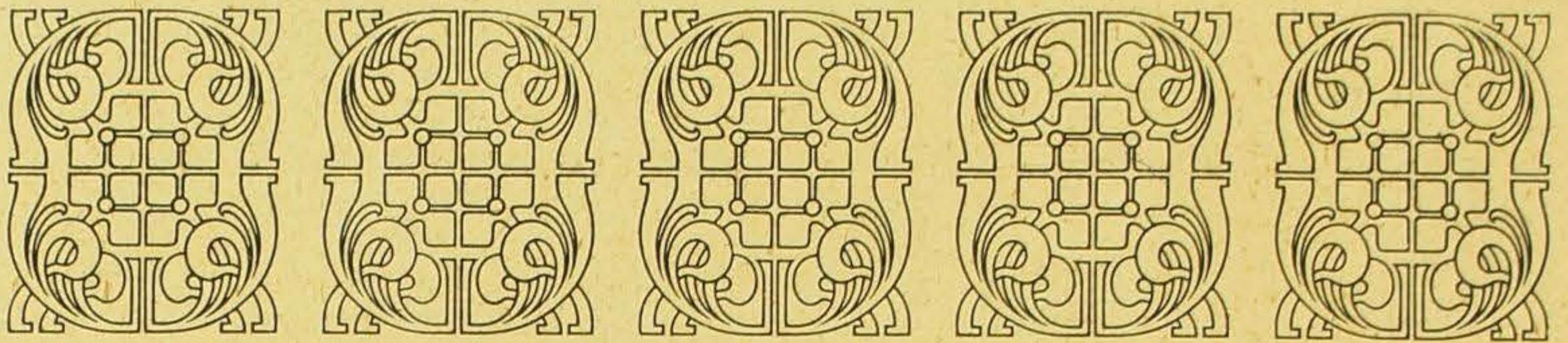
Ako budeš . . .

*Ako budeš na tom svietu,
Zlo, brate, radio:
Ajme onda! za zlo si se, —
Na sviet porodio!*

*Sviet će tebe živa, mrtva,
S suzom spominjati;
Za bezdušna gadna djela,
Ljuto proklinjati!*

*A kad sviet s suzom tebe,
Bude spominjao,
Bolje b' bilo, da ga niesi —
Nikad ugledao!*

Grgo Petković.

KRONIKA.

Revolucija u Portugalskoj je izbila u početku listopada g. 1910. te je trajala nekoliko dani. Za ovo kratko vreme su buntovničke čete zauzele glavni grad Lisabon, svrgnule kralja — koji je međjutim otišao u inozemstvo — te izvikale republiku i postavile republikansku vladu.

† **Lav Nikolajevič Tolstoj** umro je 20 prosinca g. 1910. Pokojnik je bio najglasovitiji ruski pisac ovog vremena. Njegova dila su privedena i čitana na svim jezicima u svitu. Bio je jako velik mislioc i filozof, tako da su ga mnogi nazivali „trinaestim apoštolom“.

Vatra u sultanovoj porti u Carigradu se je porodila početkom miseca veljače g. 1911. te uništila skoro sve zgrade. Tek je pošlo za rukom spasiti nekoliko dvorana.

Ustanak u Albaniji. Miseca ožujka se digli junački Albanezi na noge, da oružjem u ruci izvojuju svoja bogodana prava od nečovične turske vlade. Ratovanje je trajalo više miseci a turska nije mogla da uguši ustanak. Napokon je Porta udovoljila njihovim zahtivima i tek onda je nastao mir.

Ustanak u Meksiku. Ova mala američanska država imala je jako nečovičnog pridsidnika Diaz-a, koji je gradjane svakako gonio, dok ga nije u misecu martu narodni ustanak odvijao sa svoga mista.

Otkup kmetsva u Bosni je odlučio njihov sabor dne 6. travnja g. 1911.

Krunenje engleskog kralja Gjura V. se je obavilo uz neopisivi sjaj i paradu 22. lipnja g. 1911.

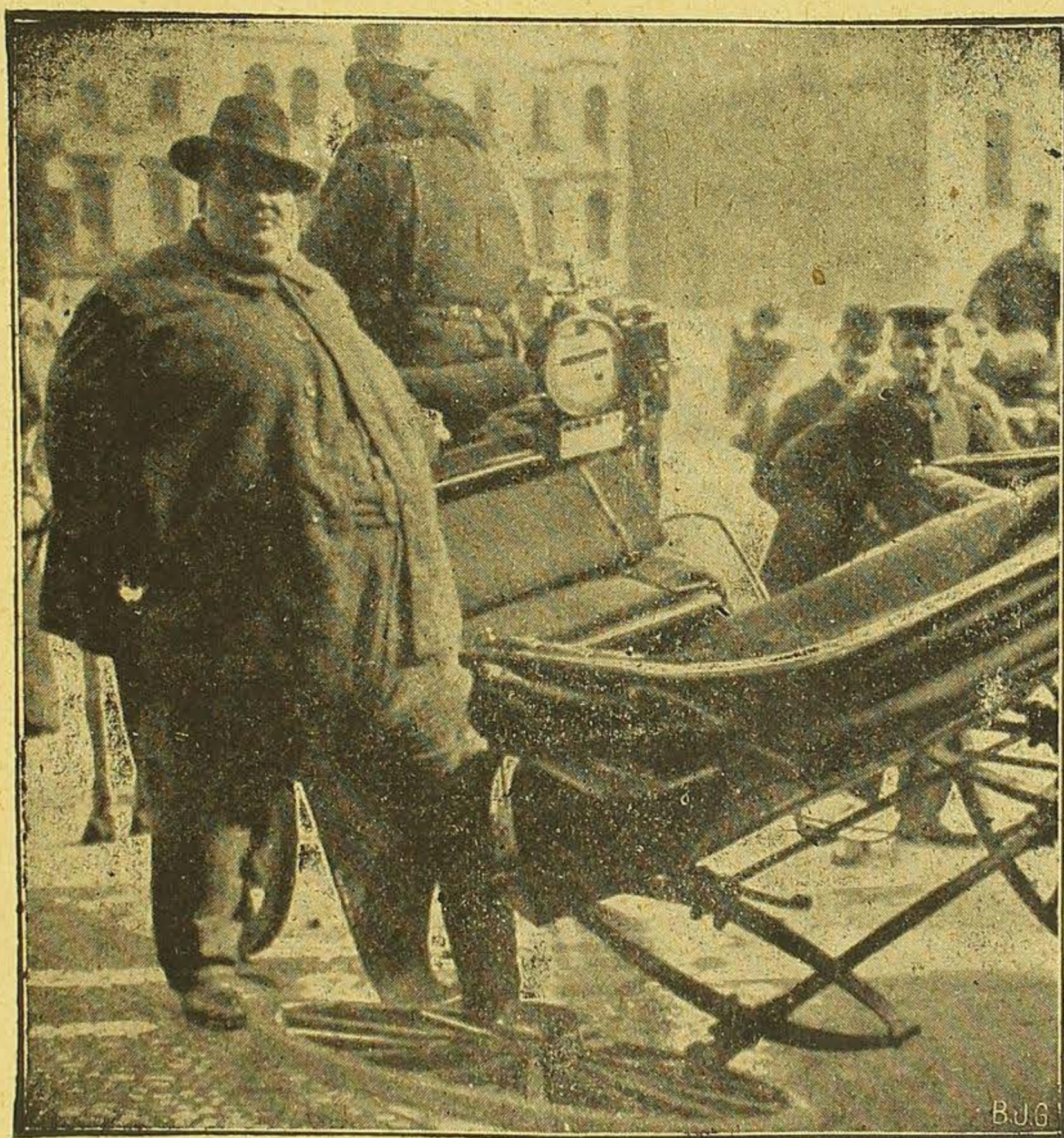
Jak zemljotres je bio 7. srpnja g. 1911. u Kečkemetu, koji je uništio mnoge zgrade.

Kongres slavenskih novinara obdržao se je u Beogradu dne 10—13. srpnja 1911.

II. Svesokolski slet u Zagrebu je bio 13—15. kolovoza. Uspio je jako dobro. Bilo je prisutnih 7000 sokolaša.

Ratni ministar Schönaich ostupio je polovicom miseca rujna g. 1911. Njegovu stolicu je zauzeo general Auffenberg.

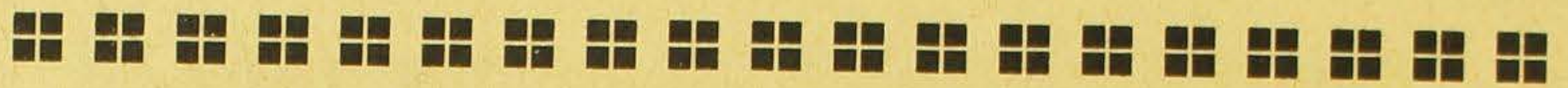
Ubili ruskog ministra pridsidnika Stolipina dne 15. rujna g. 1911. na velikim svečanostima u Kijenu. Atentator je pravnik, a zove se Bagrov. Bio je obišen.

NAJTEŽI ČOVİK NA SVITU.

Kći srpskoga kralja, Jelena udala se je miseca rujna za ruskog velikog kneza Ivana Konstantinovića. Ovom ženitbom se je jako zbližila ruska carska i srpska kraljeva kuća.

Razprsnila se Francuska pancERICA Liberté dne 24. rujna g. 1911. u toulons'kom zalivu. Tom prigodom je usmrćeno oko 400 vojnika,

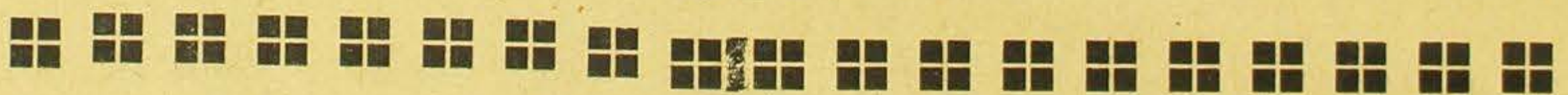
Najhraniviji i najtečniji doručak

je topla kava s mlijekom. — Poslije spavanja zahtijeva želudac toplu i žitku hranu, koja je lahko probavljiva. S toga neka se nikad u jutro ne jedu za doručak teška jela. U tu svrha pokazalo se je najzgodnijim mlijeko. — No mnogi ne podnose samo mlijeko, mnogi se opet ne mogu na nj tako priučiti, da ga neprestano piju. — Za to mu se mora ukus — s pridodatkom — promijeniti, da ga se može uvijek tekom piti.

Takvo sredstvo nalazimo u domaćem proizvodu „pravom „Franckovom“ pridodatku za kavu“, što ga proizvadja poznata tvrtka Hinka Francka sinovi u Zagrebu.

Tko jednom pokuša, uvjeriti će se, da je bijela, kava priredimo li je zrnatom kavom i pravim „Franckovim“ pridodatkom za kavu, vrlo tečan napitak. — Nakon užitka ove kave čuti se čovjek mnogo svježijim i veselijim, nego kad jede za doručak slaninu s kruhom. — Mlijeka imademo hvala Bogu u našoj domovini dosta, pa je samo potrebno, da se priučimo na ovaj tečni i hranjiv doručak, koji je u drugim krajevima uveden kod bogataša i siromaka. — Ali nije nužno da se odrekne kavinog duračka niti onaj, koji možda iz zdravstvenih razloga ili štedljivosti ne će da pije zrnatu kavu, jer tvrtka Hinka Francka sinovi proizvadja i takav nadomjestak za kavu, koji ima ukus vrlo sličan zrnatoj kavi. — Taj se nadomjestak nalazi u prometu pod imenom „Enrilo“. — Proizvodi tvrtke Hinka Francka sinovi mogu se dobiti uvijek svježi u svim trgovinama u gradu i na selu, — pa se njihova upotreba najtoplije preporučuje.

Hinka Francka Sinovi
Zagreb.

Mudre izreke.

Za život je potriebno troje: lagano srce, zdravi udovi i — neizmerna strpljivost.

*

Mnogo praštamo našim zabavljačima.

*

Srce svak razumije — dušu samo duša.

*

Mirnoća zahvati više vode kašikom, no bura ćupom.

*

Žena misli osićajem; teško joj osićati s misliocem . . .

*

Ne kaži ženi nikad „Angjo“ — i vrag bijaše to prije.

Tko želi u žena sriće — mora pohvalit duhovitu ženu radi lipote, lipu radi duhovitosti . . .

*

Na mnoga se pitanja najbolje šutnjom odgovara.

*

Zar nije čudno kad nam se glupan želi prikazati glupim?

*

Teško je poderanih cipela preporučivati eleganciju!

*

Kakvim bi se imenima nazivali ljudi, da Bog nije stvorio naš rod? — pravom primeti magarac . . .

*

Budala uvike govori što misli, mudrac katkada, a zločinac nikada.

*

Ako zadržiš svoju tajnu za se, čuvaš što želiš. Bolje je, da sam čuvaš svoju tajnu, nego da ti je drugi čuva.

*

Tko dopušta da mu se drugi klanjaju, taj čami u velikoj budalaštini.

Narodne pisme.

Prodji diko isprid našeg dvora
Moje oko tebe vidit mora.

Idje cura duž našim sokakom
Cura idje pa da dragog vidje.

Lipa ti je Šokica u vezu
Nema para ni u cilom srezu.

Diko moja dugo je dva dana,
Dodji danas, ja te čekam sama

Oj Šokice, al ti krasu usta
Poljubi me, ne ostala pusta.

Oj Šokica mila moja
Ti viteškog roda soja
Ti ružice trnovita
Hitra glasa plahovita

Oj ti Šokče brate dragi
Miro - ćudan, pošten, blagi
I ti kadgod znaš uzvriti
A i mnogu pregoriti.

Vrv.

Blago j' Gatu, kad nije u ladu
Gospoda ga mlada pripoznadu
A gazde se s' njime ponosidu
Po dvi noći kolo zavodidu.
Moja nane, u Gat idje lane,
Neka rano, doće dok ne svane,
Neće nane, kurtala ga bilo
Zapatiše tamo jedno milo.
Moj se dika okanio Gata
Nestade mu zemlje i dukata,
A moj diko sad će kasno biti
Sad bi tribo u Gat poseliti.

25 godišnje iskustvo

i kliničko iztraživanje uče, da većim djelom umjetno načinjena odvodna sredstva, kroz preveliko draženje crieva oslabljuje, grčeve prouzročuje, bez da kakav učinak poluča a u najviše slučajeva uporaba takovog dražećeg sredstva zdravlju je škodljiva. Pouzdana je stvar iztraživanje odvodnih sredstva i zato imadu ove preko 20 godina klinički kušane blage, ali za stalno djelu- „SAGRADA BARBER“ juće, čisto biljne odvodne pastile uvijek veću prednost. Kod uporabe ovih čisto prirodnih sredstava, neimade nikakovog nuzdjelovanja, već jača želudac i crieva, te uredi djelovanje crieva tako, da s vremenom nije više potrebno uzimati ove odvodne pastile.

„SAGRADA BARBER“ jeste u mnogim tu- i inozemnih klinika prokušano a tople priznanice od prvih klinikera i profesora cijeloga svijeta već od god. 1885 u lječničkom strukovnom glasilu objelodanjem. Jedino prvizvodno mjesto i to

Ljekarna „k

Svetom Duhu“

u Beču, jeste takodjer sa c. k. državnom nagradom odlikovana a ove mnoge zahvalnice, koje iz cijeloga svijeta prispiju, sveobća obljubljenost ovog sigurnog sredstva, konačno će svijet posvedočiti, da su ove odvodne „SAGRADA BARBER“ u istinu pouzdani liek kod zatvorene stolice, zatvorenju, kod stromosti crieva, debljini itd.

U većim ljekarnama dobije se škatulju za 2 K 40 fil. i jedna pokusna škatulja od 70 fil.; neka se svagdje izričito zatraži „SAGRADA BARBER“, jer ime služi da su prave, isto tako ima svaka pastila, ovog imena upregano točno kako zadovolji, sa nekakvim sličnim Sagrađa proizvodom, nego treba se odmah obratiti na jedino proizvodno mjesto:

ovdje lika pokazuje: Slučajno da „SAGRADA BARBER“ nebi bili na skladištu, neka se nitko

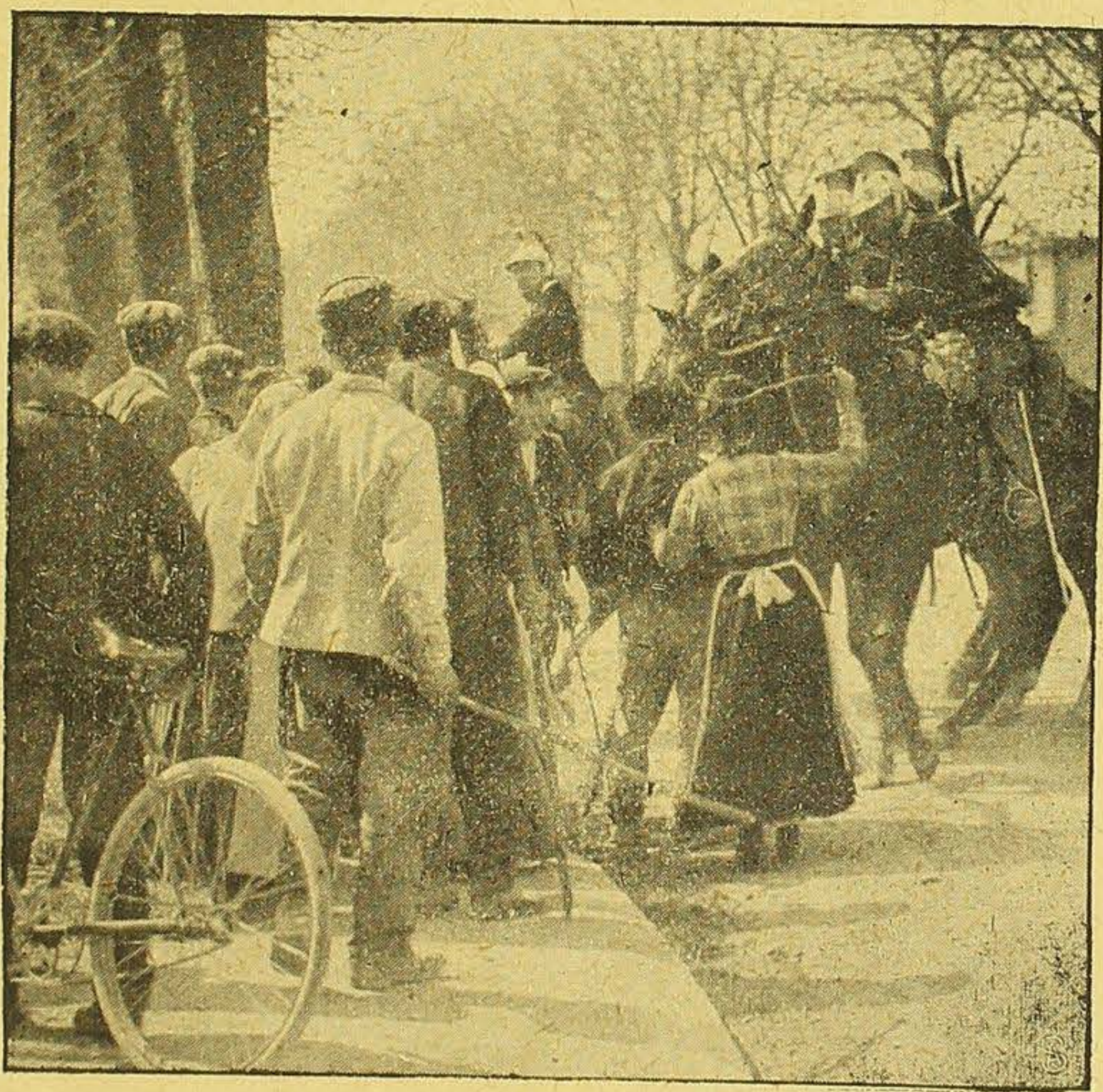
Apotheke „Zum heiligen Geist“, Wien, I. Operngasse 16, Depot 42.

Najmanja poštanska pošiljka 1 orig. škatulja 2 K 60 fil. ili 4 pokusnih škatulja 3 K; ako se novac unapred pošalje onda sliedi pošiljka badava.

Osobito se materima na sreću stavlja, dječima samo prave „SAGRADA BARBER“ pastile dati, a ne druga nevriednih odvodnih sredstava.

Naše slike.

Oklopnjača ratne mornarice „Zrinski“ spušta se u more. Na strani 39. se vidi slika ove ogromne najnovije ratne ladje u trenutku kada se je otpočelo njezino spuštanje u more u Trstu. Ovo se je obavilo miseca travnja godine 1910. uz velike svečanosti na kojima je bio prisutan sam pristolonaslidnik Franja Ferdinand uz mnoge razne dostojanstvenike. Ovaj brod obiluje sa snagom od 20.000 konjskih sila, a može podneti tereta 15.000 tona (150.000 metermaži).

POBUNA FRANCUSKIH VINOGRADARA.

Avijatičar Latham leti priko kanala La Manche (La Manš). Na strani 43. se vidi smioni zrakoplovac Latham. On je prvi pri-letio priko morskog kanala, koji razdiljuje Francusku od Engleske a dugačak je 22 kilometera. Ovo je bio prvi ozbiljan uspih zrakoplovstva te se tim danom moglo ustanoviti, da je čovik pobidio već i vazduh. Lathama je čitav svit sa velikim oduševljenjom pozdravio. — Iza toga su mnogi sa još većom ambicijom počeli raditi na svojim letećim strojevima, pa evo danas ima ih već u službi pošte i osobnog prometa.

Željeznička nesrića na pruzi Brighton — London. Ova grozna slika na 47. strani pokaziva nam misto užasne nesriće, koja se je lanske godine u Engleskoj dogodila. Sudarila se dva brza vlaka, jureća sa potpunom brzinom i skoro u prah satriła oko desetak osobnih kola. Broj umrlih i ranjenih nadmašio je stotinu.

Eksplozija dinamita u New-Yorku. Tude vidimo, na 50 strani, opet groznu sliku. Meseca februara g. 1911. su otpremali iz ove velike američanske varoši 22 tone (220 mm.) dinamita što se je na ne razjašnjen način zapalilo i rasprsnulo. Umrła je 31 osoba, a ranjenih je blizo 1000. Šteta iznaša do 8 i po milijuna kruna.

Prelaz Jelačićeve vojske priko Drave g. 1848. Svakome je poznata tužna godina 1848. koja je toliko krvi prolila. Zna se i to, da je Hrvatska vojska pod zapovidništvo svoga velikog bana Jelačića prišla u Madjarsku i vodila uspišnu vojnu za prava svoje otadžbine. Naša slika na 52. strani pokaziva nam izdavanje zapovidi i krećanje na prelaz priko Drave.

Viče arbanaških vodja prigodom njihovog ustanka vidi se na slici na stranama 56. i 57. Poznato je, da su Arbanasi ovog prolića vodili krvavi rat za svoja prava protiv krvožednih turskih oblasti, pa su im se vodje tek noću mogli sastajati i dogovarati. Ovakav sastanak pokaziva naša slika.

San Francisko je najveći i najprometniji grad na zapadnoj obali Amerike sa mnogim i velikim trgovačkim poduzećima, a koji se je podigao sa nečuvenom brzinom. God. 1848. brojio je tek 1000 stanovnika, a 1890. god. je imao već 300.000. U brzom napritku zaustavio ga je g. 1906. veliki zemljotres i požar, što ga je skoro sasvim uništilo. To pokaziva naša gornja slika na 63. strani. Ali već g. 1911. stoji San Francisko ponovo izgradjen sa dobrim lipšim, većim zgradama. To vidimo na doljnjoj slici na istoj strani.

Požar talijanskog broda na Rici (Fiumi) vidimo na 70. strani. Marta miseca o. g. se je porodila vatra u untrašnjosti talijanskog broda „Napoli“, koji je stojao nakrcan ugljom i raznom robom. Sve mire gašenja su bile uzaman, jer se nije mogao brod spasiti.

U gorućem rovu se vide na 72. i 73. stranama grozne smrtne muke onih mnogih nesrićnika, koji na svim stranama svita često

moraju nemilice poginuti pod zemljom zbog raznih nesrića. Izradio je ovu veličanstvenu sliku glasoviti slikar C. Kröner.

Oluja u napuljskom zalivu. Slike na stranama 79. i 83. pokazuju nam grozote orkana koji je miseca oktobra god. 1910. uz jaki prolom oblaka prohujao priko okolice krasnog talijanskog grada Napulja. Velika kamenja i gromile zemlje je skotrljao sa planina, koja su mnogo krasni sela uništila. Prva slika pokazuje najlipše selo Torre del Gracco a druga Cetaro koja su najviše patila od oluje.

Najteži čovik na svitu se vidi na slici na 89. strani. Pokazivao se je u Nimačkoj, gdi su ga gledali kao kakvo čudo. Ma da ima tek 16 godina visok je 138 cm. a težak 303 kg. Najviše se vozi na posebnim — za njega pravljenim — kolima, jer se obična često puta potaru pod silnim teretom.

Pobuna francuskih vinogradara. U proliću god. 1911. pobunili se vinogradari u južnim krajevima Francuske zbog njima nanešenih nepravda, pa su vojnici više nedilja imali posla dok nije nastao mir. Naša slika na 93. strani pokazuje gdi su buntovnici napali na jedan odio vojnika koji se teškom mukom brani.

Toplo priporučujemo svakome knjige g. Lajče Budanović kapelana u Baji:

Velika Slava Božja

sa molitvama i pismama, ima priko 800 strana i 60 slika. Cina joj je prema krasnom vezu i izradbi upravo neznatna:
 u platno crvenim rizom . . . K 3·20
 u šagrino-koži sa zlatorizom . . . „ 5·60
 u crnoj telećijoj koži sa zlatorizom „ 7·20
 u crnoj telećijoj koži sa zlatorizom mekano postavljena . . . „ 8·40

Mala Slava Božja

sa molitvama i pismama, ima 158 strana.
 Cina je u platno vezanoj . . . K —70
 u šagrino-koži . . . „ 2·20

Samo molitve iz Velike Slave Božje

se mogu dobit po cinu prema vezu.

Svetotajstvo

molitvenik o prisv. sakramentu ima 142 strane i 10 slika. Cina mu u platno vezanom K —50

Sve ove knjige se mogu dobit kod pisca ili kod Grge Čović,
 Subotica (Szabadka) II. kr. 197.

Širite u svojoj okolini hrvatsku i srpsku knjigu a neuke učite na čitanje i pisanje!

Hrvatska (latinska) slova :

Srpska (ćirilska) slova :

A	a	<i>A</i>	<i>a</i>	=	А	а	<i>А</i>	<i>а</i>
B	b	<i>B</i>	<i>b</i>	=	Б	б	<i>Б</i>	<i>б</i>
C	c	<i>C</i>	<i>c</i>	=	Ц	ц	<i>Ц</i>	<i>ц</i>
Ć	ć	<i>Ć</i>	<i>ć</i>	=	Ђ	ђ	<i>Ђ</i>	<i>ђ</i>
Č	č	<i>Č</i>	<i>č</i>	=	Ч	ч	<i>Ч</i>	<i>ч</i>
D	d	<i>D</i>	<i>d</i>	=	Д	д	<i>Д</i>	<i>д</i>
Dj	dj	<i>Dj</i>	<i>dj</i>	=	Ђ	ђ	<i>Ђ</i>	<i>ђ</i>
Dž	dž	<i>Dž</i>	<i>dž</i>	=	Џ	џ	<i>Џ</i>	<i>џ</i>
E	e	<i>E</i>	<i>e</i>	=	Е	е	<i>Е</i>	<i>е</i>
F	f	<i>F</i>	<i>f</i>	=	Ф	ф	<i>Ф</i>	<i>ф</i>
G	g	<i>G</i>	<i>g</i>	=	Г	г	<i>Г</i>	<i>г</i>
H	h	<i>H</i>	<i>h</i>	=	Х	х	<i>Х</i>	<i>х</i>
I	i	<i>I</i>	<i>i</i>	=	И	и	<i>И</i>	<i>и</i>
J	j	<i>J</i>	<i>j</i>	=	Ј	ј	<i>Ј</i>	<i>ј</i>
K	k	<i>K</i>	<i>k</i>	=	К	к	<i>К</i>	<i>к</i>
L	l	<i>L</i>	<i>l</i>	=	Л	л	<i>Л</i>	<i>л</i>
Lj	lj	<i>Lj</i>	<i>lj</i>	=	Љ	љ	<i>Љ</i>	<i>љ</i>
M	m	<i>M</i>	<i>m</i>	=	М	м	<i>М</i>	<i>м</i>
N	n	<i>N</i>	<i>n</i>	=	Н	н	<i>Н</i>	<i>н</i>
Nj	nj	<i>Nj</i>	<i>nj</i>	=	Њ	њ	<i>Њ</i>	<i>њ</i>
O	o	<i>O</i>	<i>o</i>	=	О	о	<i>О</i>	<i>о</i>
P	p	<i>P</i>	<i>p</i>	=	П	п	<i>П</i>	<i>п</i>
R	r	<i>R</i>	<i>r</i>	=	Р	р	<i>Р</i>	<i>р</i>
S	s	<i>S</i>	<i>s</i>	=	Ш	ш	<i>Ш</i>	<i>ш</i>
Š	š	<i>Š</i>	<i>š</i>	=	С	с	<i>С</i>	<i>с</i>
T	t	<i>T</i>	<i>t</i>	=	Т	т	<i>Т</i>	<i>т</i>
U	u	<i>U</i>	<i>u</i>	=	У	у	<i>У</i>	<i>у</i>
V	v	<i>V</i>	<i>v</i>	=	В	в	<i>В</i>	<i>в</i>
Z	z	<i>Z</i>	<i>z</i>	=	З	з	<i>З</i>	<i>з</i>
Ž	ž	<i>Ž</i>	<i>ž</i>	=	Ж	ж	<i>Ж</i>	<i>ж</i>

≡ TRGOVINA ≡

GRGE VUKOVIĆ

norinberških, uresnih
sitnih i pomodnih roba
za muške i ženske :::

Vermešova
palata.

U SUBOTICI (SZABADKA).

Deákova
ulica.

KOD „ZLATNE ZVIZDE“

■ Na stovarištu drži
u velikom izboru sve
robe spadajuće u ovu
struku te krema za
lice od zlatnog cviča.

Pozajmljiva za časti
nužne šatre i posudje.

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON
FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME
BY NATHANIEL BENTLEY
VOLUME I
PUBLISHED BY
J. B. ALLEN, 100 NASSAU ST.
NEW YORK
1858

ZEMLJODILSKA ŠTEDIONICA D. D.

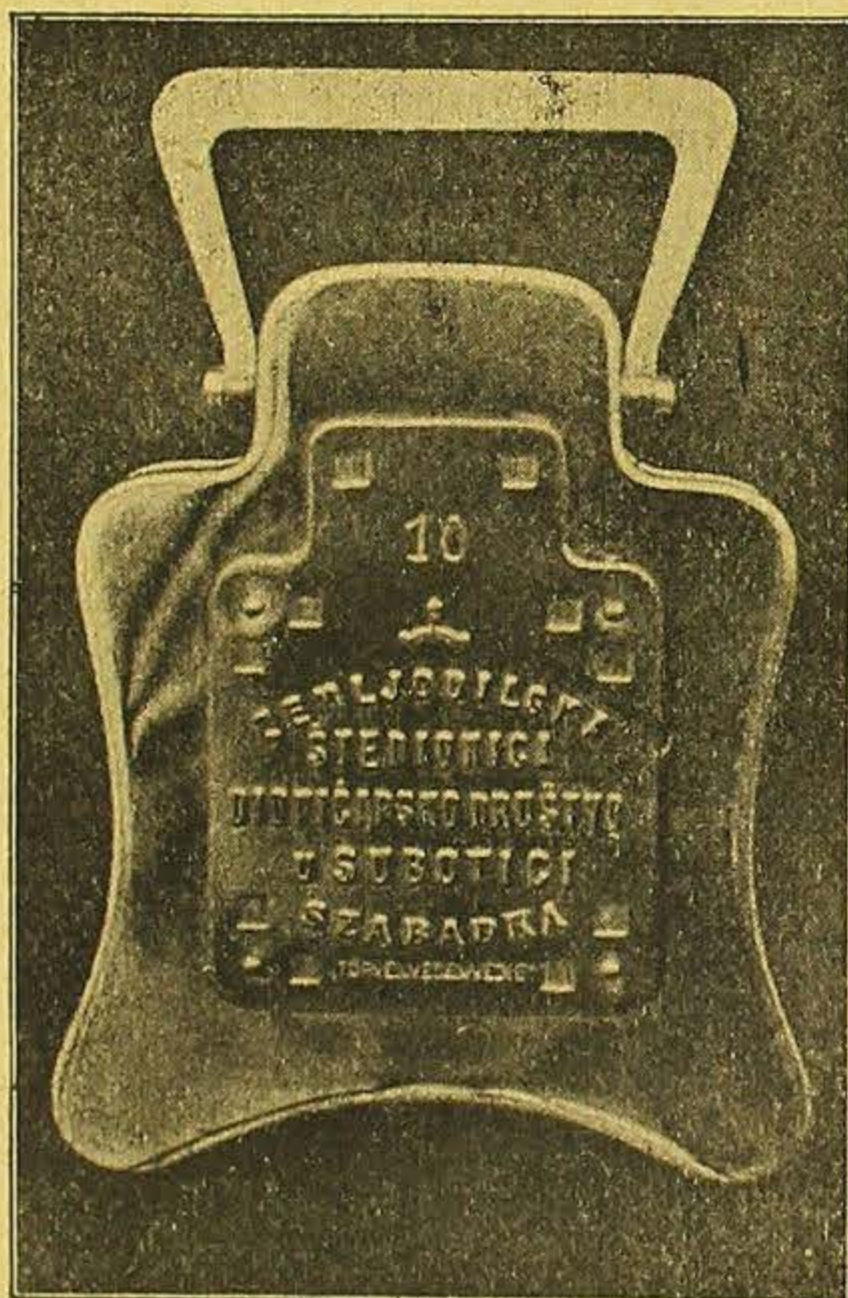
U SUBOTICI.

**Roditelji učite Vašu dca
na štednju još od maloće!**

Ovo se najlakše može postići sa krasnim nikliranim domaćim blagajnicama, koje naša štedionica svakome beslatno daje na uporabu; jedino je dužan dotični uložiti pet kruna, kao uložak na uložnu knjižicu.

Kada se u blagajnici nakupi svotica bilo kruna,

dvi ili više, donese dotični škriječ u štedionicu, gdi se taj novac u njegovoj prisutnosti izvadi i kao uložak na knjižicu uložiti. Ako dotični hoće sav svoj uložak podignuti, dužan je posudjenu blagajnicu u onakom stanju kako ju je primio štedionici natrag povratiti.

Odrasli najzgodnije mogu štediti

ako se upišu u VII. kolo redovite nediljne štednje, koje će se početi uplaćivati prve nedilje godine 1912. Svaki udio je 50 filira nediljno, a uplaćiva se tekom četiri godine; onda se sva uplaćena svota povratiti, zajedno sa 10 kruna kamate po udilu.

Svaki može bilihiti toliko udila koliko hoće.

Bilješke.

Gazde! Ištite cinik benzinlokomobilnih vršačica od tvornice Osers és Bauer, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18.

Domačice, gostione, hoteli, pensionati, kao i ostali zavodi najbolje načine, ako im je potrebno perje, dunavi ili gotovi kreveti, matraci, da se sa pouzdanjem obrate na tvrtku Max Berger u Deschenitz br. 266/a (Češkašuma), koja ove stvari razasilje po celom svijetu. Ova tvrtka naručuje robu direktno najbolje vrste, pa se zato svakom može svojom solidnošću najtoplije preporučiti. Poblize u oglasima.

Sirovo uljenih, šmrkajućih, Diesel, benzin motora na gaz i lokomobila uz povoljne uvite razasilje Gellért Ignác és Társa, Budapest, V., Koháry-utca 4. Ištite cinik.

Gospoda žene i cure budu pri kupovanju ruha i rubenina mnogo puta privareni to otud dolazi, što gledaju na jeftino a ne na dobro. Svitska tvrtka R. Miklauc u Laibach-u br. 25. dosada je samo u velikom lifrovala no na volju puka smislila je dobro ruho, rubenine i razne štofove i privatnim ljudima lifrovati zato mož svaki na firmu pisat te iskat badava cinik od roba.

Nespretne udavače. U životu često ne stoji natim, šta počme čovik, nego kako počme. Tko u nepodpunoj obući idje u prositbu, onim je bolje ostati kod kuće. Još većma stoji to na one, koji sa bolestnim obrazom, uvenjenim licom i s nabori najhrdjaviju ponudnicu nosu sa sobom. Pošto su ovake bolesti takodjer krivog kostiranja porodi, uputno bi bilo upotripljavati Diasana-kuru, prije nego što bi čovik tražio suprugu. Lako je probavljiv, krv podmladjiva, apetit pobugi, živce ojačava bolestnicima stomaka i criva, kao što zdravima i bolestnicima. Osobit lik za bolestnike žutice, za malokrene bolestnike i za slabu dicu. Ovaj izvstan, preko ličnika priporučen lik sgotovlja Kaiser Fr., Bregenz-Voralberg.

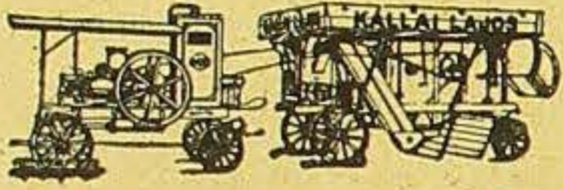
Benzinske zalihe za mlatnju, motore za obrtničke i gospodarstvena nakane ne kupuj dotle, dok ne išteš cjenik od Dénes B. motor-specialiste, Budapest, V., Lipót-körút 15. Tko ište, bezplatno i prosto od poštarine dobiva. Najjeftiniji i najbolji izvor kupovanja.

Najbolje kose su topocelnate „Dewett general“ koje su izvojštile priznanje gospodara. Ove kose mnogo varalica patvore, pa se zato čuvajmo od njih i pazimo na žastitni žig „Dewett general“. Cinik svakome badava i franko šilje Sohr-ovo otpremništvo Dewett-kosa, Somogy-Szill 120. br.

Što ne da je izgubio sve, kad izgubi zdravlje? Jer ovakova duša ne može da uživa u ljepoti svijeta. Strašno je za čovjeka kad boluje na grlu. Zanemareno kašljanje bilo je nejedanputa uzrokom sušice. Bolesti se grla gotovo uvijek mogu izliječiti, samo ako čovjek postupa kako treba, da je daleko od

nas glasni smrti. Svakako, da je teško bolesniku odabrati lijek. U ovom su slučaju najbolji kućni lijek „Kaiserove karamelle“, koje se mogu dobiti u svakoj ljekarni. Ovaj je lijek najbolji proti hripavcu, protiv svim bolestima grla. Opširnije naprije. Franjo Kaiser, Bregenz (Vorarlberg).

Ako hoćete kupiti dobro češko perje ili čitavu posteljinu, obratite se na iskušani najpovjerljivi izvor: Sachsel Benedikt, Lobes 545. br. Pošta Pilsen (Česka). Molite cjenike.

U čitavoj državi najvećma su obljubljene Kállai-jeve motorne vršalice, jer su te najjednostavnije pa ih gazde mogu najlakše rukovoditi. Toga radi su na svim izložbama nagradjene sa prvim diplomama te zlatnim i srebrnim kolajnama. Uporozujem poštovane gazde, da sada ima iz Kállai-jeve tvornice mnogo vršalice u poslu sa velikim uspihom. Svaki će u svoju korist činiti ako ište u svudan uspilim i najpoznatijim te najjednostavnijim motornim vršalicama cinik od tvornice Kállai Lajosa (Budapest, Gyár-utca 28. sz.) gdi se jedino mogu dobit iste vršalice.

Poštovanim čitaocima priporučujemo Joanovićevog Natalija-mazala K 1.—, Bibijana za ruke K 1.—, lik za stomak K 1'60, za čišćenje krvi, jetara, criva K 1.— Dobiva se kod likarnika Simon T. Joanović, Torontál-Vásárhely.

Goleme štete trpi ko nije dovoljno oprezan kada kupuje sate te se dade zavesti sa malim cinama, na koje posli dobrim više mora da troši. Dobro nikada nije skupo. Suttner tvrtka iz Laibacha 311. br. šalje badava bogate cinike svakakvih sati. Sa njezinim „Iko“ satovima se još niko nije privorio.

Čudimo se mnogoputa, da gdikoji čovik nakoliko napušti svoju vanjštinu; kaki je odluran onaj čovik, čije lice pige, rape i druga nečistoća pokriva. A kako su simpatici oni ljudi, koji čiste svoje lice i ruke. Zdravo je namistu ta opomena, da svaki rabi prava, dobra i pouzdana sredstva, kako je naprimer, **Feller-ova** pomada za lice i čuvanje kože, sa zaštitnim znakom „Elsa“, koje obrani kožu od uplivanja sunca i vitra, odstrani bobuljice, pige repe i svaku nečistoću kože, izravni brazde i mrske, a nuz rabanje koža ostane osvežna, elastična i mekana. Jedna boce ove sasvim 1 neškodljive pomade 2 K, 2 boce bez poštarine 5 K. Ovako je sasvim pouzdan i dobar Feller-ov **borax-sapun** za 80 fil., i Feller-ov **liljan-sapun** za 1 K. Naručivase kod likara Feller V. Jenő, Stubica br. 84. (zagrebačka županija).

Šta je dobro, to se srdačno kupuje, i što srdačno kupuju; To srdačno imitiraju. Brady- kapi za stomak, koje kao obljubljeni lik u svakoj kući se držu, tako mnogo vrsta se imitiraju, da je tvorac Brady C. likarnik

prisiljen bio Brady-kapi za stomak u sasma novom, zakonski branjenom svežnju i u crvenoj kutiji sa zaštitnom znamenkom mariacelli božija mati i za podpisom Brady C. doneti u promet. Kod kupovanja pazimo na ovo, i jednostavno u papir zamotane boce kao imitaciju podajmo natrag. Prava Brady-kapi za stomak u likarnicama se mogu dobiti. Gdi nema, tamo uz pouzeće ili uz izplaćivanje unepred 6 boca za K 5·80, ili 3 duplovane boce za K 5·30 šalje tvorac: Brady C. gyógyszerész a „Magyar Királyhoz,“ Wien, I., Fleischmarkt, 2/217. szám.

Stotina ima patvoritelja, koji dobro osnovani glas mojeg espapa upotripljavaju, da različite stvari malenije vridnosti mogu doneti u promet. Budite dakle oprezni i naredite izravno kod Grolich János, Angyaldrogeria, Brünn (Morvaország), njegov „Grolich-krem“ i „Grolich-sapun“, zaslipljujuću biloću i finoću daje licu i rukama i od kojeg nestanu pige, mitesser, opaljena mista i onbuljice. Tko boluje u opadanju i ridkim narastu kose, neka naredi Grolichov kozmetičan petrolin za kosu. Rabljeni naputci bezplatni.

Kako ćemo dostić veliku starost. Jednog dugačkog i zdravog života uvjet i temelj je zdrav stomak. Onima ljudima, koji od slabosti, od glavobola, netečnosti, grčeva boluju, koji su slabe narave, nezgodno izgledaju; tima je zdravo potribno Germanove-esentia za život, koja je najbolja od stomački bola. — Cinaje 2 boce 2·80 k. i 40 fill. za pakovanje. Naručimo kod sgotovitelja, likarnik K. German, Belovár, 82. Hrvatska.

Hoćeteli jaku i istrajnu živinu? zdrave i lipe sitne marve? friško nagojenje i žilave svinje, mnogo jaja na zimu, boljeg i mnogo mlika? Onda metnite dnevno nuz abrak Barthel-ov hranivog kreča! Ovo malo izdatka nikad nećete ožalit. Knjiga za upute zabadavad. 5 kg. na probu 2·40 k. bež poštarine. Naslov : M. Barthel i Drug, Beč, X./I. Siccardsburggasse 44.

U vlasti vam stoji oslobodit se od mana lične kože; ako kosa opada jel sidi, od tog se mož oprost. Ako uporabite Schneiderovu mast za lice, onda nestana, piga, mrsaka, bubuljica, mittessere, lišaj, žuljeva, guljenja kože i druge nečistoće kože. Cina 1 k., 1 komad sapuna, 1 k. I tako sigurno se oslobodite od peruda, ako rabite Schneiderovu američansku žestu za kosu cina 3 k., čuva kosu od ranog osidanja, prida natrag naravno lice, zaustavi izpadanje kose, i kosa gusto počima rasti. U opće najpouzdanija sredstva za lipotu, dobivaju se kod likara Josip Schneider Resica, 573. Južna-Ugarska. Cinik badava.

Mi dobro stojimo. Ustroj nam je frišak i bajan, jer mi nikad ne zapuštimo neredovne probave, bol stomaka, grčeve, tešku stolicu, nadulost, nervozne i vrućične bolesti, neapetitu itd.; mi proti svaki bola brzo i sigurno pomognemo nama sa rabnjom **jake švedske tinkture.** Ova švedska tinktura koja se zove i život esentiom, ojači stomak bolu oblažajuć i čistući u više slučajeva zdravlje povrati. Pravu svedsku tinkturu naručujemo samo kod **Feller V. Jenő** Stubica br. 84. (zagrebačka žup.) 3 velike boce franko 5 K, 12 mali boca 3 K.

Pouzdana stvar je iztraživanje čistećeg sredstva, jer najviše nauče organizam tako, da probavni organi uzprkos uzimanju razdraživih sredstava, ipak neučine svoje. Oprezni ljudi upotrebljuju zato samo ove preko 20 god. klinički prokušane blage, ali svakako sigurno djelujuće, čisto biljne „**SAGRADA BARBER**“ (odvodne pastile), koje radi trajne lječitosti s vremenom same od sebe nepotrebne postanu. Pokusna škatulja 70 fil. u svim ljekarnama. Najmanja poštanska pošiljka 1 orig. škatulja K 2.60 ili 4 pokusna škatulja K 3.—. Ako se novac unapred pošalje, sliedi odprema badava kroz Apotheke „Zum heiligen Geist“, Wien, I. Operngasse 16, Depot 42.

Koristna novost! Zdravo će zanimat svakojeg p. čitovca ove Danice, do poznata tvrko Josipa Schneidera likara Rešica, glavni trg 573. (Južna-Ugarska) vanredno potribno kućevno i gazdačku knjigu razdaje svakome sasvim badava i bez poštarine. Ko hoće ovu knjigu, taj nek piše jednu kartu tvrtki Schneidera; u karte nek izpiše tačno svoje stanovište, ime ulice, broj kućni, poslidnju poštu, ime svoje čisto i proštivljivo. Virojetno će du obilno izrabit čitaoci ove Danice svu koristnu novost.

Tko traži ozdrav protiv nazebnog, uložnog bola, protiv reume, boda, raztrganja, cipanja, probada, protiv krsto i lepjobolje, koštane bole, iz nahlade propuha porodjene bolesti, protiv mrznute noge, prsta, uva, nosa itd., onom u svoju korist priporučujemo, da pokuša pravi Kriegnerov Repurator. Da ne izdaje svoj novac na kojekakve droždjenice, pametnije je, ako odmah upotrebljava pravi Kriegnerov Repurator, koji nije obćeniti tišani lik, nego je izključivo pripisan za ličenje nazebnog i uložnog bola. Ovaj se lik jedino u Kriegnerovoj likarnici sgotovlja Budapest, Baross-utca 2. szám, i svaku naredbu ovamo triba nazvati. 5 mali boca za 5 kruna, ili 3 velike boca za 6 kruna dobavlja poštom prosto od poštarine. Ovaj stari, izkušani lik sigurno će pomoći i Vama! Pokušajte.

Najmjerodavniji dokaz pouzdanosti i solidnosti jedne tvrtke jest odanost kupaca. Malo tvrtka može se hvalisati s tako jakim, vjernim okrugom kupaca, kao što je tvornica uza Kiffmann A. Marburg br. 452. (Štajerska). Ove tvrtke jedino je nastojanje, da svojim kupcima od dobrog najbolje pruža i da sa poštenim, solidnim posluživanjem zadovoljstvo kupaca zavrijedi. Ovako ponašanje prometa mora da nadje svoju nagradu, pošto je već i našlo, u koliko općinstvo kao što iz bliza, tako isto i iz daleka u prvom redu Kiffmannovoj tvrtki se okrene i svoje potrebe u satima, u srebrnim — i zlatnim robama po cjeniku ov tvrtke osjegura. Ovaj više od 1000 umjetno izvedeni slika sadržavajuć liepi cjenik svaki čitatelj ovoga kalendara sasvim bezplatno dobiva, samo na jednoj dopisnici triba iskati od tvrtke Kiffmann A. Marburg br. 452. (Štajerska).

U gospodarstvima, mlinovima, kod maloobrtnika i uopće svagdi gdi su nužne mašine lakog ustroja i jeftinog posla, tamo su neophodno nužni Wohankovi motori na sirovo ulje. — Izrsvni su Wohankini patentirani kućni mlinovi na cilindere i kamenove. — Tko nije rad svoj novac ma na čega izbaciti, nego je rad u svakom pogledu izvršnu mašinu neka se obrati tvrtki Wohanka és Társa, Budapest, V., Váci körút 76/a.

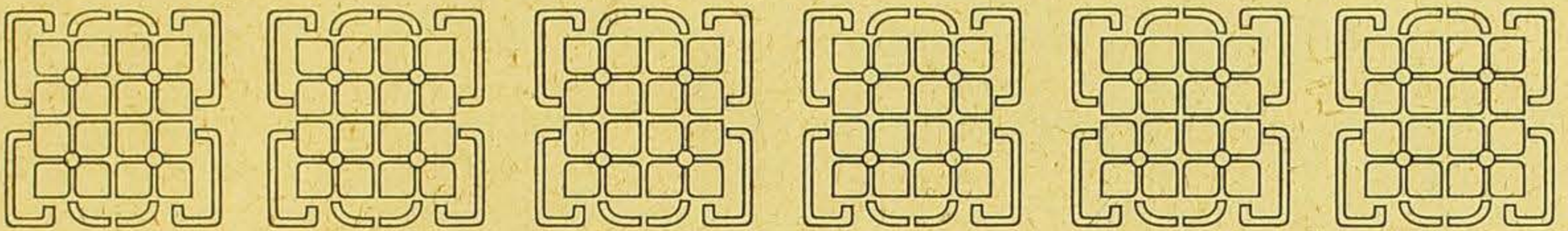
Stroga kazna čeka na onog, koji u toj nadi, da će bola od sebe nestat, napušta bolest svoju. Ozdravljanje je onda najsigurnije, kad se bolest još u klicama liči. Kašalj, prsobol, sluzavost, neapetit zamuknanje, noćni znoj, slabost mož bit početak sušice (heptike). Ako čovik ove slučaje osića u sebi, nek ne čeka i nek ne žali nikoliko krana za od blaga više vriduć zdravlje i nek naruči pravi sirup od lipovog meda „Örkény“-ove vrsti, koji oslobodi od bolesti i zaustavi narašćaj bole. Boca za pokus 3 k., velika za 5 k. ili 3 boce bez poštarine 15 k. naručujese kod likara Hugo Örkény, B.-pešt, Thököly-ut 28. Központ 78. — Ovde se mož dobit: „Pilule od bilja“ najbolje protiravajuć i krvčistuć sredstvo za 90 fill. „Antireumaticum“, proti nazebe i sipljivosti 1 k., „Migren-prašak“ proti znoja noga 1 k. „Coraethyl“ sregstvo proti oči kurje 1. k.

Ni u jednom kućanstvu nebi smilo faliti Bardella povezi, koje priporučuju proti opaljenja Dr. Bardeleben, Bermann, Esmarch, Lassar profesori. Bol odmah ublaže. Dobiva se u likarnama. Glavno skladište: Török József Budapest, Király-utca 12.

Štitimu našu dicu jer budućnost njeva mnogoputa od tog zavisi kakoji odhranjivamo. Osobito na tu dicu pazijmo, koji su slabi, mršavi i koji su zaostali u narašćaju. Ovima hrdjavo izgledajući, od bole oslabljenima dicama otvorna snagu, osvežanje daje pravo **ulje Fellerovo od štukine jetre**. Dobro iskustvo dobivaju sovim uljem od štukine jetru, gubna, malokrvna i u bolesti druge vrsti bolujuć dica i odrasli. Odgojiteljne žene dobivaju od njega hraniva i ojačna sredstva. Vanredno ugodno, jer nema ni vanja ni kusa. 2 boce za 5 K šalje bez poštarine likar Feller V. Jenő Stubica, br. 84. (zagrebačka županija).

Bunjevci i Šokci :-: širite i **„NEVEN“**,
 koji brani Vaša prava u školama, u crkvi,
 u zvanijama i u javnom životu.
 Pritplata iznaša samo K 2 na cilu godinu.

Š A L E.

Iz vojarne. Kapral: (baki) Znaš li zašto mora svaki momak pozdraviti svog predpostavljenog?

Baka: Da ga ne zatvori!

Shvatio ga. Strameštar: (naobražava rekrute) Svaki vojnik mora znati bar toliko kuhati, da u nuždi može nešto toploga skuhati i bar toliko šiti, da si znade sam prišiti ako mu otpadne puce. Rekrut Orozivić, što mora svaki vojnik znati?

Orozović: Pokorno javljam, da svaki vojnik mora znati bar toliko kuhati, da si znade sam prišiti gumb, ako mu otpadne.

Iz škole. Učitelj: Što bi bilo da nemamo vašaka?

Djak: Morali bi sami lajati.

*

Učitelj: Kad ti dade mama jednu jabuku, teta i ujak, koliko imaš onda?

Djak: Upravo dosta!

*

Učitelj: A kojeg je roda konj?

Djak: Da oprostite — konjskog.

*

Učitelj: Zašto su Isusa razapeli?

Djak: Jer nije bio za Rauha.

—

Pošten čovik. Išao Ličanin s Primorcem niz Vratnik. Vručina da mozak provirje. Primorac bez ičeg, a Ličanin obisio na se kabanicu tešku i golemu. Vručina mu. Odjednom će on Primorcu:

— Čuješ, posudi mi 'edan vorint.

— Ne ćeš mi ga vratiti!

— 'Oću. kako nebi?

— Nećeš, znam ja!

— Ma evo ti kabanica u zalog.

— Tako, već!

I Primorac njemu forintu, a Ličanin njemu kabanicu.

Nosi Primorac kabanicu, nosi, a znoj sve curi s njega. Ovaj opet ide uza njeg slobodno i lako i smješka se.

Kad su sašli u Senj izvadi Ličanin forintu i dade mu je.

— Evo, veli, i fala ti!

— Ništa, evo i tebi kabanica! veli Primorac i obriše debeli znoj.

A znaš što brate?

— Šta?

— Ti si pošten čovjek. Da su svi dužnici ko ti, dalo bi se živjeti!

— Eli? kaže Ličanin i nasmije se. A vrijedi li mi šta kabanica?

— Nema je teže ni ruski car! kaže Primorac i obriše si debeli znoj.

—

Divlji čovik. Ličanin putujući za poslom u Beč i našao se usred carskog Beča bez zarade i kruha. Kad već grgolji u truhu, idem da bar što-godj vidim — pomisli on i stigne razgledavajući u Prater (veliku bašču). Kako je stao pred jednu panoramu razdrljenih dlakavih prsiju i s kožuhom naopako opazi ga gazda te panorame i snadje ga zgodna mišao.

— Hoćeš li ti stupiti k meni u poso?

— „Hoću kako da neću! A što ću raditi!“

— „Ništa! Sjedit ćeš cijeli dan u jednoj željeznoj krletci“.

— „A šta ću raditi u krletci?“

— „Bit ćeš divlji čovik! Kad ja pridjem k Tebi pa te malo bocnem motkom, a ti se samo na mene izbe- keljiš i zamumljaš.“

— „Dobro — hoću!“

Sutradan veliki plakati po svem Beču, da u toj i toj panorami ima divlji čovik. Nagrnuo sviat, a gazda samo stoji kraj krletke s motkom pa časom Ličanina malo pribode. On se samo brecne, ispruži dugačke ruke i zamumlja ko iz podruma, a babe završte i bježe na sve strane. Posao išao sjajno. U nedjelju popodno izašli u Prater i soldati bosanske regimente, koji su već u kasarni čuli za divljeg čovika, pa adje da ga i oni vide.

Jedan kapral stao pred krletku i zagledao se u divljeg čovika pa se sve smiješka obilazi oko krletke. Najednom čučne pred krletkom ko da je nešto našao i poviče iz sveg glasa:

— Ma Mile, Boga ti, jesil ti to?

— Šuti Boga ti, ubila te puška bosanska. Pet vorinti na dan — a ništa pošla!

Dositljivi cigo. Bili zatvoreni seljak i cigo. Da ne side besposleni, sudac im zapovidi, da mu dodju kući i napilaju drva.

Dodju oni k sucu u kuću ali još nisu znali, što će im dati raditi, a sudac, da bi im omililo posao, reče iz daleka:

— Imam jednu pečenku, tko će da je pojide od vas dvojice?

— Ja gospodine! brzo će cigo.

A tko će popiti ovu čuturu vina uzme sudac i pokaže čuturu.

— Ja gospodine! opet će cigo.

Seljak šuti i ništa ne govori.

— Imam hvat drva, tko će ih izrezati — nastavi opet sudac.

Cigo gurne seljaka, koji je pored njega stajao i reče mu:

— Ded, more i ti štogod progovori! Ne mogu ja uvik. Ja sam se već dva posla primio, možeš se i ti bar jednoga!

U vodenici. V o d e n i č a r (pita sina): „Jesi li izvadio ušur iz baća Perinog džaka“?

S i n: „Jesam“,

V o d e n i č a r: „A je li to vidio baća Pere“?

S i n: „Nije“.

V o d e n i č a r: „Nisi dobro radio. Izvadi još jedared, ali prid njim, neka čovik vidi.“

U čekaonici kod jednog ličnika. A: Sada mislim, gospodine, da je na vama red.

B: Nije molim lipo, nego je na Vama.

A: No sad ću već izjaviti, da ja uvik samo zato dolazim ovamo, da se malo ogrijem.

B: Tako? pa i ja!

Dičija pamet. S u d a c: Kako se zoveš?

S v i d o k: Kata Papučareva.

S u d a c: Koliko imaš godina?

S v i d o k: Šestnajst.

S u d a c: Je si l' bila već kažnjena?

S v i d o k: (sramotno) Jesam gospodine sudče. Jedanput nisam htela slušati namu, pa nisam dobila užinu.

Opak jezik. U k u ć a n i n: Jestel čuli noćos tu groznu oluju?

K u ć n i g o s p o d a r: Kako da ne, sasvim čisto sam mogo razabrati glas vaše žene.

Srića. S t r a ž a m e š t e r: Čujete vi dobrovoljče, ne znam jeste li zaista glupav ili se samo činite takim?

D o b o r o v o l j a c: Glupav sam.

S t r a ž a m e š t e r: No to vam je srića, jer drukčije bi pantili!

Izjavljujemo,

da smo sada zaista zdravo zadovoljni, jer već ne kašljemo, nismo promuknuti, hunjavičavi, ne muču nas ni neprilike dihanja, ni prsoboli, ne imamo ni boda u krstima, ne bojimo se od kataralne bolesti, ni od bolesti grla i pluća, od kada upotrebjavamo pravi **zagorski sirup za prsa protiv kašlja**, koji raztopi slinu, gasi bol, i koji je ajelatan za ličenje. Dobrotvono diluje na sve tilo, podmaže probavljenje, hranjenje i tako nas ojačava da od upotrebljavanja ovog ugodnog ukusnog sirupa u obće izvrstno se osičamo. — 2 boce u pravom svojstvu prosto od poštarine za 5 kruna možemo naručiti kod dvorskog likara **Feller V. Jenő, Stubica 84 sz.** (Zágráb megye).

feller

znamo

Mi znamo,

da su čitaoci ovog kalendara mnogo pametniji, nego da nasidnu krivi pozornostima, i mnogi razgovorima, čitaoci iz iskustva znaju, šta je dobro i pravo. Nije dakle čudo, ako je občinstvo, ovolilo prave kućne potrebe **Feller V. Jenő** likara. Za to ima ovi dobri kućni potrebica za svladanje koje kakvi bolesti skoro u svakoj kući i po čitavim svitu razširene i velika ogramnost dolazeći naručba za ove zaista prave proizvode stvore mogućnim jeftino dobavljanje tako, da je na primer jedno tuce pravog **melema** 2 kruna, a nije 5 kruna. Za 5 kruna prosto od poštarine 2 tučeta se može dobiti, ako naručbu tačno adresiramo likaru **Feller V. Jenő, Stubica 84 sz.** (Zágráb megye).

Tko mnogo novaca prištediti hoće,

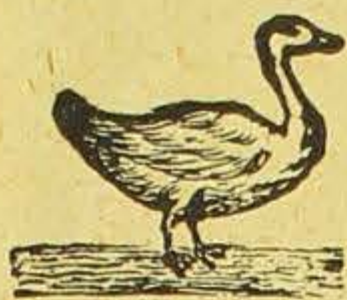
neka kupuje sukno za odilo, postave, sukna za pranje, tkanina, rublje, maramica u džep i t. d. samo onda, ako je muštre od roba dobio, koje cinik je iskao direktno od svitske tvrtke postava i rukotvorne robe **R. Miklauc u Laibach-u, br. 25.** koje će mu te potpuno badava dati, pa neka kupi što mu je nužno bezuvitno od Miklauca, jer će tamo zaista valjano i po-

šteno a uz to nečuvano jeftino biti poslužen. — Pokvarenih roba u ovoj trgovini nema, Miklauc šalje samo što je najbolje od muških i ženskih tkanina, rublja i t. d. i to nečuvano jeftino, jer hoće, da ima samo stalne i zadovoljne kupce.

Gospodo žene i cure

ovde se može sve dobiti, što god je nužno za odila, kućanstvo i rublje jeftino i dobro, a odista istrajno. Ištite cinik od roba od **R. Miklauc-a u Laibach-u, br. 25.** a na dopisnici spomenite, dali vam tribaju muštre za muška ili ženska sukna, za sukna za pranje ili za rubenine. — Vi ćete biti potpuno zadovoljeni.

Jeftino česko perje za krevete!

5 kila novo, čihano K 9,60, bolje K 12.— bijele čihane pahuljice K 18.—, K 24.—, bijele kao snieg pahuljice K 30.—, 36.—, 42.—.

Gotove postelje sa crvenom posteljicom, napunjene, jedna blazina ili jedan donji krevet 130 cm. dug, 116 cm. širok K 10.—, K 12.—, K 15.— i K 18.—. 2 metera dugačak, 140 cm. širok K 15.—, K 18.—, K 21.—. Jedna uzglanca 80 cm. dugačka, 58 cm. široka K 3.—, K 3.50 i K 4.—. 90 cm. dugačka, 70 široka K 4.50 i K 5.50. Naručebe se primaju po ma kojoj meri. Matraca u 3 dila za jedan krevet K 27.— bolji K 33.—. Preko 10 kruna šalje se franko pouzećem, uz oštetu poštari ne promena dozvoljena.

Benedikt Sachsel, Lobes Nro 545. bei Pilsen, Böhmen.

Svaka žena voli

žrtvovali vlasti tojest na zadržanje lipote svoje i pravitno radi, jer zato je žena, da bude lipa. Ženi je dužnost, da nagrdivajuć crven nos, pige, mitlesseri, pucanje, brazde, rape i svakoja nečistoća lica nestane, grih je joj sa grdn m licem živit, ako ima padpuno pouzdano srsdsvo, ko je lipotu daje. Uopće najvećma vole

Kriegnerova sredstva za lipotu i to

AKACIA-CREM, koji za 2—3 dana odstrani svaku nimku lipotu, sasvim neškodljiv, bili, osvežava, gladi, i lipoti.

Cina 2 kruna.

AKACIA-SAPUN ugodan, trajan i osvežovan.

Cina 1 kruna.

AKACIA-PUDER čuva kožu od sunca i od vitra i od nečistoća lica.

Cina 1 kruna.

Tko ova sredstva rabi taj se ne boji od starosti, lipotu zadrži do kasne starosti.

Švaka naručba se šalje na

Likara KRIEGNER

BUDIMPEŠTA, VIII., Baroš-ulica 2.

**Sirovo uljeni-
Šmrkajući gazni-
Diesel-
Benzin-**

Brza otprema.

Povoljni platežni uviti.

Velika odgovornost.

**Tvornica Motora u
DREZDENU d. d.**

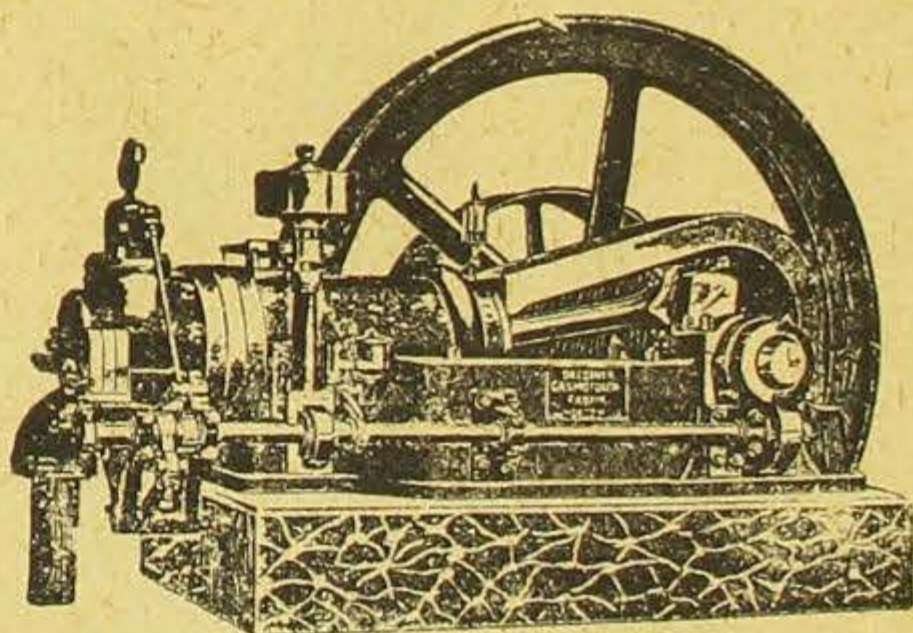
Najstarija i najveća tvornica u Nemačkoj.

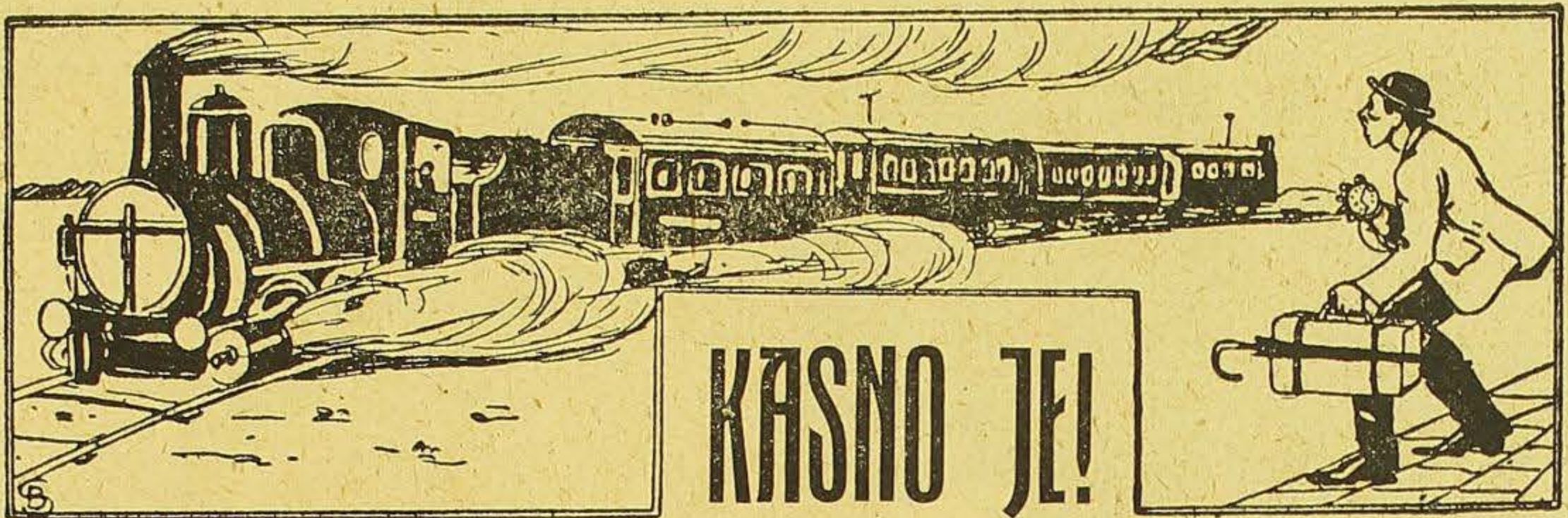
Glavni zastupnik:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, V., Koháry-utca 4. (Alkotmány-utca sarok).

MOTORI i lokomobili

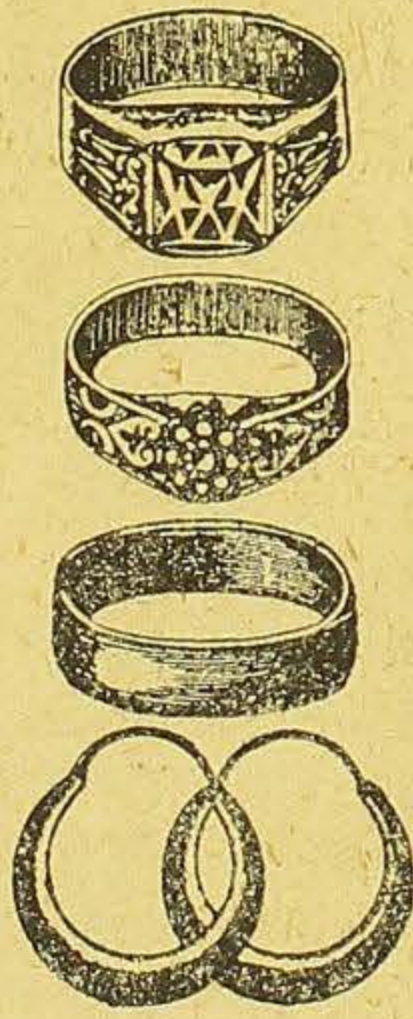
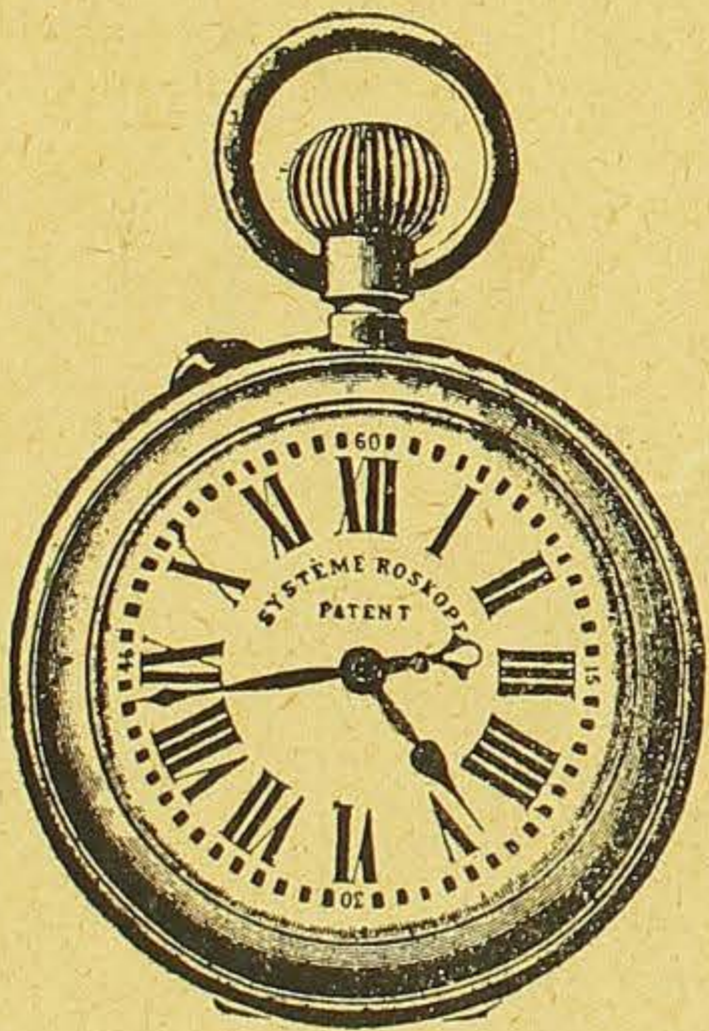
Pa naravno! Ja moram za moje skupe novce meni baš najtrajavije sate kupit. Tako je to ako se uvijek na cinu gleda. Kazuje meni moj otac: „Ti Janko! podaj bolje nekoliko kruna više za sate, al' neka budu prave švicarske, pa ćeš na redovno vrijeme biti svagdi.“ Istina je, otkada ja za tri krune sate nosim, ili ranim, ili kasnim. — Naš komšija je prije 10 godina kupio sate kod Suttnera u Laibachu za 15 kruna, pa ih još nikada nije reperirao, jer tako dobro i tačno igju, kao i prije deset godina, a ja zato vrijeme sam za jeftine bazarne sate triput više novaca izdao. Još danas ću iskat jedan katalog od Suttnera, njegov adres već mi je poznat, a glasi tačno ovako:

Weltver-
sandhaus **H. SUTTNER u LAIBACHU** Nr. 311.
(Krajna)

Švicarske sate su najbolje, najpouzdanije i najstrajnije. Tko koće ovake sate da ima i tko hoće prave zlatne i srebrne robe da kupi, taj neka ište od ove zdravo poznate Firme jedan krasan katalog, što će svaki badava i bez poštarine dobiti.

Vlastita tvornica sati u Švicarskoj.

Ubiližena zaštitna marka: „IKO“

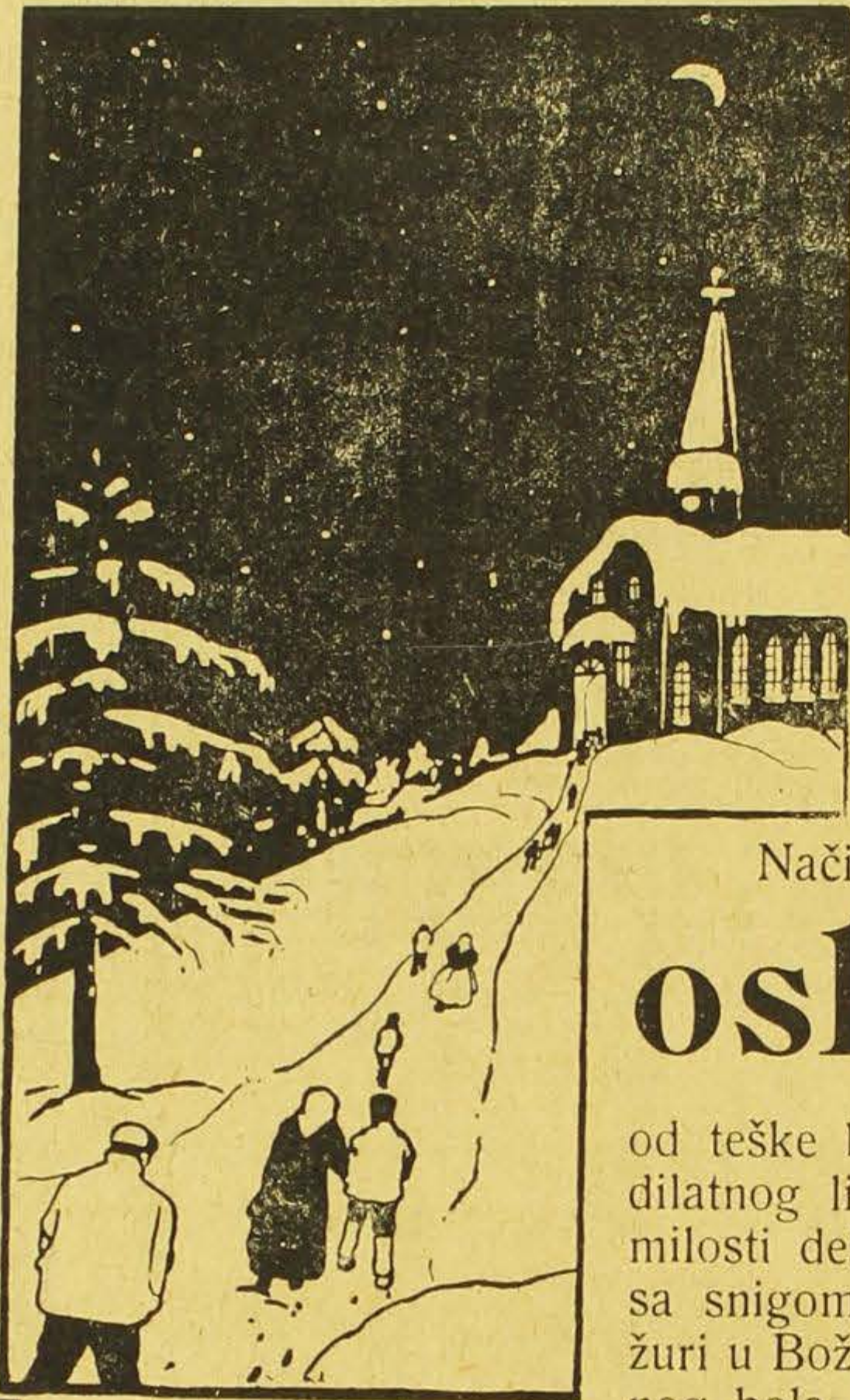
Nr. 410. Nickel-Patent-Roskopf-sate 36 s. idu K 4.10
Nr. 1. Nickel Zyl. Rem. K 5.—
Nr. 719. Srebr. „ „ K 7.80
Nr. 723. prave švicarske srebrne Fant. s prida K 11.70

Nr. 865. Nickel lanci za sate sa visaljkom K. 1.—
Nr. 865. srebr. lanac 30 gr. teža K 4.40
Nr. 851. 50 gr. tečak K 6.—
Nr. 878 Double zlato sa visaljkom K 7.70

Nr. 1064. muški prsten pozlaćen na srebro K 2.70
Nr. 1068. ženski prsten K 2.40
Nr. 1056. za ženitbu srebr. —.90 novo zlato K 2.80 14-k. pravo zlato K 7.80
Nr. 8. Double-Kr. K 1.50 K 1.80, u zlatu K 3.80

Nr. 3. Metall Anker-Rem. Roskopf Doppelm. K 7.50
Nr. 3. srebr. „ K 10.75
Nr. 780. srebr. Anker-Rem. Doppelmantel, kao ovde slikane K 17.50

Razašiljanje uz pouzete ili priposlanje novca u napred. Neodgovarajuće izminiti će se ili novce natrag! Veliko izbiranje u krasnom katalogu!

Sudnji dan

se spominje, u studenoj zimi, fićukavim vitru, u harajućem viroju kada ne ostavi Bog one, koji znaju biti oprezni i pametni, znaju upotribiti ona imanja, koja je Bog na obranu svakojim virnim stvorio. Božije je odredjenje, da gospodar sije, kosi, da žena šije, kuva, radnik sa rukom, učen sa mozgom da služi ukupnost. Svašta i svaki ima svoj odredjaj.

Način sigurnog

oslobodjenja

od teške bolesti, od mučnog bola je pronašaj dilatnog lika, širenje lika, sve se to iz Božije milosti dešava. Dakle pravo je radio onaj, koji sa snigom, zimom ne brigajući, pun zahvalom žuri u Božiju kuću, kada ga od nazebnog, uložnog bola, od reume

KRIEGNEROV **REPARATOR**

oslobodio, jer pošto ovaj čudnovato djelatan lik postoji i toliko hiljada ljudima može dati ponovno zdravlje, tlesno cilost moć za radnju, i to je samo nebesko odredjenje.

Mnogo je godina, kako upotrebljavaju **Kriegnerov Reparator**, kao sigurno dilatan kućni lik za vanjsko trganje protiv **nazebe, uložima, reume, boda, raztrganja, cipanja, krsto i ledjo bolje, koštane bole, iz nalade, propuha porodjene bolesti, protiv mrznute noge, prsta, uva, nosa itd.** U bolnici Sv.-Roke izmedju 136 slučajeva u **129 podpun je ozdrav dono** i mnogo hiljada zahvalni pisma takodjer od govaraju za izvrstno, sigurno, brzo djelovanje, već poslije nekoliko trganja pomaže.

Jedna mala boca za **1 krunu**, velika za **2 krune** se može dobiti u likarnicama, ali poklem ima i krivotvorenja, najbolje je, ako se poštom uz pouzeće, ili uz priposlanje novca unapred naruči prosto od postarine 5 mali boca za **5 kr.**, ili 3 velike boce za **6 kr.** na jedinom proizvod-mistu u

KRIEGNER-ovoj likarnici Budapest, VIII., Baross-uteza 2.

Nema para motorima Ljudevita Kállai.

„Općenito se znade,“

da „samo“ glasaviti motori **LJUDEVITA KÁLLAI** odgovaraju najbolje našim gazdama!

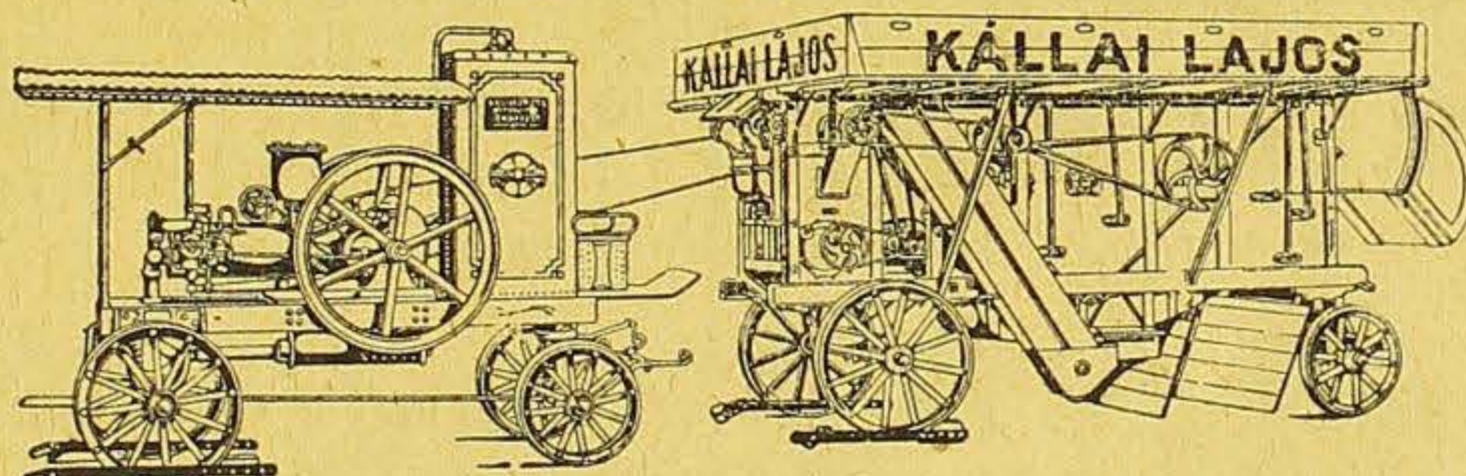
Odlikovano sa 18 prvih nagrada i zlatnih kolajna.

Ljudevit Kállai

ima tvornicu motora: Budimpešta VI., Gyár-ulica 28.
Sa najnovijom patentiranom električnom kontrolnom spravom
providjeni benzin-motorni i električni benzinlokomobilni vršaći
strojevi sa dvostrukom spravom za čišćenje se najtoplije
priporučuje gazdama i posjednicima.

Jedino postojeća novost!

Novo!
Novo!
Novo!

Novo!
Novo!
Novo!

Potpuna odgovornost za izvrsnu vršitbu!

Najjednostavnija, najpotpunija motorna sprava na svijetu!

Motori **LJUDEVITA KÁLLAI** su jako jednostavni, svaki gazda ih može lako rukovati i držati u poslu medju kućama slamnatih krovova.

Da bi se ovi motori što većma rasprostirali uzimaju se u promjenu rabljene vršaćice.

Najjeftini poso! Uresni cijenik sa slikama badava i franko! Zasebno odiljenje gospodarskih strojeva:

parne strojevi, mlinovi, vršaćice, sijačice, strojevi za sićenje sičke i ripe!

Više hiljada

izvrsnih motornih vršaćica raznose po čitavoj državi slavu istinitih motora **Ljudevita Kállai** zašto se isti motori gazdama najtoplije priporučuju.

Važna opomena! Nemojte promjeniti glasovitu tvornicu Ljudevita Kállai sa drugim Kállai tvrtkama!

Vrstnoću mojih motora i na probu šaljem.

Vrstnoću mojih motora najvećma dokaziva što ću na želju i na probu šaljem.

KALA OLKA

SUBOTICA,
V. krug, Betlem-ulica, 140 br.
(Na pijaci od hrane.)

Na svatove, prela, balove i izborne skupštine daje u zajam male i velike šatre sa ponjavama što ne prokisivaju, slučajno sa daskama postavljene, ogradjene sa dobrim vratima, zatvorene da se zimi mogu i grijati; daje fino posudje: tanjire, zdile, čaše, boce, noževe, vilice, čaršape, salvete, lonce, kotlove za kuvanje: stolove, stolice, klupe, sve u najvećoj miri.

Za čistoću, tačnu i čestitu
== poslugu odgovara. ==
Veliki štednjak (šporelj) daje
== u zajam za 5 kruna. ==
100 komadi stolica najmlju-
== je za 10 kruna. ==

U fotografskoj i
slikarskoj radnji

Hollósi Józsefa

Subotica, Deák-ulica 3. (Pri zemlji)

dogotovljaju se najlipše slike
nevesta i grupa.

Povećavanje slika te slikanje
sa uljem i po starim slikama
se uspišno dogotovlja.

Po g. Stipanu Grgić
privedena i izdana

„Knjiga o malom Isusu“

iznosi do 100 stranica
u osmini, a ukrašena
je sa 32 slike. Stoji
samo 40 fil., naručuje
se kod pisca u Baja-
sentištvanu (Vancaga).

*Pozive za vinčanja, balove i
druge prigode, časopise, trgo-
vačke i svakovrsne tiskanice
ukusno, brzo i uz najumireniju
== cinu dogotovlja ==*

štamparija

Lajoša Santo

u Subotici

(Szabadka) Bercsényijeva ulica.

Granica zemaljskog života

kod svakog čovika je odkrojena. Po naredbi božjoj ko prija, tko kasnije završi zemaljski život. Nesigurnost života dosta je velik uzrok nato, da pazimo na naše zravlje i da toliko mnogo ljudi propadne u najlipčem dobu, tom je uzrok u najviše slučajeva nepaznost i nemarnost čovika. Gotovo svakoji drugi čovik kašljica, koliko ih vidimo sblidim licem, pognutim ledjima, drćućim kolenama. U prsi neizbrojeni ljudi (tamo) se krije najveći dušmanin čovičanstva, grozna sušica (heptika). Ova grozna bolest polagano dolazi, naprid šalje straže svoje, kašljucanje, nazebu, influenzu, prsobol, noćni znoj, bezsanicu itd. Čovik ni nemisli, da se za ovima nevini bo-

lestima krije sušica (heptika), koja otme dite od matere, ženu od muža itd. Opo- minjemo svakoga, da u ovima slučajevi- ma oma donese pravi **sirup od lipovog meda „Örkény“**-ove vrsti, koja sa sigurnim uspihom zaustavi razširenje

bole, obustavi sve bolesti.

Jedna boca za pokus **3 k.**, velika **5 k.**, **3 velike** bez poštarine pouzećem **15 kruna** kod sgotovitelja:

Likarnik Hugo Örkény,

Budapest, Thököly-út 28. Central 78.

Isto tu se naručivaju i ova sredstva:

„Antireumati um“ proti nazebe i sipljivosti	K 1.—	■ Harmat-žesto za kosu, već za 2—3 dana obustavi padanje kose i peruda. Cina	K 1.—
Liker od gvoždja proti malokrvnosti i žutine	„ 3.—	■ Kosa-restorer daje naravno lice kosi. 1 boca	„ 2.—
Migren-prašak proti glavobola i glavogrča	„ 1.—	■ Crem od mlika za finoću ruka	„ 1.—
Mast od nazebe liči smrznuto dila	„ 1.—	■ Crem od biser-cvića najpouzdaniji proti piga, bubuljica i razne nečistoće lica. Jedna čaša	„ 1.—
Coraethyl najsigurni je proti oči kurje	„ 1.—		
Antisudor proti znojenja ruka i noga	„ 1.—		

Naputak za uporabu svaki dobija badava.

Više nek jedan milijun

cura i žena samo Schneiderovoj masti za lice i sapunu

mogu zafalit, da je nestalo žuto-crveni zakopa piga, brazde, mrske, izgorjenjna koža, izpucana koža, misto od rapa, miffeseri, bubuljice, lišaj, gulenje kože, crno lice i svake vrsti gada sa lica, srukivi, svrata i smakar kojeg mista tia.

Poštanske naručbe iz same tvornice potajno se šalju

Mlad i star

jednako vabi priljubljivo Schneiderovu mast za lice i sapun, jer nuz siguran uspih

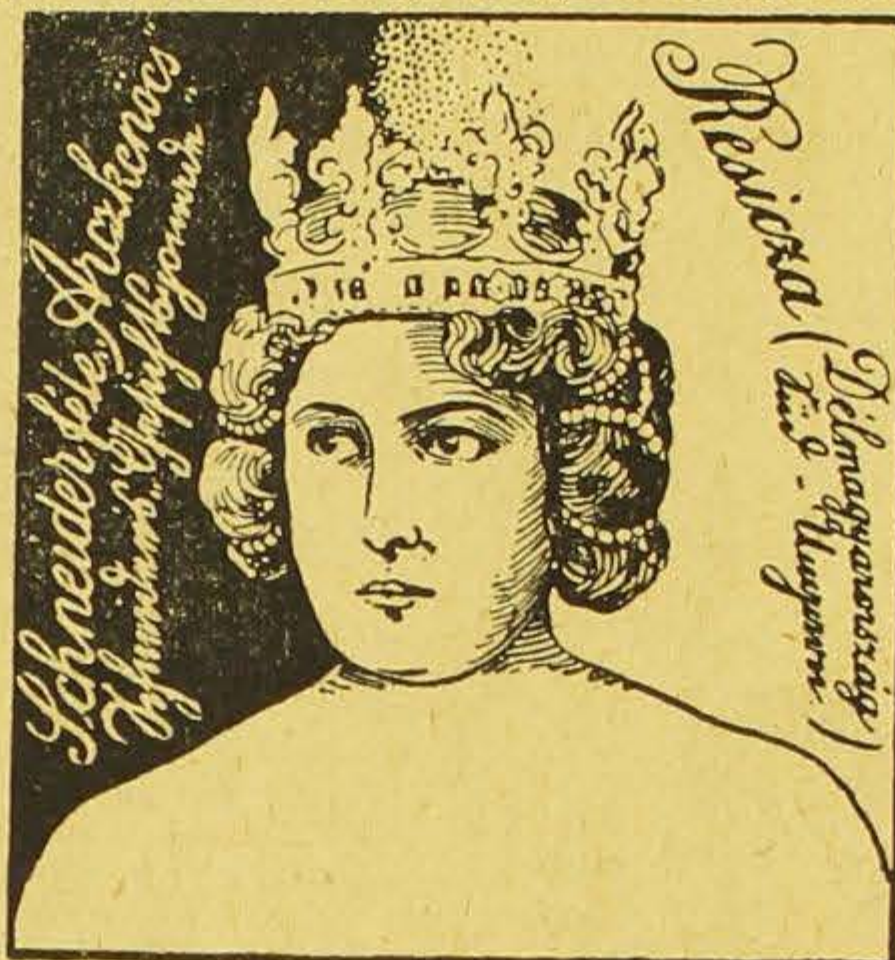
potpuno jamči

tvornica za neškodljivost ovi sredstva i pošto nije mastno, zato lice neće bit sjajno, kao od drugi masti.

Tko samo jedared upotribi Schneiderovu mast za lice, taj za nekoliko dani se osvidoci o polipšavanju lica.

Mnogo zafalni pisma

stoji na raspoloženje Ovog kalendara čitaoc sasvim badava, bez najmanjeg troška

zabadavad knjigu

će dobit, samo nek napiše tačnu adresu na jednoj karti likaru Schneideru.

Cina Schneider-ovog masti i sapuna:

1 mala čaša 1 kruna.
6 mali čaša 5 kruna

1 velika čaša 2 krune.
6 veliki čaša 10 kruna.

1 komad sapun 1 kruna.
1 kutija pudera od lju-
bičice 2 krune

Kod veće naručbe znatan popust.

Schneiderova čudnovata mast za lice i sapun izključivo se dobiva: kod

likara Josipa Schneider, Rešica, glavni trg 573. (Južna ugarska.)

Tko trpi na ulozima (gihtu), reumatizmu, išisu, neuralgiji, trganju i kalanju po kostima, nogama, rukama, zglobovima, križima, na ukočenim žilama itd. neka si namah naruči za pokus:

THERMOL MASTI ZA MASIRANJE = (UTIRANJE). =

Cina po tubi K 1.—, za 10 K dobije se 12 tuba. Šalje se dnevno poštanskim pouzećem, nu ne manje od 2 tube.

Mnogo priznanica — naročito lječničkih — priloženo je svakoj tubi. Originali leže svakome u ljekarni na uvid.

Neka se naruči izravno i adresira:

Likarna k „Zlatnom Orlu“
Krešimira Fibić-a Krapinske Toplice
u Hrvatskoj.

Teške svinje

za 11 miseci samo
uz davanje Bart-
hell-ovoga

hranivog-kreča mož nagojiti.

Barthell-ov hranivi kreč je najbolje i najjeptinije sredstvo proti naharnosti ždribadi, teladi i prasica, za odhranjivanje sitne živine, za povećanje mlika, proti drvogrivanje itd. 5 kila iz Beča za 2 k., 50 kila 11 k. z Peštu. Dalje Vazelin mast za kožu, olaji za strojeve, mast za kola itd. najjeptinije.

Cinik badava.

M. Barthell i Drug
BEČ, X/I. Siccardsburggasse 44.

U Ministeriji za zemljodilstvo i obrt po najnovijim podacima sastavljeni

SAJMOVI (VAŠARI) U UGARSKOJ.

A

- Abád-Szalók (Szolnok-m.) 16. velj., 18. svibnja, 10 kolov., 11. nov. u nedilju i poned.
- Abauj-Szántó (Abauj-Torna-m.) prid vel. četvrt., 13. jula, 4 okt. i 6. dec. Po jed. dan živinski sajam prid datum.
- Abony (Pest-m.) 31. maja, 20. aug., 30. nov. uvik prid datum u ned. i poned.
- Abrudbánya (Alsó-Fehér-m.) po star. kal. na Todora: prve ned. maja, prid Miholj i Božić u poned. za sitnariju a prija jedan dan živinski vašar.
- Ača (Pest-m.) 16. aprila, 29. oktobra.
- Ada (Bačka) 19. marta, 15. juna i 25. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Alamor (Alsó-Fehér-m.) 5. marta, 4 sept. za sitnariju, a prid njim jedan dan živinski sajam.
- Alberti (Pest-m.) 16. maja, 13. jula, 5. nov, uvik prid dat. ned. i poned.
- Al-čil (Arad-m.) 24. april., 11. jul., 26. okt. uvik u poned. il prid datum u poned.
- Alcina (Szeben-m.) 20. feb. i 31. aug., za sitnariju, a prid njim živinski, — ako datum u ned. il svetac biva, slidećeg dana drži se sajam.
- Algjogj-Alfalu (Hunyad-m.) 5. maja, 5. sept, 30. dec., za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alho (Vaš-m.) 19. marta, prid Duhove u poned, 8 okt. i 13. dec.
- Alibunar (Torontal-m.) na Duhove i uzviš. Bl. Div. M. u nebo uvik po star. kal.
- Almakerek (N.-Küküllő-m.) 12. marta, 13. juna, i 30. sept.
- Aljmaš — Almaš (Bačka) 9. febr., 1. maja, 14. sept. i 22. nov. ako označ. dani u ned. bivaju, onda u poned. biva sajam, ako osim poned. datum na drugi dan pada, onda prid dat. u poned. biva sajam.
- Alpar (Pest-m.) na cvitnicu i 10 okt. u ned. i poned. prid dat.
- Alparet (Szolnok-Dob-m.) 1—2 jan. na cvitnicu i na Spasov dan; po star. kal. 1—2. aug. i 10—11. oktob.
- Alšo-Dióš (Požonj-m.) u utorak posli glune ned., iza ned. sv. Trojstva za Ęgidijom i sv. Andrijom slideći utorak.
- Alšo-Domboru (Zala-m.) 19. marta, 16. maja, 13. jula i 9. dec.
- Alšo-Kubin (Árva-m.) febr. za ned. „sexagesima“ za cvitnicom, 24. juna, 8. sept., 19. nov. uvik u poned. posli označeni dana.
- Alšo-Lendva (Zala-m.) 25. jan. „miserere“ ned. u četvrtak, na vel. četvrt. posli Duhova u poned. 28. jula, 28. aug., 28. okt., prid Božić u četvrt.
- Alšo-Mecenzef (Abauj-T.-m.) prid Uskrs u utor., 6. sept., — 2. jula, slid. poned. i 1. poned. adventa.
- Alšo-Nemedi (Pest-m.) 2-ge ned apr., 4-te jula, 2-ge sept., 3-će dec. nedilje i poned.
- Alšo-Nyarasd (Požony-m.) 24-ti apr., 26-ti jul., 8-mi sept., 25-ti nov. slid. četvrtak.
- Alšo-Ör (Vas-m.) posli uskrsa u 2. poned., 10. aug., 11. nov.
- Alšo-Porumbak (Fogaras-m.) 14. apr. 1. sept. živinski sajam.
- Alšo-Rakoš (N.-Kük.-m.) 24. apr., 24. juna, 21. sept. za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alšo-Šagh (Vas-m.) 4. apr., 25. maja, 21. sept., 5. nov. ako na svetac pada, slideći dan biva vašar.
- Alšo-Šarvar (Szolnok-Dob.-m.) 1. maja, 3. okt.
- Alšo-Sentgjörgj (Jas-N.-Kun-S.-m.) 10. jan. u poned. za nedelj. sv. Trojstva, 2. aug., 15. okt. prvi i dva poslid. ako u posleni dan pad. bivaju u poned.

- prid označ. danom; ako dat. u ned. pada, slideći dan biva sajam.
- Alšo-Sopor (Szilágy-m.) u četvrt. posli Marinja, na Petrov; na Miholj, u prvi četvrt. adventa uvik po star. kal.
- Alšo-Verecke (Bereg-m.) 6. sičnja, marta o Aleksi, 28. apr., 29. juna, aug. Marie i okt. Paraskeve nedilje u sridu i četvrtak.
- Alšo-Žuk (Kolož-m.) 20. maja. 4. sept., 1. 2. i 3. maja za ovce.
- Alvinc (Alšo-F.-m.) 24. jun., 25. nov. za sitn.
- Antalfalva (Torontál-m.) 1. apr., 10. okt.
- Apáti (Zala-m.) 21. marta, u sridu prid Duhove, angjela čuv. slid. dan, 31. okt.
- Apatin (Bačka) 7—8. maja i 7—8. okt. ako su označ. dan i osim ned i poned., biva prid označ. dan u ned. i poned, sajam.
- Apátfalva (Borsod-m.) 19. marta, 29. maja, 14. aug., 30. nov.
- Apátfalva (Čanad-m.) 24. apr., 26. jula, 8. sept., 25. nov. slideći sub. i nedilja.
- Apoštag (Pest-m.) 24. juna, 12. okt. prid dat. u ned.
- Arač-Vranjova (Torontál-m.) 13. maja, 13. jula i 30. okt.
- Arad (Arad-m.) od petka prid Gluhu ned., posli Petrova od petka i od pet. prija 5. nov. uvik po 5 dana traja. I to petkom i subo. živinski, a ned. i poned. za sitnariju.
- Aranjoš-Marot (Bars-m.) prija 2 febr. i prid Uskrs u poned. i utor., posli Gjurgja 2. ned. u poned. i utor.; prid 29. jun. posli Sv. Jakova 2 ned. u poned. i utor 29. sept., 1. nov. i 25. dec., prid označ. dan u poned. i utor.
- Aranjoš-Medgješ (Szatmár-m.) Velike ned. — Bile ned. — na Spasov, 24. juna, 8. aug., 5. nov. i 24. dec. datumom označ. ned. utor. sridu i četvrt. ako označ. dani na svet. pad. prija te nedilje biva sajam.
- Aroksallaš (Jas-N.-Kun.-S.-m.) 24—28 febr., 15—16. juna, 5—6. aug., 21—22. sept. ako su označ. dani poslani, prid označ. dan u ned. biva.
- Asod (Pest-m.) posli Spasova — sv. Stipana i sv. Martina u petak.
- Assonjfa Győr-m.) 9. maja i 14. sept.
- Assonjfa (Vas-m.) 13. jula.
- Alša (Pest-m.) 15. aprila, 29. oktob.
- Avašujvaroš (Szatmár-m.) 1. marta, 1. maja, 12. juna, 15. aug., 25. okt. u poned.

B

- Baan (Baranja-m.) 10. marta. 1 juna, 29. sept. i 8. dec.
- Baan (Trenčen-m.) 2. jan. živinski, — 5. jan. za sitnariju, 1-og febr. živinski, 7-og febr. za sitnariju, 17-og apr. živin. — 20-og apr. za sitn., 22-og maja živin. — 25. maja za sitn. 22-og juna živin. — 24-og za sitn. 1. aug. živin. — 17-og aug. za sitn., 25-og sept. živins. — 28-og sept. za sitn., 26-og okt. živin. — 28-og okt. za sitn., 11-og dec. živin. — 14-og dec. za sitn.
- Baboča (Somogj-m.) 19. marta u poned. za ned Sv. Trojstva, 24. aug., 30. nov.
- Báč (Bačka) 10. marta, 21. maja, 8. sept. i 26. okt. slid. poned.
- Báč-Földvár (Bačka) 22. marta, 22. maja, 22. aug. prid. dat. u ned.
- Baja (Bačka) u ned. prija 14. febr., 24. apr., 22. jula, 21. sept., 6. dec. ako označ. u poslen dan pada, prid dat. u ned. i u poned. biva vašar.
- Bajmoc (Nyitra-m.) 7. jan. za sitnariju, 17. apr. živinski, 24. apr. za sitn., u utor. prid Duhove živin. posli Duhova za sitn., 17. aug. živin. 24. sitn.; 4. okt. za sitn. a prija 8 dana živin.: 4. nov. živin., 11. nov. za sitn., 30. dec. živin.
- Bajmok (Bačka) 25. maja. 24. aug., 11. nov. ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid označ. dan u pon. biva sajam.
- Bakabanja (Hont-m.) u subotu prid ned. „septvagesima“, prid Gjurgjev živin., na Gjurgjev za sitn., 1—2. jula, 31. aug., 1. sept., 6. dec.

- Bakonja (Baranya-m.) 10. juna, 29. sept.
 Bakša (Zala-m.) 4. maja, 14. sept.
 Balázfalva (Alšo-F.-m.) u subotu prid cvitni, 2. jula, 6. dec. za sitn. a prid njim 1 dan živinski.
 Balaša-Gjarmat (Nograd-m.) 6. jan. i 2. febr. prija dat. u pon. i utorak, ako dat. na svetac pad. posle dat. slid. 2. dana biva sajam; iza ned „Laetare“ u pon. i utor. prija 1. maja. 24. juna ako u ned. pada onda slideći poned. i utorak biva, ako u subotu pada prid dat. u poned. i utor. biva, 20. aug. ako ovaj dan u ned. pada, slid. 2. dana, ako u drugi dan pada, onda prid dat. u poned. i utor. biva; 29. sept. ako u ned. pada slid. poned. i utor. ako drugi dan pada, prid dat. u poned. i utor. biva sajam; poslid. poned. i utor. miseca oktobra.
 Balatonfüred (Zala-m.) 14. jan., 15. apr., 11. jula, 11. sept.
 Balkany (Sabolč-m.) u poslid. utor. marta, juna i okt. miseca; i prid Božić u utorak.
 Banfi-Hunyad (Kolož-m.) 25. jan. i utor. prija Uskrsa i Duhova; 26. jula, 21. sept. i 25. nov.
 Bankfalva 3. maja, 9. dec.
 Banlak (Torontal-m.) 11. rujna.
 Banok-Sentgjörgj (Zala-m.) 24. apr., 24. juna, 3. aug. i 29. nov.
 Banrév (Gömör-m.) 18. marta, i 6. sept.
 Baračka (Bačka) 17. juna, 20. okt. ako dat. u ned. pada, slidećeg poned. biva sajam.
 Barč (Somogj-m.) 1. apr., 24. juna. 2. sept. i 10. dec.
 Brnjevar-Baranjar (Baranja-m.) 2. febr., 8. juna. 5. aug., 15. nov., u poned. onih ned. kada označ dani padaju.
 Bartfa (Šaroš-m.) 24. febr., 19. marta. 15. maja, 24. juna. 1. sept., 15. okt., 21. dec. u sridu ovih nedilja obični a prid njim u sridu živinski sajam.
 Battonja (Čanad-m.) na dvi ned. prija cvitnice u ned. prid Petrov; i na dvi ned. prija Sv. Dimitrije.
 Bath (Hont-m.) u četvrt. prid „Septvagesimu“ živin., a za tim u poned. za sitn. Prid „Rogate“ — Lovrinca i Martina uvijek četvrtkom živin., za označ. dan slid poned. pak za sitn.
 Batorkes (Estergom-m.) 25. jan., 24. apr., 2. jula, 14. sept., 11. nov.
 Batoš (Kolož-m.) 27. jan., 21. maja, 14. nov. prid njim živinski vašar.
 Bata (Tolna-m.) 9. apr. i 15. okt. te ned. kada dat. pada u poned.
 Batasek (Tolna-m.) 19. marta, 16. juna, 24. sept., 28. okt. prid dat. u poned.
 Bazin (Požonj-m.) febr. na Dorotheu; prid Uskrs; juna posli Bonifaci-je; jula posli Mandal; aug. posli Sv. Augustina; okt. posli Sv. Franje; nov. posli Sv. Kate uvijek u sridu.
 Beel (Bihar-m.) 1. nedilje marta, jun. i sept. 3. nedilje okt. utorak za živinu a u sridu za sitnice.
 Bečehely (Zala-m.) 19. marta, 11. maja, 21. sept., 13. okt.
 Bec (Šomogj-m.) 22. maj., 4 okt.
 Bega-Sentgjörgj (Torontal-m.) 15. apr., 30. sept., 20. juna.
 Bekeš (Bekeš-m.) 24. marta, 20. juna, 29. sept. ako dat. u poslen dan pad., uvijek prija dat. u ned. poč. sajam.
 Bekež-Čaba (Bekeš-m.) 1. marta, 1. jula, 26. okt., 2 dec. adventske ned.
 Bela (Sepeš-m.) 15—16. jan., 16—17. apr. 28—29. maj., 16—17. jula, 24—25. sept., 26—27. nov., 17—18. dec.
 Bela-Uj (Sepeš-m.) 2. febr., 5. juna, 19. nov.
 Belenješ (Bihar-m.) na Marina, — Sv. Gjurgja, — Sv. Ilije, — Sv. Dimitri, u četvrt. i petak uvek po grčk. koled.
 Bellatinc (Zala-m.) 20. jan., 24. febr., 25. apr. 27. juna, 15. jula, 5. nov.
 Béltek-Krasna (Satm.-m.) 10. febr., utor. posli Uskrsa i Duhova; 21. jula, 22. sept., 10. nov. 22. dec.
 Belluš (Trenčén-m.) febr. na Matiju; poslid. sride aprila živin.; a četvrt. za sitn.; jun. na Filipa i Jakova; aug. na preobr. Isusa; na malu Gospu; i okt. na Šimun Judu.

IV.

- Beodra (Torontal-m.) 6. maja, 8. sept., 1. nov. ako datum nepada u ned. onda prija dat. u ned. biva sajam.
- Beregsas (Bereg-m.) u sridu i četvrt. prid cvitnicu; u sridu prid Duhove i posli Spasova u petak; sv. Antuna Pad. slid. ned. u sridu i četvrt.; u četvr. i sridu ned. Sv. Bartholomeja; Svisveti, — Sv. Luce, — ned. takodjer u sridu i četvrt.
- Beretyo-Ujfalu (Bihar-m.) prid 24. apr., 15. aug., 9. okt. i 1. febr. u sridu i četvr. živinski sajmovi
- Berkenješ (Kolož-m.) na petrov po star. kal.
- Berkešd (Baranja-m.) 2. marta, 30. juna. Ako na ned. pada onda zatim u poned.
- Barkes (Satmar-m.) na Tri Kralja; 24. apr., juna posli Ivan krstit.; i nov. mis. posli Luke u petak, 1—2—3-eg maja. sajam za birke.
- Berki (Somogj-m.) utorak posli Uskrsa; 27. juna, 10. aug., 25. sept.
- Berzenca (Somogj-m.) na cvitni poned. 13. juna, 10. aug., 28. dec.
- Berzevice (Šaroš-m.) prid: — Balinta (14. febr.); Uskrs — Duhove. Bartholomeja, — (24. aug.); Svisvete, — i Božič — u sridu; ako na ove sride svetac pada, onda prid ovom ned. u sridu biva sajam.
- Berzova (Arad-m.) 21. marta, 6. jula, 26. okt. uvik prid dat. u ned.
- Besterce-Vag 3—7. jan., 11—15. apr., 13—17. juna, 8—12. aug., 19—23. sept., 8—12. nov.
- Besterce(Nasod-m.) na pepelnicu 17—18. maja; posle Barthola. i prid svetu Katu a sridu, a marven. sajam prija tri dana se počima.
- Bestercebanja (Zoljom-m.) 25—27. jan., 7—9. maj., 29—30. nov. 1—2. dec.
- Bethlen (Solnok-D.-m.) 5—6. apr.; posli Duhova u ned. i poned. prid. malu Gospu; i posli Kate u ned. poned.
- Bethlen-St.-Mikloš(Kiš-Kük.-m.) 25. apr., 21. sept., 13. dec. za sitn. a prid njim po tri dana živinski.
- Bezdan (Bačka) 15. marta, 16. jula, 29. sept., 19. nov. prid označ. dane u poned. ako dat. u ned. pada, onda u sld. poned. ako pak dat. na poned. pada taj dan biva sajam.
- Bičke (Feher-m.) 25. jan., 3. maj., sept. na Sv. Matu evang., jula Sv. Jakova nedilje u utorak i sridu.
- Bihar-Püspöki (Bihar-m.) 30. nov.
- Biksad (Satmar-m.) 12. jula, 25. aug., 19. sept.
- Bilak (Besterce-N.-m.) 22. mart.
- Billed (Torontal-m.) 26. marta, 15. juna, 8. okt. ako datum na ned. pada — taj dan, inače prid dat. u ned. biva.
- Bilke (Bereg-m.) 20—21. maj., 17—18. jula, 14—15. aug., 20—21. sept., 18—19. okt.
- Birkiš (Krašo S.-m.) 28. jan., 6. apr. posli grčko istoč. Duhova u ned.
- Boldogfalva (Hunjad-m.) po star. kal. u subotu prid cvitnicu, 20. sept.
- Bodon (Torda-A.-m.) u sridu posli Duhova.
- Bodokő-Varalja (Abauj-T.-m.) 16. febr., 26. maja, 11. aug., 11. nov.
- Bodajk (Feher-m.) posle nove god.. — 29. juna, i Miholja. slideći poned.
- Bodrog-Kerestur (Zemplen-m.) 24. febr., 24. aug., 24. nov. i duhovske nedilje u četvrt.
- Bodzaš-Ujlak (Zemplen-m.) 18. jan., 24. marta. 14. jula, 17. okt., 21. dec.
- Bogdanj 12. marta, 24. juna, 4. okt., 6. dec. tih nedelja uvik u sridu.
- Boica (Hunjad-m.) I. ned. posta. prid cvitnu ned. Spasov dan, iza Borbale četv. i pet. po star. kalend. živinski sajam.
- Bokšanbanja (Krašo-S.-m.) 1. apr., 16. maja, 11. jula, 20. sept. uvik petak, subota i ned. posli datuma.
- Boka (Torontal-m.) 15. sept. ako u ned. biva — na datum — inače prid dat. u ned.
- Boldogassonj (Moson-m.) 1. febr., prid Duhove, veliku Gospojinu i prikazi-

- vanje Divice u poned, ako bi ovi dani svečani bili, slideći dan biva sajam.
- Bolkač (Kiš-Kük.-m.) 18. marta, 9. nov, za sitn.; a prid njim po tri dana traje živinski.
- Bonchida (Kolož-m.) iza „Laetare“ 30. juna, 21. okt. a prid njim po jedan dan živinski.
- Bonjha (K.-Kük.-m.) posli čiste sride i Duhova — četvr. i srida — 27. sept.
- Bonjhad (Tolna-m.) 6—8. marta, 1—2. maja, 10—11. jula i 4—5. sept. i 8. dec. uvek prid datum poned. i utorak.
- Boroš-Jenő (Arad-m.) prid Ivana krstit.; — Ilije pror. ned., — i prija Paraskeve u ned. po star. kal.; a prija dat. živin.
- Boroš-Šebeš (Arad-m.) po novom kal. Gjurgjevske i Miholjske nedelje; a po star. kal. Nikoljske ned. u sridu, Boroščankő (Vaš-m.) drugi poned. korizme; 3. maja, 10. juna, 14—16. sept.
- Borša (Kolož-m.) 24. febr., 6. maja, 4. okt.
- Botornja (Zala-m.) 8. juna, 9. sept. posli dat. u ponedeljak marvin.
- Bozok (Hont-m.) 5. maja. 30. aug., 11. dec.
- Bozovič (Krašo-S.-m.) prvi utorak jan., 1. apr., prid Spasov pravosl. utorak i 1. utor. oktobra,
- Bő (Sopron-m.) 6. febr., 9. maja, 10. aug., 4. okt.
- Böhönje (Somogj-m.) 19. marta, u petak posli Brašanca; 20. jula, 21. aug.
- Bőš (Požonj-m.) 14. jan., 24. marta. 1. maja, 6. aug., 28. okt. ti nedelja uvek u četvr.
- Brad (Hunjad-m.) treći četvrtak marta, juna, sept. i dec. Naprid dva dana živinski.
- Braššo posle Brašanca na nedelju dana, — posle Luke četvr., petak, subota. Naprid 3 dana živinski.
- Brezova (Njitra-m.) posle Tri Kralja; i prija čiste sride u poned.; na cvitni poned. prija Duhova — Sv. Ivana krstit. i Sv. Stipana kralja u poned.; posle Mate i Imre Mirka u poned.
- Breznobanja (Zoljom-m.) marta na „Laetare“, prid Duhove u sridu; 16. aug., 30. nov.
- Boroslo (Šaroš-m.) 1. jan., 2. jula, 13. dec.
- Brocko (Njitra-m.) prie Antuna pustinj., — Josipa 10. marta, vel. Gospe, — i Martinja — utorak.
- Budimpešta** druge ned. marta; poslid. ned. maja; treće ned. aug. — prve ned. nov. — i svaki do druge subate traje; marvin. i konjski u drugu nedilju i poned. Od utorka prija označ. dana, do prve sride kožne trgov.; a ostali dani za sitn. Dva sajma za konje: 1. počima ze prija Gjurgjevske nedilje u ned., pond. i utorak i 2. prve ned., ponediljka i utorka oktob. miseca. Nediljni sajmovi: u Tabanu poned. i petkom I Kristinavaroši četvrt.; u Gradu subot. i ned. — po cilom prvom krugu. II. krug: u sridu, subotu i ned. III. krug: utork. i petkom. U star. Budimu četvr. nediljom po cilom krugu; IV., V., VI., VII., VIII. i IX. utor i petkom. X. krugu: četvrt. i ned. Nedeljni živins. sajmovi: I. krugu: pet., om i subot. za telad i svinje. II. krugu: sridom za telad i svinje; četvr. za marvu i konje. X, krugu: četvrt. i nediljom za svinje.
- Bučin (Arad-m.) po star. kal. na Marinje, Brašanac, Ivana usjeka; i prid Božić ti nedilja tako da sajmovi prid — il za označ. danima najbližim poned. bivaju.
- Bučin (Temes-m.) 24. apr., 24. juna, 15. okt. i 30. nov. Ako na označ. dane rim. kat. il grčko ist. sveci pad. posle na ned. dana biva sajam.
- Buziaš (Temes-m.) 23. jan., 24. apr., 25. jula 1. okt. prija 1 dan živinski sajam.
- Büköšd (Somogj m.) iza 5. aug. u nedilju.
- Büköšd (Baranja-m.) 25. marta. u poned. za ned. sv. Trojstva; 4. okt. 11. nov. ako je dat. u svet., onda slid. dan biva sajam.
- C**
- Ceglid, Czegled (Pešt-m.) 15. jan., 16. apr., 22. jula, 1 nov., prid dat u ned. i poned.

- Čenej (Torontal-m.) 24. maja, 21. aug., 24. okt. ako označ. dan u poslen dan pada. prid dat. u ned. biva sajam.
- Cibakhaza (J.-N.-Kun-S.-m.) 31. marta, 30. maja, 15. sept., 18. nov., uvik u ned. i poned. ako dat. u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Crepaja (Torontal-m.) 4. do 6. aprila, 8. do 10. sept.
- Čaba vidi Bekeš-Čaba.
- Čakanj (Somogj-m.) 15. aug.
- Čakanj (Vaš-m.) 25. febr., 2. maja, 8. juna, 6. aug., 8. i 29. i sept., 25. nov. ako u svetac il sa sajmom u Kör-mendu ili Sv. Gothardu u isti dan pada slideć dana biva sajam.
- Čakovar (Temes-m.) po starom kal. u po korizme; na Petrov dan, 27. aug., 10. okt., 11. nov. tih nedilja uvik od po dana četvrtka do oed.
- Čaktornja (Zala-m.) 3. febr., na vel. poned., 30. juna, 3. aug., u poned. prid 13. okt., 25. nov.
- Čakvar (Feher-m.) u poned za nediljom „bez Imena“, u poned. i utorak za ned. „Rogate“, Sv. Ane jul. i Nikoljske ned; takodjer u poned. i utor.
- Čanad Srpski i Nimački (Torontal-m.) 16. marta, 20. juna. 16. okt., 10. dec. ako označ. dan u poslenik pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čanad (Pest-m.) 14. febr., 7. maja, 16. okt. 11. nov.
- Čanad-Palota (Čanad-m.) 11. juna i 23. okt. slideće subote.
- Čantavir (Bačka) u poned. prid. 1. maja i 24. sept.
- Čatad (Torontal-m.) 12. marta, 1. maja. 15. okt. ako dat. u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čeffa (Bihar-m.) prvog četvrtka aprila, aug. i dec. m. seca.
- Čenej (Torontal-m.) 24. maja, 21. aug., 24. okt., ako datum u posleni dan pada, prid njim u ned.
- Čenger (Satmar-m.) 25. januara, 24. febr., 19. marta, 24. apr., maja na Spasov, juna na Brašančevo, 22. jula, 20. aug., 29. sept., 28. okt., 19. nov. i 25. dec. u petak prid dat.
- Čepa (J.-N.-Kun-S.-m.) 12. apr., 12. jula, 5. sept., 18. dec, uvik u ned. biva sajam ako je dat. posleni dan. u prijašnje ned. biva.
- Čepin 20. maja, 11. nov.
- Čepreg (Šopron-m.) u četvrt. za čist. srid. na vel. četvrt; posli Spasova u petak; 29. jula, 29. sept. i prid Božić u sridu.
- Čermõ (Arad-m.) na cvitn. ned. posli Petrova u ned.; po star, kal. u ned. posli Sv. Dimitrije.
- Čiksereda (Čik-m.) u petak posli „Septuages“ i Spasova; 13. jula, na Miholj prija dat. po 3 dana živ. sajam; koji na svetac padne, prilazi na slid. posleni dan.
- Čik-Stgjörgj (Čik-m.) na vel. poned. i prid Božić u poned. na dat. za sitn. a prid njim živinski.
- Čik-Stmarton (Čik-m.) 3. maj., 9. nov., ako u svetac pada slid. dana biva sajam za sitn. prid njim živin.
- Čoka (Torontal-m.) na Ime Isusovo; na mladi Uskrs; na dan Sv. Trojstva i 29. sept.
- Čokonja (Somogj-m.) 24. febr., u četvrt. posle Uskrsa; 27. juna, 26. jula, 21. sept
- Čongrad 1. marta, 1. maja, 25. aug. i 10. dec.
- Čorna (Sopron-m.) 6. jan., na Grgura; Pilip i Jak.; Sv. Ivana krstit. i na Miholj i na Martina, ako dat. na ned. ili svetac kršč. ili žudinski pada slidećeg poned. biva.
- Čurgo (Šomogj-m.) posli Uskrsa i Duhova u utorak 1. sept.
- Čurog (Bačka) 4. marta, 1. juna i 6. okt. prid dat. u ned. i poned.

D

- Dabaš (Pešt-m.) u ned. i poned. prija 18. febr., 1. maja, 3. aug. i 1. nov.
- Dalja (Udvarhely-m.) 4. maja i 30. okt.
- Darda (Baranja-m.) 27. marta. maj.

- prosni dana ; ned. Bartholomeja i Svi Sveti uvik u pon.
- Daruvar (Krašo-S.-m.) 10. marta i 10. juna.
- Debeljača (Torontal-m.) 19. marta i 1. sept.
- Dekležin (Zala-m.) 10. juna i 21. aug.
- Deliblat (Temeš-m.) 6. aprila i 10. sept.
- Dengeleg (Satmar-m.) 30. marta i 17. sept.
- Debrecin Sv. Antuna pustinjaka ; Gjurgjevski ; vel. Gospojinski ; o Dionisiju muč. takozvani vel. sajmovi, 9 dana traje : sajam se počima u poned. prija ti ned. kad. označ. dani bivaju ; za obrt i neizradjene proizvode svi 9 dana ; počet. sajma u četvrt. i petak za ovce. u sub. i ned. za svinje. u ned. i poned. za konje ; a slideće nedilje ili sveca, ponediljka i utorka marvinski sajam biva.
- Deeš (S.-Doboka-m.) 1. marta. 1. juna, 13. dec. ti ned. poned. utorkom i sridom i prid Sv. Stipana kralja utorkom, sridom i četvrt. ; prvi dan za svinje i konje, drugi dan opće živinski, a treći dan sitn.
- Derečka (Sopron-m.) 12. marta, 24. juna i 30. nov.
- Derečka (Bihar-m.) 15. sičnj., 24. aprila, 15. kolovoza i 15. okt. u petak koji je prid pon. prija dat.
- Detta (Temež-m.) 24. marta, 15. juna, 12. sept. i 30. nov. prid dat. sub. i ned.
- Deva (Hunjad-m.) 14. jan., 13. maja, 3. aug. i 30. okt. Tri dana prija živinski a 4. dan za birke.
- Devavanja (J.-N.-Kun-S.-m.) 17. jan., 15. apr., 5. jula, 12. okt. po 2 dana traje, ako dat. u posl. dan pada, prid dat. u subotu i ned. biva sajam.
- Devečer (Vesprem-m.) 25. jan., 1. maja, 6. aug. i 1. nov. prid datum u poned. i utor.
- Devenj (Požonj-m.) 2. do 3. jan., 1. do 2. maja. 25. juna, 10. do 11. aug. i 18. okt.
- Dičő-Stmarton (Kük.-m.) 1. mart., 1. maja, 24. jula, 15. okt. za živin. 3 dana na prid. 10—30. apr. sajam za ovce.
- Dioseg (Bihar-m.) u sridu prve ned. feb., 3. ned. marta, 2. sept. i 2. ned. dec. miseca.
- Dioseg M. (Požonj-m.) u četvrt. prid ime Isusovo, prid Giurgjevo, Margitu jula i Martin.
- Disnod (Seben-m.) 30. jan. i 29. aug.
- Divenj (Nograd-m.) 2. jan., 7. marta, 1. jula, 10. aug. i 18. okt.
- Dob-Tisa (Sabolč-m.) 15. jan., 17. apr., 7. aug., 4. okt. tih nedilja uvik u poned.
- Dobra (Hunjad-m.) 6. maja, po star. 2. četvrtka posli Duhova ; 21. sept., 7. nov.
- Dobra (Vaš-m.) u poned. posli Sv. Stipana ; posli 1. nov., u poned. prid dat. po 2 dana živinski.
- Dobrica (Torontal-m.) 2. do 5. maja, 23. do 25. sept.
- Dobšina (Gömör-m.) na Petra Nol., Stolica Petra, Pongraca i zač. bl. Div. Marije,
- Dognačka (Krašo-m.) 18. sept.
- Dolova (Torontal-m.) 21. marta i 21. okt.
- Domašina (Krašo-m.) 1. jan., na cvitn. po star. kal. i 17. jula.
- Dombovar-O (Tolna-m.) posli tri kralja u poned. na Gjurgjev i Petrov dan ; 30. nov.
- Dorogh (Hajdu-m.) 8. febr., 20. jula i 11. nov. ti nedilja u četvrtak.
- Dorožma (Čongrad-m.) 7. apr., 29. juna, 16. sept. i 8. dec. prid dat. nedilj.
- Döbrököz (Tolna-m.) u poned. prid cvitnicu i posli Sv. Stipana kralja.
- Dömsöd (Pešt-m.) 7. marta, 22. lipnja 10. kolov.
- Drag (Kolož-m.) na vel. četvrt. 6. jula, 18. aug. i 7. nov., prid dat po 2 dana živinski.
- Dravavašarhely (Zala-m.) 10. marta, 15. lipnja posli Angjela čuv. u poned. i 13. pros.
- Duna-Adonj (Feher-m.) 2. apr., 16. juna, 15. sept., 24. nov.
- Dunaföldvar (Tolna-m.) 25. marta, 20. aug. poned. i utor. na Duh. utorak i srida i poned. uvih po 2 dana ; prvi dan živin., a drugi za sitn.

VIII.

- Dunapataj (Pešt-m.) 19. febr., 14. apr., 29. juna, 4. okt. i 13. dec. prid dat. u ned.
- Dunapentele (6eher-m.) u poned. sveti Gjurgja, sv. Trojstva i male Gospe nedilja u poned. i prvi poned. adventa.
- Duna-Sekčõ (Baranja-m.) 12. marta; u poned. za ned. sv. Trojstva; 1. sept. i 5. nov. ako datum u ned. ili svetac pada. slid. poned., inače prid dat. u poned. biva.
- Dunaserdahelj (Požonj-m.) 18. sičnj. prid Uskrs dvi ned. spasovske ned., 27. juna, 22. sprnja, 11. nov. i 13. dec.
- Dunaveče (Pešt-m.) 14. febr., 6. maja, 26. jula i 29. sept. prid dat. u ned. živin., a utorak za sitn.; ako dat. na ned. pada, istog dana biva sajam.
- E**
- Edelenj (Boršod-m.) prid 15. jan., 15. apr., 15. jula i 15. okt. u četvrt.
- Eger (Heveš-m.) posli tri kralja u poned. tri dana; i to marvin. sajam u ned. i poned. utorak za sitn., tog poned. koje ned. Pongrac i pohod Gospodnji biva 29. sept. tri dana.
- Egerag (Baranja-m.) 5. apr. i 11. okt.
- Egreš (Torontal-m.) 28. aug.
- Egjed (Šopron-m.) 1. maja, 20. okt. u slučaju sveca ili ned. posli dat. u poned. biva.
- Elek (Arad-m.) 15. marta, 15. juna, 15. okt. prid dat. u ned.
- Elešd (Bihar-m.) 25. febr., slid. ned. u sridu i u četvrt.; (jun.) prid Alojziju; (sept.) Mate i dec. sv. Luce nedi u četvrt. i petak, prvi dan sitnarija. 2. dan žtvinski.
- Elõ-Patak (Haroms.-m.) 17. do 19. aug. marv.
- Enjing (Vesprem-m.) na „Sexagesimu“ na Margitu, malu Gospu i na Mladence.
- Erči (Feher-m.) aprila na Lav papu i na Miholj; ti nedilja u poned. i utor.
- Eperješ (Šaroš-m.) za sitn. 28. do 30. jan., 6. maja; 17. do 19. juna; 12. do 14. aug.; 16. sept.; 25. do 27. nov.
- Živinski: 25. jan., 3. maja, 14. juna, 9. aug., 13. sept. i 22. nov.
- Erd-Hamžabeg [Feher-m.] prvog poned. maja i 10. aug.
- Erdőd [Satmar-m.] posli 2. febr. prid Uskrs i Duhove, posli 2. jula, 14. sept., 1. nov. i 16. dec. uvik u četvrtak.
- Erdősada [Satmar-m.] prve ned. marta i juna; 3. ned. aug. i 2. ned. nov. uvik u petak.
- Erdőveg 9. aprila i 28. sept.
- Eržebetvaroš [Kük.-m.] 27. jan., po Blagovisti slid. dan; u pet. posli Spasova i 5. jula, 21. sept., 10. nov. po 3 dana živin.
- Estergom-Ostrogon, posli Grgura; posli Urbana; posl. Lovrinc; posli Šimon Jude uvik u poned. utor., i sridu.
- Ermihaljfalva [Bihar-m.] 14. do 15. marta, 27. do 28. juna, 6. do 7. sept., 10. do 11. dec. ti ned. u sridu i četvrt.
- Eršekujvar [Njitra-m.] o Matiji, cvitnici, Ivanu krstit., Demetru, Sv. Stipanu, Klementinu i o Luci tih ned. uvik u sridu; i prid Duhove u sridu; ako dat. na svetac pada, onda prid dat. u utor. A živinski uvik prid 2 dana biva. Ako ovi na nedilju ili svetac pad. slid. utorka biva.
- Eček [Feher-m.] u četvrtak one nedilje, kad pada maj. 8. i sept. 8.
- F**
- Fadd [Tolna-m.] 12. marta i 15. okt. pridhodni nedilja u poned.: 25. jula ili slidećeg poned.
- Façet [Krašo-m.] po star. kal. na vodo-kršće; Sv. Todora, Cvitnicu, na Spasovo, Petrov, o velik. Gospi, Sv. Dimitriji i Sv. Nikolji.
- Fegjvernek [J.-N.-Kun-S.-m.] 1. marta, 1. juna, 12. sept., 20. nov. uvik u ned. i poned. ako u poslen dan pada, te ned. i ponediljka biva.
- Fehergjarmat [Satm.-m.] posli 2. febr. slid. ned., prija Duhova te ned., 28. juna i 29. sept. tih ned. i prid Božić t. j. posli Otaca u poned.

- Fehertemplom [Temeš-m.] 5. do 7. marta, 21. do 24. juna 16. do 18. aug. i 16. do 19. okt.
- Feherto [Sabolč-m.] 28. jan., 8. juna, 26. aug. i 20. nov. tih ned. uvik u četvrtak.
- Feketehegy (Bačka) drugog ponediljka maja i posljednjeg ponediljka oktobra miseca.
- Feketeto [Bihar-m.] prija Pavla priobr., posli Vincencije, na rastanak Apoštola, 16. okt. posli dat. u poned.
- Felka [Sepeš-m.] 28. jan. na vel. utorak, 6. juna i 1. okt.
- Felkenjer [Hunjad-m.] posli Uskrsa u petak i 28. dec. po star. kal.
- Felšö-Bajom [Kis-Kük.-m.] 1. apr., 1. aug. za sitn. a prid njim po 3 dana živinski.
- Felšö-Banja [Satmar-m.] 6. jan. „prosni dana“, o rastanku Apoštola [jula], o Franji [okt., nediljom, poned. i utorkom.
- Felšö-Dioš [Požonj-m.] na Grgura, ako dat. na subotu ili u ned. pada slid. poned. biva, posli Brašanca i Imena Marinog u utorak; na Tomu, ako dat. na subotu ili u ned. pada, slid. poned. biva sajam.
- Felšö-Lendva [Vaš-m.] 28. marta, 20. juna, 16. aug., 29. sept. i 30. nov.
- Felšö-Pulja [Šopron-m.] u četvrt. 4. ned. korizme, prid Duhove, vel. Gospu i 11. nov. četvrtkom biva sajam.
- Felšö-Šegešd [Šomogj-m.] u poned. posli 30. marta, 2. jula, i u poned. prije 8. sept. i 25. nov.
- Felšö-Šuranj 19. marta, 1. maja, 21. aug. i 26. okt.
- Felšö-Salašpatak [Hunjad-m.] 5. maja, 11. okt. prid datum 1 dan živinski.
- Felšö-Senice [Njitra-m.] 24. marta, 5. maja, 19. juna, 14. jula, 24. aug., 29. sept. i 24. nov.
- Felvinc [Torda-Ar.-m.] u poned. za ned. bez imena i 8. juna, 23. aug., 19. nov. prid dat. po tri dana živinski.
- Fertö-Stmiklos [Šopr.-m.] 3. poned. korizme. utor. posli Duhova, posli Mate i Nikolje u poned.
- Felegjhaza [K.-Kun-m.] 20. jan., 19. marta, 27. maja, 18. aug., 4. okt. prid dat. u ned. ako dat. u ned. pada, isti dan biva sajam.
- Fenjsaru [Jas-m.] 12—13. marta, 12—13. maja, 29—30. jula. 24—25. okt. ako dat. na poslen dan pada, iste nedilje u ned. i poned. biva.
- Fogaraš [Fogaraš-m.] u četvrt. posli Duhova; 9. sept., 6. dec. po 4 dana traje, prid dat. dva dana živinski.
- Földeak [Čanad-m.] u poned.: prid Matiju „Cantate“. „Angjela čuv.“ i zač. Bl. Div. Marije.
- Földeš [Hajdu-m.] 3. nedilje maja, 2. ned. nov. u sridu.
- Földvar-Marienburg [Brašo-m.] 25. marta i 14. dec.
- Feldvarac-Földvar [Bačka] 22. marta, 22. maja, 21. aug. ako dat. u poslen dan pada, prid dat. u ned. biva.
- Franjova [Torontal-m.] 13. maja. 13. jula, 30. okt. ako dat. nepada u ned. u prijašnju ned. biva sajam.
- Frata-Magjar [Kolož-m.] 27. aug. i 19. nov.
- Futok-Futak [Bačka] 31. marta, 16. juna, 17. aug., 6. nov. ako dat. nepada u ned. ili u poned. u prijašnju ned. ili poned. biva sajam.
- Fülek [Nograd-m.] 6—7. febr., 24—25. maja 23—24. aug. i 18—19. nov.
- Fülöpsalaš [Pešt-m.] 8. aprila, 17. juna, 5. sept., 6. dec. prid dat. živinski, ako dat. u ned. ili svetac pada, u prijašnju poned. i utor. biva.
- Füzeš-Abonj [Heveš-m.] 12. marta, 12. juna, 12. sept., 12. dec. ako dat. nepada u poned., u prijašnji poned. biva.
- Füzeš-Gjarmat [Bekeš-m.] 29. marta, 10. juna, 25. aug., 24. okt. biva sajam.

G

- Galantha [Požonj-m.] u poned. ned. Grgura i prid Duhove posli Sv. Stipana kr. i poned. adventa.
- Galgoc [Njitra-m.] Pavla priobr., Laetare, Uskrsne, Pilipove, Duhovske, Sv. Lorinca, Miholjske, Svih Svetih, Sv. Tome, tih nedilja utorkom i četvrt.

- marvin., a posli ovih utorkom za sitn. biva sajam.
- Gattaja [Temes-m.] 20. jan., 20. aprila, 20. jula i 20. okt. miseca.
- Gač [Nograd-m.] u poned. posli Imena Isus. u poned. jan. posli 3. ned. Josipov i Sv. Imbre sajam (nov.) ako ova dva poslid. data hoji u ned. padaju slidećeg poned. i utorka; ako pak na subotu dat. pada, onda marvin. prid dat. u pet. biva.
- Gač-Varalja [Nogr.-m.] 7. jan., 8. febr., 6. maja, 1. jula, 26. aug. i 30. sept.
- Galošfa [Somogj-m.] 12. marta, 16. maja, 3. jula, 21. aug. i 21. sept.
- Galseč [Ung-m.] na Antuna pust. [jan.] na Grgura, na Sofiju [maja] na Mar. Magd., na Nikolj i Martina.
- Gelej [Boršod-m.] na Gjurgjev i 19. nov. nedilje utorkom biva sajam.
- German [Temeš-m.] 26. jula i 20. aug.
- Gernješseg [Maroš-T.-m.] 14. jan., 15. maja, 16. aug. i 19. nov.
- Gerend [Torda-Ar.-m.] 26. jula i 7. okt.
- Ghymes [Njitra-m.] 23. febr., 13. jula i 16. dec.
- Gödöllő [Pešt-m.] 20. maja, 29. juna, 1. okt., 13. dec. uvik posli dat. u poned. ako je datum u poned. isti, dan biva.
- Gödre [Baranja-m.] 19. marta, 22. jula, 21. sept., posli dat. u poned. i 5. nov. prid dat. u poned.
- Gölnicbanja [Sepeš-m.] u utor. posli Glune ned. Utorak prid Ivana krstit. 4., 5. sept., 11. i 12. dec.
- Görčönj [Baranja-m.] 24. febr., 25. maja, 24. aug. i 5. nov.
- Grenic [Sepeš-m.] posli Imena Isus., Sofije, Rastanka Apoštola, Sv. Kate uvik u poned.
- Gurahonc [Arad-m.] 11. maja, 21. aug., tih nedilja u poned.
- Guta [Komarom-m.] 1. jan., Judica, 13. juna. tih nedilja u poned. na dan Jeremije i Sv. Mate.
- Gjalu [Kolož-m.] 20. aprila, 24. jula, 11. dec. prid dat. po 1. dan živinski sajam.
- Gjarmata (Temeš-m.) 16. jan., 16. maja i 26. okt.
- Gjergjo-Alfalu (Čik-m.) 24. febr., 31. okt. ako u ned. ili svetac pada, slideći dana biva.
- Gjergjo-Ditro (Čik-m.) 3. febr., 1. maja, 17. jula, 25. nov., ako dat. na ned. ili svetac pada, slid. dana biva.
- Gjergjo-St.-Mikloš (Čik-m.) u subotu prid cvitnicu, 15. juna, 7. sept., 13. dec., ako dat. na svetac pada slideć. dana biva, a prid dat. uvik po 2 dana traje živin. sajam.
- Gjekenješ (Šomogj-m.) 1. maja, 30. okt., ako dat. na ned. ili svetac, pada slid. dan živinski.
- Gjercamoš (Torontal-m.) 5. apr., 17. juna, 19. sept. ako dat. na poslen dan pada, prid datum u ned. piva sajam.
- Gjetva (Zoljom-m.) 24. apr., 25. juna, 24. sept., 24. nov. prid dat. po jedan dan živinski.
- Gjoma (Bekeš-m.) 10—11. marta. 1—2. juna, 15—16. aug. i 15—16. nov.
- Gjorok (Arad-m.) 15. marta i 29. sept.
- Gjöngjös (Heveš-m.) 2—3. febr., 25—26. maja, 24—25. aug., 19—20. nov., ako dat. nepada na ned., onda prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Gjöngjösmellek (Šomogj-m.) 5. apr., 5. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Gjönk (Tolna-m.) u utorak na poklade; u četvrt. prid Duhove i 1. četvr. aug. mis.
- Gjula (Bekeš-m.) 25. jan., prid dat. ned. od sride zaključivo do nedilje 22. jula, 8. sept. uvik tih nedilja prid dat. od sride zaključ. do nedilje biva.
- Gjulafehérvar (Also-F.-m.) u poned. posli Uskrsa; 26. jula, 30. sept., 17.—dec. prid dat. po tri dana traje živinski.
- Gjur-Gjör 18. jan. te nedilje kao i vel. nedilje prva 3 dana; Brašančeve, Marije, Magdaline, Malo-Gospojinske i Sv. Kate, tih ned. u poned. i utorak.

H

Hadhaz (Hajdu-m.) 12. marta, 6. jula, 21. sept., tih nedilja četvrtkom.

- Hajoš [Pešt-m.] 25. marta. 29. juna i 29. sept. posli dat, u ned. sajam.
- Hajdubösörmenj [Hajdu-m.] 3. febr., 1. apr., 26. juna. 25. aug., 19. nov. tih nedilja u poned. ako na svetac pada, posli dat. slid. biva sajam.
- Hajdunanaš (Hajdu-m.) 19. marta. 15. jula, 14. sept., 4. dec. tih nedilja sridom.
- Hajdušica (Torontal-m.) 25. aug.
- Halaš (Pešt-m.) 25. marta, 21. juna, 1. sept., 9. nov. prid dat. u ned. i poned. ako dat. pada na ned., isti dan biva sajam.
- Halasi (Mošon-m.) 24. febr., 27. juna, 20. aug., 11. nov. tih nedilja u poned.
- Hanušfalva (Šaroš-m.) na Matiju (25. febr.) prid Uskrs, prid Duhove, na Sv. Jvan dan 26. juna i prid Sv. Stipana kr. u četvrtak. Ako označ. dan na četvrt. pada, onda u taj dan biva sajam, inače prijašnji četvrt. Ako Sv. Stipana kr. sajam u četvrtak pada, onda prijašnje nedilje u četvrt. biva sajam.
- Harkanj (Baranja-m.) kupalište. Febr. na Sv. Susanu, aprila na Gjurgjev dan, aug. na Sv. Petra u okovih i na Nikolju tih nedilja poned.
- Hatvan (Heveš-m.) 2. febr., 28. apr., 2. juna, 31. aug., 2. okt. i 5. nov. tih nedilja ned. i poned.
- Haromfa-Egerev (Šomogj-m.) 1. marta, 6. maja, 30. aug. i 19. nov.
- Haromšator (Vaš-m.) 12. jula i 21. sept.
- Hatseg (Hunjad-m.) 14. febr., 27. aug., prid 14. febr. po tri dana živ., 21—23. aug. za birke; 24—26. aug. za marvu.
- Hegjfalva (Vaš-m.) u poned. posli 8-og juna; 29. sept. u sridu posli Medarda (jun.) i 11. nov.
- Hegjkő (Šopron-m.) na velik poned. i prid Miholj dan u poned.
- Hercegsöllőš (Bar:-m.) 4. maja, 25. nov., tih nedilja u poned.
- Heteš (Šomogj-m.) 1. poned. marta; prvog četvrt. maja; i 3. poned. juna; i 4. poned. jula.
- Heteš (Zala-m.) u utorak posle Uskrsa; u sridu prid Spasov; 28. jula.
- Heveš (Heveš-m.) 25. jan., 18. apr., 18. jula, 24. okt. tih nedilja nediljom i poned.
- Hedervar (Gjör-m.) u utorak posli Uskrsa; u poned. posli Brašanča; male. Gospe; i Sv. Kate.
- Hidalmaš (Kolož-m.) 5—6. apr., 25—26. sept.
- Hidegkut (Temeš-m.) 16. jan., 16. maja. 14. sept.
- Hidegkut (Vaš-m.) u poned. posli cvitnice, i Sv. Trojstva; na Ruperta; i Martina: 24. sept., 11. nov.
- Hidvegh (Vaš-m.) u poned. posli tri kralja; cvitnice; Sv. Ivana krt. i Sv. Franje.
- Himešhaz (Baranja-m.) u poned. nedilje Mar. Terezije i Sv. Vinc.; ako na svetac pada, oeda slideć. dana.
- Hodmezővašarhelj na ime Isusa u ned. i poned. prid Josipa; Brašančevo; rastanka apoštola; i Sv. Gala (okt), a prid ove subotom živinski sajam.
- Hodšag (Bačka) 19. apr., 28. sept., ako dat. na ned. il poned. pada, isti dan biva sajam; ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Homolic (Torontal-m.) 18. aug.
- Horgoš-Vorgoš (Čongrad-m.) u poned. druge ned. febr., druge ned. juna i treće ned. nov.
- Hortobagj (Hajdu-m.) 20. juna, živinski sajam.
- Hosufalu (Brašo-m.) posli čiste sride: Spasova i Ivana krst. Uzvišenja križa uvik petkom sajam.
- Hosuhetenj (Baranja-m.) u poned. prid 4. maja i prid Sv. Križa; (sept.) u poned.
- Högjes (Tolna-m.) posli Pavla priobr. Josipa, Petrova, Leopolda, sridom marvin., četvrtkom sajam za sitn.
- Hradišće (Njitra-m.) 15. jula, 11. nov.
- Hunfalva (Sepeš-m.) o Antunu pust., o Petrovu, o Ursuli (okt.) tih nedilja četvrtkom.
- Hust (Marmaroš-m.) poned. i utorkom

2. nedilje marta; treće nedilje jula: prve nedilje okt., po star. kal. na vel. Gospu i na Miholj, po star. kal. na Sv. pričisti.

I

- Idvor [Torontal-m.] 3. maja, 23. sept.
Igal [Šomogj-m.] 24. apr., 24. juna, 1. sept., 28. okt.
Iglo [Sepeš-m.] 4. četvrtka korizme, poslid. ned. sept., prve ned. dec. u sridu; i 7. juna te nedilje u sridu.
Iharoš-Berenj [Šomogj-m.] na Matiju, 16. maja, 26. jula, 21. sept.
Illava [Trenčen-m.] o Dorotheji, o Blagovisti, o Spasovu, o Brašančevu, o Mar. Mand., o Mati, o Svi-Svetima i o Zač. Bl. Div. Mar.
Ilonda [Solnok-D.-m.] 9—10. febr., 1—2. maja, 15—16. okt.
Ipoljšag [Hont-m.] u poned. i utorak prid Matiju; prid Blagovisti; prid Urbana; Margaretu; vel. Gospu; Matu [sept.], Imbru [nov.], prid mladence uvik u poned. i utorak.
Ireg [Tolna-m.] o Blažu, Gjurgju, male Gospojine, Sv. Kate, tih nedilja poned. i utorkom.
Irša [Pešt-m.] 14. febr., 15. juna, 1. sept., 13. dec. ako decemberski dat. na ned. pada, u prijašnju ned. biva.
Ištivandi [Šomogj-m.] 27. apr., 8. juna, 28. aug., 28. okt.
Istimir [Feher-m.] o Josipu, Susani i Svi Svetima, tih nedilja ponediljkom.
Ittebe [Torontal-m.] prid Gjurgjev u ned; 16. okt. ako ovaj dat. na poslen dan pada, prid njim u ned. biva sajam.
Ižak [Pešt-m.] 23. marta, 19. jula i 11. okt. uvik prid datum u ned. i poned.

J

- Jablunka [Arva-m.] 20. jan., 15. marta, 20. juna, 25. okt.
Jankovac [Bačka] 17. apr., 26. jula, 2. nov., ako dat. nepada na ned. uvik slidećeg poned. biva sajam.
Janošhaza [Vaš-m.] 19. marta, prid Duhove u poned. 23. aug., 15. nov.

Jarkovac [Torontal-m.] 3. apr., 22. juna, 25. okt.

Jas-Apati [J.-N.-Kun.-m.] 19. i 20. febr., 25. i 26. juna. 8. i 9. sept., 3. i 4. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jasberenj [J.-N.-Kun-S.-m.] 25. i 26. marta, 18. i 19. maja, 15. i 16. aug., 4. i 5. okt. 9. i 10. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jesenova [Temeš-m.] 21. maja, 11. okt.

Jas-Doža [I.-N.-Kun-S.-m.] 8. jan., 8. jula, 11. okt. uvik ned. i ponediljkom; ako dat. na srid. nedilje pada, slideće ned. i poned. biva.

Jas-Karajenő [Pešt-m.] 3. apr., 8. jula i 2. okt.

Jas-Ladanj [J.-N.-Kun-S.-m.] 18. jan., 5. apr., 2. jula, 22. nov. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jas-Lajoš-Miže [Pešt-m.] u poned. prid 25. maja i 15. sept.

K

Kadarkut [Šomogj-m.] u utor. prid Sv. Ivana; u poned. prid Ivana krstit., Barthola i Imbru.

Kaljača-Kaloča [Pest-m.] 19. marta, 15. aug., 30. nov. prid datum u ned. i poned. i prve nedilje i poned. juna.

Kanak [Torontal-m.] 19. marta, 20. sept.

Kanjiža vel. [Zala-m.] u poned. prid 2. febr.; na velik poned., u poned. prid Duh. i vel. Gospu; u poned. prid Tereziju [okt.]; ako dat. okt. miseca na poned. pada, isti dan biva sajam i u poned. prija zač. Bl. Div. Mar.

Kanjiža stara [Bačka] 25. maja, 1. sept., ako dat. nepada u nedilju il u poned. onda prid datum u ned. i ponediljak biva sajam.

Kanjiža turska [Torontal-m.] 29. apr., 1. jul. i 1. nov., ako dat. nepada u ned. prid dat. u nedilju biva sajam.

Kapornak-Nagy [Zala-m.] na ime Isusa, mladog Uskrsa, Sv. Trojstva, vel. Gosp. i posli Svih-Svetih uvik u poned.

Kapoš-Merő [Šomogj-m.] 10. febr., 1. apr., 18. maja, 14. juna, 11. aug., 30. sept.

- Kapošvar [Šomogj-m.] 25. marta, 29. juna, prid dat. u poned. 4. sept., 2. nov.
- Kapuvár [Šopron-m.] 25. jan., 19. marta na Brašančevo, 26. jula, 15. okt., 13. dec., ako dat. na poned. onda, isti dan biva, inače uvik slidećeg poned.
- Karoljfalva [Temeš-m.] 19. do 21. marta, 29—30. juna i 1. jula, 29—30. sept., 12. okt., 7—8. nov. ako prvi dan data na nedilju ili svetac pada, i osim četvrtka ma koji dan pada, slid. četvrtka počima sajam.
- Karanšebeš [Krašo-m.] 1. nedilje maja, aug. i okt. petkom, subot., ned. biva sajam.
- Kašša 20. jan., 3. maja, 27. juna, 15. aug., 19. nov., tih nedilja poned., utor. i sridom; i svakog miseca prve sride vel. zemaljski živinski sajam.
- Kaćmar [Bačka] 16. maja slidećeg ponediljka; Sv. Terezije nedilje [okt.] u poned.
- Kakova [Krašo-m.] 1—2. maja, 2. nov.
- Kaloz [Feher-m.] 1. febr. na vel, poned.; 27. jula, 26. sept. i 9. dec. tih nedilja ponediljkom.
- Kapolnaš [Udv.-m.] 28. juna.
- Kapolnaš [Krašo-m.] 13. jan., 21. marta, 5. maja, na grčk. istoč. Duňove, 6. jula, 20. sept. i 20. nov.
- Kečkemet 12. marta, 10. maja, 10. aug., 26. sept., 25. nov., uvik u poned., ako dat. u ned. pada, slidećeg ako u poned. pada istog dana, ako na drugi poslen dan pada, prid datum u poned. biva.
- Kecel [Pešt-m.] na mladi Uskrs u poned.; u poned. prid Diimitriju; 20. jula ned. u poned. i utorak.
- Kemnic 2. maja, 22. juna i 18. okt.
- Kendilona [Solnok-D.-m.] 23. jan., 24. maja i 16. aug.
- Kerestur-Sekelj [Udv.-m.] 21. do 24. febr., 1—4. maja, 4. do 7. jula i 12. do 15. sept.
- Keresteš [Bihar-m.] 29. maja, 12. sept.
- Keresteš-Nemet [Vaš-m.] u poned. posli Sv. Trojstva i cvitnice i posli Niholje u poned.
- Kerka-St.-Mikloš [Zala-m.] 16. febr., 23. apr., 10. juna, 6. aug. posli dat. utork.
- Kerteš [Vaš-m.] u sridu prid Spasovo; 13. aug.
- Kesthelj [Zala-m.] 6. jan., posli Uskrsa, Brašančeva, Lovrinca četvrtkom; posli 21. sept. i Sv. Martina u četvrtak.
- Kekkő [Nograd-m.] 23. jan., 13. marta, 24. apr., na Spasovo i Brašančevo, 10. jula, 4. i 29. sept., 13. nov., 3. dec. uvik prid dat. u sridu; ako na ovaj svetac, biva onda slid. sride drži se sajam.
- Kemend [Estergom-m.] u poned. Spasovske nedilje 20. nov.
- Kežmark [Sepeš-m.] utorkom i sridom; pos i „Invocate“ i Trinitatis ned.; 14. sept. i 13. dec. tih nedilje utor. i sridom.
- Kethelj [Šomogj-m.] u poned. posli tri kralja Teofila [marta] posli Demetra [okt.]
- Kezdi-Vašarhelj [Haroms.-m.] u poned. 3. jan. i 2. maja; na dan Simun Jude prid dat. po 3 dana živinski.
- Kiš-Ber [Komarom-m.] četvrte nedilje apr.; Sv. Ivana krst., vel. Gospe i Martina tih nedilja četvrtkom.
- Kiš-Cel [Baš-m.] 1. poned. korizme, 16. maja, 1. sept., 24. okt. ako dat. na svetac pada, slid. dan biva sajam.
- Kiš-Er [J.-N.-Kun-S.-m.] 8. febr., 25. apr., 25. jula, 11. nov. ako dat. na ned. ili svetac pada prijašnjeg poned., a prid datum jedan dan biva marvinski sajam.
- Kiš-Jenő prid tri kralja; Gjurgjev i Miholj u ned.
- Kiš-Kapuš [N.-Kük.-m.] 28. apr. i 23. aug.
- Kiš-Köröš [Pešt-m.] 24. i 25. febr., 1. i 2. maja, 1. i 2. aug., 18. i 19. okt. ako dat. nepada u nedilju i poned., prid datum u ned. i poned. biva sajam.
- Kiš-Marija [Bihar-m.] 9. marta, 12. juna, 11. sept., 11. dec.
- Kiš-Marton [Šopron-m.] u poned. za ned. brez. „Imena“, Exaudi i Sv. Petra u okovih, 21. sept.
- Kišmart-Varalja [Šopr.-m.] u prvi poned. marta, jula, sept. i dec. mis., ako

- koji dat. na svetac pada, istod miseca slid. poned. biva sajam.
- Kiš-Seben (Šaroš-m.) 21. i 22. febr., 25. i 26. apr., 20. i 21. juna, 5. i 6. sept., 15. i 18. okt., 5. i 6. dec. za birke; 24. apr., 16., okt. živinski; 21. febr., 25. apr., 20. juna, 5. sept., 17. okt. i 5. dec. prve sride jan., marta, maja, jula i aug. miseca.
- Kištelek (Čongrad-m.) 13. sičnja, 16. apr., 7. jula, 20. okt. prid dat. u poned.
- Kiš-Ujsallaš (J.-N.-Kun-m.) 19. i 20. marta, 30. juna, 4. i 5. sept., 13. dec. ako dat. na ned. ili poned. pada, istog dana biva sajam.
- Kiš-Ujfalu (Šopron-m.) u poned. na Duhove i u nedilju prid Šimon Judu.
- Kišseto (Temeš-m.) 18. juna, 15. okt.
- Kišuba-Ujhely (Trencsen-m.) prid 6. velj. u poned. i posle 8-og maja; a marvinski prid dat. u četvrt., u poned. posli 15. juna, a marvin. prid dat u četvrtak; prid Jakova, Sv. Stipana, (aug.), sv. Gala, (okt.) i prid sv. Luku uvik u poned. a prid njim u četv. marvin.
- Kiš-Varda (Sabolč-m.) 17. marta, 23. maja, 16. juna, 1. sept. i prve ned. nov. i prid Božić u poned. ako Božić u poned. pada u prijašni biva.
- Kiš-Zombor (Torontal-m.) 15. aprila, 10. augusta i 18. okt.
- Koka (Pešt-m.) 22. febr., 22. juna, 22. sept., 22. nov., tih nedilja, nediljom i ponedilj.
- Kolož (Kolož-m.) u sridu posli Uskrsa, 5. nov. za sitnež, prid tim 2 dana za živinu.
- Kolož-Monoštor (Kolož-m.) 4. i 5. maja. Koložvar, 10. jan., 12. matra, 13. juna, 1. sept., 2. nov., a prid dat. po 3 dana živ., 5. maja za ovce.
- Komadi (Bihar-m.) 20. matra, 20. apr., 16. aug. i 1. okt. tih nedelja petkom i subotom.
- Komarom, Filipa i Jakova. Petrova, Sv. Roke, Sv. Franje i Andrije, nediljah, ponediljkom živin. a sridom i četvrt. za sitn.
- Komjath (Njitra-m.) Fabijan i Sebast., Blagovisti, Sofije, rastanka Apoštola i Demetra tih nedelja petkom marvinski, slid. ned. za sitn.
- Komloš (Torontal-m.) 5. matra, 15. juna, 1. sept. ako dat. nepada u ned., biva sajam.
- Konji (Tolna-m.) 12. apr. 9. okt., tih nedilja sridom.
- Korpona (Hont-m.) 3. februara živinski, c. za sitn. u petak prid cvitnicu živin. na vel. poned. sitn.; posli Spasova u petak živ. slid. poned. za sitn., 27. juna za živinu. 30. za sitnež. Na Bartol. sitn. prija 3 dana živ. Na Miholj dan sitn. prija 3 dana živ. Na Šimun Juda sitn. prid 3 dana živ. U petak 3-će ned. adv. živin., slid. poned. sitn.
- Kotor (Zala-m.) 9. marta, 27. juna, 30. sept., 30. nov.
- Kozar (racki) (Baranja-m.) 13. marta, 1. maja, 26. juna. 26. okt.
- Kölešd (Tolna-m.) Judicom, Sv. Gotthardom, Vladislavom i Martinom tih nedilja u utorak i sridu.
- Köpčenj (Mošon-m.) za Babijanom i Sebastijanom, Pongracom, Gospinim pohodom, Šimon Judom slidećeg ponedeljnika.
- Körmönd (Vaš-m.) 6. febr., 12. marta, 5. apr., 10. maja, 24. juna, 20. jula, 24. aug., 21. sept., 18. okt., 11. nov., 13. dec.
- Körmöcbanja (Bars-m.) u. četvrt., petak i subotu posli Gjurgja; 1. 2. aug., u četvrtak, petak i sub. posli Miholja.
- Körösbanja (Huojad-m.) 2. jan., 8. jula, 20. nov., 8. dec.
- Körös-Ladanj (Bekeš-m.) 10. maja, 28. juna, 15. sept., ako dat. na ned. il svetac pada, prid isti dan biva sajam.
- Köröshegj (Šomogj-m.) poslidnjeg utoraka marta i augusta miseca.
- Kösej (Vaš-m.) poslidnja srida sičnja, prid cvitnicu; prid Duhove; prid Jakova; posli Egidije; prid Ursula; iza treće ned. adventa uvik u poned. biva.

- Kötelek [J. N. Kun S.-m.] 25. sičnja, 5. maja, 20. sept. u ponideljak ili prid njim u poned.
- Kövágó-Sölös [Baranja-m.] 1. marta, 22. jula, 15. sept., 1 dec. ako na ned. padaju, onda prid nji u poned.
- Krašova [Krašo-m.] 1. pon. za Gjurgjevom; 2. pon. za Petrovon i 3. poned. i utorka za 14. nov.
- Kraššo [Satm.-m.] 1-im utorkom maja. 2. utorka jula, 1. utor. sept. i 2. nov. mis.
- Krasna [Silagj-m.] 3. poned. jan., 2. poned. i utorka aprila jula i okt. miseca
- Krasna-Beltek [Satm.-m.] 10. febr., 31. marta, 19. maja, 21. jula, 22. sept., 10 nov. i 22. dec.
- Krnaja [Bačka] 12. maja, 6. okt. ako datum u ned. ili poned. pada isti dana; inače prid datum u nedilju biva sajam.
- Kubin-Alšo, u poned. za ned. Sexagesina; za 24 tim junom; malom Gospom i 19. nov.
- Kubin [Temeš-m.] 17. mart., 5. maja, 7. nov.
- Kudric [Temeš-m.] 1. maja, 16. okt.
- Kula [Bačka] 29. apr., 24. juna, 6. aug., 15. okt., prid dat., ako dat. na taku nedilju pada, koji je dan i inače svetac, sli. dana biva sajam.
- Kunhegješ [J. N. Kun-m.] na Marinje; Antuna Padovanskog; Samuila i Luku; uvik nediljom i poned., ako ovi na poslen dan pad. prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Kun-St.-Marton (J. N. Kun-m.) 14., 15. febr. 22., 23. maja, 22., 23. aug., 11. 12. nov., tih nedilja nediljom i poned.
- Kun-St.-Mikloš (Pešt-m.) 3., 4. febr., 16., 17. maja, 22., 23. aug., 29., 30. dec.
- Kükülövar (K.-Kük.-m.) u poned. posli 3 kralja; u poned. prid poklade; na velik poned., 21. aug., prid Božić u ponediljak a po 3 dana prid dat. biva živinski sajam.
- L**
- Lachaza (Pešt-m.) 28., 29. febr., 25. 26. maja, 3. 4. aug., 15., 16. okt., tih nedilja nediljom i poned.
- Ladomer (Šaroš-m.) 20. do 22. jan., 3., 4. juna, 11. do 13. nov., u slučaju sveca, slid. dana biva sajam.
- Laško (Baranja-m.) 24. aprila, ned. ponediljom i 1. ponediljka okt. misca,
- Leibic (Sepeš-m.) prvog utorka feb., na mali Uskrs, 1. utor. jula miseca, u utorak posli vel. Gospe, ako Gospa na utorak pada 12. aug. biva marven. sajam; i 1. utorka nov, miseca.
- Lepšenj (Vespr.-m.) 25. maja, 12. okt.
- Letenje (Zala-m.) 24. febr., 2. juna, 29. jula, 25. aug., 6. okt., 25. dec. uvik naprid u utorak.
- Legrad (Zala-m.) 12. marta, na Sv. Trojstvo, 24. aug., 2. nov. i 13. dec.
- Leka (Vaš-m.) poslid. poned. febr., 2. poned. maja, poslidnjeg poned. sept., na Nikolju.
- Leva (Barš-m.) 6. jan gluhe nedilje, Brašančeva, 25. jula, 29. sept. i 25. nov., tih nedilja poned. i sridom, ako na ove koji svetac pada, iste ned. slidećeg dana biva.
- Libetbanja (Zoljom-m.) 2. febr., 1. maja, 22. jula, 29. sept.
- Libling (Temeš-m.) 10. maja, 7. sept.
- Liget (Baranja-m.) u poned. prid Demetra (apr.) i posli nedelje Angjela Čuvara.
- Lippa (Temes-m.) po star. kal. na Gjurgjev, na Iliju, Malu Gospu i Miholj dan.
- Lipče (Zoljom-m.) 6. jan., na Septuagesimu, posli Duhova slideći dan 25. jula, 4. okt.
- Look (Šopron-m.) u drugu subotu posli Uskrsa, 14. aug.
- Losonc (Nograd-m.) 13., 14. febr., 9., 10. maja, 1., 2. jula, 13., 14. sept., 9., 10. dec., ako na dat. Svetac pada, slidećeg dana biva sajam.
- Lošonc-Tugar (Nograd-m.) 4. jan., 4. apr., 2. aug., 4. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Lovaš-Berenj (Feher-m.) vel. ned i prid

- Duhove u poned. 11. sept nedilje u poned. posli Dimitra u slučaju sveca u utorak.
- Lovas-Patona [Vesprem m.] o Rudolfu [apr.], o Antunu Padovanskom, o Augustinu [aug.] o Elisabeti, tih nedilja u poned; ako na dat. svetac biva, slid. dana drži sajam.
- Lövö [Požon-m.] 5. jan., 11. marta, 11. maja, 21. jula, 11. aug., 21. sept., 12. nov.
- Löče [Sepeš m.] u petak posli nove godine, [marvenski sajam] u prijašnju sridu, ako Vodokršće na koji ova dva dana pada, slideće ned. istog dana biva. U petak prid Judica, a u sridu marvinski; 2. jula nedilje u sridu i petak ako dat. na utorak pada, onda marvinski prid dat. na jedan dan biva, 16. okt. nedilje sridom i petkom, ako dat. na ned. pada, prid dat. na jedan dan biva.
- Lubica [Sepeš m.] 7., 8. febr., 18., 19., apr., 4., 5. jula, 22. do 23. aug., 7., 8. nov.
- Lublo-Ó [Sepeš m.] u ponideljak i utorak nedilje 1. januara, Sexagesime, Cvitnice Exaudi pohoda Gospinog, Sv. Stipana, Matu, Gala, i Nikolju, tih nedilja, ako sv. Stipan na poned. utorak pada slidećeg dana biva sajam.
- Lugoš [Krašo-m.] 10. febr., 10. maja, 2. do 4. jula i 21. okt. uvijek prid datum u subotu.
- Lupša [Torda Ar.-m.] 11. jan., 3. maja. 18. sept., prid dat. po 3 dana marvinski.
- M**
- Mada 3. apr., 14. maja, 18. jula, 24. aug. i 17. dec. tih nedilja u sridu.
- Madaraš [J.-N.-Kun-m.] 25. jan. prid dat. u ned. u poned., prid Spasovo u ned. u poned., Jakovske nedilje u i poned., prid 26. okt. u nedelju i poned. prid Mitra.
- Magoč [Baranja m.] 14. febr., 18. apr. 3. juna, 7. okt., tih nedilja u poned., ako dan na svetac pada, slid. poslednog dana biva sajam.
- Magjar-Lapoš [Solnok Dob.-m.] 18. i 19. jan., 13. i 14. maja, 6. i 7. jula, 26. i 27. sept., ako koji datum na ned. ili svetac pada, slid. dana biva sajam.
- Magjar-Gj. Monoštor [Kolož-m.] 19. marta, 29. juna, 20. aug., 11. nov. prid dat. po 1 dan živinski sajam.
- Magjar-Igen [Alšo F.-m.] u petak prid Duhove; 26. okt. prid dat. po 6 dani živinski.
- Magjar-Itebe [Torontal-m.] u ned. prid Gjurgjev i 16. okt.
- Magjar-N. Žombor [Kološ-m.] 20. jan. po star. kal. posli Uskrsa i Duhova slideći dan 27. aug. 22. nov.
- Magjar-Ovar [Mošon-m.] 6. jan., 5. maja, 1. aug., 21. sep., 28. okt., ti nedilja poned. i utorkom.
- Magjar-Pečka [Arad-m.] u sub., ned., pon. prid. 9. maja i 14. sept.
- Majša [Pešt-m.] 9. febr., u poned. posli nedilje Sv. Trojstva: 27. aug. i 11. nov.
- Maiš [Baranja-m.] 20. jan., 1. maja, 29. aug. i 10. okt.
- Mako [Čanad-m.] u subotu prid nedilju „Judica“ prid 24-og juna; 19. aug. i 19. nov. uvijek u subotu.
- Margitta [Bihar-m.] 6. jan., 24. aprila, 13. jula, 14. sept. i 5. nov. nedilje u sridu, četvrt. i pet.
- Maria Poč [Sabolč-m.] u poned. iza 6. febr., 3. maja, 21. aug. i 8. dec.
- Marmaroš Siget po star. kal. 1-vi poned. i utorak posta; u poned. i utorak Duhova; po star. kal. Ilinske nedilje u poned. i utorak, ako ilija na nedilju pada, slid. nedilje u poned. i utorak biva; 13. okt. nedilja u poned. i utorak, prvi prvi poned. i utorak iza 15. pros.
- Marošilje [Hunjad-m.] 19. jan., 6. aprila, drugi dan Duhova po star. kal.; 6. jula, 27. aug. i 11. okt.
- Maroš-Ludaš [Torda A.-m.] 4. maja, 4. okt., prid datum po 3 dana marvinski.

- Maroš-Ujvar [M.-Torda-m.] 13. apr. i 15. aug. prid datum u petak, a četvrtak živinski sajam.
- Marošujvar-Akna [Alšo-Feh.-m.] u petak prid 13. apr. i 15. aug. prid to jedan dan marveni vašar.
- Marošvašarhelj [Maros-T.-m.] 17. jan., u četvrt. prid cvitnicu; u poned. posli Brašančeva; 4. sept., 11. nov., prid datum po 3 dana živinski.
- Martonoš [Bačka] 8. juna i ime Marije šlideći ponediljak; 7. nov., juna i nov. sajmovi ako datum ne pada na nedilju ili poned. uvijek prijašnji poned. bivaju sajmovi.
- Martonvašar [Feher-m.] 25—26. marta, 15—16. juna, 14—15. sept. i 21—22. dec.
- Matesalka [Satm.-m.] 25. jan., 19. marta tih. nedilja u poned. 24. apr., o Mariji Mand.; Miholjske i Elisabetine ned. u poned.
- Megjaso [Zemplen-m.] 15. jan., 10. maja, 29. sept.
- Megješ [N.-Kük.-m.] posli Invoke u četvrtak, 13. jula, prid Miholj u četvrtak 30. nov.
- Mehadija [Krašo-S.-m.] 18. jan., 6. apr., 11. jula i 26. okt.
- Mekenješ [Baranja-m.] posli 4. juna u poned. i 10. aug. nedilje u poned. sajam.
- Melence [Torontal-m.] grčko-istoč. Duhova prvi dan; 27. aug. 7. nov. Ako datum nepada u ned., prijašnje nedilje u ned. biva sajam.
- Mernje [Šomogj-m.] 24. febr., 5. maja, 2. aug., 5. nov., ti ned. ponediljkom.
- Mecenzef-felšö 5 apr., 31. jul., i 3. dec.
- Mecenzef-alšo na vel. utorak, 8. sept.; u poned. posli 2. jula; i prve adventske nedilje.
- Mezőbereny [Bekeš-m.] 8. apr., 12. jula, 6. okt. prid dat. u ned. ako dat. na nedilju pada, istog dana biva.
- Mezőtur [J.-N.-K.-m.] 1. jan., 1. maja, 1. aug., 1. nov., ako datum na poslen dan pada, prid datum u nedilju biva saj.
- Miava [Njitra-m.] u sridu posli Pavla priobr., Josipa, Duhova, Ivana i Pavla, Jakova apošt., Male Gospe, Šimon Jude i Nikolja uvijek u sridu, prid to utorak marv. sajam.
- Mindsent [Congrad-m.] 7—8. jan., 14—15. apr., 30. juna, 1. jul. i 27. okt. ako ovi ne padaju na sub. i ned. onda prija tog u sub. i ned. biva sajam.
- Miške [Vaš-m.] posli svitlog Marinja slideći dan [febr.], posli Blagovisti slid. dana [marta], posli pohod. Gospe [jula], posli vel. Gospe slid. dana [aug.], posli male Gospe slid. dana [sept.], na Franju [okt.] na Katu, na Lucu [dec.] Ako na svetac padaju, slideći dana biva.
- Miške [Pešt-m.] 2. febr. i 25. marta slidećeg dana; 2. jula, 23. aug. i 8. sept. slidećeg dana; 4. okt., 15. nov. i 13. dec.
- Miškolc [Boršod-m.] na Julijanu [febr.] na Urbana [maj.], na Šamuila [aug.], na Luku [okt.], na Lazu dec. tih nedilja u ponediljak.
- Misla [Tolna-m.] u poned. prve ned. jan., apr. i sept. i 26. okt. ako na kat. svetac pada za njim.
- Moč [Kolož-m.] 1. i 2. jan., na vel. poned., po star. kal. Spasova slid. dana, 20. i 21. aug.
- Modor (Požun-m.) 2. febr., 24. apr., 24. juna, 24. aug., 29. sept., 11. nov. Ako datum na sridu pada, onda prid to utor. biva sajam; ako dat. posli sride pada, onda slid. ned. u utor. b.
- Modoš [Torontal-m.] 25. mart., 29. jun., 24. aug., 26. okt. Ako datum nepada, na ned. onda prijašnje ned. u nedilju biva.
- Mohač [Baranja-m.] 24. febr., 17. apr., 24. juna, 15. sept., 11. nov., 21. dec. Ako datum na svetac ili u srid nedilje pada, ti dana prijašnjeg pon. biva sajam.
- Mohol [Bačka] 30. maj. 30. sept. Ako Datum prid svetac ili prid nedilju pada; prijašnje nedilje u nedilju biva.

- Mokrin (Torontal-m.) 14. febr., 21. maja i 27. aug.
- Moldova-O (Krašo-m.) 21. apr. i 27. aug.
- Monor (Pešt-m.) 12. mart., 1. jun., 18. aug., 8. dec.
- Monor (Best.-Nasod-m.) 31. maj., 27. sept., marvinski prija dva dana počima se.
- Moravica (Temeš-m.) 1. apr., 1. okt.
- Morovica (Bačka) nedilje sv. Josipa u poned.; jula poslid. nedilje u ponediljak; prvog ponediljnika u nov.
- Moricföld (Temeš-m.) 3. mart., 2. maja, 3. aug. i 1. nov., ti nedilja u nedilju.
- Mošgo (Šomogj-m.) posli Uskrsa u utorak; 24. juna.
- Mošonj (Mošon-m.) 2. apr., 13. jula, 4. okt., 21. dec., najbliži dana u poned. Ako dat. na svetac pada, slideći dan biva sajam.
- Muči (Tolna-m.) 20. maja i 20. okt. nedilja u sridu. Ako dat. na svetac pada, slidećeg dana.
- Munkač (Bereg-m.) na tri kralja, na Josipa (marta), na Gjurgjev (apr.), na Duhove Ivana krstit grčka vel. Gospa, i Martina, prid, il posli ovih označenih dana s godine na godinu var. senat odregjuje, vel. Gospe, nedilje ponediljkom sajam za sitn., a prija ovog po tri dana marvin.; 2. apr., 14. maja, 14. sept. i 8. okt., tih nedilja u poned. i utor. ako ovi na svetac pad., prid il posli data slideće nedilje za birke biva.
- Muraserdahely (Zala-m.) 1. maj., 26. juna, 13. aug., 26. okt. ako na ned. padne onda prid to u sub.
- Murasombat (Vaš-m.) u poned. prid poklade; na cvitni poned. i na misec dana posli Uskrsnog ponedeljka; 24. juna, 24. aug., 15. okt., 6. dec.
- N**
- Nadašd (Baranja-m.) 19. mart., 20. aug. tih nedilja u poned.
- Nadudvar (Hajdu-m.) prvog poned. jan., apr. i aug. te 25. okt. ned. u poned.
- Nagj-Atad (Šomogj-m.) prid Grgura; u proleće prid sv. Križa dana i Iliju u pon. na sv. Roku; u jesen prid dan sv. Križa u pon. i pon. posli sv. Martina.
- Nagj-Bajom (Bihar-m.) 4. mart., 4. juna, 27. sept.
- Nagj-Bajom (Šomogj-m.) u utor. prid Josipa u poned. prid Pongraca, posli Isus. priobr. slid. dan i prid Tereziju u poned.
- Nagj-Bajom (Šopron-m.) u četv. prid Demetra i prid poklade.
- Nagj-Banja (Šatmar-m.) posli ned. bezimen; pošli Brašančeva; sv. Stipana kr. i Martina uvik u poned.
- Nagj-Barod (Bihar-m.) u poned. posli Grgura; u poned. Petrovske ned. posli vel. Gosp, i Martina u poned.
- Nagj-Bečkerek (Torontal-m.) 1. marta, 25. maja, 17. aug., 12. okt., 23. nov. prid datum u četvrtak, petak, subotu u nedilju biva sajam.
- Nagj-Dorogh (Tolna-m.) 13. mart., 5. juna, 1. aug. 16. okt., tih ned. poned.; i prvi ponediljak aug.
- Nagj-Enjed (Alšo-Feher-m.) 25. jan., 8. maja, 19. aug., 16. okt. Prid datum po jedan dan živinski.
- Nagj-Gaj (Toront.-m.) 1. maja, 7. nov.
- Nagj-Halmagj (Arad-m.) po star. kal. u prvu subotu korizme; prid cvitnicu; Petrovske ned. mala Gospojinske ned. i sv. Barbare uvik u subotu biva.
- Nagj-Haršanj (Baranja-m.) prid 25. jan., 12. apr., sv. Ladislava (jun.) i prid 9. okt. u poned. i utorak biva sajam.
- Nagj-Höflanj (Šopron-m.) 25. jan., 9. sept.
- Nagj-Ida (Abauj-m.) 25. maja, 24. jul., 12. sept., 16. okt. i 22. dec.
- Nagj-Karolj (Sathmar-m.) 4. febr., 15. apr., 3. juna, 1. jul., 16. sept., 4. nov., 9. dec. tih nedilja ned. i poned. biva.
- Nagj-Kikinda (Torontal-m.) 25. febr. 24. april, 24. juna, 20. sept. i 1. dec.

- Nagj-Komjath (Ugoča-m.) Gjurgjevske; 8. juna, Jakovske, i 29. aug. nedilje u sridu i četvrt. ako na svetac pada; slideće nedilje u sridu i četvrt.
- Nagj-Kostolanj (Njitra-m.) posli Blagovisti i Rogate u petak, posli Mate i Andrije u poned., marvinski sajam prid. dat. na 4. dana biva.
- Nagj-Köröš (Pešt-m.) 5. marta, 27. apr., 27. juna, 26. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Nagj-Lak (Čanad-m.) Gjurgjevske i Miholjske nedilje u subotu; posli 3 kralja u prvu i jula miseca u drugu subotu. Ako ova 2 roka na svetac pad., onda prijašje ned. u subotu biva sajam.
- Nagj-Leta (Bihar-m.) 10. jan., 19. apr., 2. okt.
- Nagj-Lomnic (Sepeš-m.) posli Gjurja utorak; i Gala slideć četvrtak.
- Nagj-Majtenj (Sathmar-m.) 5. febr., 16. apr., 15. maja, 10. jula, 18. sept., 6. nov., 11. dec.
- Nagj-Marton (Šoprpn-m.) na vel. poned., u poned. posli sv. Trojstva; nedilje sv. Martina: i 11. nov. Ako ovi dat. na nedilju pad., slid. poned. biva; i u poned. sv. Lovrinca nedilje.
- Nagj-Megjer (Komarom-m.) 25. jan., 15. maja, 6. aug., 27. okt. i 6. dec., tih nedilja u poned.
- Nagj-Mihalj (Zemplen-m.) prve nedilje febr., u poned. i utorak; na veliki pon. i utorak; 13. juna nedilje u poned. i utorak, prid 15. aug., prid 15., 16. okt. i prid Božić u poned. i utorak.
- Nagj-Šaroš (Šaroš-m.) posle Glune ned., sv. Margite i Martina uvik u sridu.
- Nagj-Šaroš (Kolož-m.) 29. apr., 12. jula i 8. nov.
- Nagj-Šuranj (Njitra-m.) 25. jan., 1. maja, 10. aug. i 1. nov. uvik prid dat. u poned.
- Nagj-St.-Mikloš Srpski i Nim. (Torontal-m.) 5. apr., 25. jula, 25. okt., ako dat. nepada u nedilju, prid datum u ned. sajam.
- Nagj-Salonta (Bihar-m.) 15. febr., 15. apr., 15. aug., 15. nov., tih nedilja petkom i subotom.
- Nagj-Seben u prvi poned. posli tri kralja; posli 3. maja, 14. sept. po 7 dani velik marv. sajam.
- Nagj-Söllös (Vespr.-m.) u sridu Gjurgjevske i Sviju-Svetih nedilja.
- Nagj-Varad (Bihar-m.) 12. mart., 21. juna, 8. sept., 8. dec., tih ned. petkom se počinju, i to petkom i subot. svinjski i birčiji; nediljom poned. i utorkom marven., konjski i sitn. sajam biva, i traje sve do petka.
- Nagj-Važonj (Vespr.-m.) u poned. i utorak prid Invokate, Našašće sv. Križa, sv. Ivana, Uzviš. sv. Križa i Božićnog dana. Ako ovih označ. dani na poned. pad., istog dana; ako u ned. padaju, slid. pon. i utorka biva.
- Nagj-Zerind (Arad-m.) 14. jan., 1. sept., u slučaju sveca slidećeg dana biva.
- Nagj-Zorlenc (Krašo-m.) na Cvitnicu po star. kal. 11. jula i 24. okt.
- Nagj-Žam (Temeš-m.) u nedilju prid Gjurgjevo, u prvu ned. sept.
- Nasod (B.-Nasod-m.) 27. maja, 8. nov. marvenski sajmovi prid datum na 2. dana. Posli sv. Barthola u sridu.
- Nagoč (Šomogj-m.) o Josipu, sv. Antunu pad., vel. Gospi, sv. Tereziji, uvik u poned.
- Nemeš-Ded (Šomogj-m.) u poned. prid 25. jan.; u utorak posli sv. Trojstva, prid Miholj i 21. dec. u poned.
- Nemeš-Vid (Šomogj-m.) 22. jan., 21. marta, 17. juna i 24. okt.
- Nemeš-Militič Lemeši (Bačka) 7. maja, 20. okt., ako datum na nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam, ako na poslen dan pada, prid dat. u nedilju i poned. biva sajam.
- Nemet-Bokšanj (Krašo-m.) prid glunu ned., sv. Ivana (maj.) i po starom kal. posli Petrova, 18. sept. u petak, sub. i ned.
- Nemetbolj (Baranja-m.) 6. jan., 16. maja, 25. jula, 8. sept., (20. okt.) Ako dat.

- na ned. ili svstac pada, sajmovi sli-
dećeg poned.; ako na četvrtak ili
petak ili subatu pada, onda u pri-
jašnji poned. biva.
- Nemet-St.-Mikloš [Toront.-m.] 5. aprila,
25. jula i 25. okt.
- Nemet-Ujvar [Vaš.-m.] posli Marina slid.
dan; na vel. poned., posli Brašan-
čeva slideći dan, 2. aug., 1. sept., 30.
okt. i 6. dec.
- Nickifalva [Temeš.-m.] 23. maja, 7. aug.,
prid datum po jedan dan živinski.
- Nograd [Nograd.-m.] prid Julijanu, Sofiju,
sv. Anu, Elisabetu u poned.
- Novi-Sad [Bačka] 20. mart., 19. maja,
10. aug. i 29. okt.
- Njarad-Sereda [M.-Torda.-m.] 21. do 24.
febr., 1. do 4. aug. i 7. do 10. dec.
- Njek [Šopron.-m.] 24. apr., u utorak
posli Dohova, 10. aug. i 29. sept.
- Njirbator [Sabolč.-m.] 20. jan., 25. marta,
8. sept., 9. nov. i 6. dec. uvik posli
dat. u četvrtak.
- Njir-Bakta [Sabolč.-m.] 27. jan., 15.
aprila, 5. jula, 21. aug., 6. nov., tih.
nedilja ponediljkom.
- Njiregjhaza [Sabolcs.-m.] u poned. sv.
Tome nedilje; u poned. prid Duhove,
male Gospojinske i sv. Luce nedilje
u poned.
- Njitra [Njitra.-m.] u poned. posli Pavla
pustinj. i posli ned. Bezimena, na
vel. četvrt. u poned. sv. Ivana i po-
hoda Gospe, prid vel. Gospu i Mi-
holj u poned. i posli sv. Luke i Tome
u poned. živinski sajmovi, uvik prid.
dat. 3-eg dana bivaju.
- Njitra-Žambokret [Njitra.-m.] u sridu
posli 3 kralja, nedilje sv. Trojstva i
male Gospe i prid vel. Gospu nedilju
u sridu, a prid njim u poned. živinski
- O**
- O-Beče-Bečej [Bačka] 8. apr., 5. jula,
17. okt. uvik prid datum u nedilju.
- O-Bešsenjo [Torontal.-m.] 15. maja i
16. okt.
- O-Beba [Torontal.-m.] 8. marta, 8. juna,
8. sept. Ako datum nepada na ne-
dilju, onda je sajam prijašnje nedilje.
- O-Futak [Bačka] 31. marta, 16. juna,
18. aug. i 7. nov., ako dat. nepada
na ned. ili poned. onda prid dat. u
ned i poned. biva vašar.
- Oča [Pešt.-m.] Prija 18. jan., 27. marta,
24. juna, 19. okt. u ned. i poned.
sajam biva.
- O-Pečka [Arad.-m.] 2. febr. i 24. jula
prid dat. u subotu, ned. i poned.
- Oppova [Torontal.-m.] 21. maja i 1. nov.
- Oroslamoš [Torontal.-m.] 4. okt.
- O-Radna [Nasod.-m.] u subotu prid 26.
febr., poslid. subotu juna i okt. i u
sridu prid 18. dec., 4. maja, 10. aug.
prija 2 dana počinju marvenski sajmovi.
- Oravica Rom. [Krašo.-m.] 25. marta i
25. jula.
- Orcifalva [Temeš.-m.] 24. apr. i 8. sept.
- Oršova [Krašo.-m.] 1—3. maja. 17—19
sept.
- Ozora [Tolna.-m.] na ime Isusovo, vel.
nedilje prid Šaroltu i Tereziju u poned.
- Ozora [Tontal.-m.] 10. maja i 12. sept.
- Ö**
- Örmenješ [Kolož.-m.] 18. jan., 5. maja,
6. jula, 18. dec.
- Ökörmező [Marmaroš.-m.] 26., 27. juna,
4., 5. sept. u poned. i utorak; poslid.
nedilje aprila i 2 nedilje aug.
- P**
- Pačir [Bačka] 18. sept.
- Pakš [Tolna.-m.] 16. maja, 15. jula, 21.
sept., 19. nov. tih nedilja poned. i
utorkom.
- Palanka N. [Bačka] prvog ponediljka
maja i okt.
- Pankota O-Új [Arad.-m.] 3. maj., 1.
aug., 15. okt. Ako datum ne pada u
ned. u prijašnju ned. biva sajam, ako
sajam 3. maja sa Vilagoškim sajmom
na jedan dan pada, onda u Pankoti
posli na ned. dana biva.
- Parajd [Udvahr.-m.] 19. marta, 26. jula,
15. okt., 17. dec.

- Pauliš [Temeš-m.] 6. maj., 1. okt.
- Pančevo 22. apr., 9. jula, 18. sept. na datum padajući, il slideći četvrtak se počima i 4 dana traje sajam.
- Papa [Vespr.-m.] u utorak i sridu posli Marina, posli Blagovisti, sv. Trojstva, Pohoda Gospe [jun.], Velike Gospe, Male Gospe i posli zač. Bl. Div. Marije. Ako datum na utorak ili sridu pada, slidećeg utorka i sride biva.
- Pardanj [Torontal-m.] 16. maja, 16. sept. Ako nepada na ned. prijašnje nedilje biva.
- Paca [Šomogj-m.] 6. jan., 11. novembra.
- Perjamoš [Torontal-m.] 24. apr., 15. juna, 24. sept.
- Perlak [Zala-m.] na poklade, posli Duhova i sv. Jakova; Miholjske nedilje u utorak.
- Perlas [Torontal-m.] 27. juna, 9. nov.
- Petroženj-Livaženj [Hunjad-m.] 15. maja i 15. okt. uvijek u petak.
- Petriš [Arad-m.] 2. jan., 8. mart., 23. juna, 1. aug., 14. okt.
- Petrovac [Bačka] 11. marta, 13. maja, 26. aug., 11. nov. Ako dat. nepada na ned. i na poned., slid. ned. i poned. biva.
- Petrovoselo [Bačka] 8. maja, 30. aug., 7. nov., prid dat. u ponediljak.
- Pečka [Arad-m.] 2. febr., 24. jula prid datum u subotu, ned. i poned.
- Pečuh, Marinjske ned., prid Duhove; Snižne ned., sv. Katar. tih. ned. počimajuć u ned. cile ned. traje sajam. Na velik utor. i sridu i prid Miholj utor. i sridu velik marvinski sajam.
- Pečvarad [Baranja-m.] o Valentinu [febr.], Adalbertu [apr.], Poh. Gospinog i o Sv. Luki [okt.] tih nedilja poned. i utorkom.
- Pecel [Pešt-m.] u prvi poned. i utorak maja i u 2. sept.
- Peer [Gjör-m.] u poned. i utorak prid 15. maja, 15. okt.
- Peterfalva [Ugoča-m.] posljednjeg utorka i sride maja i sept. miseca.
- Piliš [Pešt-m.] jan., aprila, jula i okt. miseca. uvijek 5.
- Pincehelj [Tolna-m.] u utorak na poklade; 24., 25. aprila; posli sv. Trojstva u utorak; 28., 29. okt.
- Pinkafő [Vaš-m.] 25. jan., 24. apr., 24. juna, 24. aug., 16. okt., 11. nov. Ako datum na petak, subotu, ned. il. svetac pada, slidećeg poned. biva.
- Piškolt [Bihar-m.] 1. marta, 1. septembra.
- Pivnica [Bačka] 17. apr., 1. jula, 23. okt. Ako datum na ned. i ponediljak pada, slideća 2 dana, ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Podolin [Sepeš-m.] u četvrtak posli Sv. Pavla [jan.], posli Judika i sv. Ivana krst. 25., 26. jula, posli Lovrinca, Simun Jude i sv. Kate slideće nedilje četvrt.
- Požun-Požonj, o Vincenciji, sv. Ivanu krst., o Miholju, i o sv. Luci tih nedilja prid i posli data po nedilju dana, koje dane zgodine na godinu senat odregjuje uvijek od nedilje jutra, do subote.
- Pöšćen [Njitra-m.] 27., 28. febr., 10., 11. aprila, 15., 16. maja, 26., 27. juna, 21. do 26. aug., 2., 3. okt., 6., 7. nov., 18., 19. dec.
- Priglevica-St.-Ivan [Bačka] u poned. posl. 24. juna.
- Privigje [Njitra-m.] na Pavla priobr., na Josipa, na dan našašća sv. Križa, na sv. Vladislava, na Lovrinca, na Uzviš. križa, na sv. Luku i Andriju, u nedilju prid dat. marvinski, u slučaju sveca slideći dana biva.
- Prona [Njitra-m.] u utorak posli Invo-kate živinski, u utorak posli Reminis-cere živinski; a posli Laetare sitn. Na vel. utorak općeniti; na Pilipa i Jakova sitn., a na 8 dana prija živ., na sv. Ivana krst. sitn., 8 dana prija živ., na Jakova sitn., posli sv. Ivana usjeka u utorak za sitn., na dan sv. Imbre sitn., prija 8 dana živ., na

sv. Tomu sitn., prija 8 dana živinski. Ako živinski il za sitnarije sajam na nedilju puda, slidećeg ponedeljnika, ako na svetac pada, slidećeg dana; ako na dan nediljnog sajma pada, onda prijašnjeg dana biva.

Puho (Trenčen-m.) u poned. posli nove god., posli Uskrsa, Duhova, Margarine, Uzviš. križa i Sviju-Svetih, a prid dat. četvrtkom márvenski; ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.

Pusta-Fegyvernek (J.-N.-K.-m.) 1. marta, 1. juna, 12. sept., 1. dec. Ako datum nepada u nedilju, prid datum u nedilju biva.

Püšpök-Ladanj (Hajdu-m.) 19. mart., 13. jula, 29. sept., 11. nov., tih ned. četvrt. i prid Miholje ned. u četvrt.

R

Raba-St.-Marton (Vaš-m.) u 2-gi poned. posli Uskrsa, 10. aug. i 28. nov.

Rac-Almaš (Feher-m.) u poned. prid 15. okt.

Radna (Arad-m.) u petak prid Spasovo i po star. kal. prid 6. okt. u petak.

Rajac (Trenčen-m.) o Matiji, Gjurgjevu, Sofiji (maja), o Ivanu krst., Ivanu usjeku, Ursuli (okt.) i o Nikolju.

Rajka (Mošon-m.) u poned. na poklade, na vel. četvrtak, u utorak na Duhove, u poned. posli priobr. Isusa i posli Kolomana i sv. Tomu.

Rac-Kaniža (Zala-m.) u sridu posli Uskrsa, 16. maja, 24. juna i 10. aug.

Rackeve (Pešt-m.) 25. jan., 17. aprila, 15. jula i 5. nov. prijašnjih nedilja ponediljkom i utorkom.

Rackozar (Baranja-m.) 12. marta, 5. maja, 26. jun, 20. okt., u slučaju sveca slid. dan biva sajam.

Rešicabanja (Krašo-m.) u petak prid cvitnicu, na snižnu Gospu ako ovaj dan na subotu i ned. ili u utorak pada, uvik prid ovaj dan u petak, inače slidećeg petka biva. Na Miholj dan, ako na petak pada, ako u su-

botu, ned. poned. il u utorak, onda prid Miholj u petak, ako dat. na koji drugi dan pada, slidećeg poned. biva.

Rekaš (Temeš-m.) 24. febr., 23. juna, 31. okt. 1. nov.

Rekaš (Pešt-m.) 9. febr., 16. juna, 16. sept.

Rezbanja (Bihar-m.) u subotu prve ned. febr., apr., juna, aug., okt. i dec.

Rimasombat (Gömör-m.) u prvu subotu jan., aprila, maja, juna, aug., sept., okt., nov. i dec. miseca.

Rimaseč (Gömör-m.) 24—25. jan., 24—25. apr., 20—21. juna, 29—30. sept.

Rittberg (Temeš-m.) 17. apr., 15. juna, 13—14. sept., 15. nov. Ako na ove dane katoličk. il grčki zapovidni sveci padnu, sajam odpada na nedilju dana.

Rom.-Ečka (Torontal-m.) 5. maja i 26. okt.

Rožnjo (Brašo-m.) 25. jan., 11. jula prid to živinski.

Rožnjo (Gömör-m.) o Gavrilu, Martinu, Gellertu (sept.), o Lazaru (dec.) tih nedilja utorkom.

Rožahegj (Lipto-m.) 7. jan., 19. marta, posli Spasova slidećeg dana, 29. sept. i 1. decembra.

Röt-Rattendorf (Vaš-m.) 15. aug. i 8. sept.

Rudna (Torontal-m.) 21. maja, 20. sept., ako dat. nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.

Rum (Vaš-m.) 10. jan., 21. marta, 27. juna, 25. aug. i 15. okt.

Ruspoljana (Marmaroš-m.) u ponediljak i utorak na nedilje dana prid Duhove, Iliju i Miholj dan uvik po star. kalendaru.

S

Šajo (Gömör-m.) 16. febr., 4. maja, 6. jula, 4. okt. prid datum po jedan dan márvenski.

Šaard (Šomogj-m.) u poned. prid Spasovo, na Pohod Gospe, na Priobr. Isusa i na dan Mate.

Šalgotarjan (Nograd-m.) 3. poned. jan.,

- maja, jula i okt. miseca. Ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.
- Šarkad (Bihar-m.) 24. apr., 8. juna, 28. okt., 21. dec. prid datum u subotu i nedilju.
- Šamšon (Šomogj-m.) 2. jan., 2. aug. i 12. nov.
- Šarbogard (Feher-m.) 4. apr., 14. juna, 15. sept. i 19. nov. tih ned. poned.
- Šarköz (Sath.-m.) 16. febr., 15. maja, 20. jula, 20. sept., 6. dec. tih ned. poned. i utorkom.
- Šarošd (Feher-m.) 1. maja, 1. jula, 14. aug., 11. nov. tih ned. utorkom.
- Šasd (Baranja-m.) 7. maja, 7. jula i 1. sept. tih nedilja poned., ako na svetac pada slideći dan biva.
- Šatoralja-Ujhelj (Zempl.-m.) o Apoloniji, o cvitnici, o pohodu Gospe, 2. sept., 5. nov. tih nedilja i prid Božić nedilje poned. i utorkom, ako poned. i utorak na svetac pada, četvrtkom biva.
- Šegešvar (N.-Kük.-m.) 16. marta, 24. juna i 4. nov. prid dat. na jedan dan živinski.
- Šelmec- i Belabanja (Hont-m.) 4 sajma: prigodom prolićne litnje, jesenje i zimске zapovidne, posli takozvane kvatre, a prid ove u poned. il ako ovaj na svetac pada, utorkom živinski.
- Šelje (Baranja-m.) 4. marta, 1. maja, 10. aug., 15. okt. i 3. dec. prid datum poned. i utorkom.
- Šepsi-St.-Gjörgj (Haroms.-m.) u sridu i četvrtak posli Reminiscere, Gjurgja, Ivana (juna) i Brige, juniuški sajam utorkom sa velikim konjskim sajmom se počima.
- Šeregelješ (Feher-m.) o Marinu i Gluhe ned. u poned. na dan sv. Franje i pohoda Gospinog ned. i poned.
- Šikljuš-Šikloš (Baranja-m.) 19. marta i vel. Gospe tih ned. poned.; 30. nov. i 2. dec., posli sv. Trojstva u poned.
- Šimand (Arad-m.) 13. febr., 13. maja i 13. sept. tih nedilja nediljom.
- Šimuntornja (Tolna-m.) Laetare, Exaudi i Angj. čuvara ned. 5. nov. tih ned. utor. i sridom.
- Šiofok (Vespr.-m.) 20. apr. i 19. okt. tih ned. sridom.
- Šolt (Pešt-m.) prid Šaru u nedilju ako Sara u ned. pada, istog dana biva pazar, prid Spasov, u nedilju prid sv. Roku ako ovaj u ned. pada, istog dana biva; u ned. prid Martina ili isti dan ako ovaj na ned. pada.
- Šomkut-Nadj (Sathm.-m.) u sridu posli Josipa, Margarete, vel. Gospe i Dragutina (nov.)
- Šomogjvar (Šomogj-m.) 18. apr. i 15. okt.
- Šoprun-Šopronj u prvi poned. marta ako ovaj na poklade pada, slid. poned. biva; prvog poned. maja; poslid. poned. aug. i sv. Elisabethe ned. u poned., ako Elisabetha na nedilju pada, u prijašnji pon. biva; u prvi poned. febr., aprila i okt. miseca, s dozvoljenim konjskim sajmovima marvenski sajmovi bivaju i svaki u ponediljak, utorak i sridu biva.
- Šorokšar (Pešt-m.) 1. mart., 15. maja, 10. aug. i 30. okt. lih nedilja u ned. i poned.
- Šošmező (Solnok-Dob.-m.) po star. kal. u petak 2. ned. korizme, 20. maja, 15. juna i 30. okt.
- Šümeg (Zala-m.) prvi utorak druge polovine korizme, na vel. poned. i utorak prid Spasovo, na pohod Gospe, na dan Barthola, Demetra i Elisabethe.
- Šüttő (Estergom-m.) 18. marta, 18. juna, 18. sept. i 18. dec. tih ned. četvrtkom.
- Sabadsalaš (Pešt-m.) 31. mart., 7. jula, 17. sept., prid datum u ned. 15. i 16. nov.
- Sakači (Šomogj-m.) 10. febr., 1. apr., 11. nov. Ako datum na svetac ili subotu pada, slid. posleni dan biva.
- Sakč (Tolna-m.) 24. febr., 3. jun., 14. sept. i 6. dec.
- Sakul (Krašo-m.) u poned. prid Brašanč. i posli Sviju-Svetih.
- Salk-St.-Marton (Pešt-m.) u ned. poned. i utor. prid 28. jan., 2., 3., 4. dan Duhova, u ned. poned. i utor. prid Iliju i sv. Luku.

- Salonak (Vaš-m.) u 3. poned. korizme, u poned. posli sv. Trojstva, Miholja i prid Božić u poned.
- Samošujvar (Soln.-Dob.-m.) 3. i 5. febr., 29. i 30. apr., 1. maj., 25. jul., 26. i 28. okt.
- Sarhalom (K.-Kük.-m.) 11., 12. i 14. nov.
- Sarča (Toront.-m.) 15. mart., 15. szept. Ako nepada na ned. onda prid to u ned.
- Sarvaš (Bekeš-m.) 24. i 25. febr., 24. i 25. jun., 19. i 20. okt., 21. i 22. dec.
- Satmar-Nemeti (Sath.-m.) 2. febr., 19. mart., 1. maj., 2. jul., 29. sept., 21. nov. tih ned. utorkom i sridom.
- Sakolca-Skalica (Njitra-m.) u četvrt. i sridu posli Marina, Judike, Duhova, Petrova, Porciunkule, Male Gospe, Svi-Svetih i Luce.
- Samoš (Toront.-m.) 13. maja i 1. okt.
- Santo (Abauj-m.) na vel. četvrt. 13. jula, 4. okt., 6. dec., prid datum po jedan dan živi.
- Saskabanja (Krašo-m.) 6. jula, 6. maja i 21. sept.
- Sas-Regen (M.-Torda-m.) 12. do 19. febr., 4. do 12. maja, 1. do 10. aug. i 16. do 23. okt.
- Sasšebeš-Mühlbach (Seben-m.) 29. do 30. jan., 24. do 25. apr., 24. i 26. aug.
- Sasvar (Baranja-m.) u poned. posli 25. marta i 15. sept.
- Sasvaroš-Boroš (Hunjad-m.) 14. marta, 4. juna, 4. okt., 6. dec. prid njim po 3. dana živinski.
- Segedin-Seged 17. febr., nedilje 5. maja, 31. jula, 10. okt., 30. nov., tih nedilja od nedilje do nedilje, a prid njim u petak i subotu krmski sajam biva.
- Seghalom (Bekeš-m.) 10. febr., 20. maja, 20. jula, 20. sept., posli dat. poned. i utorkom.
- Segsard (Tolna-m.) poned. i utorkom ned. Cvitnice, Spasovske, Pohoda Gospe, Našašća križa i Elisabethe.
- Segvar (Congrad-m.) 10. marta, 19. maja, 12. aug. i 19. nov.
- Semlak (Arad-m.) na 2. ned. prid Ju-
- diku; po star. kal. na 2. nedilje prid Petrov. u ned. i poned. 3-će nedilje okt. i slid. ponediljka.
- Sendrő (Boršod-m.) 22. jan., 25. marta, 1. aug., 4. okt. prid datum u poned.
- Senic (Njitra-m.) u poned. posli Pavla priobr., posli Bezim. ned. u utorak; posli Miserere, posli Brašančeva, sv. Augustina, na dan sv. Elisabethe; u pon. posli Tome, u 2. utorak posli Miholja.
- Senta-Zenta (Bač-m.) 26. mart., 22. jun., 17. aug. i 19. nov. uvik prid dat. u nedilju i poned.
- Sent-Ana (Arad-m.) 2. febr., 26. jula, 11. nov. poslidnji sajam ako nepada na ned. ili poned. slideće ned. biva.
- Senteš (Congrad-m.) 2. do 4. febr., 24. do 26. apr., 22. do 24. jula, 21. do 23. sept.
- Sent-Dineš (Baranja-m.) 15. mart., 1. juna i 10. aug.
- Sent-Endre (Pešt-m.) 5. maja, 1. aug., 20. okt., tih nedilja poned. ako dat. na ned. pada, slidećeg ponediljka biva sajam.
- Sent-Gjörgj (Torontal-m.) 15. apr., 15. sept.
- Sent-Kiralj (Baranja-m.) u sridu prid Spasov 27. juna, 21. sept., 2. nov.
- Sent-Lörinc (Baranja-m.) 14. febr., 4. sept. u slučaju sveca, slidećeg pon., 12. apr., 10. juna, ako ovi dat. na ned. il svetac padaju, prijašnji ponediljak drži se veliki živinski sajam.
- Sent-Marton (Turoc-m.) posli 24. febr., u poned., prija Duhova u pon., posli 10. aug., 21. sept. i 11. nov. u poned. sitn., prid dat. u petak marvinski sajam, 25., 26. maja i 25., 26. sept. za runo saj.
- Sent-Marton-Kata (Pešt-m.) u ned. i poned. prid 1. sept.
- Sent-Pal (Kolož-m.) 28. jula.
- Sent-Peter (Temeš-m.) 16. aug. ako dat. na ned. pada slidećeg ponediljka biva.
- Sent-Mikloš (Torontal-m.) 5., 6. apr., 25., 26. okt.

- Sent-Tamaš [Bačka] 12. marta, 26. jula, 20. sept.
- Serenč [Zempl. m.] 16. jan., 24. apr., 16. aug., 2. nov.
- Sečen [Vaš-m.] 16. febr., 14. juna, 14. sept., 22. nov.
- Sečenj [Nograd-m.] 25. jan., 12. marta, 24. apr., 13. juna, o Rastanku apoštola, 29. aug., 25. nov., tih nedilja poned. i utorkom. Ako dat. na nedilju pada slidećeg poned. i utorka biva sajam.
- Sekeljhid [Bihar m.] 19. febr., 1. maja, 24. juna, 29. sept., 25. nov. i 25. dec. tih nedilja četvrt. i petkom, prid Duhove i Uskrs marvinski sajam biva.
- Sekešfehervár u ned. Invokate, sv. Gjurgj, sv. Ivan, Demeter, u ned. i pon. iza 20. aug. u ned. i pon.
- Sekeškut [Temeš-m.] 25. jan., 27. jula, 23. okt.
- Seplak [Bihar-m.] u utorak druge ned. korizme; te ned. prid Gjurgjev, sv. Lovrinca ned. i prve ned. okt.
- Silagj-Čeh [Silagj-m.] 3., 4. jan., 14., 15. febr., 14., 15. marta, 6., 7. juna, 12., 13. sept., 24., 25. okt., 12., 13. dec.
- Sigetvar [Šomogj-m.] 25. jan., 24. apr., 13. juna, 2. aug., 29. sept., 19. nov., tih ned. poned. i utorkom.
- Siner-Varalja [Satm.-m.] o Feliksu [jul.], o Incenciju, o Teresiji, tih nedilja poned. i utorkom.
- Sinje [Saroš-m.] 15. jan., 26. marta, 27. juna, 15. okt.
- Sirak [Nograd-m.] 5., 6. marta, 15., 16. maja, 8., 9. sept., 26., 27. nov., prid dat. poned. i utorkom.
- Sob [Hont-m.] u pon. i utorak prid Pavla pust., prid Desideriju [apr.], prid sv. Vladislava [juna] i prid sv. Vendelina.
- Soboslo [Hajdu-m.] cvitnice i Spasovske ned. u poned., 1. poned. jula, i sv. Dimitrije ned. u poned.
- Sobotist [Njitra-m.] posli Matije i Uskrsa u poned., za vel. Gospom, sv. Martom, Lukom, Zač. Div. Mar. slideći dan biva.
- Solnok [J.-N.-Kun-m.] 24. febr., 18. maja, 8. sept., 5. nov. Ako 8. sept. na ned. pada, istog i slidećeg dana, ako na poslen dan pada, u prijašnju nedilju i pon. biva.
- Sombor [Bačka] po nov. kal. na Blagovist, po star. kal. na Spasovo, po star. kol. na veliku Gospu, na 25. nov. Ako ovi svetcu osim nedilje na koji drugi dan padaju, onda prid isti datum u nedilju i poned. bivaju sajmovi. Ako datum u nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam.
- Sombor-Mali, Kiš-Zombor [Torontal-m.] 15. apr., 10. aug., 18. okt. Ako datum nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.
- Sönj-O [Komarom-m.] 4. mart., 16. maja, 17. jula i posli 13. sept. u poned.
- Siregh-Szöreg [Torontal m.] 24. febr., 20. aprila, 15. jula, 14. sept. Ako datum nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.
- Stanišić [Bačka] u poned. prid 12. apr. i 4. okt.
- Stara [Zemplen-m.] 22. jan., 24. juna, 26. jula, 26. sept. i 30. dec.
- Szubotica-Szabadka o Matiji, 16. maja, 29. juna. uvik na dat., 8. sept., 28. okt. po 3 dana. Ako dat. na ned. pada, istog dana se počima, ako na drugi dan pada, prid datum u nedilju počima se sajam. Nediljni opći veliki sajmovi svakog ponediljka i petka bivaju. Sridom, nediljom i subotom za telad, jaganjce biva sajam.
- Subotište-Szombathelj [Vaš-m.] u utorak i sridu prid poklade, prid Gjurgjev, Brašančevo, 25. jula, Malu Gospu i Andriju. Ako dat. na utorak pada, istog dana biva sajam.
- Stolni-Biograd, Székesfehervár, Invokate te ned., Gjurgjevske ned., sv. Ivana, Demetra i 20. aug. tih nedilja nediljom i poned.
- Stupava-Štomfa [Požon-m.] na velik četvrtak, 1. maja, 25. jula, 21. aug.,

6. nov., 21. dec. Ako datum na svetac pana, slidećeg dana biva.

T

- Tab (Šomogj-m.) 11. apr., 2. juna, 1. aug. i 21. sept.
- Tabajd (Fehér-m.) 3. i 4. febr., 24. i 25. maja, 30. i 31. aug. 8. i 9. nov.
- Tamaši (Tolna-m.) u ponedilj. prija febr. kvatre i majske, prid Mandalinu; prija sept. i dec. kvatra.
- Tapolčanj-Nagj (Njitra-m.) o Dorotheji (jan.), o Antunu (febr.), o Grguru o Ivi (maj.), o Ivanu krstit., o Magdalini, o Bartholu, o Matiji (sept.), o Leopoldu (nov.) tih ned. četvrtkom. O Ivanu i Matiji za runo sajam.
- Tapolca (Zala-m.) 16. aug., 16. dec.
- Tapio-Bičke (Pešt-m.) 7. febr., 7. maja i 8. sept. tih. nedilja ned. i ponediljkom.
- Tapio-Gjörgje (Pešt-m.) 1. marta, 5. maja i 31. aug.
- Tapio-Sele (Pešt-m.) 1. jan., 1. apr., 2. jula, 15. okt. tih ned. ponediljkom.
- Tarcál (Zempl.-m.) 3. febr., 10. marta, 5. maja, 11. aug., 29. sept., 17. nov., posli datuma ponediljkom, ako bi na ove svetac bio, u prijašnji poned. biva sajam.
- Tata (Komarom-m.) posli Uskrsa u utorak i sridu, posli Duhova u utor i sridu, 27. i 28. aug, 5. i 6. nov.
- Tauc (Arad-m.) u subotu prid prvu ned. apr. i posl. aug.
- Talja (Zempl.-m.) 22. jan., 4. apr., 27. juna, 19. okt.
- Teke (Kolož-m.) 1. febr., 1. maja, 27. juna, 5. nov., 11., 12., 13. i 14. apr. ovčiji sajam.
- Telegd-Mező (Bihar-m.) u sridu 3-će ned. apr. i 1-ve ned. dec.
- Temerin (Bačka) 25. febr., 5. maja, 4. sept., 22. nov. Ako datum ne pada na nedilju il poned. u prijašnju nedilju biva sajam.
- Temišvar 17. marta, 1. juna, 8. aug., 29. sept., 18. dec., prid datum če-

tvrtkom, ako datum na četvrtak pada, istog dana počima se sajam i 5 dana traje.

- Tenke (Bihar-m.) 4-te ned. marta, juna, sept. i dec. uvik u ponediljak.
- Teglaš (Hajdu-m.) 28. jan., 10. maja, 18. aug., 29. okt. tih ned. četvrtkom.
- Tet-St-Kut (Gjör-m.) posli 16. maja i prid 31. okt. u četvrtak, ako na majske dat. svetac pada, prid isti u sridu biva.
- Tevel (Tolna-m.) posli sv. Veronike, sv. Trojstva i sv. Tekle u poned.
- Tihanj (Zala-m.) 21. marc. i 21. okt.
- Tinnje (Pešt-m.) 5. jan., 5. mart., 15. juna i 2. okt. ned. poned.
- Tišina (Vaš-m.) 25. febr., 5. juna, 9. sept.
- Tisa-Örş (Heveš-m.) 1. poned. maja i dec.
- Tisaföldvar (Bačka) 24. marta, 8. juna, 29. aug., 11. okt., uvik nediljom i poned. ako dat. na poslen dan pada, prijašnje ned. biva.
- Tisa-Füred (Heveš-m.) 4. jan., 15. apr., 4. aug., 3. okt. tih ned. četvrt. i petkom. U prvi četvrt. febr., marta, apr., maja, juna, jula, sept., nov. i dec. miseca.
- Tisa-Kalmanfalva (Bačka) Iza 1. apr. u poned. i utorak.
- Tisa-Kürt (Jas-N.-Kun-m.) 20. apr. 30. sept., tih nedilja i poned.
- Tisa-Lök (Sabolč-m.) 24 febr., 15. maja, 10. jula, 21. aug., 25. sept., 27. nov. tih ned. četvrtkom ako na svetac pada sridom.
- Titel (Bačka) 6. aug., 22. aug., 20. okt., tih nedilja poned. i utorkom u slučaju sveca slideći dan biva.
- Tokaj (Zempl.-m.) 24. marta, 23. juna, 22. jula, 22. sept., 27. okt., 22. dec., tih ned. ponediljkom, u slučaju sveca slid. poned.
- Torža (Bačka) 11. juna, 2. okt.
- Totkesi (Tolna-m.) u poned. prid Gjurgjev, vel. Gospojine i sv. Martina ned u poned. Ako bi dat na svetac pao u utor.

Tot-Pešć (Zoljom-m.) 11., 12. marta, 14., 15. jula, 6., 7. sept. i 13., 14. nov.

Tot-prona (Turoc-m.) na Grgura u poned. posli Rogate, na Jakova i Pavla.

Tot-St.-Marton (Zala-m.) 13. juna i 11. nov.

Tot-Ujvaroš (Sabolcs-m.) 6. aprila i 5. jula.

Totvarad (Arad-m.) 19. jan. po star. kal. posli uskrasa u četvrtak, na Brašančevo i 26. sept.

Tolčva (Zempl.-m.) 8. aprila, 22. juna, 9. sept. i 10. nov. Ako na taj dan svetac pada, onda prija tog u poned.

Tolna u prvi poned. maja, 13. juna, 10. aug. i 5. nov.

Topola (Bačka) 18. i 19. aprila, 13. i 14. jula, 4. i 5. okt. prid datum u nedilju i ponediljak.

Torda (Torda-Ar.-m.) u subotu posli čiste sride, 24. aprila, 24. juna 9. sept., 6. dec. prid dat. po 3 dana marv.

Torna (Abauj-m.) u sridu ili četvrtak prija 2. febr. 19. marta, 1. maja, 1. sept., 26. okt., 25. nov. Ako nepada na četvrtak u prijašnji četv. biva.

Tornja (Čanad-m.) u ned. prid Vincenciju, posli Petrova i 17. nov. u ned.

Torontal-Vašarhelj (Toront.-m.) 19. mart. i 1. sept.

Tovarišova (Bačka) 2. febr. i 16. nov.

Török-St.-Mikloš (J.-N.-Kun-m.) 10. jan., 17. aprila, 26. jula, 4. okt. Ako 10. jan., nepada na poned. u prijašnji poned. biva. 27. i 28. nov. uvik u ned. i poned. Ako datum na poslen dan pada, prijašnji poned. i u ned. biva sajam.

Töviš (Alšo-Feher-m.) 20. febr., 24. i 27. aug., 4. do 7. nov., prid datum po jedan dan živinski.

Trenčen (Trenčen-m.) na osminu Blagovisti i Uskrasa, na Duhove, na Pohod Gospin, na Petra (aug.) na uzvišenje križa, na sv. Luku (okt.) i na sv. Andriju.

Trstena (Arva-m.) u poned. posli Do-

rotheje, 24. aprila, posli Duhova u utor. 16. jula. posli vel. Gospe i Martina u poned.

Tura (Pešt-m.) posli 18. aprila i 10. okt. u nedilju i poned.

Turski-Bečej Török-Beče (Torontal-m.) 25. marta, 17. aug., 3. okt. Ako dat. nepada u ned., u prijašnju nedilju biva sajam.

U

Udvard (Komárom-m.) prve ned. juna i Angjela Čuvara ned. (aug. 29.) uvik u pon. i utorak.

Udvarhelj, vidi: Šajo- Udvarhely.

Udvarhelj, (Sekelj-Udvarh.-m.) u sridu prvu, druge polovine korizme, posli Brašančeva u poned. i utorak, 4. i 5. okt., 21. i 22. dec., prid svaki po 3 dana živinski. Ako marvinskog sajma dan na svetac pada, slideći dan biva.

Uj-Arad (Temeš-m.) 1. marta, 16. juna i 18. okt.

Ujbanja (Barš-m.) u poned. posli 3 kralja, 12. marta, u sridu prid Spasovo, 24. juna, 7. sept., 19. nov. Ovi sajmovi prid datum bivaju, ako svetac nije; u slučaju sveca ili nedilje sajam za sitn. prid svetac, a marvinski slideći poslen dan.

Uj-Bela (Sepeš-m.) 2. febr. u utorak na Duhove, 19. nov.

Ujfalu (Temeš-m.) 13. maja, 29. aug., 15. okt., 6. dec.

Ujfalu (Torontal-m.) 22. juna, 15. aug.

Uj-Kečke (Pešt-m.) 20. febr., 15. maja, 31. jula, 3. nov.

Ujlak (Njitra-m.) 1. do 3. jan., 19. do 21. marta, 11. do 23. maja, 30. jula, 1. aug., 19. do 21. nov., 17. do 19. dec.

Uj-Pešt (Pešt-m.) febr., maja, jula, okt. 15-og slideće nedilje.

Uj-Peč (Torontal-m.) 4. apr., 10. aug., 28. okt. Ako nepada na ned. u prijašnju ned. biva.

Uj-Sivac (Bačka) 3. apr., 10. juna, 23. sept. Ako datum na nedilju il poned.

- pada, istog dana, inače u prijašnjju ned. i poned biva sajam.
- Ulma (Temeš-m.) 26. maja, 18. aug.
- Ungvar (Ung-m.) 25. jan., 12. marta; o Spasovu; Brašančevu; sv. Jakovu; Maloj Gospi; Miholju i 29. nov. poned. i utorkom prid dat. sitnarija, u poned. utor. i sridu prid Spasovo, Brašančevo, Malu Gospu i sv. Jakova za birke i runo sajam.
- Usod (Pešt-m.) u poned. prid prvi sept.
- Uzdin (Torontal-m.) 10. maja; 12. sept.
- Ü**
- Üllö (Pešt-m.) 4. marta, 10. aug. prid dat. u ponediljak.
- V**
- Vac (Pešt-m.) u ned. i poned. prid Uskrs, Pohod Gospe. Gala, i sv. Tomu.
- Vadas (Arad-m.) 7. apr., 24. jun., 2. okt. nediljom.
- Vadkert (Pešt-m.) u ned. i poned. Gjurgjevske nedilje; u ned. prija 1. nov.
- Vajslo (Baranja-m.) o Grguru, o Pohodu Gospe, o Franji (okt.), sv. Luci, tih ned. ponediljkom.
- Vajda-Hunjad (Hunjad-m.) po star. kal. u sridu prid Laetare i prid Spasov u poned., 8—11. jula, 10—11. nov.
- Vajda-Kamaraš (Kolož-m.) 19. mart., 24. jula.
- Varadija (Temeš-m.) 22. apr.; 2. sept.
- Varašd (Tolna-m.) 24. apr.; 25. juna; 25. jula; 5. nov.
- Vaškoh (Bihar-m.) u prvi petak febr.; aprila; juna; aug.; okt. i dec. miseca.
- Vag-Ujhelj u poned. posli septvages.; Reminisc., Quasim.; sv. Trojstva; Prokopije; Mala Gospa; Priobr. Isusa; Sviju Svetih; sv. Tome, za sitn. a prid njim u četvrtak marvenski.
- Vamoš-Perč (Hajdu-m.) o Karli [jan.]; Sigismundu [maj.]; Ljudevitu, [aug.] Katalini, tih nedilja poned.
- Varjaš (Temeš-m.) 1. apr., 1. sept. i 1. dec. misec.
- Vašvar (Vaš-m.) 27. jan., 15. mart., 3. maj., 13. jun., 10. aug., 29. sept. i 10. nov.
- Verbo (Njitra-m.) nove godine, Sexages, Cvitnice, Kantate, Vide, M. Mangal, Uzvišenje križa i Martina, tih nedilja utorkom; a prijašnjim petkom marvinski.
- Verebelj (Barš-m.) 1. febr. 22. marta, 26. apr., 28. juna, 2. aug., 27. sept., 22. nov. i 20. dec.
- Verecke (Bereg-m.) 3 kralja, o Eleku marta, Gjurgjevske, Petrovske, Marijene aug. Paraskieva, tih nedilja sridom i četvrtkom.
- Verešpatak (Alšo-F.-m.) poslidnjeg četvrt. i petka marta i 2. ned. okt. miseca.
- Verpelet (Heves-m.) 18. jan., 24. aprila, 27. jula, 3. okt. Ako datum na poned. pada, prijašnjeg ponediljka biva sajam.
- Vespem, 6. jan., 14. febr., 12. marta, 4. maja., 10. aug., 21. sept., 6. dec.; tih ned. poned. i utorkom.
- Vemend (Baranja-m.) 27. marta., 17. jula i 30. sept.
- Vilagoš (Arad-m.) u sridu korizme, na Gjurgjev u ned. iza 1. jun., 2. nedilje aug. i sv. Andrije nedelje nediljom, izvan juna uvik po star. kalend.
- Villanj (Baranja-m.) 4. aprila, 31. okt. u ponediljak prid datum i u poned. one ned. u koju pad, 5. jul. i 1. nov.
- Vinga (Temeš-m.) po st. kal. i prva ned. posli sv. Stipana i Miholj dana.
- Vislo (Baranja-m.) 1. apr., 13. jula i 26. okt.
- Vizakna (Alšo-G.-m.) 1. aprila, 6. aug. i 20. dec. prid dat. po 3 dana vašar za živinu.
- Vojtek (Temeš-m.) 1. maja, 1. sept.
- Vöröšmart (Baranja-m.) 14. febr., 4. apr., 6. jula, 26. okt.
- Vörösvar (Vaš-m.) u poned. posli 3 kralja, Prosnih dana, Petrova, sv. Ane, Sviju Svetih ponediljkom posli označenih dana.
- Vörš (Šomogj-m.) u pon. posli 3. apr., 5. jul.
- Vranj (Krašo-m.) 13. apr., 11. jula, 7. nov.

Vrbas-novi (Bačka) 28. marta, 2. juna i 12. sept. prid datum ponediljkom.
Vršac-Versec (Temeš-m.) u ned. prid Marinje, po star. kal. na Glušicu, u prvu ned. aug. po star. kal. u nedilju prid sv. Luku, to jest u poslednju nedilju okt. sajmovi se petkom počinaju, 4 dana traju.

Z

Zala (Šomogj-m.) 5. apr., 25. maja, 27. aug., 4. okt.

Zalaber (Zala-m.) prid Grgura, posli vel. Gospe, posli druge ned. adventa utork.

Zalaegerseg (Zala-m.) 14. febr., posli Cvitnice i Gjurgjeva u poned. u utork. posli Duhove, 22. jula, 9. sept., 28. okt., 30. nov., 28. dec.

Zalatna (Alšo-F.-m.) 1. 2. mart., 16. do 18. juna, 30. 31. aug.

Zarand (Arad-m.) po star. kal. u prvu ned. korizme, po star. kal. na Duhove. po star. kal. na veliku Gospu i prid 17. dec. u nedilju; a u subotu živinski.

Zboro (Šaroš-m.) 25. febr. 25. juna, 26. aug., 28. okt., 28. dec. Ako na svetac pada slidećeg dana.

Zemplin, 24. febr., 2. jun., 30. nov., 21. dec.
Zichifalva (Torontal-m.) 4. apr., 16. okt.
Zilah (Silagj-m.) prvi petak i subotu marta, juna, sept. i dec. miseca.

Zirc (Vespr.-m.) 19. marta, 1. maj., 26. jul., 29. sept., 4. dec.

Znio-Varalja (Turoc-m.) u sridu prid Uskrs, u utorak posli Duhova, na Miholj dan i Nikolju.

Zoljom (Zoljom-m.) 12. jan., 23., 24. febr., na vel. četvrtak, 20. apr. marvinski, posli Brašančeva slid. 2. dana sitn., 26. jula, marvinski 4. sept., 19. nov., 21. dec. na sitn. Ako na koji dan svetac pada, slidećeg dana biva.

Žablja (Bačka) 15. apr., 20. juna, 29. sept. Ako na nedilju, il poned. pada istog dana biva, ako na drugi dan pada u prijašnju ned. i ponediljak biva.

Žambek (Pešt-m.) 4. febr., 24. apr., 24. juna, 28. okt., posli dat. četvrt. i petkom.

Žarnoca (Barš-m.) 20. jan., 25. marta, 1. maja, sv. Trojstva ned., 25. juna, 21. okt. i 13. dec. posli dat. poned. i utork.

Žombolja (Torontal-m.) 26. mart., 29. juna, 8. sept., 11. nov. Ako nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.

SAJMOVI (VAŠARI)**Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Herczeg-Bosne.**

Almaš, 2. jula, 15. aug., 8. sept., i na ime Marije.

Andrijaševci, Srem. žup. 30. nov.

Babinagreda, Srem. žup. 24. apr., 10. aug. sa trodnevnim marvenim vašarom prid svaki.

Bakar, 13. jula i 30. nov.

Barna Vel., Belov. žup., 7. maja na hrist. Markovo.

Belovar, u prvi poned. svakoga miseca, godišnji sajmovi: 17. apr., 19. maja, 17. rujna i 20. okt. Ako je na koji ovaj sajamski dan svetkovina, onda se drži sajam slideći dan.

Bošnjaci, sriem. žup., 11. stud.

Božjakovina kod sv. Brcka, 1. na vel. petak za robu; 2. u ned. po Tielovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 3. u ned. po Pohodu BDM. za robu, a slideći dan u poned. za blago; 4. u nedilju po sv. Jakovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 5., 13. studena; 6. na Miholje.

Bribir u primorju, 29. lipnja i na ime Marijino i na Miholj.

Brod, varaž. 24. velj. 21. ožuj. drugi poned. po vel. noći i s blagom, 25. svib., na Križ. poned. s blagom. 13. lipnja, 13. srp., 24. kolov., 14. rujna, 30. stud.

- Brod na Savi, na hr. Blagovist, na Trojst., 2. kol., 25. stud. Svaki put prije toga na 2 dana prije marvinski. Svakoga četvrt. i nedilje može se marva dotirati i prodavati.
- Budrovci kod Djakova. Sajam robe: 6. prosinca. — Sajam marve 6 pros. Ćirkvenica u Primorju, 15. kol.
- Ćepin, Troj., na hr. st. i hr. Mihalj.
- Dalj, na hr. Gjur., na hr. Luĉin.
- Daruvar, u hrist. bielu nedj. 1. trav. u nedj., po hr. Spasovu, 27. lip., 26. srp., 11. kolov., u pon. po Maloj Gospi 30. list.
- Djakovo, trg sajmovi robe: 1. svibnja, 26. srpnja, 28. listopada, 23. siĉnja. — Sajmovi marve: 24. travnja na Gjurgjevo, 20. srpnja na Ilinje, 18. listopada na Luĉinje, 20., 21. i 22. siĉnja.
- Dugoselo, na Ladisl., 26. srp., 4. rujna i 4. prosinca.
- Erdevik, na hr. Mark i hr. Mih.
- Erdut, na Vasilja, na Bernarda.
- Feriĉanci trg., sajmovi robe, 19. oűujka, na duhove, 29. kolovoza, 1. studena. — Sajmovi marve: 14. oűujka, 15. kolov., 26. listopada.
- Gaj, dan prije nedilje po svet. Izidoru 25. studenoga.
- Garĉin, poűeű. űup., 1. svibnja, na Duhove, 29. lipnja, 21. rujna.
- Gareűnica, bel. űup., na Duhov utorak, 20. lip., 2. srp., 2. stud.
- Gorica Velika, 2. siĉnja, u ponediljak po svieĉnici, utorak prije Josipa 1. svib. u pon. po Tielovu 21. srpnja, 10. kol., u pon. pred malom Maűom, 21. rujna, 15. listopada, 5. studena i 14. prosinca.
- Gorica kod sv. Ane (Jaska), 27. srpnja marv. vaűar.
- Gospieĉ, űup. lik.-krb., 1. svib., 10. list. — Osim toga svaki petak.
- Gradiűka Nova, 25. oűujka, na hr. Duhove, 20. kolovoza i 1. studenoga.
- Gradiűka Stara, 29. rujna. Osim toga hr. 21. svibnja.
- Grubiűno Polje, belov. űup. 19. oűujka, 5. svibnja, osmi dan po Spasovu, 4. listopada.
- Ilok 24. travn., 13. lip., 2. kol., 23. listopada, 25. studenoga.
- Indija, na gr. cara Kost., na hr. Malu Gospu, na hr. Poh. Gosp.
- Irig, na hr. Teodorika, na hr. ĉistu nedilju u postu, na veliku Gosp.
- Ivan-Sveti űabno, 16. svibnja na dan Ivana Nepomuka 6. srp., trgovina marve i robe.
- Ivaniĉ-grad, bel. űup., 12. oűujka, 24. trav., 15. svib., 30. lipnja, 12. srp., drugi dan po pravosl. Petrovu, 28. kolov., 20. rujna, 4. listopada i 21. prosinca.
- Ivaniĉ-kloűtar, bel. űup., dan po tri kralja, dan po svieĉ., dan po nar. B. D. M., dan po vel. Gospi, po maloj Gospi, dan po zaĉeĉu B. D. M. i 27. list.
- Ivankovo, sriem űupanija, 24. lipnja.
- Jaska Jastrebarsko, 7. siĉ., na Duh. utor., poned. po Skapularu, 9. rujna, 7. pros.
- Kamenica, 31. svib., 25. lip.
- Karlovac, 8. svibnja, 15. lipnja, 25. srpnja, 29. rujna, 21. prosinca. Osim toga svaki petak vaűar ako nije na isti dan svet.
- Klakarje, poű. űup., 8. srpnja, na Malu Gospu.
- Klanjec, dan po tri kralja, u poned. prije poklada, u pon. po svakoj kvatr. ned., u pon. po Cvitnoj ned., u pon. po Petr., na Lovr., na Lenard.
- Koprivnica: Stalni godiűnji sajmovi drűe 3. velj., 26. oű., 5. svib., 2. srp., 28. list., 7. pros. Osim toga svakoga mj. po 1. sajam, ali mu je dan nezvistan. Onda svaki pon. sedm. saj., na koji dolazi krmad i svake vrsti űito.
- Korenica, lik. krb. űup., svake subote nediljnji vaűar.
- Kostajnica, banov., 12. oűujka, 29. srp., 14. studen. — Svaki poned. ned. vaűar, a preko une raűtel.
- Krapina, na Blaűevo, na Josip dan po Florijanu, na Ladislava, u ned. po

- Škap., u pon. po Zast. Kr., u pon. po imenu Marije, na Miholje, na Martinje, na Nikolinje. — Osim toga svakog četvrtka ili ako je na isti dan svetac, onda slideći dan marvinski i živadji sajam.
- U Krapini kod kap. Majke Božje Jerus., Prošić. 1.) o Trojak. 2.) u ned. po Margaret. 3. u ned. po preobraž. Kr. 4.) na ime Mar.
- Križevci, 20. sieč., 3. velj. 21. oz. u pon. po cvitnici, 1. 22. svib., utor. po Trojakih, 15. lip., 18. srp., 10. kol., 29. rujna. 18. list., 11. stud., u poned., prid Bož. Svaki četv. ned. sajam, ako nije isti dan koji vel. sajam.
- Kutjevo, na pohodj. Gospino ili na 2. srp. i na malu Gospu.
- Levanjska varoš (kotar djakovački), 19. ož. sajam marve i ponešto robe.
- Ludbreg, dan prije Cvitnice, 1. svib., nu ako 1. svib pada u ned. to je sajam u poned., dan prije Tielova, na dan gospe Škapularske, subotu prije mal Gospoje, sub prije sv. Tome i svaku sridu u tjednu.
- Mitrovica, srim. žup., na hr. 40. mučenika na hr. Cvitnicu, na hrist. Spasovo, na hrist. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Našice, trg. Sajmovi robe: 10. ožujka, 13. lip., 15. kol., 30. stud. Sajmovi marve: 5. ož., 8. lip., 10. kol., 25. stud.
- Novi vinodolski (u Primorju); 1. i 20. sieč., 8. rujna i 13. prosinca.
- Novska, pož. žup., 25. ožujka i 18. listop.
- Ogulin svake sride. Zatim (veliki vašari) sva tri dana po duhov. ponediljku, 9., 10. i 11. rujna.
- Okučani, pož. žup., na hrist. Cvitnicu, 20. studena hr.
- Orahovica, trg. Sajmovi robe: 2. velj., 3. svib., 20. ruj., 25. stud. Sajmovi marve: 28. siš., 28. trav., 15. rujna, 20. stud.
- Oriovac, pož. žup., na Emerika, na Tominje.
- Osiek: 20. sič., 24. trav., 20. srp., 18. listopada (svi veliki). Prije svakog 8 dana glavni marv. vašar.
- Otočac, lik.-krb. žup., tri dana po Trojstvu, 6., 7. i 8. list. (veliki vašar.) Osim toga svake sride nediljni vašar.
- Pakrac na hr. Blagov., na hr. Ignatiju, na hr. Duhove, na hr. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Pazova Stara, srim. žup., na hr. Ilinje, na Sesvete.
- Petrinja, ban., utorak po Cvit. u petak po Brašančevu, na Lovrinčevo, na Tominje.
- Požega, na Ant. Op., na Cvjet. na Duhov., na Tereziju, na Tom.
- Pregrada, 12. ožujka, četvrtak po uskrsu 8. svibnja, 12. lip., 31. srp., ili Ignat. 14. kolov., 7. studena, treći poned. pred Sesvete.
- Rača, bel. žup., 16. kol., 9. rujna.
- Rieka (u Primorju), 23. trav., 24. lip., 15. kolov. i 8. ruj.
- Ruma, u hr. Čisti četvrtak, na hr. Petrovo, na hr. Miholje, na hr. Trifunovo.
- Samobor, 14. veljače, 19. ožuj., na Veliki petak, 22. svibnja, 28. srpnja, 10. kol., 21. pros.
- Sisak, u sriedu po Sviećnici u utorak po Cvjetnici, na Flor., dan po Zast. K., 15. srpnja, na sv. Klaru 16. rujna, 19. studenoga. Osim toga svaki četvrtak nedjeljni vašar.
- Sisak, bivši gran., svaki četv.
- Slankamen, sriem. žup., 2. srp.
- Slatina, 19. i 20. ožuj. marv., 21. robení, 8. i 9. srpn., po kat. Pet. Pavla marv., 11. srpnja rob. 30. i 16. pros. po kat. sv. Nikoli, mar., 19. prosinca rob.
- Slunj modr., rieč. žup., svakoga četvrtka.
- Stubica Dolnja, u 1. nedj. adv., u sub. 1. ned. 4. adv., u sub. i ned. pedesetnice, u sub. prije 2. nedj. korizm. i u istu ned. koriz. kvaternu, u sub. prija Cvjetnice i na istu Cvjetnice, u subotu i nedj. Trojst., u sub. i ned. Angj. u sub. i ned. jesen. kvat.
- Stubica gornja, 17. trav., zatim na drugu subotu po Petrovu i Pavlovu i na drugu subotu po Miholju.

Subocka, pož. žup., 2. srpnja.
 Sunja, banov, svake nedjelje prije 24. lipnja, 22. srpnja i nedjeljni svaki petak.
 Sveti Ivan na Zelini, 26. ožuj. dan po Ivanju, 30. stud.
 Sveti Ivan Žabno, uvijek 1. ožuj, 14. trav, 16. svb., 6. srp., t. j. pravoslavno Ivanje i 22. stud.
 Svilaj, pož. žup., 24. travnja, u petu nedj. po uskrsu, u ned. po Maloj Gospi.
 Švinica, banov., 7. srpnja, 26. listopada.
 Šamac, srim. žup., na Petrovo, ned. po Velikoj Gosp.
 Šaregrad, na Spasovo i 29. lip.
 Šid, 1. velj. ili na tri Jerarha: 19. ož. ili na Josipovo; 1. stud. il na Svi Sveti; 12. prosinca ili na hr. sv. Andriju, svaki put 4 do 5. dana vel. marv. vašar.
 Terezovac, drugč. Suhopolj. 15. svib. marveni a 16. svib. robeni sajam, 25. stud. marv. a 26. stud. robeni sajam; 8. lip., 28. list. Svaki put tri dana naprvo marv. pazar.
 Toplice varaždinske, prije dana sv. Matije, onaj poned. posli dana sv. Josipa, sv. Filipa, sv. Ivana Nep., po Tielovu, sv. Cirila i Metoda, po Križevu, po sv. Mart.
 Topolje novo, pož. žup., 1. kol.
 Topolovac, belov. žup., 8. svib., rob. i marv. opr.
 Topusko, banov, prva nedelje po hrist. uskrsu 15. lipnja, 2. i 6. srpnja
 Udbina, lič.-krb. žup., svaki poned. nedeljni vašar.
 Valpovo, na Iv. K., na Zač. Gosp., na Mart.
 Varadin, sriem. žup. na Matiju, na Petr., na martinje.
 Varaždin, na Gjur., na Ivanje, na Jakobovo, na Emerikovo. I svaki četvrtak i poned. u tjednu. na ned. glušnicu.
 Vinica, u poned. po Markovu, na malo Tielovo, u pon. po Kraljevu, na vel. četvrtak, na Nikolje, u poned. za svakom kvaternom nedeljom.

Vinkovci. brodsk. žup., 16. svib., 6. kol. 1. stud. Prija svakog nekoliko dana marv. vašar.
 Virovitica, 6. siečnja, 1. svib., 2. kol., 21. rujna. Svaki put. 6. dana prije marv. vašar.
 Vrbanja, sriemska žup., na Ime Marije. Vrpolje, virov. žup., 24. lipn., 20. kol., 11—13. velj. m. 14. roba.
 Vukovar, 1. svibnja, 24. lipja, 15. stud. Skupa po nekoliko dana marvinski vašar.
 Zagreb u četvrtak prije Cviet. nedjelje, dan po Marku na Margaretinje, dan po stjepanu kralju, na Simunje dan po začecu BDM. Od ovih je znameniti i margaretinski, a najznamenitiji na Kraljevo. Osim toga svake sriede nedeljni sajam.
 Zemun, sriem. žup., na sv. Matiju, 3. svib., 13. prosinca.
 Zlatar, 21. sič., četv. po uskrsu, 21. lip., 11. kol., 5. pros.
 Zrinj, banov., 24. trav.

U Bosni i Hercegovini.

Godišnji sajmovi.

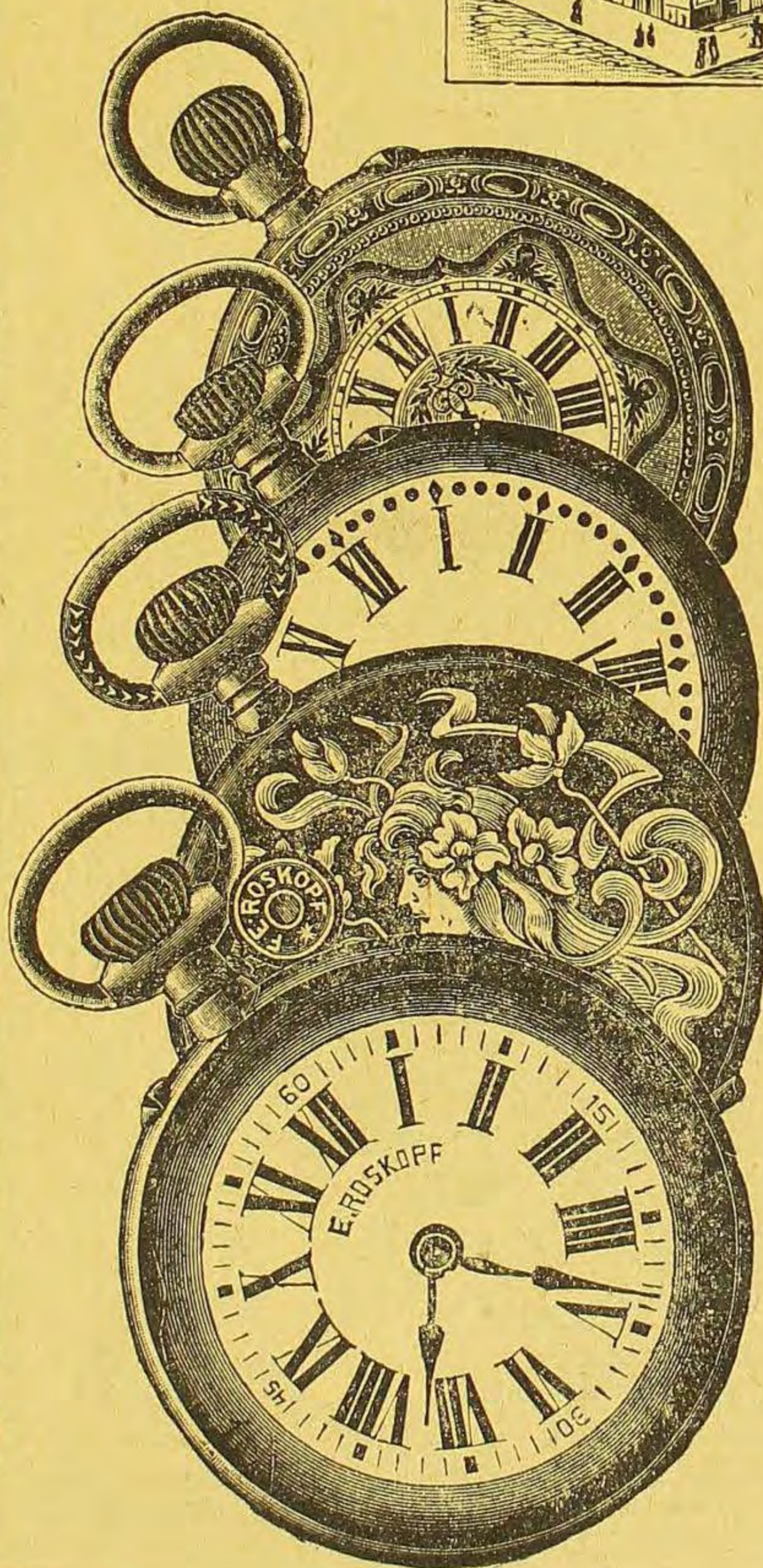
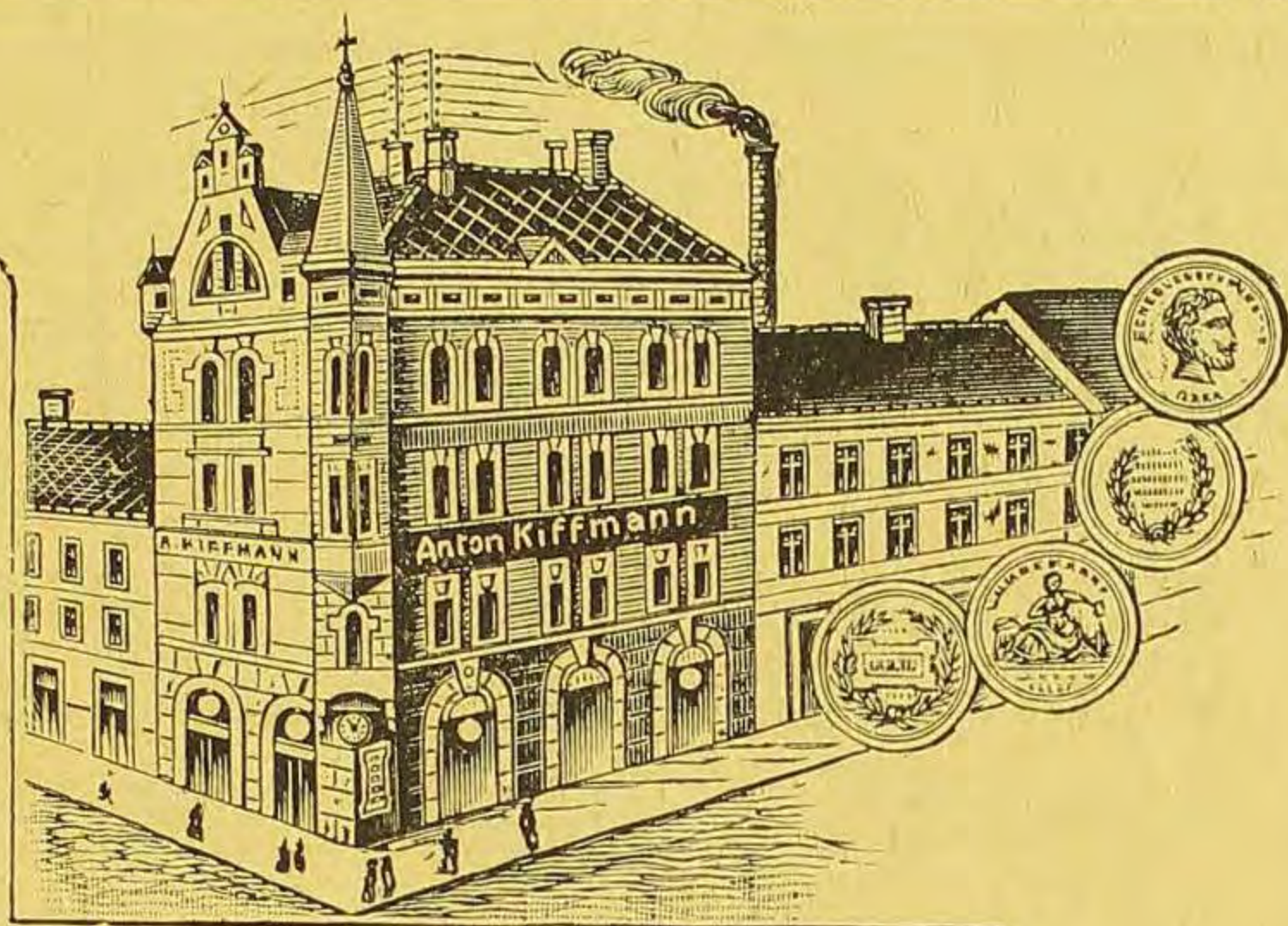
Banjaluka, pred pravosl. duhove do subote.
 Bos. Kostajnica 20. do 22. ruj.
 Bos. Novi 10. do 12. srpnja.
 Bos. Gradiška 20. do 22. ruj.
 Bos. Šamac 29. lipnja.
 Derventa, 27. do 29. kolovoza.
 Fojnica, na Duh. kroz tri dana.
 Gornji Vakuf 11. do 13. srpnja.
 Glamoč 11. i 20. rujna.
 Jajce 11. do 13. listopada.
 Mostar 22. do 24. trav. 16. do 18. kol.
 Travnik 6. do 8. svibnja i na Nik.
 Trebimlja 8. rujna.
 Zvornik 2. do 6. kolovoza.
 Zenica 15. i 16. svibnja.
 Žepče 15. do 17. kolovoza.
 Županjac 11. srpnja i 27. kol. i 11 list.

Specialist

samo u bolji urama,

== u zlatnim i ==
srebrnim robama.

== Odpremnik ==
željeznički ura.

Zahtievajte priposlanje mojega URESNOGA CJENIKA

sa oko 1000 slika, besplatno
i franko će te ga dobiti.

Srebrne ure	K 6.50
„ sa 3 srebrna poklopca „	9.50
Pravi tula sa dvostrukim poklopcem	13.—
Plesnaste ure čelične	6.—
Amerikanske dublé-zlatne „	10.—
Goldin Roskopf ura	4.—
Roskopf od nikela	3.—
Ženske zlatne ure	19.—
Ure za muške	40.—
Srebrna Omega I.-a kakv. „	28.—
„ Schaffhausen I.-a	48.—
Srebrni lanac	2.—
14 k zlatni lanac	20.—
14 k zlatni prsten	4.—
Ura njihaljka za izbijajuć strojem	9.50
Viseći (zidni) ura	2.40
Budnik (ura)	3.—
„ „ noćom svitleć „	2.40

**3 godine
jamčenje !**

**Za
nepovoljne**

**novac
natrag !**

**Dakle
14 dana
bez
reskiranja!**

Kiffmann A.
Marburg, br. 452.
(Stajerska)

najveća tvornica ura, u zlatnim i
srebrnim robama.

Uresni cjenik sa oko 1000 slika
besplatno i franko.

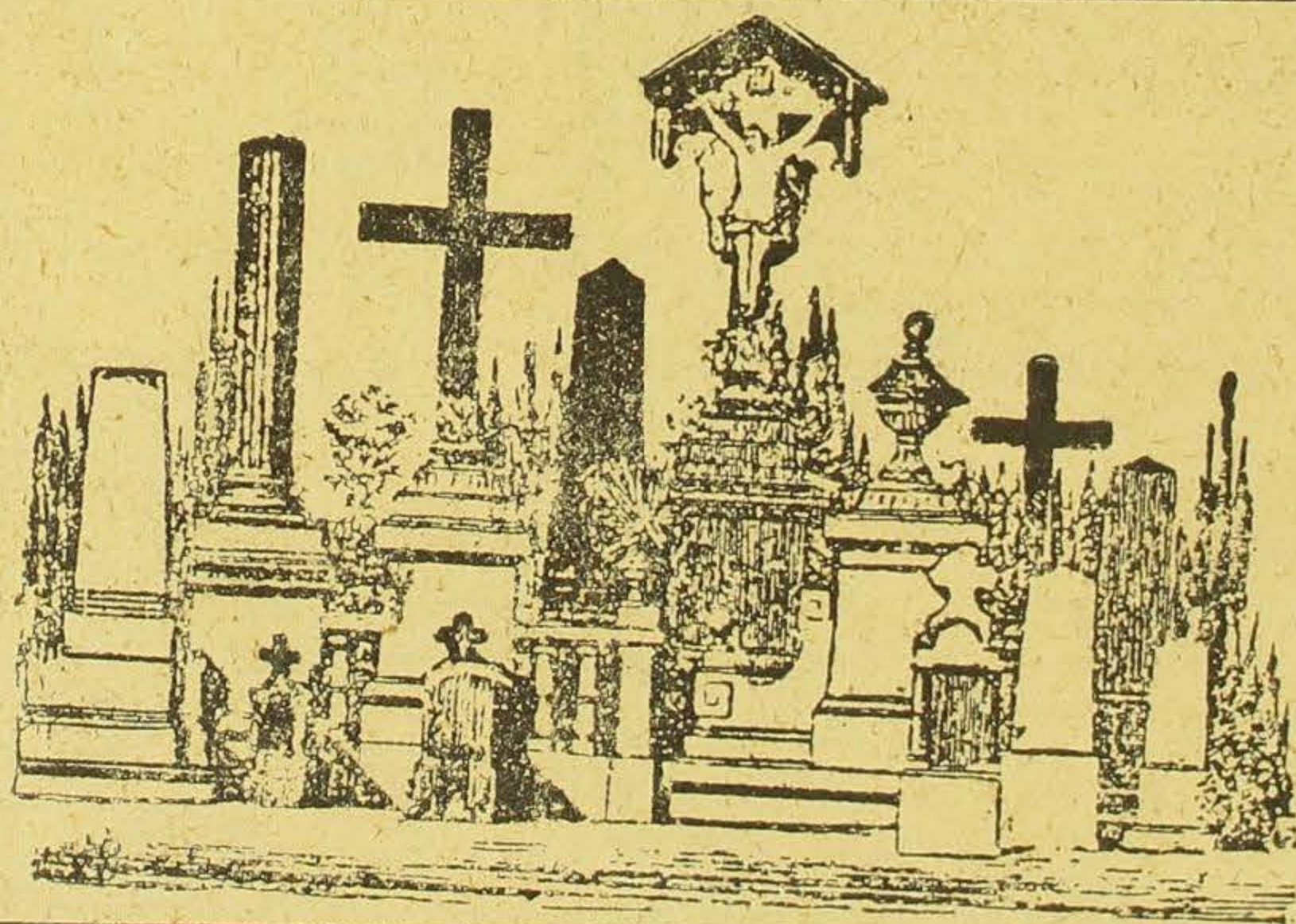
PALATINUŠ I BARTUŠ

skladište nadgrobni^h spomenika

Subotica, Deák-ulica (Pijaca od mesa).

Veliko skladište te bogati izbor
nadgrobni^h spomenika
te klesarskih radnja.

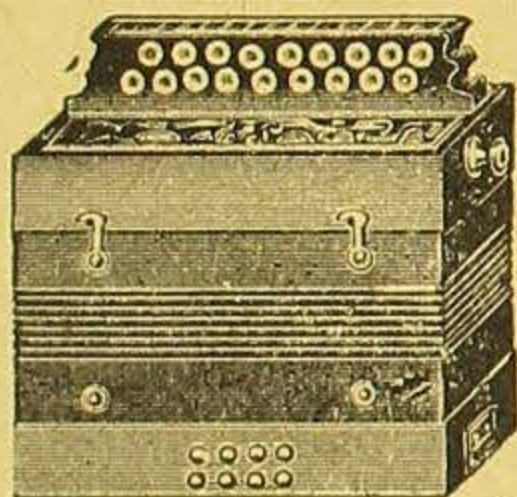
Dogotovlja uz najjeftiniju cinu svake
□□□ vrste poslove ove struke. □□□

Kako mož ostarit ??

Ovo je tako pitanje, kojim se veliki naučenjaci bave već više desetina godina, i općenito je mnjenje, da za podugljivanje života nije dosta samo izličit pristupnu bolu, već prvog kraja triba izbaštit klice bolesti. Stomak i criva su prava mista di se skupe stvari za bolest. Najvežnja zadaća je ovo u zdravlju držati. Ako stomak nezna dosta hrane slat u krv, ako sredstvo za probavu odkažu službu svoju, onda je ovo škodljivo za sve tilo. Ima mnogo ljudi, koji su slabi, sustanuti, višeputi glava ga boli, ima podrigivanje, ima netečnost, uvik je uzrujan, nesvoljan i ne misli nato, da ovo potiče od bolesnog stomaka. Ovakima ljudima triba nudit „Germanovu-esentiu od života.“ Naručimo 2 boce „Germanove-esentie“ za 2·80kr. i 40 fill. za pakovanje kod sgotovitelja German K. likarnik, Belovár 82. (Hrvatska). Germanova-esentia života već više godina je izkušano sredstvo obrane, koja nemož falit ni kod jedne kuće.

Tko razumi,
sigurno dobre
HARMONIKE
kako triba naba-
viti, taj se up-
ravo krene kod
sgotovitelja
kome je adresa:

Franja Hochholzer, Win (Beč) XVI.,
Kollburggasse 12. ■ Civik badava.

RHEUMATIZAM škripac, grčevi
liče se najbolje
sa ruskim pilulama.

Opće je priznato, da ako se najmanje natare bolesno tilo sotim likom, urodi sa najboljom poslidicom i u zastarelim slučajevima, gdi je već svaka drugo sredstvo nemoćno. *Cina 1 flaši K 2*—
Glavni depo: **Apoteka „srebrnom orlu“ Z. Rucker u Lembergu. :-:**

Za ličenje
pluća i proti

bolesti pluća

naj-
bolji
je

Tuberin.

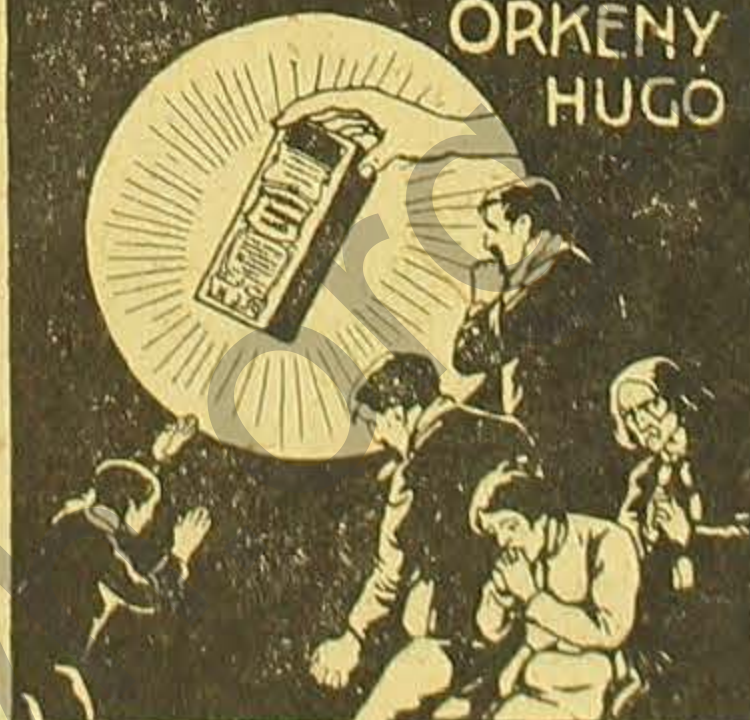
Nenadmašivo specialno sredstvo proti kašlja, prsobola, influenze, katara, žigerica, sušice, bole ugrkljanu, malo-krvnosti, i proti engleskog bola; za ojačanje slabi, u narašćaju zaostanuti dice, škiljavi osoba i za odgojiteljni žena. Mnogo pofale od ličnika. 1 boca 2·50 k., 3 boce bez postarine 7·50 k. sa pouzećem šalje sgotovitelj.

Örkény Hugo, likarnik

Budapest, Thököly-ut 28. Central 78.

TUBERIN

**ÖRKÉNY
HUGO**

Krem od ljiljana.

Najizvršnije sredstvo za polipšavanje lica i kože. Jedini melem protiv pigah, bobuljica i svakoj nečistoći kože.

Odstrani svake pečene rane i ispućavanje usana. Jedini melem protiv izpućanju kože, crvenilu obraza i rukiju; nadalje lišaju, izbacivanju, guljenju kože i protiv sunčanoj paljevini.

Izgladi mrskanje i rape, i starim osobama uzajmljule svežo, bajno i mladano lice; obraz, vrat i ruke polipšava.

Sasvim je neškodljivo sredstvo, i poklem nije masno, već ugodna, brzo sušna smesa, koja je umiljatog mirisa. koji se već posle prve probe dopadne, lice od njega ne postane sjajno kao od drugih mastih, nego se njen sjaj kao belilo izgubi i danjom se može rabiti.

C I N A :

Jedna čaša Ljiljan krema	1	kruna	—	filera
Jedna škatulja Belila (Hölgypor)	1	"	—	"
Jedan sapun od ljiljana , najbolji za lice, odstrani sve puge i nečistoću lica, najbolji je pri uporabi creme	—	"	90	"
Jedan Marinski sapun	—	"	50	"
Jedna bočica sredstvo za kosu , osobiti lik protiv opadanja kose i peruta	2	"	—	"
Jedna bočica Regeneratora , koji sidoj kosi povrati prvašnju boju	2	"	—	"
Jedna bočica Salicil vode za usta , koja održava zubima lice, oduzima neprijatnu sagu	1	"	—	"
Jedna čaša China pomade , koja je mast najpripoznatiji lik za rastenje kose	1	"	—	"
Jedna bočica soka od bokvice , za najkraće vreme obustavi kašalj, rastira gušnju itd.	1	"	—	"
Jedna bočica lika od kostobolje (Rheuma szesz) najbolje sredstvo protiv probadanja	1	"	50	"
Jedna bočica indijski kapi , za jedan trenut oka zaustavi i najjači bol zuba	1	"	—	"
Jedna bočica balzama za žulj , rastera i najjače žuljeve pri kratkoj uporabi	—	"	70	"
Jedna škatulja praha za živad , najbolji prah do sad poznat, može se hasnirati za živinu, marvu i svinje	—	"	80	"
Jedna škatulja Laricin kapsule izliči za 5 dana kapavac i svaku pojavu doljni muških i ženskih bolesti	2	"	50	"

☞ Sva ova sredstva mogu se dobiti samo kod likarnika: ☞

ANTALA ILLÉS MLAGJEG

LIKARNA KOD ZLATNOG KRIŽA U SUBOTICI.

Priko puta od pošte. (Ribija pijaca).

Sasvim bezplatno!

NE STAJE NOVCA!

Svaki, tko ište, BEZPLATNO dobiva jednu kutiju sigurno dilatnog lika protiv ulozima i nazebe.

Godina sam bolovo u **reumi**, nazebi i u ulozima, i nikakav lik nije meni olakšo; ličnici se odrekli u pitanju moje ozdrave, i onda slučajno uspelo mi sastaviti od 5 sasvim neškodljivi sastojina jednu smjesu, i ovaj lik me

Nagrdjena ruka sa općenitom reumom zglobova.

izličio za najkraće vrime. Posli toga na poznatima i na susjedima u **reumi** oboljenima takodjer sam pokušao ovaj lik, dapače i na bolnički bolestnicima, pa još sa takvim čudnovato povoljnim uspjehom da su i ugledni ličnici prisiljeni bili priznati, da moj lik odlučno sa sigurnim uspjehom liči.

Od onda mnogo stotina sasvim nemoćni osoba sam izličio, koji bez pomoći nisu mogli ni isti, ni obući se, i medju njima osoba od 60, što više od 70 godina, od koji su pojedinci već 30 godina ginuli u ovoj nevolji. Takav sam siguran u uspjehu, da sam odlučio, da ću više stotina kutija **bezplatno** izdiliti, da i drugi nevoljni mukotrpnici dobiju iz toga koristi. Čudnovato je dilatan ovaj lik i bez sumnje je, da i takvi bolestnici, koje su ličnici i bolnice neizličivama nalazili, ponovo sasvim su ozdravili.

Zabiližite sebi, da ja novca ne ištem, već molim vas, odpišite mi ime i adresu sa takvom željom, da vam pošaljem jednu kutiju **bezplatno**. Ako onda još i više tribalo bude, cina će zdravo umirena biti. Nije mi to namira, da pomoćju mojega izuma velika imanja nabavim, već da pomognem nevoljni mukotrpnicima. Obrnite se dakle sa jednom dopisnicom na ovu adresu: **M. E. Trayser, 925. Bangor House, Shoe Lane, London, Anglia.** — Jednoj dopisnici, koja na inozemstvo glasi, cina je 10 fil., na pismo pak biljegu od 25 fil. triba prilipiti.

P. S. Ako ovaj lik i na dalje hoćete upotribljavati, onda ga možete naručiti kod ličnika ili u tamošnjoj likarnici.

Tko želi

RAKIJU (ŽGANICU)

bez kotla, nek si naruči kod
trgovca **RADOVANA POPOVIĆ**

u **Novom-Sadu (Ujvidék)**,

jednu podučavajuću knjigu, iz koje će naučiti kako se može praviti svake vrste rakija i kako se s vinom postupa. Ciena joj 6 kruna. — Ovdje se može naručiti sav potrebiti material, koji zajedno sa prahom potrebnim za 100 litara rakije stoji samo 8 kruna, svega 14 kruna.

SVAKI NEK SI NARUČI poučavajuću knjigu i potrebiti materijal za ugotavljanje rakije. Tko će naručiti, ne će požaliti. A tko radi po uputama knjige, vremenom će obogatiti.

Ako je jednomu skupo, nek ih više zajedno naruči, pa će pojedinomu jeftinije doći.

Vi izbacite svoj novac,

ako skupe cene plaćate za fine likere, premda i najfinije vrsti vi sami lako možete sgotoviti

sa izvadcima,

koje sam ja napravio. — Jedna boca **Ektrakta** sa rabljenim naputkom ujedno za sgotavljanje 5 litara najfinijeg ruma ili altfátore, benediktinera, carske kruške, kumina, mogadora, trišanja, maroškinova, ananasa, vanilie, punča, fodormente, englezke gorke, kave, kakaova, šartröza, porastnice, višanja, djavolskog likera, borovice, jertzabinke, šligovice, konjaka prosto od poštarine sa pouzećm K 1.90, 3 boce K 4.50, 6 boca K 7.50. Sramota izključena. Pravog dobavlja jedino

Grolich János, Angyaldrogéria, Brünn.

(Morvaország.)

Kuvajte pivo kod kuće po izkušanim receptu. ::

Sastojina za 25 litara piva sa 50 čepova od šurova ujedno K 2.—, poštarska nagrada 84 fil. Kada se 5 ovaki obroka naruči, 1 obrok se bezplatno i prosto od poštarine dobavlja. Naredite dakle više vas zajednički. Adres: **Grolich János, Angyaldrogéria, Brünn.** (Morvaország.)

♦♦ Velika bunjevačka trgovina rukotvorne robe ♦♦

Mije Perčić

kod „Svetog Roke“ u **SUBOTICI** (Deakova ulica).

Rasprodaje uz najjeftiniju cinu svakovrsne robe spadajuće u ovu struku kao: **sukna, svile, kumaše, piketa, satina, delina, batista, postave, šifona, cica, kanavasa** itd. koje se mogu dobiti u najvećem izboru.

Trgovina **Mije Perčić** svoje stranke uvijek sa najvećom prijaznošću i pažnjom posluži. Tamo svaki dobije nabolje robe uz najumirenije cene, zato preporučujemo najtoplije ovu tvrtku cilom našem općinstvu.

PERJE ZA KREVETE I PAHULJICE

1 kg. sivog, čih. perja K 2.—, polubijelo K 2.80, bijelo K 4.—, bijelo pahuljičasto K 6.—, sasma bijelog gospodarskog perja K 8.—, bijelog nečih. čupanog pahuljičastog perja K 3.60 i 4.50, bilog K 4.40, K 5.20, K 6.—, pah. sivo K 6.— i K 7.—, sasma bijelo K 10.—, 1 kg. finije prsne pahuljice K 12.—.

Kod narudžbe od 5 kg. franko.

GOTOVE KREVETE

Iz jakog vrlo trajnog crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinga: 1 tuhica 180 cm. dugačka 120 cm. široka, i 2 jastuka svaki 80 cm. dugačak, 60 cm. širok, punjen sa novim sivim trajnim pahuljastim perjem K 16.— polupahuljastim K 20.—; pahuljastim K 24.—, pojedine tuhice 180—120 cm, K 10.—, K 12.—, K 14.— i K 16.—; 200—140 cm. K 13.—, K 15.—, K 18.—, K 20.—; pojedini jastuci 80—60 cm, K 3.—, K 3.50, K 4.—; 90—70 cm. K 4.50, K 5.—, K 5.50; dvostruke tuhice 180 cm. dugačke 116 cm. široke K 13.—, K 15.—; od 10 kruna počamši franko. — Pakovanje badava.

POSTELJINA

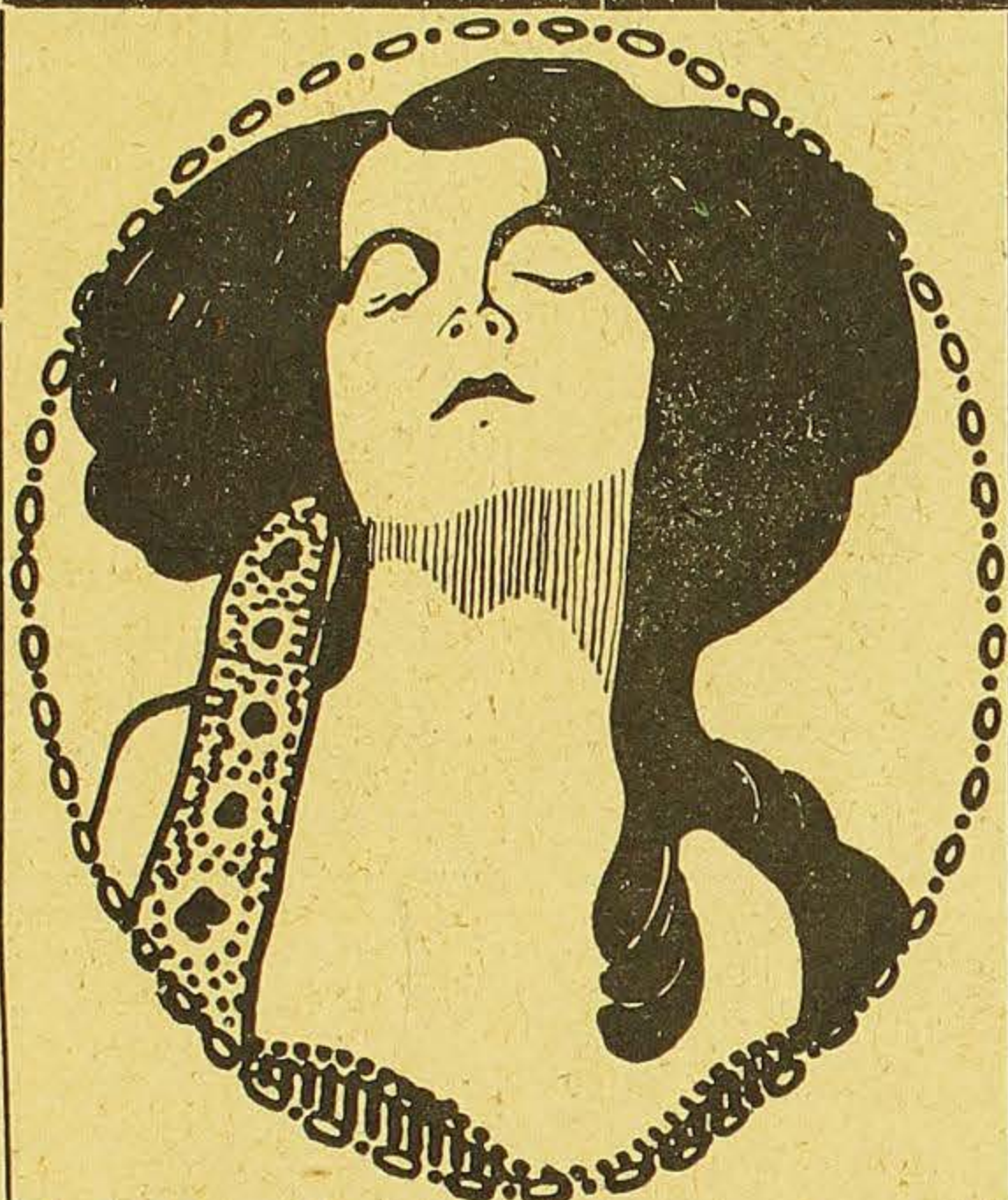
Haljine za krevet

više K 12.— franko, pakovanje badava. Pokrivač od flanela 190—140 cm. šaren K 2.90, slikovit 3.60; Pokrivač lamine kože bio sa rojtama 200—126 cm. K 3.20, i tigarski pokrivač sa porubom 200—125 cm. K 2.40; i pokrivač sa rojtama za pranje 200—150 cm. bili K 2.80, K 3.25, bojadisu K 2.50, K 3.05, K 3.30; i pokrivač od platna bez šva 200—140 cm. K 2.—, K 2.20, K 2.40; i čaršap od flanela, bojadisan K 2.10; i katanski platneni čaršap, čist, jak 200—140 cm. K 2.75. **Vojničke odpreme** Slamnjače od izradjene jute, sašiveno 190—112 cm, K 2.25, K 2.80; Šiveni pokrivači, crveni sa turskom postavom 160—100; K 4.80, 170—110 K 5.75, 180—120 K 6.80, 190—130 K 8.25; Klot sa postavom 170—110 K 9.50, 180—120 K 10.50, 190—130 K 11.50, šalje uz pouzeće

MAX BERGER

in Deschnitz Nr. 266/a, Böhmerwald.

Bogati zbor perja za krevete, pahuljice punjenih gotovi kreveta, matraci, privlaka, pokrivača svake vrsti i veličine u mojem ciniu kojeg šaljem na želju badava i franko. Neodgovarajuće izmijenjujemo ili vraćamo novac.

Divojke, gospoje!

Mladjanu krepkost i radost za život dugorajno sačuvati, kao što putom nabavljanja podpuno lijepe vanjštine hodati, odlučna njim je dužnost. Izživljeni živci, nepodpuna probava, hrdjava krv, malokrvnost, žutica, ženske bolesti su uzrok preranoj starosti. Vanjski likovi neće vas izdovoljiti, sa nutarnjim ličenjem treba dilovati na vanjštinu i to jedino sa uporabom

Diasana-kure

može se dostignuti. Ovo je jedini prirodni put!

Kura pomladjivanja krvi sa likom Diasana s njegovim okripijajućim dilovanjem naliči na sv. flosť sunca, nema boljeg i prijatnijeg, što Vas brže do c'lja donelo. Nabor, mlitave, uvénjene i srhovite crte lica nestanu, lice čist,

zdrav, cvatući i ružičast izgled

dobije. Organizam za dobre nove snage. Mlitaťavost uzmine osičanje snage i na m' sto tvorba zdrave krvi dodje.

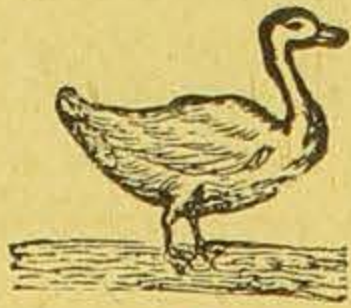
Svakim bolestniku stomaka, rodilji, rastućim mladežu najlakše probavljivu, najukusniju hranu daje Diasana. Hrana je 1 1/2-put veća, nego govedjine.

Kutija K 1.30 i K 2.40.

u l'karnicama, išťite ipak samo Diasane i ne-mojte primiti drugo. Za upoznavanje i za pokus bezplatno šalje

Kaiser Fr. Bregenz-Voralberg.

Jeftino česko perje!

5 kg. novog, dobro čihavog perja K 9.60, 5 kg. boljeg K 12.—, 5 kg. bilog, mekanog, čihanog K 18.—, 24.—, 5 kg. bilogmekanog K 30.—, 36.—, 42.—. Pahuljuce sive K 3.60, bile K 5.40, snižno bile K 6.—, 6.60 po pol kg.

Gotovi kreveti,

sa crvenom prevlakom, dobro punjeno, 1 dunja ili perina 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10.—, 12.—, 15.—, i 18.—, 2 m. duga 140 cm. široka K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Uzglanca 80 cm. duga 58 cm. široka K 3.—, 3.50 i 4.—. 90 cm. duga 70 cm. široka K 4.50 i 5.50. Na zaktiv se dogotovljaju u svakoj veličini. Trostruki matraci od vune na krevet K 27.—, bolji K 33.—. Razašiljanje franko ili pouzećem K 9.— i više.

Haljine za krevet

više K 15.— franko, pakovanje badava. Pokrivač od flanela 190—140 cm. šaren K 2.90 slikovit 3.60 1 tigarski pokrivač 200—125 cm. K 2.40. i pokrivač sa rojtama, za pranje 200—150 cm. bili K 2.80, K 3.25, bojadisan K 2.50, K 3.05, K 3.30. 1 pokrivač od platne bez šva, 200—140 cm. K 2.20, K 2.40 1 čaršap od flanela, bojadisan K 2.10. 1 katanski platnem čaršap, neraskidan, čist 200—140 cm. K 2.75. Prazna šivena doljnja postelja i jorgan prema ciniku. Ne odgovarajući se izminjuje ili novac vraća.

Vojničke
opreme

Opširan cinik svakud badava i franko.

**Arthur Wollner, Lobes 545.
bei Pilsen (Böhmen).**

Moj kozmetičan petrolin za kosu.

Stanovnici okolica nafta-izvora i radnici petrolinskih čistiona nikada ne

očelave, navik imadu bujnu kosu. Ja sam najčistiji petrolin priradio za kozmetikum kose, i dostigao sam sa njime **najlipše uspihe** kod ritke kose i kod opadanja.

Ovaj petrolin za kosu se može dobiti **jedino u drogeriji kod „Bilog Angjela“, Brünn, Johannesgasse br. 5.** Cina jedne boce je K 1.—, 6 boca K 5'50, a 12 boca K 10'—. (Poštarina obaško.) Od 2 boce manje se ne šalje poštom.

Grolich János Angyaldrogeria, Brünn
(Morvaország.)

OBJAVA.

Čast nam je izvestiti p. n. kupce, da smo u mistu kod Kapele svetog Roke, prvu najveću kršćansku radnju

kratke robe i svake vrsti šešira

(kod Angjela čuvara)

otvorili, gdi stalno na skladištu držimo: momačkih i dičijih šešira, cipela, ženskih i muških košulja, ručne radnje i svakojakih krojačkih potrebica, suncobrana, kišobrana, čorapa, ogrlica, poša, ovratnika i svakojakih ove vrsti stvari po najnovijoj modi.

Podpuna oprava za udavače.

Čović i Stipančević.

Sitnih oglasa prima oglašivajuće poduzeće **GYULA LEOPOLD**, Budapest, VII. Erzsébet-körut 41. ■ Ove narudžbe se imaju pridati do polovice juna.

Platnene

i pamutne robe znače štednju od **40%** za gazdarice. Peškiri, čaršapi, parketi, flaneli, maramice itd. — Razašilje sa pouzecom

tkaonica MARTINEK JÓZSEFA.

Róth-Kostelec W 100 (Česka).

Cinik i minta badava i franko. Neodgovarajuće uzimam natrag.

Hrvatsko dopisivanje.

Svitska slava u obrtu satih!

Extra ploče!

Najelegantnije!

Kavalirske sate od double-zlata.

Nagradjene samo po K 4.90 sasidrenim ustrojem na 36 sati i uvučeno sa zlatom putem munjevitosti. — Jamstvo za 4 godine — 1 kom. K 4.90, 2 kom. K 9.30. — Uz svaki sat pozlaćeni lanc badava. — Rizike nema. Promina dozvoljena ili se vraća novac. Uz pouzecu razašilje:

HOLZER E., Krakau Stradom 3.

Industrija očenaša u Kaloči.

Izvrсна kakvoća i istrajnost

očenaše

u vanredno bogatoj izradbi. Jeftine cine. Istrajna ručna radnja! Na srebro rizani diamanti, crni biseri. Križevi, kolajne od srebra i zlata. Svete prilike. Voda iz Lurda. Cinik badava.

Ištite ga odmah od

Tantos Ferencz

kapelana iz KALOČE.

+ Mršavost. +

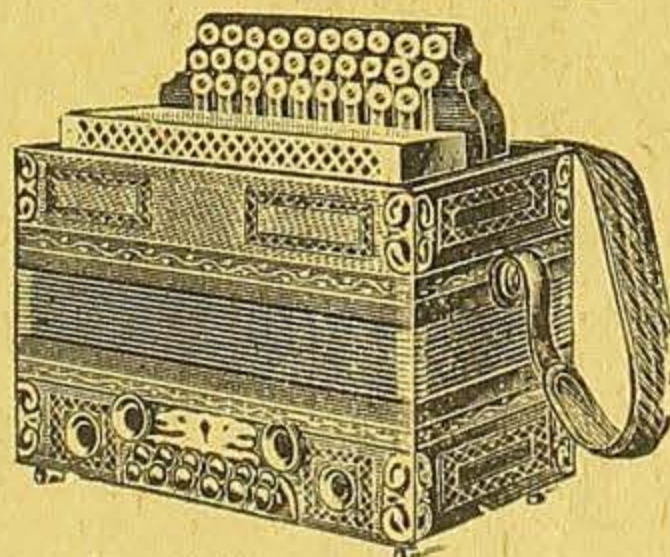
Jedino uspišno sredstvo je američanski snažnohranivi prah profes. dr. William Hartleya. Mršavi zadobiju stalan, lip, pun oblik tila: ženske krasna prsa; jamstvo za umnoženje težine sa 20 kila za 6 nedilja. Proti slabokrvnosti, nervoznosti, slabosti i kod stomaćnih bola je neophodno nužno hranivo sredstvo. Odlikovano u Čikagu, Berlinu, Londonu i Hamburgu. — Zahvalnice iz svih država. Cina po komad sa naputkom za uporabu 1 frt 10 kr. —

Glavno skladište:

Balázs L. Mór

Budapest, VII., István-ut 11. II. 1.

Ako ste radi dobrih i jeftinih **GLASBILA**

bečke izradbe kupiti ištite badava i franko cinik od **Stiasny G.**, Wien, Kalvarienberggasse 34/B. Gramofoni priko K 12.—

Brižne majke

stalno drže kod kuće po odličnim ličnicima pripoznati

Bardella

općeniti likoviti povez.

Nenadmašiv

kod rana od vatre, mokrih lišajeva, čireva na nogama, nazeba, dičiji smanjanja, rana posli trčanja ili ležanja, kožnih bola te kod svakovrsnih ozlida itd. Cina velikom povezu 1.90 K, sridnjem 1.20 K, malom — .70 K. Dobiva se u likarnama i drogerijama.

Glavno skladište za Ugarsku:

likarna

Török Józsefa

Budapest, VII., Király-utca 12.

LIŠAJ,

suhi i mokri otvoreni lišaj, škripave rane, kožna izbacivanja,

otvorene rane na nogama,

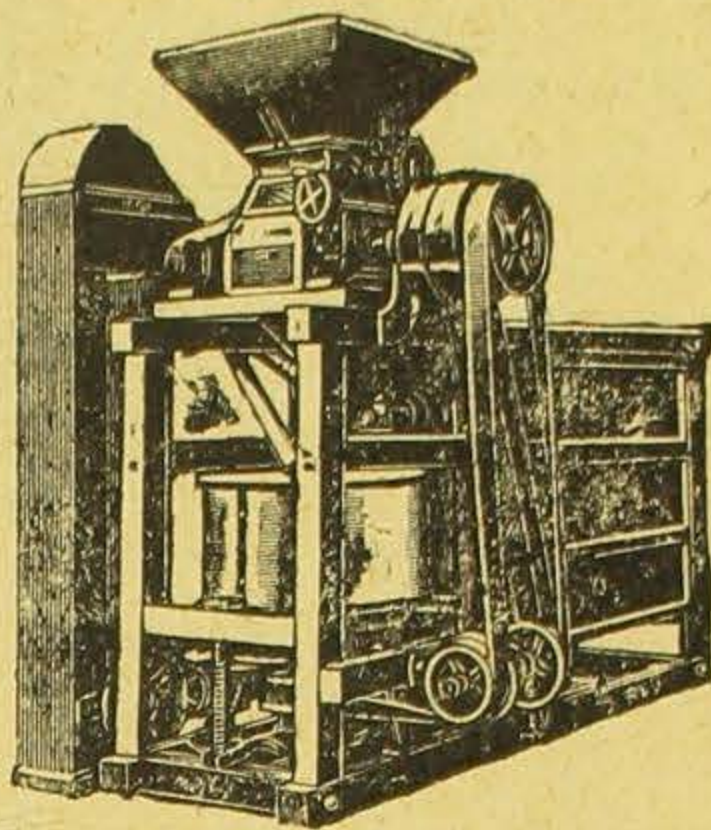
ozlide, čirevi i žile kostiju, ranjeni prsti, stare grdne rane. Tko se je dosada badava nadao, da će se izličit, neka pokuša sa **BILJNIM MAZALOM** koje je prosto od svake štetne sadržine. Više hiljada zahvalnica! Jedna kutija na probu K 3.—, jedna izvorna kutija K 5.—

Jedino istinito se naručuje kod likarne „Segitőboldogasszony“ Krassova (Južna Ug.)

**WOHANKIN
PATENTIRAN
KOMBINIRAN
KUĆNI MLIN
NA CILINDRE i
KAMENOVE**

**U malim gospodarst-
vima neophodan!**

Najsavršeniji mlin za sva-
kako brašno, kao i za sto-
čarstno nužnu prikupu.

Malo snage troši.
Potpuno iscrpi brašno.
Jednostavno rukovanje.
Brza otplata glavnice.
Malo misto.
Velika snaga za rad.
Jeftin posao.

**Wohanka és Társa
BUDAPEST,
V. Váci-körut 76/a.**

GOSPOJAMA JE ZDRAVO VAŽNO

znati, da je jedino „Krem Grolich“ pozvan nato, da uzdr-
žava lipotu, i gdi nema, tamo da dobavi, jer već posle uporabe 2—3
dana svaka gospoja osvidočiće se o iznenadljivim uspihu. Najugledniji
krugovi gospoja sa čudnovatim uspihom ga upotrebjavaju, ovo je
jedino sredstvo za polipšavanje, koje polipšava lice, od kojeg će ru-
žičasto, čilo i mladano biti, ugladi svaki nabor lica i vrata; obraz
opravi živanim i dražestnim, čaroviti izgled daje. Još i vrimešnije
gospoje tako čudnovato uzvišeno lice dobiju posli uporabe „Krema
Grolich“-ovog, da razlikovanje njevog doba nemogućnim postane.
Pige, mitesseri i sunčano opaljena mesta posli nekoliko dana nestanu.
Cina jednoj kutiji K 1.20. „Savon Grolichov“ sa Kremom
Grolichovim izminice se upotrebjavaju, sapun 80 f. (Porto obaško.)

Naručbe se adresiraje: **Grolich János Angyaldrogériája, Brünn.** (Morvaország.)

☛ Najveća kršćanska trgovina manufackturne robe ☚

■ U SUBOTICI ■

STANTIĆ I DRUGOVI

„KOD ZLATNOG KRIŽA“

Priporučujemo našem bunjevačkom narodu
najveću pravu kršćansku radnju u kojoj se
nalazi najveći izbor svake vrsti robe t. zv.

■ ■ ■ čoje, platna, svile i kumaše, najveći izbor svake ■ ■ ■
vrsti sukna za muška i ženska odila, zefira,
batista i t. d. — Sva roba iz najboljih i prvih
■ ■ ■ tvornica. — Posluga susretljiva, mire poštene. ■ ■ ■

Sa odličnim poštovanjem **STANTIĆ I DRUGOVI.**

Zabiližite

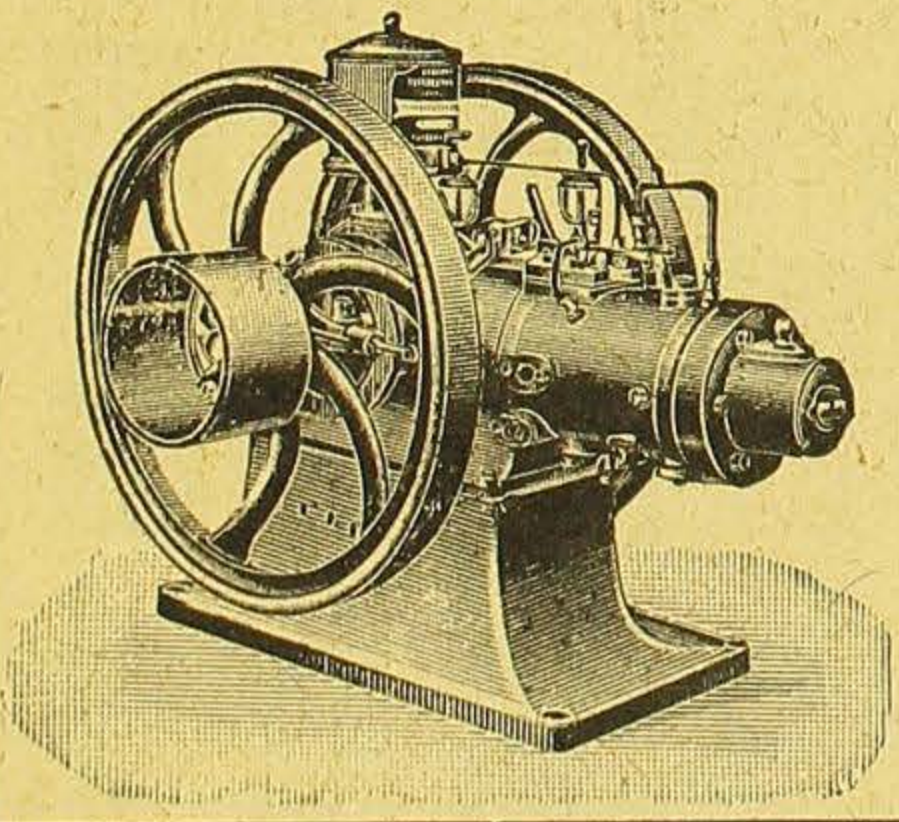
sebi, da je apetit temelj dobrog probavljanja, dakle najglavnije je zadaća zdravog života njegovo podpomaganje. Al ipak ovu istinu ritko slušaju, to najbolje vidimo iz velikog broja „bolestnika stomaka“, koji ne dobijaju redovnu obskrbu, neprestano se tužu na hrdjavo probavljanje, na zapor, sluzavost, na kaševiti okus, na nesvist, glavobolju, nespavanje i na drugačije nevolje. Tko stomak u zdravlju misli držati, tko oće dobro probavljati, taj nek bezujetno upotripljava od desetak godina prikladne, njegda pod imenom „**Mariacelli kapi za stomak**“ poznate

Brady-jeve stomačne kapi

koje su već odavno kao najpouzdoniji lik pripoznate protiv svih nevolja stomaka tako dice, kao odraslih. Uslid sveobće obljubljenosti ovih kapi ipak dopane mnogo vrsti imitacija u promet. Da se od ovih občinstvo sačuva, prave **Brady** kapi za stomak sad izključeno samo u crveni kutijama, poslagane se donošaju u promet. Na crvenoj kutiji ima ovde nacrtana zaštitna znamenka i **C. Brady** podpis, dakle drugačiji svežanj, kao imitaciju treba natrag poslati. Možese dobiti u likarnicama u maloj boci za 90 fil., u duplovanoj boci za K 1.60, gdi nema, tamo tvorac šalje poštom uz pouzeće prosto od poštarine 6 boca za K 5.80, ili 3 duplovane boce za K 5.30:

C. Brady gyógyszertára „a Magyar Királyhoz“ Wien, I., Fleischmarkt 2/217.

Na želju špecialnog upoznavanja bezplatno i prosto od poštarine.

Wohankovi motori i lokomobili na sirovo ulje.

Naj-
jeftiniji
posao.

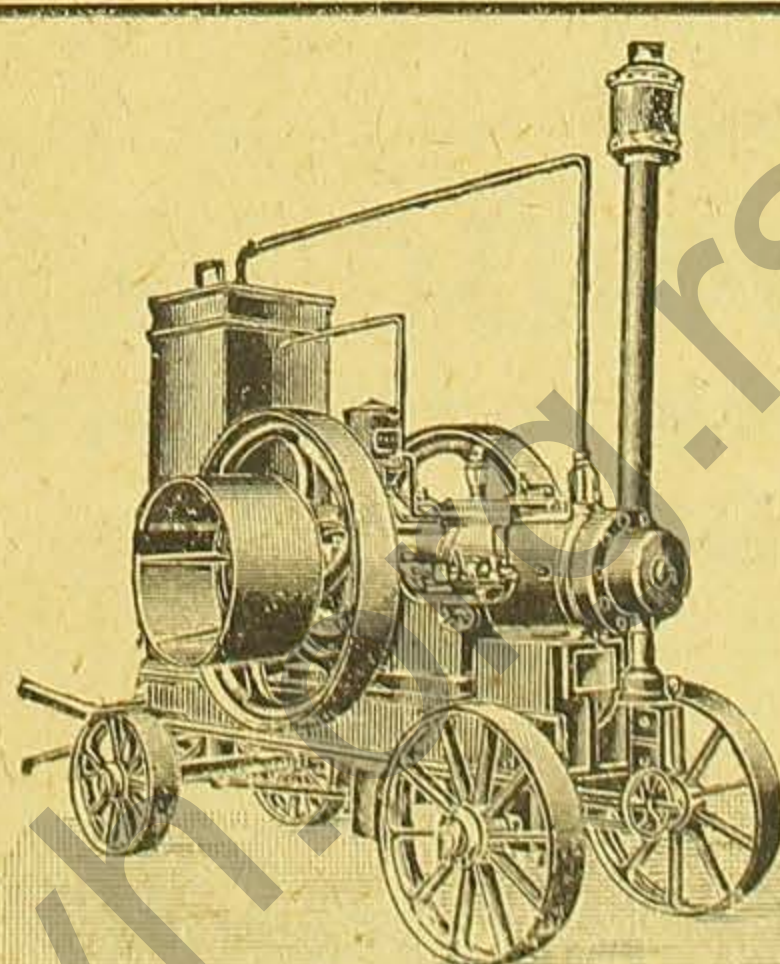
◆ ◆ Nije oposan zbog vatre,
ne rasprska se. ◆ ◆ ◆ ◆

Bez dozvele i nadzora svakakvih
financijskih organa.

Potpune opreme za vršacice.

Wohanka és Társa, Budapest,

V., Váci-körút 76/a.

FEKETE, TEMUNOVIĆ i DRUGOVI

toplo priporučuju visoko cijenome općinstvu
svoju manufacturnu — rivarsku radnju

»»» na pijaci — trg sv. Trojstva «««
u kući MILINOVIĆ — SUBOTICA.

Tu se može dobiti francuzka svila, kumaša, pliš. Velik je izbor svilenih, plišovih, vunskih i svakojakih marama.

Za muške i ženske haljine sukna, čoje, paje, trikova, lastika, kangara, svakakog parketa kolikogod kome treba. Osim svega toga ima tu pomodnog piketa, tilora, satina, zefira i cica, što vam rado nose dica; ponda bilog i žutog postava. Sve po nejjeftinijoj cini i uz najpoštenije izsluživanje.

Uljudno vas molimo na skoro vidjenje!

Kršćanski trgovci:

Danika, Pajo, Pišta i Rado.

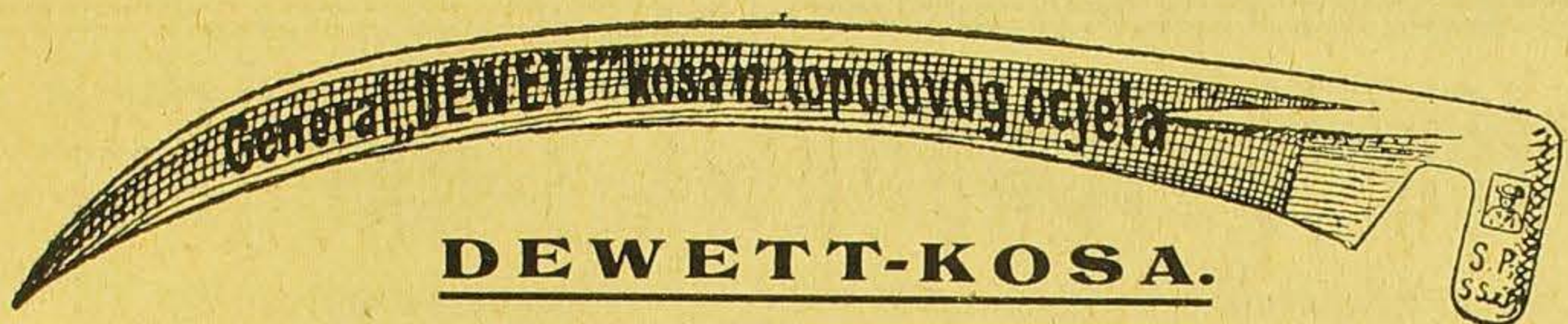
..... Potpisani imam čast do znanja Vam staviti, da sam

PODUZETČE ZA POKOPE I STOVARIŠTE MRTVAČKIH KOVČEGA

(u Joovljevoj kući, Deakova-ulica, br. 4.) da i najveću i najskromniju želju svakome i u svako doba potpuno možem ispuniti, znatno povećao.

Na stovarištu se stalno i u bogatom izboru nalaze mrtvački kovčezi od nikela, metalni i drveni, u svakoj veličini i kakvoći, osim toga mrtvački pokrovc, odiće i t. d. Moleći Vas, da me u slučaju potrebe potražiti blagoizvolite, uviravam Vas. da ću jeftinom i tačnom poslugom udovoljiti Vaše veoma cijenjene posite.

S odličnim štovanjem **PETAR GAAL** naslidnik Ivana Mlinerića.

DEWETT-KOSA.

➔ Najbolje su kose na svijetu ➔

DEWETT TOPOCELNATE KOSE,

koje raspošilja i trži jedino **PAVAO SOHR Šomogy-Szill 120 broj.** Dewetove su kose načinjene iz topoceli što je dobivena iz smjese najplemenitijih kovina. Ovaj je špecialitet tajna tvornice.

500 kruna platim onomu, tko god drugog trgovca kupi Dewetovu-kosu.

1000 kruna platim onomu tko pokaže dvije nevaljane kose od 100 Dewetovih-kosa. Tko hoće kupiti dobru kosu, neka nigdje ne kupuje,

Zaštitni žig.

već neka naruči na moju adresu sebi cijenik pa neka si izabere pravu Dewett-kosu. Cijenik šaljem badava svakomu. Tko više narudžbenika nadje, dobije popust. Za kosu jamčim. Tko naruči 10 komada 1 komad dobi badava. Solidna podvorba. Poslužit ću svakomu sa priznanjima što sam ih dobio od mnogih. **Diamant-ocelna kosa sa jamčom od 5 godina stoji samo 3 kruna.**

Poštovanim čitaocima

blagohotno priporučujemo dolnje retke:

Svaka ženska, koja hoće da bude lipa neka rabi samo .. **NATALIJA** mazalo za lice. Jedna kutija vridi 1 krunu. Natalija-sapun 1 kom. 1 Kr.

Najidealnije sredstvo za finoću rukiju je **BIBIJANA** Jedna boca vridi 1 krunu.

BOLI VAS STOMAK? Rabite odmah Joanovičev mrišavi izvadak bilina, koji će brzo obustavati bol stomaka, grčeve i t. d. Jedna boca 1 kruna 60 filira.

Pilule za čišćenje krvi i stomaka

najsigurnije sredstvo proti bola stomaka, bubriga, criva i krvi. Kutija 1 kr. Sva ova izvrsna sredstva dobivaju se isključivo kod dogotovljača:

SIMON T. JOANOVIĆ LIKARNIKA
TORONTÁL-VÁSÁRHELY. Dnevno poštarsko razašiljanje.

Ko hoće s uspihom oglasivat

neka se obrati na oglasivajuće poduzeće

GYULE LEOPOLD

Budapest, VII., Erzsébet-körut 41,

gdi se svi oglasi u tu- i inozemne listove i kalendare iz vrstnom vještinom, savisno, točno uz solidne cine posriđuju. Više neg 265 kalendara izključivo zastupa, pokrajičkih listova centralno oglasivajuće odilenje, mnogobrojnih novina izključiva uprava. Krasni katalog novina, ilustrovani cinik kalendara i svake upute oglasnicima bezplatno daje.

Alemi za riranje stakla

staklarima i za kućnu uporabu

1. br. za prozorno staklo K 2'40

2. br. za obćenito i jače staklo . K 3'60

3. br. za svake vrsti atakla za ploče K 5'50

4. br. za debelo staklo za ploče, za neuradjeno i za staklo za zrcalo K 8'—

Pouzeće sa 35 fil. više. — Za pravu i dobru robu jamči

Grolich János, Angyaldrogériája, Brünn, (Morvaország.)

Zapalna sprava za žep

najfinije nikeljovana. Na jedan pritisak gori.

1 komad K 2'35, 3 komada K 6'35, 6 komadi K 10'50, 12 komadi K 20'50. Pouzeće 35 fil. Razšalje:

GROLICH JÁNOS
Angyaldrogeria, Brünn. (Morvaorsz.)

Skenderović i Vuković

Rukovorna i Pomodna Trgovina

U SUBOTICI.

„Kod Svetog Trojstva“

Priporučujemo našem bunjevačkom narodu našu radnju u kojoj stalno držimo:

Svile, kumaše, sukna za ženska i muška odila, delina, zefira, piketa, konafasa i postava svakojake vrste itd.

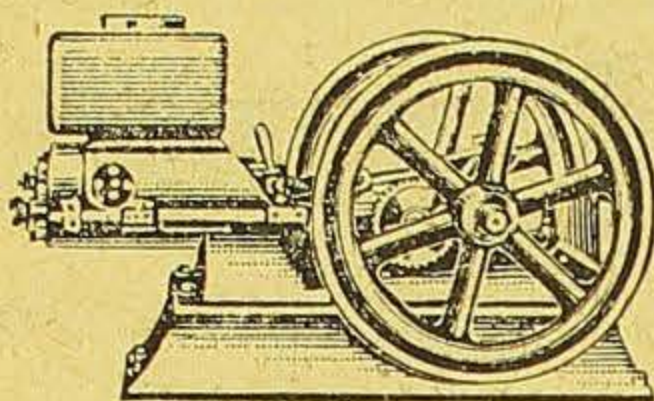
Umoljavamo poštovano općinstvo, da nas izvoli potražiti i svojim naručbama potpomagati. — Ostajemo sa uslužnim štovanjem

Lajčo Skenderović i Marko Vuković.

DÉNES B.

MOTOR-SPECIALISTA BUDAPEST

V., LIPÓT-KÖRÚT 15 SZÁM.

Osnovano 1833.

Telefon 46—03 Interuban.

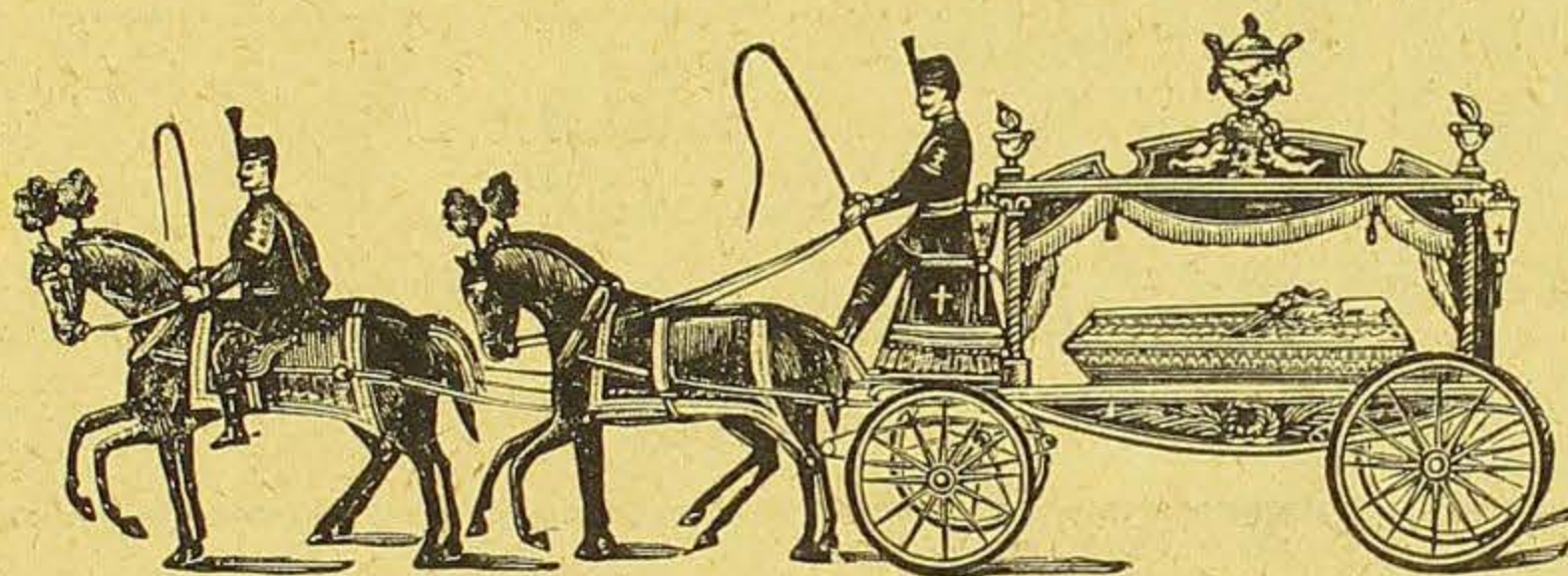
Cjenik izvolite iskati, to šaljem besplatno i prosto od poštarine.

Naj jeftiniji i najbolji izvor kupovanja za mlinske i maloobrtničke nakane medju benzinskim strojevima za mlatnju, stabilski, sirovo uljeni, benzinski i plinski motorima, kao što medju sastojinama svakojakvi motora i strojeva.

Izvorni americkanski **Vaterloo**, englezki **Fielding** nimački **Christof** i pravi **Diesel** sirovo-ulje motori u svakojakvoj veličini do 2—1500 H. p. Sa električkim žažećem, sa puškom, koja se može izminiti sa kolutastim mazanjem u glavni žabicama, bez strojnika makar tko može snjima upravljati i ma gdi upotribljavati.

Tvornica **Vaterloo** 30 godina sa 3500 radnika, Tvornica **Fielding** 45 godina sa 2000 radnika, Tvornica **Christof** 75 godina sa 1600 radnika radi; ovi brojevi dokazivaju izvrsnost tvorova, gorostasno širenje i ne padaju na velikoglasne sajamske reklame.

Hasnoviti uvjeti za obročno odplaćivanje. Osobni pohod je besplatan. Svoja radionica i višti uredjivači.

VELIKO BUNJEVAČKO POKOPNO PODUZEĆE

MATE HORVACKOG

◆ U SUBOTICI NA ČOŠKU DEAK-OVE I BERČENJI-JEVE ULICE (NA PIJACI OD MESA), ◆

nabavilo je sasvim nove opreme za čitavu radnju pa je kadro izdovoljiti i najjednostavnijim kao i najvećim zahtivima. Raspoláže sa osobito krasnim kovčezima te mrtvačkim kolima, a vrlo ukusno priredjiva ukope i postavlja odra te namišćava vince, da svačijim zahtivima potpuno zadovoljiti mora.

GVOŽDJAR, PAJO ŠIFLIŠ

U SUBOTICI

prodaje u najjeftinije cene najbolje vrste osovine, plugove, kolske okove te svakakve gvoždjarske robe u svojem ljpo uredjenom dućanu na Deakovoj-ulici.

Ko je rad dobru a jeftinu robu dobit, neka kupuje kod njega.

Broj telefona 349.

Siguran uspih! Za neškodljivost podpuno jamčimo!

Nevjerojatno brzo uspija Schneiderova

amerikanska žesta za kosu,

koje je najbolje i najsigurnije sredstvo za narašćaja kose. Svaki nek uporabi, ko bi zadržao svoju kosu

Schneiderovu američansku žestu za kosu.

Kod ljudi svakog doba i obadva spoba priko više godina postignut uspih potvrđuje da ovo sredstvo uništi sve gnjive žila kose.

Gdi žile kose nisu uništene, tamo kroz kratko vrime počme gusta kosa rasti, nestane peruda i občuva od ranog osidanja, i obdrži lice kose do kasno starosti.

Brada i kosa od Schneiderovog američanskog žesta za kosu već za 14 dana počme rasti.

Star i imladi, gospoda i gospodje

samo rabite američansku žestu za kosu za rasteenje brade, trepavica i

kose, jer je osvidočeno, da Schneiderova američanska žesta za kosu jedino je sredstvo današnjeg vika, koja za 14 dana protira kosu. Američanska žesta samo u bocama od 3 i 5 kruna uz pridhodnu uplatu novaca il uz pouzeće se dobiva zgotovitelja.

Josip Schneider likarnik Resica, Glavni trg 573

Južna Ugarska.

Javna zahvala.

Gosp. Franji Wilhelm, apotekaru kr. i ces. dobavljaču u Neukirchen, Donja Austrija, pronolaziocu antirheumatične i antiarthritične teje za čišenje krvi.

Čisti krv u slučaju, kad udari vitar i od reumatizma.

Kad stupom ovde na javnost, činim to zato, jer smatram za svoju dužnost izraziti moju najiskreniju zahvalu gosp. Wilhelmu, likaru u Neukirchen-i, za njegovu zaslugu, što mi je u mojim

teškim reumatičnim bolima pomogao,

a nadalje i zato, da na ovu izvrsnu teju upozorim i druge, koji su u ovu strašnu nevolju upali. Za 4 nedilje što sam gori spomenutu teju upotripljavala ne samo da sam se od svojih boli oprostila i ni sada iza 6 nedilja kako teju nepijem, ništa mi nefali, nego još osićam da se je čitavo moje tlesno razpoloženje poboljšalo. Uvirena sam, da će svaki, tko u sličnoj boli u ovoj teji tražio bude utočiste, blagosivati pronalazioca gosp. Franju Wilhelma, kao i sama.

Sa osobitim poštovanjem: **Grofica Butschin-Streitfeld.**

Cina jednom paketu 2 kruna, 6 paketa 10 kruna.

Gdi se u apoteci ili drogeriji ne dobija šaljes se direktno.

zkvh.org.rs

Toplo priporučujemo našem bunjevačko šokačkom narodu:

NEVEN

zabavno-poučni misečnik izlazi u Subotici.

Neven je glasnik naroda bunjevačko-šokačkoga; brani narodne pravice i nastoji, da se materinski jezik u školama, u zvanijama i u društvenom životu poštuje. Cina mu je na cilu godinu samo 2 krune.

Priporučujemo nadalje slideće knjige od g. Lajče Budanović:

SLAVA BOŽJA

veliki molitvenik — priko 800 strana — sa molitvama i pismama.

Drugo izdanje u starom obliku sa većim slovima.

————— Cina je: —————

u platno, bez zlatoriza	K. 3.20
u šagrin koži sa zlatorizom	„ 5.60
u crnoj telećijoj koži sa zlatorizom	„ 7.20
u crnoj telećijoj koži zlatorizom mekano postavljeno	„ 8.40

SVETOTAJSTVO

mali molitvenik o prisv. sakramentu, ima 142 strane sa 10 slika, a cina mu je u platno uvezano 50 filira. — —

MALA SLAVA BOŽJA

manji molitvenik sa pismama sadržaje 160 strana.

Cina je . u platno uvezana	— krune 70 filira.
u šagrinkoži sa zlatorizom	2 „ 20 „

Ove sve 3 knjige se mogu dobiti ili kod pisca u Novom Sadu (Ujvidék), ili kod Grge Čović u Subotici (II. krug, 197. broj).

Po g. Stipanu Grgić privedena i izdana „Knjiga o malom Isusu“ iznosi do 100 stranica u osmini, a ukrašena je sa 32 slike. Stoji samo 40 filira, naručuje se kod pisca u Bajasentištvanu (Vancaga).